

TALOUSARVIO 2022 JA TALOUSSUUNNITELMA 2023-2024

VIHDIN KUNTA

V/H T\

Talousarvio 2022 ja Taloussuunnitelma 2023-2024
Julkaisija: Vihdin kunta
Valokuvaaja: Joenrinne Films
Kansi ja taitto: Vihdin kunta

1	KUNNANJOHTAJAN KATSAUS	4
2	KUNTASTRATEGIA 2018-2021	5
3	YLEISOSA	14
3.1	YLEINEN TALOUSKEHITYS	14
3.2	KUNTATALOUDEN KEHITYS JA TALOUDELLINEN KEHITYS VIHDISSÄ	16
3.3	TYÖLLISYYS JA ELINKEINO	23
3.4	VÄESTÖ JA ASUNTOTUOTANTO	27
4	TALOUSARVIOESITYS	29
4.1	TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN RAKENNE, SITOVUUS JA SEURANTA 29	
4.1.1	Talousarvion rakenne ja sitovuus	29
4.1.2	Seuranta	30
4.2	VIHTA-TASAPAINOTUSOHJELMAN TOIMENPITEET	31
4.3	TALOUSARVIOEHDOTUKSEN ULKOPUOLISET TALOUTEEN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT 46	
4.3.1	Sote-uudistus	46
4.3.2	TE-palveluiden siirtyminen kunnille	48
4.4	TALOUSARVIOEHDOTUKSEN YHTEENVETO	49
4.4.1	Toimintatuotot	49
4.4.2	Toimintakulut	49
4.4.3	Verotulot	50
4.4.4	Valtionosuudet	52
5	KÄYTTÖTALOUSOSA	55
5.1	KESKUSVAALILAUTAKUNTA	55
5.2	TARKASTUSLAUTAKUNTA	56
5.3	KUNNANHALLITUS	57
5.3.1	Konsernipalveluiden tulosalue	57
5.3.2	Sosiaali- ja terveyspalveluiden tulosalue	61
5.4	SIVISTYSLAUTAKUNTA	64
5.4.1	Opetuksen tulosalue	67
5.4.2	Varhaiskasvatuksen tulosalue	76
5.5	HYVINVOINTILAUTAKUNTA	79
5.5.1	Hyvinvointi- ja nuorisopalveluiden tulosalue	80
5.5.2	Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden tulosalue	84
5.6	ELINVOIMALAUTAKUNTA	91
5.6.1	Elinvoimapalveluiden tulosalue	92
5.6.2	Liikuntapalvelut	99
5.6.3	Tukipalveluiden tulosalue	100
5.6.4	Kunnallisteknisten palveluiden tulosalue	101
5.6.5	Aterial- ja puhdistuspalveluiden tulosalue	103
5.7	YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	106
5.7.1	Ympäristöpalveluiden tulosalue	107
6	HENKILÖSTÖ	112

6.1	HENKILÖSTÖKUSTANNUKSET	112
6.2	UUDET VAKANSSIT JA RESURSSILISÄYKSET	114
6.3	TYÖHYVINVOINTI.....	115
7	TUOSLASKELMAOSA.....	117
8	LASKENNALLISESTI ERIYTETTY TILAPALVELUJEN TASEYKSIKKÖ.....	120
9	VIHDIN VESI.....	123
10	KONSERNIYHTEISÖT JA TAVOITTEET	129
10.1	TYTÄRYHTEISÖT.....	130
10.1.1	Nummelan Aluelämpö Oy	130
10.1.2	Palman Tieto-Taito-Keskus Oy.....	130
10.1.3	Nummelan Teollisuustalo Oy.....	131
10.2	TYTÄRYHTEISÖJEN SEURANTA.....	131
11	INVESTOINTIOSA	132
12	RAHOITUSOSA.....	149

1 KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Vihdin strategiana on olla metropolialueen luonnonläheinen kasvukunta. Koronapandemian aikana strategian merkitys on korostunut luonnon kaipuun kasvaessa ja muuttoliikkeen hakiessa uutta suuntaa. Kuluvana vuotena hyvänä osoituksena Vihdin väestönkasvun piristymisestä on toiminut positiivinen kuntien välinen nettomuutto sekä syntyvyyden kasvu yli 20 prosentilla edellisvuoteen nähden. Luontokohteissa on taas korona-aikana kysyntä kasvanut merkittävästi ja Vihdin monipuolinen luonto on ollut paikallinen rikkaus, josta myös matkailijat ovat päässeet nauttimaan. Strategisten hankkeiden osalta kunta on jatkanut määrätietoisesti kunnan kärkihankkeiden edistämistä ja saanut myös positiivista huomiota muun muassa Turun tunnin junaa edistävän raiderahaston tai maailman ensimmäisen automaattisesti valvotun lentokentän kautta.

Kunnan kehitystä 2020-luvulla tulee määrittelemään vahvasti saavutettavuutta parantavien liikennehankkeiden lisäksi elinkeinopalveluiden kehittyminen. Alkuvuodesta hyväksytyn elinkeinostrategian ja uusien Rostin sekä Hiidenlaakson yrityspuistojen kautta myös elinkeinopalveluissa pystytään hyödyntämään kunnan sijainnin tuomat loistavat mahdollisuudet. Elinkeinoelämää kehittämällä kunta pystyy kasvattamaan omaa työpaikkaomavaraisuutta ja tukemaan historiallisten kuntauudistusten alla epävarmaa kuntataloutta.

Vihdin kunnan vuoden 2022 talousarviossa ja vuosien 2022 - 2025 taloussuunnitelmassa on merkittäviä investointeja, jotka tukevat kunnan tulevien vuosien menestystä. Merkittävimmät investoinnit suunnittelukaudella liittyvät Turun tunnin juna -hankeyhtiön pääomittamiseen, ELY:n yhteishankkeisiin (kevyen liikenteen väylän suunnittelu Veikkola-Nummela, Asemantien eritasoliittymä), uusien yritysalueiden edistämiseen, Palman alueeseen, Hakalanrinteen ja Helmiharjun asuinalueeseen sekä tilapalvelussa Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskuksen rakennustöihin ja uuden VPK:n paloaseman toteuttamiseen. Oheisten strategisten investointien lisäksi strategisina tekoina mm. toteutetaan Nuuksion Vihdin portti, toteutetaan Kirkkoniemen kulttuurikeskuksen ensimmäinen vaihe, uusitaan kunnan verkkosivustot ja avataan uudet museon tilat Kuntalaikiinteistössä.

Kestävän taloudenpidon mahdollistamiseksi kunta on joutunut vuosina 2019 ja 2020 tekemään laajamittaisen Vihdin talousohjelman (VIHTA) päivitystyön. Tulevalla taloussuunnittelukaudella jatketaan kunnanvaltuuston päättämien Vihta-toimenpiteiden toteuttamista. Toimenpiteiden tarkoituksena on pitää Vihdin kunnan talous kumulatiivisesti ylijäämäisenä koko taloussuunnittelukauden ja korjata talouteen muodostunut rakenteellinen alijäämä. Vuodesta 2023 alkaen soteuudistus vaikuttaa merkittävästi kunnan verotuloihin sekä valtionosuuksiin. Muutos vaikuttaa koko kuntatalouden dynamiikkaan ja lisää entisestään painetta kunnan omaehtoisen tulopohjan laajentamiseen.

Talousarviovuosi 2022 on viimeinen vuosi, jolloin Perusturvakuntayhtymä Karviainen järjestää kunnan sosiaali- ja terveystalouden sekä viimeinen vuosi, jolloin Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos järjestää kunnan palo- ja pelastustoimen. Talousarviossa on suunnitelmavuosilla näytetty nykyiset arviot soteuudistuksen vaikutuksista kuntatalouteen. Laskelmat ovat alustavia arvioita ja tarkemmat vaikutukset kuntatalouteen selviävät vasta uudistuksen toteutumisen jälkeen 2023. Soteuudistuksen lisäksi suunnitteluvuosille on suunniteltu vuodelle 2024 TE-palvelujen siirto kuntiin. TE-palvelujen siirron taloudellisia vaikutuksia ei ole talousarviossa vielä huomioitu lainsäätötyön ollessa kesken.

Soteuudistuksen ja koronan jälkeisessä muuttuneessakin arjessa luonnonläheinen Vihti tarjoaa erinomaisen paikan asua ja elää kaikille asukkaille, seuroille ja yrityksille eli toimijoille, joista aktiivisten ihmisten Vihti todellisuudessa rakentuu.

Kiitos kaikille kuntalaisille, henkilökunnalle ja luottamushenkilöille kuluvasta vuodesta!

Kunnanjohtaja
Erkki Eerola

2 KUNTASTRATEGIA 2018-2021

KUNTAMME ON MAHDOLLISTAJA

MIKÄ ON VIHTI? Millainen on kunnan rooli nyt, ja miten se tulevaisuudessa muuttuu?

Maakunta- ja soteuudistus, palveluiden digitalisoituminen, Vihdin kilpailukyky ja vetovoimaisuus, tulevaisuuden innovaatiot, asukkaiden osallistuminen. Kuinka onnistumme näissä tulevaisuuden kannalta keskeisissä kysymyksissä kilpailijoitamme paremmin?

Elämme globalisoituvassa, urbanisoituvassa ja digitalisoituvassa maailmassa. Suurkaupungit lähialueineen jatkavat kasvuaan. Meidän on hyödynnettävä lähes 30 000 asukkaan kuntamme vahvuudet ja pystyttävä niiden avulla erottautumaan muista kehyskunnista. Rakennamme aktiivisesti kuntamme vetovoimaisuutta.

Vihdin kunnan strategiassa 2018–2021 olemme määritelleet kuntamme yleiset periaatteet – ne tekijät, jotka on akuuteimmin nostettava kehityskärjiksi.

Olemme linjanneet, miten kunta pyrkii jatkossa palvelemaan asiakkaitaan ja asukkaitaan paremmin. Samalla olemme määritelleet suuntaviivat sille, kuinka pärjäämme pääkaupunkiseudun kehyskuntakilpailussa ja tietoisesti hakeneet uudenlaista tapaa määritellä työomme tavoitteet ja reunaehdot nyt alkaneella valtuustokaudella.

Työ on tehty sidoksissa brändinkehitystyöhön. Kuntastrategia ja -brändi kulkevat tiiviisti käsi kädessä niin, että tekemme ja puheemme ovat sidoksissa toisiinsa. Näin toimien rakennamme Vihdistä aktiivista ja vetovoimaista paikkaa elää.

Tämän strategian jalkauttamisen pohjana ovat eri toimialojen toimintaohjelmat sekä vuosittain tehtävä talousarvio ja siihen liittyvät toiminnalliset tavoitteet.

Näiden avulla toteutetaan strategiaa ja arvioidaan tarkemmin strategian toteutumista. Kaikkea ajatteluamme johdattelee se perusajatus, että kunta on mahdollistaja sille toiminnalle, jota kuntalaiset itse tekevät.

Rakentava me-henki ja tiivis yhteistyö vihtiläisten kanssa johtavat ihmisläheisempään olemisen tapaan. Kanssakäymisestämme tulee avoimempaa, läpinäkyvämpää

MISSIO

VIHTI ON AKTIIVISEN ELÄMÄN MAHDOLLISTAJA. HALUAMME AUTTAA ASUKKAITAMME ELÄMÄÄN MAHDOLLISIMMAN HYVÄÄ JA TURVATTUA ELÄMÄÄ.

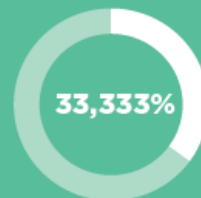
VISIO

VIHTI ON METROPOLIALUEEN LUONNONLÄHEINEN KASVUKUNTA.

ARVOT

ASIAKASLÄHTÖISYYS

Vihdin kunta on yhteisö, jossa kaikki ovat samanarvoisia. Käyttäydymme kaikkia kohtaan ammattimaisesti, suorasti ja inhimillisesti. Kunnan työntekijät ja luottamushenkilöt ovat olemassa kuntalaisia varten. Tehtävämme on ratkaista haasteita, ei luoda ongelmia tai esteitä.

VASTUULLISUUS

Toimintamme on avointa ja läpinäkyvää ja siten kuntalaisten arvioitavissa. Teemme niin kuin sanomme ja sanomme niin kuin teemme.

YHTEISÖLLISYYS

Verkostoituminen ei enää ole riippuvainen maantieteestä. Kunnat ovat yhteisöllisyyden alustoja. Me kanavoimme ja mahdollistamme erilaisten aktiivisten ryhmien toimintaa kuntamme kehittämiseksi.

100% YHTEINEN ARVOPOHJA

A photograph showing three people in kayaking gear, including helmets and life jackets, on a river. They are holding paddles, and water is splashing around them. The person in the foreground is wearing a black helmet with the number 1 and a black life jacket. The person in the middle is wearing a yellow life jacket and a grey helmet. The person in the background is wearing a blue life jacket and a grey helmet.

AKTIIVISTEN IHMISTEN VIHTI

Vihti haluaa tulla elinvoimaisemmaksi ja aktiivisemmaksi kunnaksi. Väestönkasvuksi tavoittelemme vuotuista yhden prosentin kasvua, joka turvaa elinvoiman kehittymisen hallitulla tasolla.

A photograph of a person cross-country skiing on a snowy path. The person is wearing a black jacket and a grey scarf. The path is covered in snow, and there are trees in the background.

VIHDISSÄ, VIHDISTÄ JA VIHTIIN

Mahdollistamme kuntalaisille yhä sujuvampaa liikkumista paikasta toiseen – Vihdissä, Vihdistä ja Vihtiin. Samalla tarjoamme puitteita, jotka mahdollistavat sujuvampaa elätyöskentelyä kotikunnastamme käsin.

A photograph of children at a market stall. In the foreground, there are boxes of produce, including red berries and green cabbages. A child in a red and white striped hat and a yellow vest is looking at the produce. Other children are visible in the background.

VAHVEMPAA ELINVOIMAA

AKTIIVISTEN IHMISTEN VIHTI

	TAVOITE	TEOT 2022	MITTARI	VASTUUTAHO
PAIKALLISEN TOIMINNAN TUKEMINEN	Kunta on koko paikallisen toiminnan rakentumisen ja kehittämisen mahdollistaja.	Järjestöavustuksia voi hakea sähköisesti	Sähköinen hakulomake on käytössä	kehittämispäällikkö, tietohallintojohtaja
		Kirkkoniemen kulttuurikeskus, Museo	Kirkkoniemen kulttuurikeskus ja uusi museo käyttöön otettu. Kunta ja 3. sektori tarjoavat yhdessä uusia kulttuuripalveluja kuntalaisille ja matkailijoille.	Tekninen johtaja, sivistys- ja hyvinvointijohtaja, kirjasto- ja kulttuuri-toimenjohtaja
		Liikuntapaikkojen ajantasaisen tilanteen tarjoaminen.	Otetaan käyttöön järjestelmä, jossa kerrotaan liikuntapaikkojen tiedot ajantasaisesti esim. ladut ja luisintinjäät.	tekninen johtaja, yhdyskuntateknikan päällikkö
		Kunnan edunvalvonta palvelurakennemuutoksissa	Edunvalvonta sote-uudistuksessa ja TE-palveluiden järjestämisvastuun siirtymisessä kunnille.	kunnanjohtaja, palvelukeskusten johtajat
AVOIMUUS JA OSALLISUUS	Avoimuus- ja osallistumiskulttuurin kehittäminen Vihdissä. Edistämällä osallistumista ja avoimuutta mahdollistetaan keskinäisen luottamuksen vahvistuminen.	Ennaltaehkäisevien palveluiden kehittäminen yhteistyössä sote-toimijan kanssa.	Rajapinnan rakentaminen hyvinvointialueelle ennaltaehkäisevissä palveluissa. Ennaltaehkäisevät palvelut toimivat 1.1.2023 alkaen yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.	sivistys- ja hyvinvointijohtaja, Perusturvakuntayhtymä Karviainen, palvelukeskusjohtajat
		Päätösten vaikutuksia arvioidaan valmistelun yhteydessä vahvistetun arviointimenettelyn mukaisesti	Hyvinvointikertomus, hyvinvointialueen yhdyspinnan rakentaminen, opiskeluhoitohenkilöstön (kuraattorit) siirtäminen hyvinvointialueelle Päätöksenteon ennakkovaikeutusten arviointimenettely (EVA) käytössä kaikissa toimielimissä, lapsivaikutusten arvioinnin valmistelu osana lapsiystävällinen kunta -työtä	Sivistys- ja hyvinvointijohtaja, johtava kuraattori hallintojohtaja, sivistys- ja hyvinvointijohtaja

	TAVOITE	TEOT 2022	MITTARI	VASTUUTAHO
INNOVAATIOIT JA KOKEILUT	Kunta tarvitsee kehittyäkseen ja erottuakseen erilaisia innovaatioita. Kunta panostaa strategiakaudella kokeiluihin ja uuteen toimintakulttuuriin, joka kannustaa yrittämään uutta ja ottamaan hallittuja riskejä.	Omatoimikirjaston käyttöönotto pääkirjastolla.	Omatoimikirjaston käyttöönotto, lainamäärät	kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja, tilapäällikkö

VIHDISSÄ, VIHDISTÄ JA VIHTIIN

	TAVOITE	TEOT 2022	MITTARI	VASTUUTAHO
LIKKUMISEN UUDET MUODOT	Joukkoliikenteen kehittämiseen etsitään ratkaisuja, joiden avulla liikkuminen Vihdissä, Vihdistä ja Vihtiin helpottuisi. Vihdillä on mahdollisuus olla etujoukoissa kokeilumassa liikennemuotoja, jotka innostavat älykkääseen liikkumiseen. Meillä on myös tavoitteena löytää ympäristön kannalta kestävämpiä ratkaisuja, jotka samalla muodostavat toimivan liikennejärjestelmän.	Joukkoliikenteen järjestämistavan ratkaiseminen	Järjestämistapaselvitys ja päätös järjestämistavasta Yhtenäisen lipputuotteen edistämisen Länsi-Uusimaalla ja pääkaupunkiseudulla	Talousjohtaja, kuljetusasiantuntija
ULKONA LIKKUMINEN	Kannustamme ihmisiä liikkumaan luonnossa ja edistämme luonnon virkistyskäyttöä. Kunnan alueen liikuntareitistöjen rakentaminen sekä nykyisten reittien kunnossapidon ja saavutettavuuden parantaminen ovat tärkeitä tekoja, joiden avulla tarjoamme parempia ulkona liikkumisen puitteita. Näemme Nuuksion arvon vihtiläisenä eräalueena entistäkin paremmin. Nuksio vahvistaa kunnan matkailun ja vapaa-ajan liikkumisen vetovoimaisuutta.	Laaditaan kuntaan Liikkumisohjelma, jolla tavoitellaan vaikuttavuutta kuntalaisten arkiaktiivisuuteen pokkihallinnollisin keinoin Vihdin portti Nuuksioon	Liikkumisohjelma hyväksytty kunnanvaltuustossa 2022 aikana ja ohjelman toimeenpano aloitettu Pysäköintialueen ja sen palveluiden määrittäminen ja hankesuunnitelman laatiminen sekä hyväksyminen elinvoimalautakunnassa	Liikuntapäällikkö, yhdyskuntateknikan päällikkö tekninen johtaja, yhdyskuntateknikan päällikkö

		Edistämme luonnon virkistyskäytön mahdollisuuksia panostamalla kunnan alueelle sijoittuvien, laajojen vesistöjen kunnostukseen ja ylläpitoon eri vesistöhankkeiden kautta.	Vesistöjen tilan kohtentuminen	Elinvoimajohtaja, ympäristöpäällikkö
	TAVOITE	TEOT 2022	MITTARI	VASTUUTAHO
SÄHKÖISET PALVELUT	Kunta panostaa sähköisiin palveluihin sekä digitalisaation hyödyntämiseen. Sähköiset asiointipalvelut ovat ensisijaisia, ja ne tulee olla käytettävissä viikonpäivästä tai kellonajasta riippumatta. Asiakkaille sähköiset palvelumme näkyvät yhden luukun periaatteena.	Liikuntatilojen älyliiketuksen laajentaminen kunnalta vuokrattavissa tiloissa Palautejärjestelmän jatkokokehtaminen	Kuoppanummen tilojen älykukituksen suunnittelu ja toteutus. Säännöllisen, esim. viikoittaisen palautteen kerääminen aloitettu	tekninen johtaja, kunnossapitopäällikkö tietohallintojohtaja
TOIMINTAKULTTUURIN MUUTOS	Kunnan luottamushenkilöillä ja työntekijöillä on ratkaiseva rooli siinä, miten kuntaorganisaation palvelut asukkaillemme näyttäytyvät. Luomme uudenlaista toimintakulttuuria, jonka keskeisimpänä tavoitteena on palvella vihtiläisiä rakentavalla ja ratkaisukeskeisellä asenteella.	Edistetään luottamus- henkilöiden ja työntekijöiden välistä hyvää yhteistyötä ratkaisukeskeisen toimintakulttuurin kehittämiseksi.	Yhteistyön pelisäännöt Päätöksenteon ennakkovaikutusten arviointi on käytössä	
ETÄTYÖ	Mahdollistamme myös työn tekemisen kotikunnasta käsin. Strategiakaudella edistämme nopeiden verkkoyhteyksien laajentamismahdollisuuksia kunnan eri alueille. Nopeat ja kattavat yhteydet mahdollisimman laajasti koko kunnan alueella parantavat asukkaidemme etätyömahdollisuuksia merkittävästi. Lisäksi kokeilemme kunnan toimipisteiden käyttöä etätyöpaikoina.	Nopeiden tietoliikenneyhteyksien tarjontaa vihtiläisille kuluttajille ja yrityksille edistetään käytettävissä olevin keinoin.	Tietoliikenneyhteyksien kehittyminen Vihdin kunnan alueella	Tietohallintojohtaja, hallintopäällikkö

VAHVEMPAA ELINVOIMAA

	TAVOITE	TEOT 2022	MITTARI	VASTUUTAHO
YRITYSELÄMÄ	Kunnan elinvoimaisuus tarvitsee väestönkasvun lisäksi myös yritysten ja työpaikkojen kasvua. Vahvistamme tätä työtä ja olemme monipuolinen eri palveluiden tarjoaja sekä yrittäjyyden mahdollistava kunta. Kunnan tarjoamilla käytännön palveluilla helpotamme yritysten sijoittumista. Yritykset saavat kaikki tarvitsemansa palvelut saman katon alta – oli kyseessä sitten suuryritys tai vasta aloittava pienempi yritystoiminta.	Rostin yrityspuiston kunnallistekniikan rakentaminen. Hiidenlaakson kunnallistekniikan rakentaminen	Katusuunnitelmat hyväksytty Rostin yrityspuistoa koskien ja rakennuspaikalle on työmaayhteydet olemassa. Hiidenlaakson katusuunnitelmat on hyväksytty ja katujen toteuttaminen aloitettu	Yhdyskuntatekniikan päällikkö, tekninen johtaja
		Edistetään TE-palvelujen saavutettavuutta ja paikallisuutta	TE-toimiston lähipalvelupiste kunnan alueella	kunnanjohtaja, hallintojohtaja, työllisyyspäällikkö
	TAVOITE	TEOT 2022	MITTARI	VASTUUTAHO
MAANKÄYTTÖ	Strategiakaudella nostamme maankäytön asiat kunnan kehittämisen tärkeimmäksi välineeksi. Näin parannamme niin yritysten toiminnan kuin monipuolisen asuntotarjonnankin perusedellytyksiä. Tavoitteena on, että pystymme vastaamaan välittömästi mihin tahansa yritystoimintaa tai asumista koskevaan maankäyttöliikseen tarpeeseen.	Maankäyttöpoliittisin keinoin edistetään riittävää tonttivarantoa niin yrityskuin asuintonteissakin: Etelä-Nummelan työpaikka-alueen laajentamisen mahdollistava asemakaavatyö aloitetaan, ja Ridalin metsän pientalovaltaisen asuinalueen kaavoittamista jatketaan.	Etelä-Nummelan työpaikka-alueen laajentumisalueen asemakaavasta laaditaan valmisteluaineisto vuoden 2022 aikana. Ridalin metsän seuraava pientalorakentamista mahdollistava asemakaava saatetaan ehdotusvaiheeseen.	Elinvoimajohtaja
		Vihdin kunnan alueella on maankaatopaikka kunnan, kuntalaisten ja yrittäjien tarpeisiin	Rakentajille on tarjolla maankaatopaikka ylijäämämassoille Höytiönummella ja Höytiönummen korvaava maankaatopaikka on määritetty.	tekninen johtaja, yhdyskuntatekniikan päällikkö, elinvoimajohtaja
		Tervalammen osayleiskaavatyötä jatketaan	Osayleiskaavasta laaditaan kaavaehdotus vuoden 2022 aikana.	Elinvoimajohtaja

	TAVOITE	TEOT 2022	MITTARI	VASTUUTAHO
MARKKINOINTI	Vihdin tunnettuus yritysten hyvänä sijoittumispaikkana vaatii aiempaa vahvempaa esilläoloa, jatkuvaa näkymistä ulospäin. Vihdin entistäkin elinvoimaisempi yrityselämä edellyttää mielikuvien aktiivista rakentamista ja viestintävireen ylläpitämistä. Toteutamme seuraavan neljän vuoden aikana brändistrategiasamme määritellyjä tekoja, jotka nostavat Vihdin mukaan keskusteluihin varteenotettavana vaihtoehtona. Kunnan markkinointia lisätään systemaattisesti, ja vuositasolla tehdään yksi isompi, valtakunnallista näkyvyyttä saava teko, jonka avulla Vihti nousee puheenaiheeksi.	Kunnan Internet-sivustot ovat uusittu	kunnan, elinkeinopalvelujen ja visit vihdin Internet-sivustot on uudistettu	Kunnanjohtaja, Elinvoimajohtaja
	TAVOITE	TEOT 2022	MITTARI	VASTUUTAHO
ILMASTOSTRATEGIA	Ilmastomuutoksen hillitsemiseksi sitoudumme Kuuma-kuntien päivitetyn ilmastostrategian toimenpiteisiin ja kannamme oman osuutemme siinä asetetuista vähennystavoitteista.	Selvitetään korvaavien lämmitysratkaisujen käyttöönottoa ja tarvittavia korvausinvestointeja kunnan öljylämmitteisissä kohteissa ja toteutetaan lämmitystapamuutoksia mahdollisuuksien mukaan	Toteutuneet lämmitysmuodon muutokset	tekninen johtaja, tilapäällikkö
	TAVOITE	TEOT 2022	MITTARI	VASTUUTAHO
HENKILÖSTÖN PALVELUASENNE	Liikumme kohti uutta toimintakulttuuria satsaamalla henkilöstömme osaamiseen ja innovatiiviseen johtamiseen. Hyvinvoiva henkilöstö on arvomme.	Uuden strategian mukaisen toimintakulttuurin ja asiakaslähtöisyyden edistäminen. Työnantajakuvan edistäminen. Työhyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden edistäminen.	Uuden strategian pohjalta tehtävä toimintakulttuurin ja asiakaslähtöisyyden toteutumisen arvioiminen ja kehittämisen työyksiköittäin. Lähtövaihtuvuus. Hakemusten lukumäärä rekrytoinneissa. Sairauspoissaolot.	Kunnan johtoryhmä, esimiehet.

TAVOITE	TEOT 2022	MITTARI	VASTUUTAHO
Vastuullinen taloudenpito on kunnassa tehtävän mahdollistamisen perusta.	Talous- ja toimintaraportoinnin kehittäminen edistämään kustannustietoisuutta ja tukemaan päätöksentekoa.	Talous-, väestö-, henkilöstö-, ja toimintaraportit kootuna yhdessä järjestelmässä. Järjestelmästä jaettuna taroituksenmukaiset kokonaisuudet johdolle, esimiehille, luottamushenkilöille ja kuntalaisille.	Tietohallintojohtaja, talousjohtaja
	Erityisen tuen prosessien kehittäminen	Erityisopetuksen rakenteiden tarkastelu sekä tuen portaiden kriteerien selkiyttäminen perusopetuslain näkökulmasta esi- ja perusopetuksen oppilaiden yhdenvertaisuuden ja oikea-aikaisen ja –muotoisen opetuksen ja tuen varmistamiseksi.	opetuspäällikkö, varhaiskasvatuspäällikkö, erityisopetuksen asiantuntija, sivistys- ja hyvinvointijohtaja
	Kunnan investointiprosessin kehittäminen	Kunnan investointiprosessista on tehty erillinen auditointi ja toimenpiteet kehittämiskohteiden edistämiseksi on toteutettu	Tekninen johtaja, talousjohtaja, kunnanjohtaja

3 YLEISOSA

3.1 YLEINEN TALOUSKEHITYS

Valtiovarainministeriön julkaisusarjassa 27.9.2021 julkistettu Taloudellinen katsaus, syksy 2021 –julkaisun mukaan talouden näkymät niin Suomessa kuin maailmantaloudessa ovat toipumassa COVID-19 aiheuttamasta pandemiasta. Talouden kasvupyrähdys liittyy patoutuneen kysynnän purkautumiseen tilanteessa, jossa rokottaminen etenee ripeästi, liiketoiminnalle asetettuja rajoituksia puretaan ja kotitalouksien ja yritysten luottamus tulevaisuuteen on vahva. Pyrähdys on osa yhteiskuntaa kohdanneeseen iskuun ja sen väistymiseen liittyvää talouden luonnollista kiertoa, jonka käynnistymistä elvyttävä talouspolitiikka on tukenut sekä Suomessa että maailmalla.

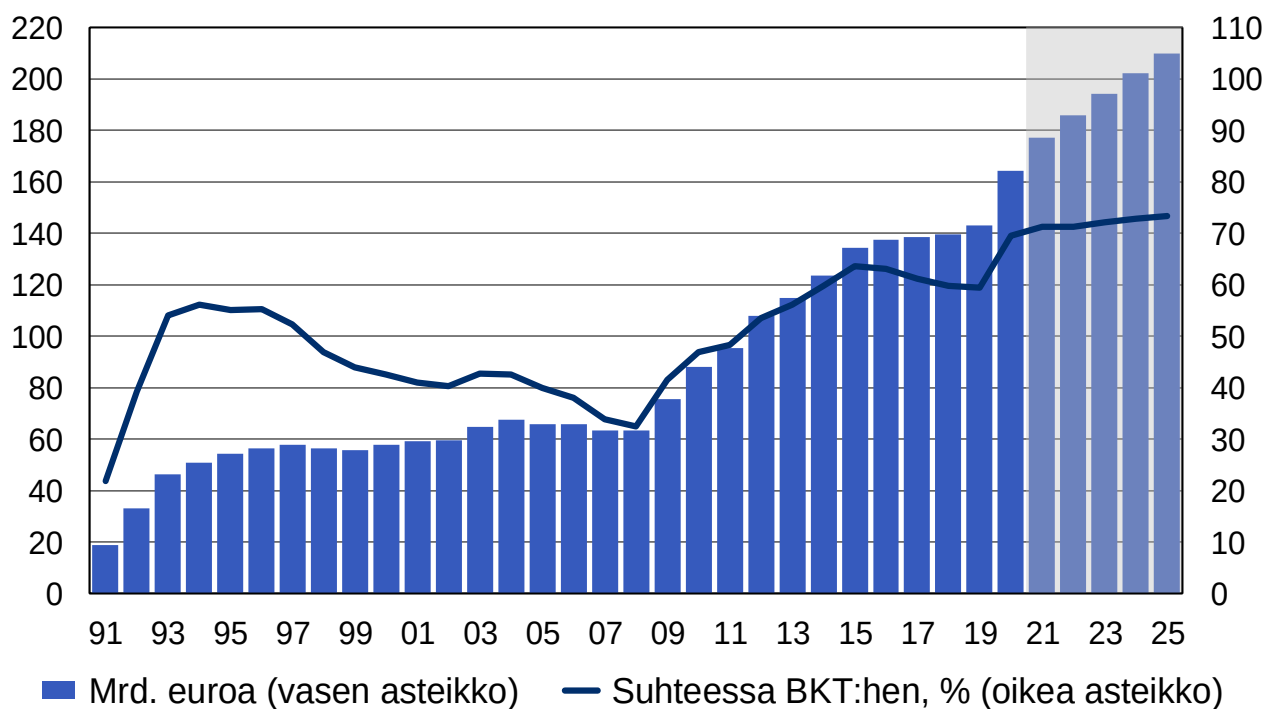
Kasvupyrähdysten rinnalla niin Suomen kuin maailman taloudessa etenee rakenteellinen murros. Murros liittyy epidemian aikana koeteltuihin uusiin tapoihin kuluttaa ja tehdä työtä. Suomessa väestön vanheneminen ja työikäisen väestön määrän pieneneminen ovat olleet osa murrosta jo vuosikausia. Uutena voimakkaasti etenevänä tekijänä murrosta ajaa globaali uuden teknologian käyttöönotto ja tuotannon rakenteen muutos, jotka kumpuavat ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja sen torjumiseen liittyvistä kuluttajien muuttuvista valinnoista ja yritysten investoinneista.

Valtiovarainministeriön arvion mukaan kasvupyrähdys jää kuitenkin Suomessa väliaikaiseksi. BKT:n arvioidaan talouden toipumisen takia kasvavan 3,3 % v. 2021, joka jatkuu vuodelle 2022 BKT:n kasvavan arvioiden 2,9 %. BKT:n arvioidaan kasvavan v. 2023 1,4 %, jonka jälkeen BKT:n kasvu uhkaa hidastua 1-1,5 prosentin haarukkaan. Tämän enempään vanheneva Suomi ei nykyinenolla tulisi yltämään.

Katsauksessa arvioidaan työllisyysasteen kasvavan lähivuosina 72-74 %, kun ennen pandemiaa työllisyysaste oli 71,6 ja pandemian aikana 70,7. Talouden elpymisen lisää työllisten määrää lähivuosina erityisesti palvelualoilla, mutta työllisyysasteen kasvua selittää myös työikäisten määrän vähentyminen. Julkisen talouden alijäämä pienenee tänä ja ensi vuonna voimakkaasti, kun talouden toipuminen ja nopea työllisyyskasvu lisäävät verotuloja ja pienentävät työttömyysmenoja, mutta eivät auta kääntämään tilannetta suotuisammaksi pidemmällä aikavälillä. Julkisyhteisöjen velka kohosi viime vuonna 10 prosenttiyksikköä 69,5 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Velkasuhde kasvaa vielä tänä vuonna, minkä jälkeen kasvu hidastuu v. 2022. Seuraavina vuosina velka alkaa kuitenkin kohota taas hieman nopeammin päätyen 73,4 prosenttiin vuosikymmenen puolivälissä.

Julkisen talouden kokonaiskestävyyden kannalta tilanne on osin haasteellinen, koska valtion kyky ottaa vastaan uusia finanssi- ja talouskriisejä sekä kansainvälisiä häiriö- ja pandemiatilanteita heikentyvät. Julkista taloutta heikentävät rakenteelliset ongelmat. Väestön ikääntyminen kasvattaa automaattisesti julkisia menoja ja heikentää talouden kasvupotentiaalia ja siten verotulojen kasvua, joka näkyy keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Taloudellisen katsauksen mukaan myös merkittävästi lisääntyneet takausvastuut lisäävät riskejä. Taloudellisen katsauksen mukaan eri huoltosuhteet ovat vähitellen voimakkaassa kasvussa.

Julkisyhteisöjen velka

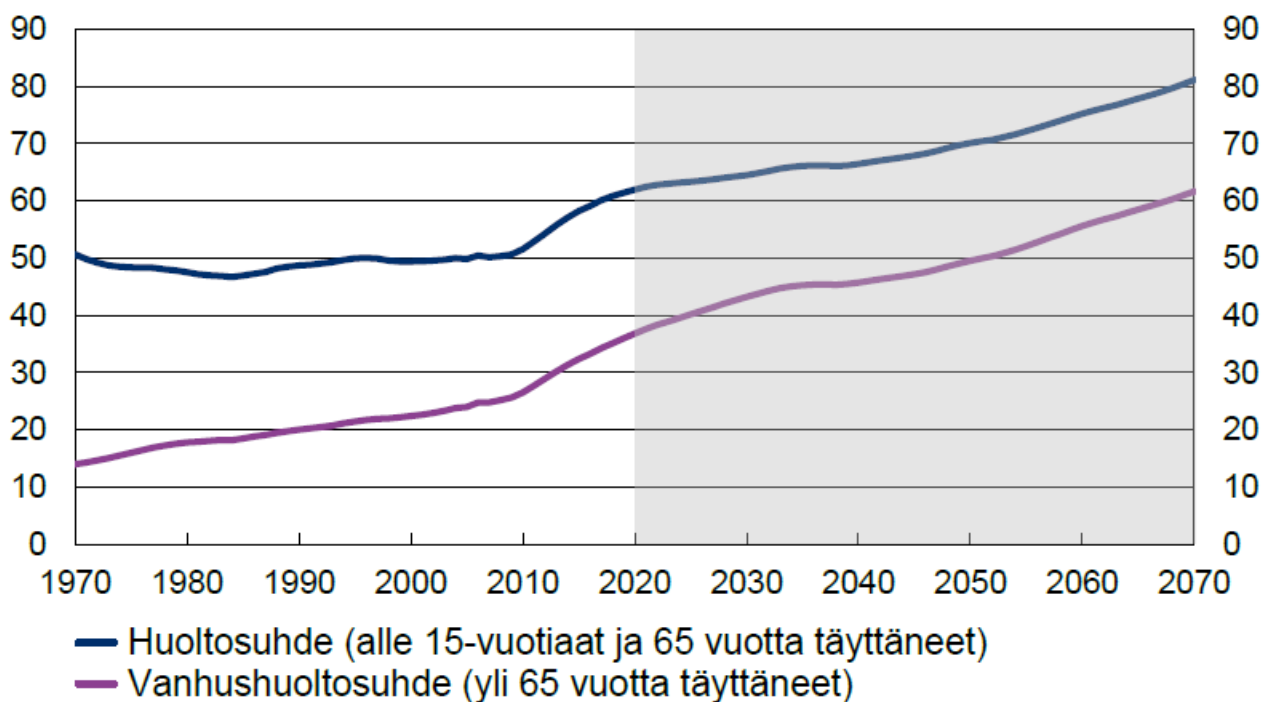

Lähde: Tilastokeskus, VM

VM34098

Kuvio 1. Julkisyhteisöjen velka

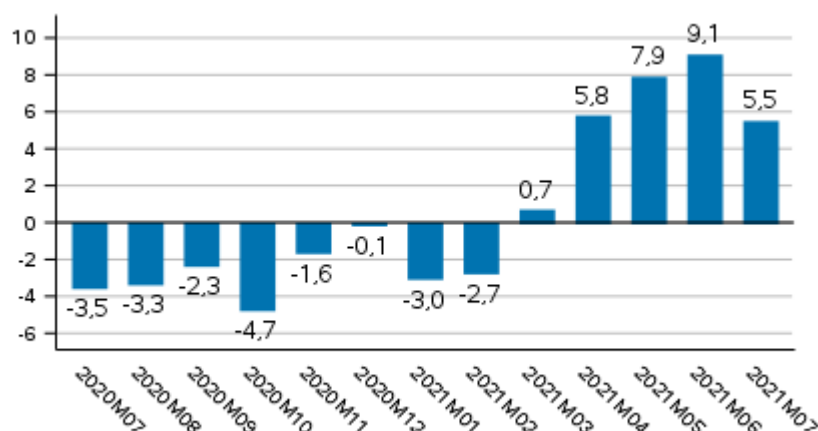
Huoltosuhde henkeä sataa työikäistä kohden

Lähde: Tilastokeskus, VM

Kuvio 2. Huoltosuhde ja vanhushuoltosuhde

Tilastokeskuksen 15.9.2021 julkaiseman tuotannon suhdannekuvaajan heinäkuu 2021 mukaan kansantalouden heinäkuun kausitasoitettu tuotanto nousi 5,5 prosenttia vuodentakaisesta. Heinäkuun kausitasoitettu tuotanto kasvoi 0,2 prosenttia edelliskuukaudesta. Kesäkuun 2021 työpäiväkorjattu tuotanto kasvoi tarkentuneiden tietojen mukaan 9,1 prosenttia (oli 9,7) edellisvuoden kesäkuusta.

Kuvio 3. Tuotannon työpäiväkorjattu muutos edellisvuoden vastaavasta kuukaudesta, %

Työpäiväkorjattuna alkutuotanto laski noin kuusi prosenttia. Jalostus kasvoi noin kolme prosenttia ja palvelut noin seitsemän prosenttia vuoden 2020 heinäkuusta. Alkutuotannolla tarkoitetaan maa-, riista-, metsä- ja kalataloutta. Jalostus sisältää teollisuuden ja rakentamisen. Palvelut sisältävät kaupan, majoitus- ja ravitsemistoiminnan, liikenteen, liike-elämän palvelut sekä kiinteistö-, vuokraus- ja tutkimuspalvelut, rahoitus- ja vakuutustoiminnan ja julkiset palvelut.

3.2 KUNTATALOUDEN KEHITYS JA TALOUDELLINEN KEHITYS VIHDISSÄ

KUNTATALOUDEN KEHITYS

Valtiovarainministeriön 27.9.2021 julkaiseman Kuntatalousohjelma vuodelle 2022 –syksy 2021 –julkaisun (49/2021) tarkoituksena on syventää valtion talousarviovalmistelun kuntataloutta koskevaa arviointia. Kuntatalousohjelman tarkoituksena on arvioida kuntatalouden tilaa sekä kuntien mahdollisuuksia selvittää peruspalvelujen järjestämisestä valtion talousarvioesityksen mukaisella rahoituksella ja päätetyillä toimenpiteillä. Kuntatalousohjelman painopiste on kuntatalouden kehitysnäkymien ja valtion toimenpiteiden tarkastelussa. Toimenpiteiden vaikutuksia on arvioitu koko kuntatalouden lisäksi kuntakokoryhmittäin sekä rahoitusperiaatteen toteutumisen näkökulmasta. Valtiovarainministeriön kansantalousosasto on valmistellut kuntatalouden kehitysarvion, joka esitetään kuntatalousohjelmassa kuntien kirjanpidon käsittein. Kuntatalousohjelma on valmisteltu valtiovarainministeriön nimeämässä sihteeristössä, jossa ovat mukana kaikki keskeiset kuntien tehtävälainsäädäntöä ja kuntatalouteen vaikuttavia valtion toimenpiteitä valmistelevat ministeriöt sekä Suomen Kuntaliitto. Valtion ja kuntien välinen neuvottelu on käyty Kuntatalouden ja -hallinnon neuvottelukunnassa sekä sille valmistelutyötä tekevässä talousjaostossa. Hallitus on käsitellyt kuntatalousohjelman valtion vuoden 2022 talousarvioesitystä koskevissa neuvotteluissa.

Viimeiset kaksi vuotta ovat olleet kuntataloudessa hyvin poikkeukselliset. Vuoden 2019 ennätyksellisen heikosta tilanteesta kuntatalous päätyi talousluvuilla mitattuna vuonna 2020 varsin hyvään tilanteeseen. Viime vuoden hyvään tulokseen vaikutti erityisesti valtion kunnille osoittama tuki, joka lopulta ylitti epidemian kuntataloudelle aiheuttamat taloudelliset kustannukset ja tulonmenetykset selvästi. Koronatilanne vaikuttaa

kuntien toimintaan ja talouteen vielä tänä vuonna, ja myös valtion tukitoimet jatkuvat, tosin merkittävästi viime vuotta pienempinä.

Vuoden 2020 tilinpäätöstietojen mukaan kuntatalouden yhteenlaskettu vuosikate kaksinkertaistui vuonna 2020 noin 4,7 mrd. euroon, jossa parannusta helmikuun arviotietoihin on noin 100 milj. euroa. Vuosikate riitti kattamaan selvästi poistot ja käytännössä myös nettoinvestoinnit, mikä on varsin poikkeuksellista. Nettoinvestointien taso säilyi edellisvuosien tapaan korkeana, mutta lainamäärän kasvu jäi selvästi edellisvuotta maltillisemmaksi. Sen sijaan rahavarojen kasvu oli vahvaa, mikä selittyy pitkälti vahvasti ylijäämäisellä tuloksella. Taloustilanne koheni kaikissa kuntakokoryhmissä. Negatiivisen vuosikatteen kuntien määrä oli koko 2000-luvun pienin vuosikatteen ollessa negatiivinen vain kahdessa kunnassa.

Koronakriisin varjostaessa talouskehitystä kunnat ovat historiallisen suuren muutoksen edessä. Sosiaali- ja terveyspalvelut sekä pelastustoimi siirtyvät vuoden 2023 alusta hyvinvointialueiden vastuulle. Muutoksella on suuria vaikutuksia kuntien tehtäviin ja talouteen. Hallitus päätti puoliväliriihessä keväällä 2021 jatkaa valmistelua TE-palvelujen siirtämiseksi kunnille. Siirron yhteydessä luodaan rahoitusmalli, joka kannustaa kuntia kehittämään toimintaansa työllisyyttä edistäväksi siten, että uudistuksella saavutetaan 7 000–10 000 lisätyöllistä. Valmistelussa tähdätään siihen, että kunnan vastuuta työttömyysturvan perusosan kustannuksista laajennettaisiin. Lisäksi työttömyysturvan ja työttömän palveluun aktivoinnin välinen kytkös poistettaisiin. Tehävien siirto on tarkoitus toteuttaa vuoden 2024 aikana.

Kuntatalousohjelmassa on kuvattu suurimmaksi ongelmaksi kuntataloudessa koronakriisin tuomien lisähaasteiden lisäksi jo pitkään jatkunut tulo- ja menokehityksen rakenteellinen epäsuhta. Sote-uudistuksen myötä kuntien menopaineet helpottuvat, kun väestön ikääntymisestä aiheutuvat menot siirtyvät kunnilta hyvinvointialueille. Toisaalta väestön ikärakenteen muutos ja keskipitkän aikavälin ennustettu hidas talouskasvu näkyvät jatkossakin myös kunnissa verotulojen vaimeana kasvuna. Lisäksi alueellisesti erilainen väestönkehitys ja muuttoliike eriyttävät edelleen kuntien talouskehitystä.

Valtion talousarvioesityksessä on monia kuntatalouteen liittyviä toimenpiteitä. Talousarviossa viedään eteenpäin jo käynnistettyjä päätöksiä, mutta vuosina 2021 ja 2022 on lisätty erityisen voimakkaasti määräaikaisia kehittämishankkeita ja jatkettu ns. tulevaisuusinvestointeja. Valtio ohjaa kuntatalouteen vuonna 2022 tulevaisuusinvestointien, verokompensaatioiden ja kuntien lakisääteisiin tehtäviin osoitetun laskennallisen valtiosuuden kautta noin 13 miljardia euroa. Kuntien menojen määrä on vuonna 2022 noin 43 miljardia euroa, joten valtio rahoittaa kuntien menoista noin 30 prosenttia ja kunnat noin 70 prosenttia.

Valtiosuuden tasoa korottavat hallituksen kevään 2021 kehysriihessä päättämä 246 milj. euron erillinen valtiosuuden korotus sekä indeksikorotus (2,5 prosenttia), joka on noin 188 milj. euroa. Lisäksi valtiosuuden tasoa nostavat kuntien uudet ja laajenevat tehtävät, jotka yhteensä lisäävät valtiosuuksia vuonna lähes 120 milj. eurolla. Näistä taloudellisesti merkittävimmät ovat vanhuspalvelulain muutos (43,7 milj. euroa), sote-asiakasmaksulain uudistus (28,0 milj. euroa), lastensuojelun jälkihuollon laajennus (12 milj. euroa), seulontaohjelman laajennus (10 milj. euroa) sekä oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistaminen (8,4 milj. euroa).

Valtiosuuslisäysten vastapainona valtion talousarvioesitys sisältää kuitenkin ison valtiosuusleikkauksen, jota kuntaohjelmassa kutsutaan kustannusjaon tarkistukseksi, joka on lakisääteinen peruspalveluiden kustannusjaon tarkistus. Kustannusjaon tarkistuksen summa on noin 564 milj. euroa. Kokonaisuudessa valtiosuudet kasvavat noin kuusi prosenttia.

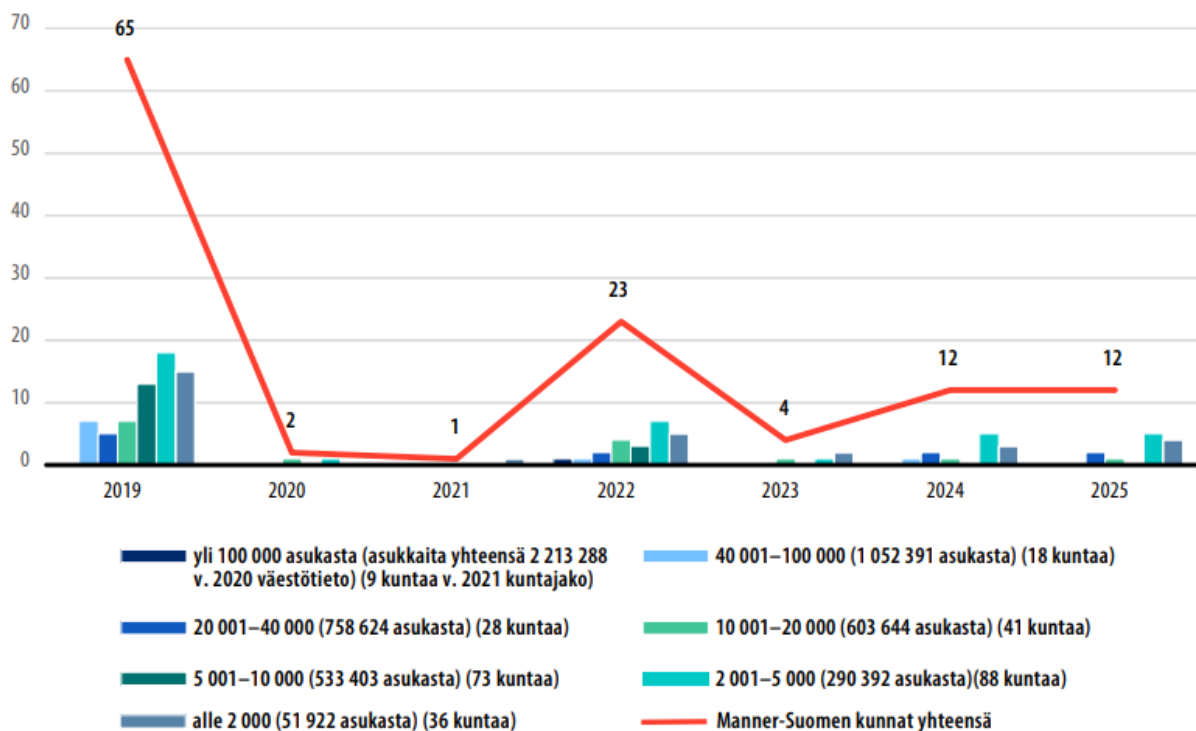
Kuntien verotulojen kasvu hidastuu vajaaseen prosenttiin vuonna 2022. Kasvua hidastaa etenkin yhteisöverotulojen jako-osuuden määräaikaisen korotuksen päätyminen. Myös kiinteistöverotulot laskevat edellisvuodesta, jolloin kiinteistöverotilityksiä kasvatti kertaluonteinen järjestelmämuutos.

Kuntatalouden vuosikate laskee huomattavasti kuluvasta vuodesta, mutta se riittää kattamaan poistot ja arvonalentumiset. Kuntatalouden investointien nopeimman kasvuvaiheen arvioidaan päättyneen, mutta investointien taso pysyy korkealla koko ennustejakson. Toiminnan ja investointien rahavirta syvenee noin 1,5 mrd. euroa negatiiviseksi vuonna 2022.

Katsottaessa kuntataloutta yhtä talousarviovuotta pidemmällä aikaperspektiivillä, on huomioitava, että vuonna 2023 sote-uudistuksen seurauksena kuntien toiminnan kustannukset vähenevät ja käyttötalousmenoista noin puolet siirtyy hyvinvointialueille. Kuntien valtionosuuksia, veromenetysten korvauksia ja verotuloja vähennetään koko maan tasolla siirtyviä kustannuksia vastaavasti. Sote-uudistuksen vaikutus kuntien verotuloihin ei näy täysimääräisesti vielä vuonna 2023, koska tuolloin kunnille kertyy vielä korkeamman veroprosentin ja jako-osuuden kunnallis- ja yhteisöverotuloja aiemmilta verovuosilta. Vuodesta 2023 lähtien kuntien kustannuksista suurin osa syntyy varhaiskasvatuksen sekä koulutuksen järjestämisestä. Koko 2010-luvun jatkunut syntyvyyden aleneminen on kääntämässä varhaiskasvatuksen ja koulutuksen palvelutarpeen laskuun. Kuntatalousohjelmassa kehitysarviossa palvelutarpeen laskua on kuitenkin hieman pehmennetty, sillä laskennallista säästöpotentiaalia ei ole mahdollista hyödyntää kaikissa kunnissa ainakaan kovin nopeasti.

Negatiivisen vuosikatteen kuntien lukumäärä vaihtelee vuosina 2022-2025 merkittävästi. Vuonna 2021 negatiivisen vuosikatteen kuntien määrän arvioidaan pysyvän hyvin pienenä, mutta tilanne heikkenee selvästi vuonna 2022, jolloin negatiivisen vuosikatteen kuntia arvioidaan olevan yli 20. Vuonna 2023 kuntatalous vahvistuu sote-uudistuksesta ja verotulojen tilityksestä johtuen selvästi ja myös negatiivisen vuosikatteen kuntien määrä pienenee. Vuosina 2024-2025 kuntatalouden kehitys kuitenkin heikkenee jälleen, ja negatiivisen vuosikatteen kuntia arvioidaan olevan kehyskauden loppuvuosina hieman alle 15. Aikaisempien vuosien tapaan negatiivisen vuosikatteen kunnat ovat pääosin pieniä, alle 5 000 asukkaan kuntia.

Kuvio 6. Negatiivisten vuosikatteen kuntien määrä kuntakokoryhmittäin vuosina 2019–2025.

Kuvio 4. Negatiivisten vuosikatteen kuntien lukumäärä vuosina 2019-2025

Yhtenä mittarina kuntien taloudellisen kokonaistilanteen seuraamiseksi voidaan pitää sitä, onko kunnalla taseeseen kertynyttä alijäämää eli onko kunta käyttänyt niin sanotusti talouden ylijäämäpuskurinsa taseesta. Kuntatalousohjelman taulukossa numero 15 tämääntyyppisten kuntien määrä kasvaa tulevina vuosina kaikissa kuntakokoryhmissä. Vuoden 2023 vahvan tuloksen johdosta alijäämäisten kuntien määrä pysyy edellisvuoden tasolla, mutta lähtee taas kasvuun vuodesta 2024 lähtien. Vuonna 2025 alijäämäisiä kuntia arvioidaan olevan 40. Edellä mainituista kunnista yhdeksän kuuluisi yli 40 000 asukkaan kuntaryhmiin, kaksi olisi yli 100 000 asukkaan kuntia, mikä tekee tilanteesta huolestuttavan.

Taulukko 15. Kunnat, joilla on taseessa kertynyttä alijäämää vuosina 2020–2025 kuntakokoryhmittäin, lkm.

Taseessa kertynyttä alijäämää	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
yli 100 000 asukasta (asukkaita yhteensä 2 213 288 v. 2020 väestötieto, 9 kuntaa v. 2021 kuntajako)	0	0	0	1	0	1	2
40 001–100 000 (1 052 391 asukasta, 18 kuntaa)	6	1	2	6	5	6	7
20 001–40 000 (758 624 asukasta, 28 kuntaa)	4	2	1	4	3	3	5
10 001–20 000 (603 644 asukasta, 41 kuntaa)	9	3	2	4	3	5	7
5 001–10 000 (533 403 asukasta, 73 kuntaa)	11	8	4	4	5	5	5
2 001–5 000 (290 392 asukasta, 88 kuntaa)	19	9	3	5	7	8	10
alle 2 000 (51 922 asukasta, 36 kuntaa)	7	4	3	2	2	4	4
Manner-Suomen kunnat yhteensä	56	27	15	25	25	32	40

Taulukko 1. Kunnat, joilla on taseessa kertynyttä alijäämää vuosina 2020–2025, kuntakokoryhmittäin, lkm

Kuntien rahoituksen tasapainotilaa kuvataan toiminnan ja investointien rahavirta -käsitteen avulla. Yksinkertaistettuna tunnusluku ilmaisee negatiivisena paineen lainakannan kasvattamiseen tai veroprosentin korottamiseen ja positiivisena laskennallista mahdollisuutta muun muassa lainojen lyhentämiseen tai veroprosentin alentamiseen. Kuntatalouden kuntakohtaisen painelaskelman perusteella toiminnan ja investointien rahavirta (ns. rahoituksen tasapaino) vaihtelee lähivuosina kuntakokoryhmittäin merkittävästi. Vuosina 2022–2025 toiminnan ja investointien rahavirta on pääsääntöisesti negatiivinen kaikissa kuntakokoryhmissä. Poikkeuksen tähän muodostaa vuosi 2023, jolloin rahoituksen tasapainoa parantaa huomattavasti se, että soteuudistuksesta huolimatta kuntien verotuloja tilitetään vuonna 2023 osittain vielä edellisenä vuonna vallinneen tilanteen perusteella. Heikoin tilanne on rahoituksen tasapainon näkökulmasta vuonna 2022, mitä selittävät toimintakatteen eli nettomenojen selvä kasvu, verotulojen vaatimaton kehitys sekä valtion koronaavustusten päättyminen. Toiminnan ja investointien rahavirran muutokset heijastuvat luonnollisesti kuntien lainamäärän muutoksiin. Lainakannan arvioidaan kasvavan eniten yli 10 000 asukkaan kuntakokoryhmissä, josta suurin kasvupaine kohdistuu 20 000–40 000 asukkaan kuntiin.

Keskimääräinen kunnallisveron korotuspaine on vuosina 2022–2025 suurempi asukasluvultaan suuremmissa kunnissa kuin pienemmissä kunnissa. Suurin kunnallisveron korotuspaine kohdistuu 20 000–40 000 asukkaan kuntakokoryhmään. Veronkorotuspainetta on kuitenkin kaikissa kuntakokoryhmissä ja vuosina 2024–2025 paine kasvaa erityisesti asukasluvultaan pienissä, alle 2 000 asukkaan, kunnissa. Suurten kuntien korotuspainetta selittää korkea investointitaso. Esimerkiksi pelkästään vuosikatteella tarkasteltuna yli

100 000 asukkaan kuntaryhmän tilanne on vahvin koko tarkastelukauden aikana. On kuitenkin syytä huomioida, että kuntakokoryhmien sisällä ja yksittäisten kuntien välillä veroprosentin korotuspaine vaihtelee merkittävästi. Tätä selittää kunnallisveroprosentin tuoton voimakas kunta-kohtainen vaihtelu.

Tuloveroprosentin laskennallinen korotuspaine

Laskennallinen paine veroprosentin korotukseen (%-yks.)	2021 vero-%	2021	2022	2023	2024	2025	2021-2025 keskim. paine
yli 100 000 asukasta (asukkaita yhteensä 2 213 288 v. 2020 väestötieto, 9 kuntaa v. 2021 kuntajako)	18,95 %	0,4	1,9	0,9	1,0	1,0	1,03 %
40 001–100 000 (1 052 391 asukasta, 18 kuntaa)	20,81 %	0,4	2,0	0,1	1,3	1,2	0,99 %
20 001–40 000 (758 624 asukasta, 28 kuntaa)	20,69 %	1,4	2,4	0,6	1,3	1,3	1,40 %
10 001–20 000 (603 644 asukasta, 41 kuntaa)	20,84 %	1,3	1,9	-0,3	1,3	1,3	1,09 %
5 001–10 000 (533 403 asukasta, 73 kuntaa)	21,22 %	-0,4	0,9	-1,0	-0,0	0,0	-0,11 %
2 001–5 000 (290 392 asukasta, 88 kuntaa)	21,31 %	0,5	0,5	-1,6	0,6	0,8	0,19 %
alle 2 000 (51 922 asukasta, 36 kuntaa)	21,42 %	-0,2	0,7	-1,4	1,1	1,3	0,31 %
Manner-Suomen kunnat yhteensä, lähtötaso 20,00	20,00 %	0,5	1,8	0,3	1,0	1,0	0,95 %

Taulukko 2. Tuloveroprosentin laskennallinen korotuspaine

Kokonaisuus on siten jo haastava osalle kunnista kuntatalousohjelman mukaan. Vaikka vuonna 2023 sotepalvelut siirtyvät hyvinvointialueille järjestettäväksi, niin vuoden 2024 ja 2025 tulorahoitus eri riittä kattamaan investointitasoa, jolloin kuntien lainakannat jatkavat kasvamistaan. Samalla myös toimintakate jatkaa heikkenemistään ja verotulokertymät alkavat vuodesta 2023 jälkeen heikkenemään.

Kuntatalouden kehitysarvio vuosina 2019–2025 (mrd. €)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Tuloksen muodostuminen							
1. Toimintakate	-29,8	-30,6	-31,0	-32,9	-12,7	-13,0	-13,2
2. Verotulot	23,0	23,9	25,3	25,5	13,6	13,0	13,3
3. Valtionosuudet, käyttötalous	8,7	11,0	10,0	10,6	3,2	3,3	3,4
4. Rahoitustuotot ja kulut, netto	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
5. Vuosikate	2,3	4,7	4,7	3,6	4,5	3,7	3,8
6. Poistot	-2,9	-3,1	-3,2	-3,3	-3,1	-3,2	-3,3
7. Satunnaiset erät, netto	0,4	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
8. Tilikauden tulos	-0,2	1,7	1,6	0,4	1,5	0,6	0,6
Rahoitus							
9. Vuosikate	2,3	4,7	4,7	3,6	4,5	3,7	3,8
10. Satunnaiset erät	0,4	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
11. Tulorahoituksen korjauserät	-0,9	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
12. Tulorahoitus, netto	1,8	4,3	4,3	3,2	4,1	3,3	3,4
13. Käyttöomaisuusinvestoinnit	-5,4	-5,7	-5,8	-5,8	-5,0	-5,1	-5,2
14. Rahoitusosuudet ja myyntitulot	1,4	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
15. Investoinnit, netto	-4,0	-4,7	-4,8	-4,8	-4,0	-4,1	-4,2
16. Rahoitusjäämä (tulorahoitus-investoinnit)	-2,2	-0,4	-0,5	-1,5	0,1	-0,7	-0,7
17. Lainakanta	21,9	23,4	23,8	25,4	20,6	21,3	22,1
18. Kassavarat	6,3	7,9	7,9	7,9	7,4	7,4	7,4
19. Nettovelka (lainat - kassavarat)	15,6	15,5	15,9	17,4	13,2	13,9	14,6

Taulukko 3. Kuntatalouden kehitysarvio vuosina 2019-2025

VIHDIN TALOUDELLINEN KEHITYS

Vuosi 2016 oli eräänlainen käännekohta 2010-luvulla, kun Vihdin kunta teki lähes 7 miljoonan euron ylijäämällä tuloksella parhaimman tuloksen yhdeksään vuoteen ja kolmanneksi parhaimman tuloksen 2000 – luvulla. Vahvan tuloksen taustalla oli valtion veroluonteisen rahoituksen kasvaminen, kunnan toimintakulujen maltillinen kehitys sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kertaluontoiset palautukset. Positiivinen kehitys jatkui myös vuonna 2017, kun kunta teki 5,1 miljoonaa euroa ylijäämällisen tuloksen. Vuonna 2017 tilikauden tulosta paransivat toimintakulujen odotuksia maltillisempi kehitys ja odotuksia suuremmat verotilitykset. Vuoden 2018 tilinpäätös oli alijäämäinen noin 5,1 miljoonaa euroa ja tähän vaikutti verotilityksien heikentyminen sekä sosiaali- ja terveystalouden kustannuksien kasvu. Perusturvakuntayhtymä Karviaisen kustannukset kasvoivat vuoden 2017 tilinpäätökseen verrattuna 8,8 prosenttia eli noin 3,9 miljoonaa euroa (ilman erikoissairaanhoitoa).

Vuoden 2019 talousarvio oli alijäämäinen noin 1,5 miljoonaa euroa. Vuosi 2019 toteutui lopulta noin 10,3 miljoonaa euroa alijäämäisemmäksi. Tilikauden 2019 alijäämä oli 10,3 miljoonaa euroa, koska vuonna 2018 toimintakate heikkeni 9,2 miljoonaa euroa. Toimintakate heikkenemistä selittää henkilöstö- ja materiaalikulujen kasvu 3,0 miljoonalla eurolla työmarkkinaratkaisun ja lomarahavähennyksen poistumisen johdosta sekä sotemenojen kasvu. Verotulot kohenivat 2,8 miljoonaa eurolla ja valtionosuudet nousivat 1,5 miljoonaa euroa (ns. kertaerä selittää kasvua). Rahoitustuotot ja -kulut heikkenivät 0,1 miljoonaa euroa sekä poistot ja alaskirjaukset kasvoivat 0,6 miljoonaa euroa. Poistojen nousun selittävänä tekijänä mm. valmistunut Vihdin kirkonkylän koulukeskus VIHKO. Verorahoituserät kohensivat tilannetta niin, että vuosikate väheni 4,8 miljoonaa euroa, mutta ei kuitenkaan samassa suhteessa kuin toimintakate heikkeni.

Vuoden 2020 tilikautta haastoi niin toiminallisesti kuin taloudellisesti COVID-19 epidemia. Talouden näkökulmasta vuoden 2020 tilinpäätöksen tulos olisi ollut ilman valtion kertaluontoisia korona-avustuksia (9,5 miljoonaa euroa) ja harkinnanvaraista valtionosuutta (2,0 milj.) noin 6,1 miljoonaa euroa alijäämäinen. Korona-avustukset kompensoivat aiheutuneita kustannuksia ja talous oli 3,4 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Positiiviseen tilikauden tulokseen vaikuttavat kunnan taloutta tukevat VIHTA-toimenpiteet. Vuoden 2020 tilikauden tulokseen vaikuttivat myös 3,7 miljoonan euron varaukset uuteen raiderahastoon sekä kunnan tekemät 1,6 miljoonan euron alaskirjaukset. Investointimenot lähes puolittuivat edellisvuodesta ja olivat tilinpäätös- vuonna noin 9,6 miljoonaa euroa. Suurimpia investointeja olivat kunnan strateginen maanhankinta, VIHKO-koulukeskukseen liittyvät lähiliikuntapaikan työt, tilapalvelun kiinteistöjen kunnostusinvestoinnit sekä kunnallistekniikan katu- ja liikennealueisiin ja puistoihin liittyvät investoinnit.

Vuoden 2021 muutettu talousarvio on merkitty 6,2 milj. alijäämäiseksi. Talousarvioissa on otettu huomioon Karviaisen lisämääräraha- ja koronatestauksen kustannuksiin. Valtio on luvannut korvata koronasta aiheutuneet välittömät kustannukset. Kunnan syyskuun talousennusteessa on arvioitu varovaisuuden periaatteella noin 3/4 koronakustannuksista korvataan kunnille. Syyskuun ennuste vuodelta 2021 näyttää tilikauden alijäämäksi 1 604 093 euroa. Vuonna 2021 verotulojen kehitys on ollut positiivista ja verotulostenusteet ovat parantuneet johtuen positiivisesta talouskehityksestä.

Vuoden 2022 talousarvioesitys on alijäämäinen 1 838 667 euroa. Haastetta aiheuttaa etenkin erilaiset lakimuutokset, jotka ovat vaikuttaneet suoraan Karviaisen ja sivistyslautakunnan budjetteihin. Budjetissa on pyritty parhaan mukaan ottamaan huomioon myös talouden tasapainotusohjelma Vihta tasapainotustoimet, jotka on sisällytetty talousarvioesitykseen. Kuntalain mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Vuoden 2022 talousarvio ei ole tasapainossa, mutta taloussuunnitelmavuosiin 2023 ja 2024 liittyy vielä suuria epävarmuuksia. Hyvinvointialueiden käynnistyessä 2023 kuntien käyttötalouden kustannuksista siirtyy merkittävä osa hyvinvointialueille, kun kuntien lakisääteiset tehtävät vähenevät merkittävästi. Koska valtio ottaa vastuun hyvinvointialueiden rahoittamisesta, siirtyvien tehtävien kustannuksia vastaava määrä kuntatalouden tuloja siirretään hyvinvointialueiden rahoitukseen. Käytännössä tämä tarkoittaa, että valtionosuudet ja verotulot kunnassa vähenevät. Kunnallisveron siirto toteutetaan alentamalla kaikkien

kuntien kunnallisveroprosenttia 12,39 prosenttiyksiköllä. Kustannusten ja tulojen siirto on koko maan tasolla kustannusneutraali. Kuntakohtaisesti siirtyvät kustannukset ja tulot voivat poiketa merkittävästi toisistaan, joita tullaan rajoittamaan valtionosuusjärjestelmään esitettävillä muutoksilla sekä erilaisilla tasauselementeillä.

Kokonaisuutena Vihdin kunnan talouden keskeisin asia on edelleen menojen ja tulojen keskinäisen suhteen parantaminen. Kuntatalouden haasteet näyttäytyvät tällä hetkellä jokaisessa Suomen kunnassa, mutta kyse Vihdin kunnalle parhaimpien tasapainotustoimenpiteiden löytämisestä. Vuonna hyväksytty VIHTA 1 ja talousarvio 2021 osana hyväksytty VIHTA 2 ovat tuoneet kunnalle säästöjä, mutta talouden tasapainoa ei ole saavutettu. Toimenpiteiden tekemättä jättäminen ei ole vaihtoehto. Kunnan käyttötaloudesta tulee jäädä omarahoitusosuutta investointeihin huomattavasti nykyistä enemmän. Investoinnit nousevat taloussuunnittelukaudella korkeimmillaan 31,1 miljoonaan euroon vuonna 2022. Tämä ei kuitenkaan riitä pysäyttämään velkaantumista. Velkaantumisen pysäyttäminen edellyttäisi vuosien 2016-2017 kaltaisia ylijäämiä ja maltillista investointitasoa.

Taloussuunnitelmavuosien osalta merkittävimpiä vaikuttavia tekijöitä Vihdin kunnan talouteen on sosiaali- ja terveyspalveluiden kustannusten kehittyminen, hyvinvointialueiden käynnistyminen ja TE-palveluiden mahdollinen siirtyminen kunnalle vuonna 2024. Kunnan omaan toimintaan tulee vaikuttamaan merkittävästi myös tulevien investointien valmistuminen sekä lasten ja ikäihmisten määrän kehittyminen.

KUNNALLISVERO %	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Muutos 2009-2021 %-yks
Hyvinkää	18,50	19,25	19,25	19,25	19,25	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75	20,25	1,75
Järvenpää	19,00	19,00	19,00	19,00	19,00	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75	20,25	2,00
Kerava	18,00	18,75	18,75	18,75	18,75	19,00	19,00	19,25	19,25	19,25	19,25	19,25	19,25	1,25
Kirkkonummi	18,25	19,00	19,00	19,00	19,00	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50	19,75	19,75	19,75	1,50
Lohja	19,00	19,50	19,50	19,50	19,50	20,00	20,50	20,50	20,50	20,50	20,50	20,50	20,50	1,50
Mäntsälä	19,50	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75	20,50	20,50	20,50	20,50	20,50	20,50	21,00	1,50
Nurmijärvi	18,75	18,75	19,00	19,00	19,00	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50	19,75	19,75	1,00
Pornainen	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50	20,00	20,00	20,50	20,50	20,50	20,50	20,50	20,50	1,00
Sipoo	18,75	19,25	19,25	19,25	19,25	19,25	19,25	19,25	19,25	19,25	19,25	19,25	19,25	0,50
Tuusula	18,00	18,25	18,25	18,25	19,25	19,25	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50	19,75	1,75
Vihti	19,25	19,25	19,50	19,50	19,50	20,00	20,50	20,50	20,50	20,50	20,50	20,50	20,50	1,25

Taulukko 4. Vuosien 2009-2021 Kuuma-kuntien ja Lohjan kunnallisveroprosentit. Lähde: Tilastokeskus

3.3 TYÖLLISYYS JA ELINKEINO

Työpaikkaomavaraisuus (kunnassa sijaitsevien työpaikkojen suhde kunnassa asuvien työllisten määrään) on 2000-luvulla kasvanut Vihdissä vain hieman ja työpaikkojen kokonaislukumäärä on laskenut 2010-luvulla noin 30 työpaikkaa, vuodesta 2015 lähtien Vihdin alueella olevien työpaikkojen lukumäärä on kasvanut. Työllisyysasteen kehittyminen on ollut Vihdissä suotuisampaa kuin Kirkkonummella tai Lohjalla, mutta vastaavien Keski-Uudenmaan kuntien kehityksestä ollaan jääty jälkeen.

		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	MUUTOS 2011- 2019
Hyvinkää	Alueella olevien työpaikkojen lukumäärä	19 309	19 557	19 370	18 906	19 179	19 321	19 690	19 530	19 633	324,00
	Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %	0,70	0,60	0,60	0,60	0,60	0,50	0,50	0,50	0,48	-0,22
	Jalostuksen työpaikkojen osuus, %	29,60	29,20	28,50	27,60	28,20	27,80	27,30	26,50	26,71	-2,89
	Palvelujen työpaikkojen osuus, %	68,50	69,30	70,00	70,90	70,40	70,80	71,20	71,90	71,68	3,18
	Työpaikkaomavaraisuus	92,10	93,60	94,30	93,20	95,70	95,30	95,40	94,00	94,40	2,30
Järvenpää	Alueella olevien työpaikkojen lukumäärä	12 368	12 472	12 063	11 912	12 238	12 734	12 893	13 321	13 699	1331,00
	Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,09	-0,01
	Jalostuksen työpaikkojen osuus, %	24,30	24,20	21,80	20,70	21,00	21,40	21,60	21,90	21,29	-3,01
	Palvelujen työpaikkojen osuus, %	73,70	74,00	76,70	77,70	77,40	77,00	76,50	76,20	76,74	3,04
	Työpaikkaomavaraisuus	63,70	63,60	62,90	62,40	64,10	65,70	64,20	64,30	65,50	1,80
Kerava	Alueella olevien työpaikkojen lukumäärä	12 146	12 511	12 265	12 076	12 101	11 959	11 741	12 028	12 098	-48,00
	Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %	0,20	0,20	0,20	0,30	0,30	0,30	0,30	0,40	0,29	0,09
	Jalostuksen työpaikkojen osuus, %	24,60	23,50	24,60	25,20	24,60	24,70	24,80	24,70	24,45	-0,15
	Palvelujen työpaikkojen osuus, %	73,80	75,00	74,20	73,40	74,00	73,80	73,50	73,60	73,69	-0,11
	Työpaikkaomavaraisuus	71,40	74,50	74,50	73,80	75,40	74,60	72,20	71,40	70,80	-0,60
Kirkkonummi	Alueella olevien työpaikkojen lukumäärä	10 870	11 152	10 705	10 624	10 536	10 707	10 863	10 860	10 995	125,00
	Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %	1,40	1,30	1,40	1,40	1,10	1,00	0,90	0,80	0,88	-0,52
	Jalostuksen työpaikkojen osuus, %	18,10	18,20	18,60	18,10	17,20	17,70	18,90	19,80	19,35	1,25
	Palvelujen työpaikkojen osuus, %	78,50	78,70	78,70	78,70	79,80	79,50	78,00	77,20	77,40	-1,10
	Työpaikkaomavaraisuus	60,10	61,90	60,50	60,40	59,80	60,10	60,10	59,10	58,60	-1,50
Lohja	Alueella olevien työpaikkojen lukumäärä	16 883	16 845	16 271	15 974	15 594	15 664	15 890	15 911	15 746	-1137,00
	Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %	2,60	2,70	2,70	2,40	2,50	2,30	2,30	2,10	1,99	-0,61
	Jalostuksen työpaikkojen osuus, %	27,30	26,90	26,30	25,10	24,30	24,60	25,10	25,70	25,57	-1,73
	Palvelujen työpaikkojen osuus, %	68,50	69,10	69,80	71,10	71,80	71,60	71,10	70,50	70,68	2,18
	Työpaikkaomavaraisuus	79,20	79,50	79,20	80,00	79,60	79,80	80,60	80,40	80,50	1,30
Mäntsälä	Alueella olevien työpaikkojen lukumäärä	5 729	5 885	5 869	5 956	6 055	6 064	6 230	6 311	6 422	693,00
	Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %	5,80	5,40	5,10	4,80	4,40	4,10	3,80	3,80	3,78	-2,02
	Jalostuksen työpaikkojen osuus, %	19,50	18,50	18,80	18,60	18,80	18,70	19,10	20,30	21,40	1,90
	Palvelujen työpaikkojen osuus, %	73,20	74,40	74,60	75,10	75,40	75,40	75,10	74,10	72,92	-0,28
	Työpaikkaomavaraisuus	60,90	61,70	62,40	64,10	65,80	65,60	66,40	66,80	67,60	6,70
Nurmijärvi	Alueella olevien työpaikkojen lukumäärä	11 819	12 071	12 067	11 756	11 731	12 008	12 195	12 708	12 558	739,00
	Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %	2,00	2,10	2,00	2,10	2,00	1,80	1,60	1,50	1,35	-0,65
	Jalostuksen työpaikkojen osuus, %	25,60	25,00	24,50	25,30	25,80	26,20	27,20	27,30	26,25	0,65
	Palvelujen työpaikkojen osuus, %	70,50	71,20	72,00	71,00	70,60	70,40	69,20	69,00	70,23	-0,27
	Työpaikkaomavaraisuus	60,70	61,50	61,60	60,90	60,90	61,60	62,00	62,80	61,40	0,70
Pornainen	Alueella olevien työpaikkojen lukumäärä	1 031	1 023	1 035	1 039	1 048	1 107	1 051	1 081	1 115	84,00
	Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %	8,70	9,00	9,10	8,90	8,40	7,90	8,20	8,10	8,43	-0,27
	Jalostuksen työpaikkojen osuus, %	22,70	23,60	20,60	20,00	18,20	18,70	20,70	21,10	16,41	-6,29

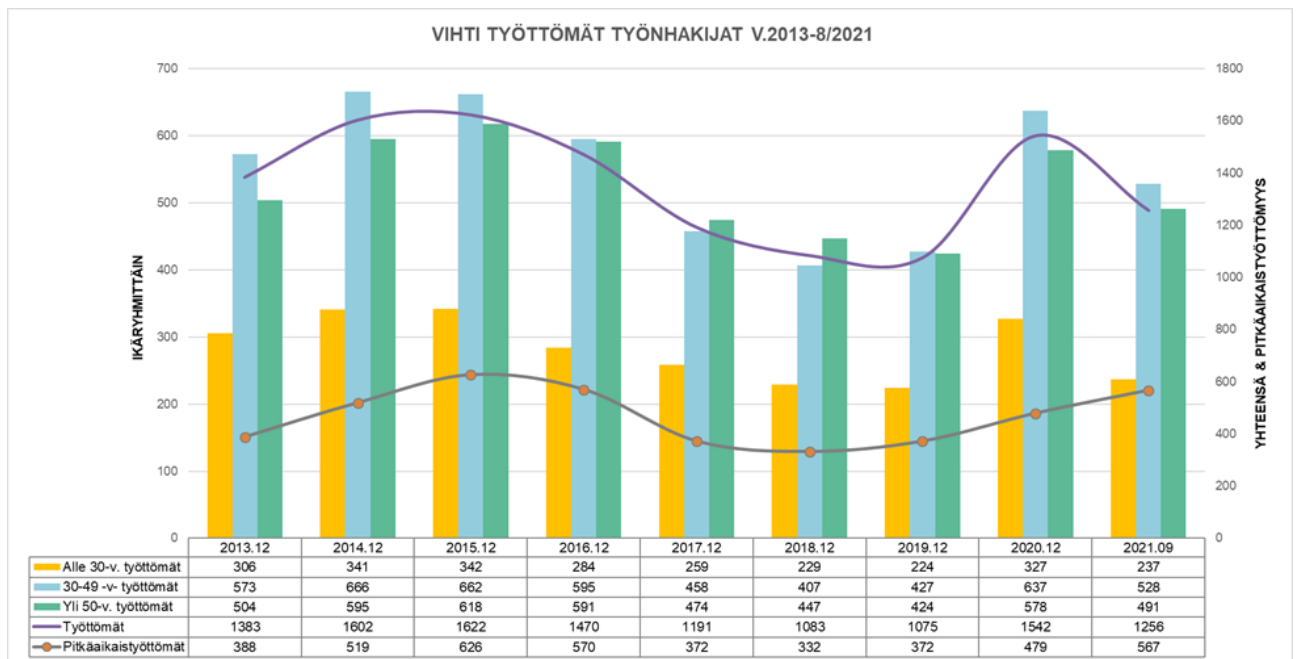
	Palvelujen työpaikkojen osuus, %	65,20	64,50	67,40	67,40	69,80	70,20	67,40	66,90	72,83	7,63
	Työpaikkaomavaraisuus	42,80	42,60	43,00	43,10	44,10	46,40	43,50	44,50	45,80	3,00
Sipoo	Alueella olevien työpaikkojen lukumäärä	5 068	5 246	5 174	5 625	5 532	5 697	6 415	6 774	6 994	1926,00
	Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %	3,10	2,90	2,90	2,80	3,20	2,70	2,40	2,20	1,97	-1,13
	Jalostuksen työpaikkojen osuus, %	25,70	24,70	23,40	22,20	20,90	22,30	18,40	18,00	17,84	-7,86
	Palvelujen työpaikkojen osuus, %	68,80	70,10	71,80	72,60	73,10	72,80	77,10	77,70	78,17	9,37
	Työpaikkaomavaraisuus	57,10	58,10	57,60	62,70	60,30	60,20	65,40	66,90	67,70	10,60
Tuusula	Alueella olevien työpaikkojen lukumäärä	14 150	14 135	14 044	13 898	14 105	14 116	14 225	14 625	14 847	697,00
	Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %	1,10	1,30	1,10	1,10	1,00	0,90	1,00	0,90	0,90	-0,20
	Jalostuksen työpaikkojen osuus, %	28,20	28,40	28,80	29,00	28,30	28,60	30,60	30,90	30,75	2,55
	Palvelujen työpaikkojen osuus, %	69,10	68,90	68,80	68,60	69,30	68,90	66,70	66,70	66,60	-2,50
	Työpaikkaomavaraisuus	76,60	76,40	77,00	77,10	78,90	78,40	78,10	79,20	80,60	4,00
Vihti	Alueella olevien työpaikkojen lukumäärä	8 348	8 210	8 055	8 030	8 069	8 086	8 176	8 301	8 141	-207,00
	Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %	3,00	2,80	2,80	2,70	2,80	2,70	2,50	2,50	2,51	-0,49
	Jalostuksen työpaikkojen osuus, %	25,70	25,60	24,60	23,50	24,30	25,10	26,70	26,60	24,75	-0,95
	Palvelujen työpaikkojen osuus, %	68,80	69,50	70,60	72,10	71,10	70,60	68,70	68,80	70,41	1,61
	Työpaikkaomavaraisuus	60,80	60,40	60,00	61,00	61,60	61,70	61,40	61,60	60,60	-0,20

Taulukko 5. Työpaikat ja työpaikkaomavaraisuus 2011-2019. Lähde: Tilastokeskus.

Vihdissä vuosina 2010-2018 on prosentuaalisesti kasvanut eniten palvelutyöpaikkojen osuus ja alkutuotannon työpaikkojen määrä on vähentynyt eniten. Näissä on kuitenkin ollut selvää vuosivaihtelua ja vuoden 2018 tietojen perusteella jalostuksessa olevien työpaikkojen määrä on kasvussa ja palvelujen työpaikkojen määrä hienoisessa laskussa.

Kunnan omiin työllisyyspalveluihin kuuluvat Vihdin Työvoimala: Nuorten työpaja ja Kierrätyskeskus sekä Remonttipartio. Kunnan työllisyyspalvelut tuottavat työllistymistä edistäviä palveluita vihtiläisille alle 29-vuotiaille nuorille ja kaikille työmarkkinatukea vähintään 300 päivää saaneille kuntalaisille kuntouttavan työtoiminnan, työkokeilun ja palkkatukityöllistämisen muodossa. Lisäksi palkkatukityöllistämällä toteutetaan laakisäateistä velvoitetta työllistää 57-59 vuotta täyttänyt työtön työnhakija 6 kuukauden määräajaksi.

Elokuun 2021 tilaston mukaan kunnan työttömyysaste on laskenut vuoden vaihteesta 8,7 (10,2) prosenttiin. Uudenmaan työttömyysaste on ollut vastaavaan aikaan 11,7 (13,1) prosenttia ja koko Suomen työttömyysprosentti 10,7 (12,5). Elokuussa Vihdissä oli työllisiä 14 499 (edellisvuonna samaan aikaan 13 080) ja työttömiä 1 256 (1 483) henkilöä. Työttömistä alle 25-vuotiaita oli 121 (192), yli 50-vuotiaita 491 (541) ja pitkäaikaistyöttömiä 567 (436) henkilöä. Avoimia työpaikkoja oli kesäkuun lopussa 212 (133).

Kuvio 5. Työttömien työnhakijoiden määrän kehitys 2013-2021. Lähde: ELY-keskus

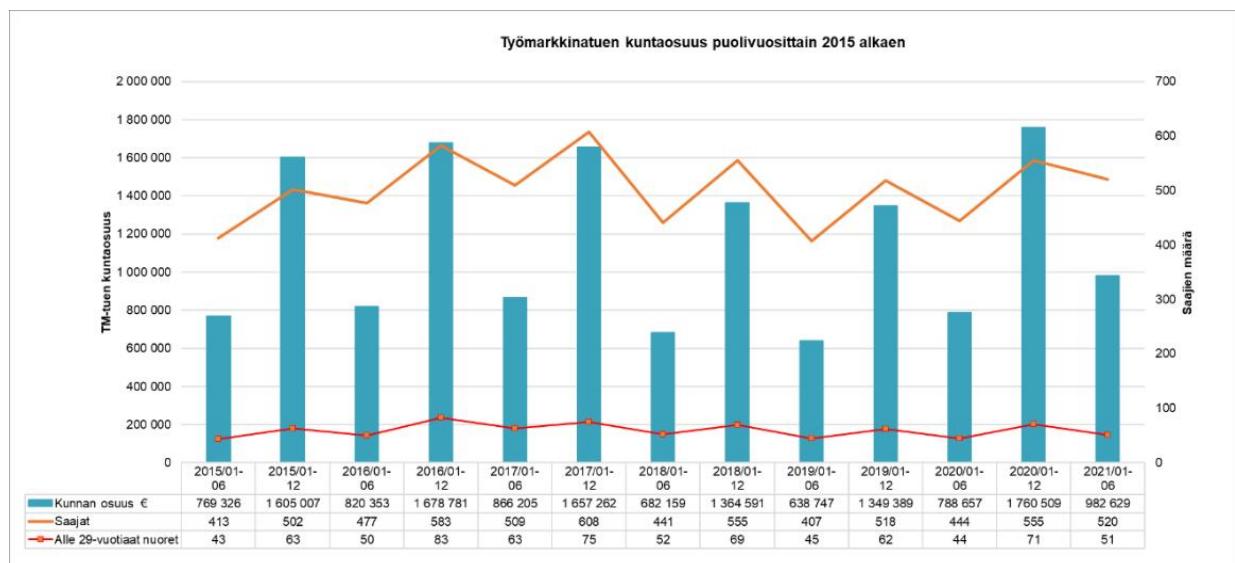
Työttömien työnhakijoiden määrä pieneni tammi-elokuun aikana 14 %. Työmarkkinatukea saavien määrä taas kasvoi tammi-kesäkuun aikana 26 %. Työttömien työnhakijoiden ja työmarkkinatuen kuntaosuuden saajien määrä on ollut laskussa kesän jälkeen. Kuitenkin työttömyydestä aiheutuvien kustannusten kunnassa odotetaan nousevan, muun muassa työmarkkinatuen kuntaosuuden noin 600 000 eurolla 2,1 miljoonaan euroon.

Työmarkkinatukea vähintään 300 päivää saaneita vuonna 2020 oli yhteensä 555 henkilöä, joista nuoria 17-29 vuotiaita oli 71 henkilöä. Puolivuositaiskertymässä kesäkuussa vuonna 2021 saajia oli yhteensä 520 henkilöä, joista nuoria 51 henkilöä.

Loppuvuoden ennusteena vuoden 2021 talousarvioon työmarkkinatuen kuntaosuuteen budjetoidut 1,5 milj. € tullaan ylittämään 600 000 eurolla. Vaikka yleisesti työllisyystilanne on kohentunut kunnassa, on pitkäaikaistyöttömien määrä kasvanut. Kasvu selittyy sillä, että koronapandemian aikana työttömyys kasvoi voimakkaasti ja sen myötä myös työmarkkinatukea saavien määrä sekä kustannukset. Koronan jälkeen työllisyystilanteen kohentuessa ensin työllistyvät ns. helposti työllistyvät, mikä on tavanomainen työllisyydessä koettu ilmiö taantuma, laman tai muun työllisyydessä koetun häiriön jälkeen. Pitkäaikaistyöttömien kasvun kestoa on vaikea ennustaa. Vuoden 2022 työmarkkinatuen kuntaosuuskustannusten odotetaan saavan laskettua noin 1,9 milj. euroon.

Kuvio 6. Työttömyysasteen kehitys 2018-2021. Lähde: ELY-keskus

Kuvio 7. Työmarkkinatuen kuntaosuus puolivuositain 2015 alkaen

Elinkeinotilanne kunnassa

Vuoteen 2022 tultaessa yritykset ovat pääosin alkaneet toipua koronasta aiheutuvista seurauksista. Isot päivittäistavarakaupat ovat jatkaneet laajennettuja aukioloaikojaan asiakasvirtojen tasaamiseksi, pienemmissä liikkeissä toiminta normalisoitunut muuten. Tuotannollisissa yrityksissä kysyntä on ollut hyvää ja tulevaisuus näyttää varsin valoisalta.

Monessa yrityksessä on liiketoiminta kasvanut vuoteen 2020 verrattuna. Keväällä 2021 työttömyys ja erityisesti lomautusten määrä on laskenut. Työttömyyden lasku on kuitenkin pysähtynyt, koska työnhakijoissa ei

ole enää sellaista ammattitaidoltaan riittävää työvoimaa, jota yritykset tarvitsevat. Kiihtynyt kasvu on aiheuttanut monessa yrityksessä uusia haasteita johtuen materiaalien ja rahtikustannusten hintojen noususta ja esimerkiksi komponenttien saatavuusvaikeuksista. Parantuneet suhdannenäkymät ovat lisänneet halukkuutta myös toimitilainvestointeihin.

Vuonna 2022 on odotettavissa yrityksiltä jälleen uusia investointeja. Investointeja tehdään niin toimitiloihin kuin koneisiin ja laitteisiin. Tämän vuoksi on jo etukäteen alettu markkinoimaan Vihdin uusia yritysalueita valtakunnallisesti. Tätä markkinointia on tarkoitus lisätä entisestään vuoden 2022 aikana. Vihdin etuina ovat olleet yritysten sijoittumisen kannalta hyvä sijainti, nopeat kulkuyhteydet ja työvoiman parempi pysyvyys Helsingin seutuun verrattuna. Vihdin heikkoutena on jonkin verran joukkoliikenteen riittämättömyys kaikkien tarpeisiin.

Vihdissäkin koronasta johtuvat haitat kohdistuivat eniten ravintola- ja matkailutoimintaan. Tilanne on silläkin alalla normalisoitumassa ja esimerkiksi koronarajoitusten poistuttua ulkona syöminen lisääntyy sen sijaan että haettaisiin noutoruokaa. Palvelualan yrityksissä tämä synnyttää uusia työpaikkoja enemmän kuin mitä on sopivaa työvoimaa tarjolla. Työvoimapulan ratkaisemiseksi tulevaisuudessa täytyy panostaa erityisesti vakaakuntoisten työllistämisen tukemiseen, oppilaitosyhteistyöhön, syrjäytymisen ehkäisyyn ja ulkomaisten työntekijöiden vastaanottamiseen.

Valtuuston 15.2.2021 hyväksymä Elinkeinostrategia 2021-2025 linjaa ja ohjaa kunnan elinkeinotyötä. Kunnan elinkeinotyön operatiivisesta toiminnasta vastaa kunnan elinkeinopalvelut.

3.4 VÄESTÖ JA ASUNTOTUOTANTO

Vihdin asukasmäärä kasvoi vuoteen 2010 saakka keskimäärin kahden prosentin vuosivauhtia. Tämän jälkeen kasvu on hiipunut. Strategian mukainen kasvatavoite vuosille 2018-2021 on vuosittain 1 %, mutta käytännön ennusteissa, liittyen muun muassa verotukseen, on silti talousarvion varovaisuuden periaatteen ja realistisen arvioinnin takia jouduttu käyttämään viiden vuoden aritmeettista keskiarvoa hieman muokaten. Siten kasvu näissä on jäänyt noin 0,1 prosenttiin. Ikäryhmittäin tarkasteltuna suurin kasvava ikäryhmä Vihdissä on yli 65-vuotiaiden osuus.

Talousarvion veroennusteiden taustatietoina käytetty väestöarvotiedot tuleville lähivuosille:

VÄESTÖ ikäryhmittäin, 31.12.	2019	2020	2021	2022	2023	2024
0 - 24 vuotiaat	8 370	8 261	8 145	8 032	7 922	7 808
Muutos %	-2,1	-1,3	-1,4	-1,4	-1,4	-1,4
25 - 64 vuotiaat	15 138	15 086	15 043	14 997	15 011	14 989
Muutos %	-0,5	-0,3	-0,3	-0,3	0,1	-0,1
+ 65 vuotiaat	5 650	5 813	6 004	6 193	6 323	6 493
Muutos %	3,7	2,9	3,3	3,1	2,1	2,7
Asukasluku vuoden lopussa	29 158	29 160	29 193	29 222	29 257	29 291
Muutos %	-0,2	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1

Taulukko 6. Väestöarvotiedot tuleville lähivuosille

Silti tavoitteena ja toiminnan lähtökohtana on niin talousarviovuonna 2022 kuin taloussuunnitelmavuosina 2023-2024, että tähdätään strategian mukaiseen vuosittaiseen prosentin kasvuun. Vihdin kunnan asukasluku 31.12.2020 oli 29 190 ja asukasluku elokuussa 2021 oli 29 283 henkilöä. Tilastokeskus arvioi väestöennus-

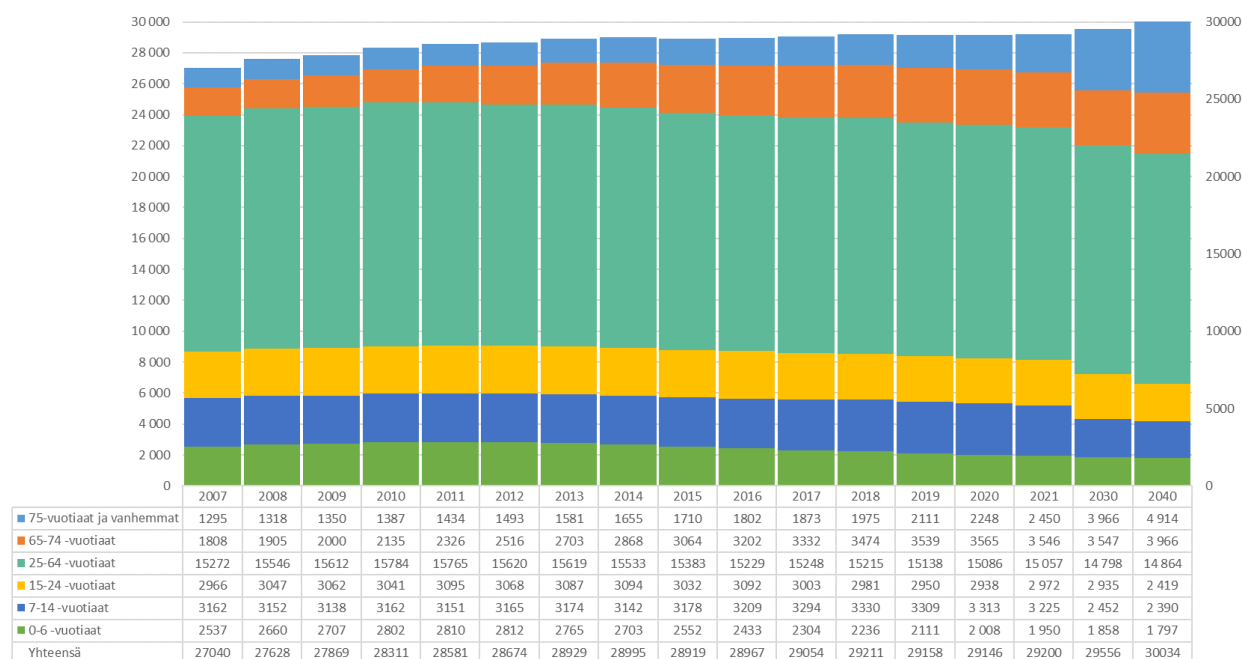
teessaan Vihdin kunnan asukasluvuksi 29 234 asukasta vuodelle 2022, 29 556 asukasta vuodelle 2030 ja vuodelle 2040 yhteensä 30 034 asukasta. Väestömäärän kehitystä ja muutoksia seurataan jatkuvasti, jotta ennusteita pystytään tarkentamaan ja arvioimaan kehityksen vaikutuksia palvelutuotantoon. Kunnan oma kasvutavoite on selkeästi Tilastokeskuksen arvioimaa nopeampaa ja siihen tulee vaikuttamaan merkittävästi myös Suomen hallituksen toteutuspäätökset koskien muun muassa Turun tunnin junaa.

Asuntotuotantoseuranta 2014-2021

(Vuosittainen tarkasteluajankohta 1.8.)

	Valmistuneet asunnot yhteensä	Valmistuneet valtion tukemat ARA-vuokra-asunnot yhteensä	Valmistuneet ASO-asunnot	Valmistuneet vapaarahoitteiset vuokra-asunnot	Valmistuneet vapaarahoitteiset omistus-asunnot
2021	79	0	0	14	65
2020	60	0	0	2	58
2019	137	0	0	57	80
2018	167	0	0	20	147
2017	155	63	0	38	54
2016	54	-	-	-	-
2015	73	-	22	-	-
2014	52	-	-	-	-

Taulukko 7. Asuntotuotannon 1.8. mukainen tilanne vuosina 2014-2021

Kuvio 8. Väestön kehitys ikäryhmittäin 2006-2021 ja ennuste vuoteen 2040. Lähde: Tilastokeskus

4 TALOUSARVIOESITYS

4.1 TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN RAKENNE, SITOVUUS JA SEURANTA

4.1.1 Talousarvion rakenne ja sitovuus

Kuntalain 110 §:ssä on talousarvioperiaatteita koskevat säännökset. Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että kuntastrategia toteutuu ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvion käyttötalousosassa perustelut, tavoitteet, tunnusluvut, määrärahat ja tuloarviot esitetään toimielimittäin. Talousarviossa esiintyvät tunnusluvut ja perustelut ovat ohjeellisia ja niiden oleellisista poikkeamista on raportoitava toimielimille. Toimielimet seuraavat talousarvion toteutumista hyväksymillään käyttösunnitelmilla. Mikäli lautakunta ei hyväksy erillistä käyttösunnitelmaa talousarvion hyväksymisen jälkeen, käyttösunnitelma muodostuu lautakuntaehdotuksesta ja siihen tehdyistä mahdollisista kunnanvaltuuston tekemistä muutoksista.

Talousarvio on käyttötalouden osalta sitova valtuustoon nähden toimielimittäin, kunnanhallitukseen nähden tulosalueittain, viranhaltijoihin sekä tulosalueen johtoon nähden yksiköittäin. Sitova määräraha on toimintakate ja sitovina tavoitteina yleisosassa esitetyt strategiset teot. Toimintakatetta laskettaessa ei oteta huomioon käyttöomaisuuden myynnistä kertyviä myyntivoittoja tai myyntitappioita. Myyntivoittoja ei siten voi käyttää tulosalueen tai toimielimen menojen katteeksi, eikä myyntitappioita tarvitse kattaa muilla tuloilla tai menojen vähennyksillä.

Tuloslaskelmaosassa esitettävät kokonaistalouden keskeiset erät ovat varsinaisen toiminnan tuotot ja kulut, verotuotot, valtionosuudet ja suunnitelman mukaiset poistot. Tuloslaskelmaosassa osoitetaan, miten tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menojen, rahoitusmenojen ja käyttöomaisuuden kulumista kuvaavien suunnitelman mukaisten poistojen kattamiseen. Rahoitukseen merkityt tulot ja menot ovat sitovia kunnanvaltuustoon nähden tuloslaskelmalajeittain.

Investointiosa sisältää investointisuunnitelmat talousarviovuodelle ja taloussuunnitelmavuosille. Investointisuunnitelma on muusta talousarviosta poiketen viiden vuoden mittainen. Investointiosassa ovat koottuna kunnan investointimenot ja tulot. Käyttöomaisuushankinnat, jotka ovat 10 000 euroa tai suurempia tai kuuluvat ensikertaiseen kalustamiseen, käsitellään investointiosassa. Jos hankkeen toteutuminen siirtyy talousarviossa arvioidusta aikataulusta, jakotetaan investoinnin rahoitustarve uudelleen suunnitteluvuosille. Automaattisesti siirtyvää määrärahaa ei ole. Investointitoiminnan rahoitusosuuksina talousarviossa esitetään muun muassa arvioidut valtion ja muiden yhteisöjen rahoitusosuudet. Investoinnit ovat sitovia valtuustoon

nähten toiminnoittain. Tähän tekee poikkeuksen aineettoman käyttöomaisuuden myynti, joka on sitova menoperusteisesti sekä investointiosassa yksilöity maanhankinta on sitova menoperusteisesti, mutta sitovan menoperusteisen määrärahan laskennassa ei huomioida maankäyttösopimuksella hankittua omaisuutta.

Rahoitusosassa osoitetaan miten talousarvio vaikuttaa kunnan maksuvalmiuteen. Rahoitusosa on jaettu kahteen osaan. Ensimmäisessä osassa kuvataan varsinaisen toiminnan ja investointitoiminnan kassavirtaa. Tästä nähdään, miten tuloslaskelmaosan vuosikate ja muu tulo-rahoitus riittävät investointimenojen kattamiseen. Toisessa osassa arvioidaan rahoitustoiminnan kassavirta. Rahoitusosassa siis kootaan tulo-rahoituksen ja investointien sekä anto- ja ottolainauksen kassavirrat yhteen laskelmaan. Jos tulo-rahoitus ei riitä menoihin, on rahoitusosassa osoitettava tarvittava rahoitus. Rahoitusosassa esitetään talousarviovuodelle valtuudet talousarviolainojen ja lyhytaikaisten lainojen enimmäismääriin.

Vihdin kunnan tilapalvelut on laskennallisesti eriytetty taseyksikkö. Kunnanvaltuusto päättää tilapalvelun toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Tilapalveluita sitoo edellä esitettyjen sitovuustasojen lisäksi jäännöspääoman korko.

Vihdin vesihuoltolaitos on 1.1.2018 alkaen toiminut kirjanpidollisesti eriytettynä taseyksikkönä. Kunnanvaltuusto päättää vesihuoltolaitoksen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Vesilaitoksen sitovia eriä valtuustoon nähten ovat peruspääomalle perittävä korko, tilikauden tulos ja investoinnit toiminnoittain. Vesihuoltolaitoksen talousarvio- ja suunnitelma liitetään osaksi kunnan talousarviota ja -suunnitelmaa, jonka valtuusto hyväksyy.

4.1.2 Seuranta

Talousarvion toteutumista seurataan kuukausittaisella raportoinnilla, joka toteutetaan kunnanhallitus- ja lautakuntatasolla. Toimielimet valvovat alaistaan toimintaa käyttösuunnitelmatason ja investointiosan raportoinnilla ja lisäksi esittävät sanallisen selvityksen poikkeamien syistä sekä toimenpiteistä, joita poikkeamien hallitsemiseksi tarvitaan. Talousraportit laaditaan seuraavina kuukausina: helmikuu, maaliskuu, huhtikuu, kesäkuu, elokuu, syyskuu, lokakuu. Raportit aikataulutetaan kunnanhallituksen ja lautakuntien kokousaikataulujen mukaisesti.

Kesäkuun toteumasta tehdään laajempi osavuosikatsaus, joka korvaa perinteisen talousraportoinnin. Osavuosikatsauksessa on kuukausittaista talousraporttia kattavampi kuvaus talouden toteutumasta sekä koko vuoden ennusteesta. Talouden toteutumisen lisäksi osavuosikatsauksessa kuvataan toiminnallisten tavoitteiden toteutumista sekä muita keskeisiä tunnuslukuja, kuten asukasluvun ja työttömyysasteen kehitystä. Osavuosikatsaus ja syyskuun talousraportti toimitetaan tiedoksi myös kunnanvaltuustolle.

Vuonna 2022 talousarviota seurataan vähintään neljännesvuosittain, mielellään kuukausittain.

4.2 VIHTA-TASAPAINOTUSOHJELMAN TOIMENPITEET

TOIMIELIN	TOIMENPIDE-ESITYS	TIIVIS KUVAUS ESITYKSESTÄ	LUOKITTELU	2020	Ennuste 2021	2022	2023	YHTEENSÄ	HTV	VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINTI
Kunnan-hallitus	Postituksen ja monistuksen toimintojen uudelleenjärjestely		toiminnan tehostamista	20 000	18 000	0	0	38 000	0,5	Monistuksen toimintojen uudelleenjärjestely (ostopalvelukustannuksia ei huomioitu, kohdentuminen suoraan kullekin yksikölle tarpeen mukaan), postitus respaan ja monistamonhoitajan (50%) tehtävien uudelleen järjestely.
Kunnan-hallitus	Demokratia-kustannusten vähentäminen		toiminnan tehostamista	20 000	0	0	0	20 000		Toimielinrakenteen arviointi, kokousten taa-juus ja kesto, kokoustarjoilut, kokouspalkkioiden arviointi (arvioitu säästö 10 % kustannuk-sista)
Kunnan-hallitus	Vapaaehtoiset henkilöstösääs-töt		muu tehosta-mistoimenpide		40 000					Kannustetaan vapaaehtoiisiin henkilöstösääs-töihin (esimerkiksi talkoovapaiden jatkami-nen), kiinnitetään erityistä huomiota huolelli-seen henkilöstösuunnitteluun/lomasuunnit-teluun. Lomarahavapaa päätökset tehtiin kesä-kuun 2021 loppuun mennessä, vapaat pide-tään lomakauden aikana 30.4.2022 mennessä. Säästövaikutus näkyy osin vuonna 2021, osin lomapalkkavelan määrässä. Kakki vapaat yh-dessä yhteensä lisäys kaikki em yhteensä 436 päivää, eli n. 40.000 €
Kunnan-hallitus	Kunnan suu-riimpien ostet-tujen tukipalve-lujen sopimus-ten uudelleen neuvottelu		toiminnallisia muutoksia (pal-velutason muu-tokset–laatu/määrä)	0	30 000	0	0	30 000		Tavoitellaan 5% säästöä vuotuisten sopimus-ten kokonaisarvosta (Kunnan Sarastia Oy, Kun-tien Tiera Oy)
Kunnan-hallitus	Yhteisökehittä-jän tehtävän rekrytoinnin keskeyttämi-nen		toiminnallisia muutoksia (pal-velutason muu-tokset –laatu/määrä)	0	55 000	0	0	55 000	1	Strategian mukaisten osallisuuden, vaikutus-mahdollisuuksien ja asiakaspalvelun kehittämi-nen vähenee, mahdollisuus osallistuvan budje-toinnin toteuttamiseen heikkenee.

Kunnan- hallitus	Perusturvakun- tayhtymä Kar- viaisen tuotta- vuuden kehiti- minen		toiminnallisia muutoksia (pal- velutason muu- tokset – laatu/määrä)	1 101 163	3 420 000	0	0	4 521 163		Perusturvakuntayhtymä Karviaiselle Vihdin kunnanhallituksen 2.9.2019 asettama lisätasa- painotustavoite
Kunnan- hallitus	Palvelulupauk- sen uudelleen tarkistaminen toteutuneiden käyttöasteiden mukaan. Tar- koituksena ke- hittää toimi- vampia runko- yhteyksien Vih- din kunnan si- sälle.	Joukkoliikennettä kehittä- misessä huomioidaan to- teutuneet käyttöasteet ja kehitetään yhteysvuo- roista toimivampia runko- yhteyksiä lisäämällä.	toiminnallisia muutoksia (pal- velutason muu- tokset – laatu/määrä)	0	35 000	115 000	0	150 000		Arvio on tehty varovaisesti. Koronan vaikutuk- sia joukkoliikenteen kustannuskehitykseen haastava arvioida. Vuodelta 35 000 euroa tuli palvelulupauksen päivittämisen ja joukkoli- ikenteen kilpailutuksen kautta, jotka näkyvät seuraavina vuosina.
Kunnan- hallitus	Kokouskustan- nusten vähentäminen	Vähennetään hallinto- säännön mukaisia ko- kouspalkkioita luottamus- henkilöiden ja viranhalti- joiden osalta 20 % ajalla 1.1.2021 - 31.12.2023. Kaikkiin kokouksiin etä- mahdollisuus, jolloin sääs- tyy matkakustannukset. Luovutaan kokoustarjoi- luista juomia lukuun otta- matta. Ei järjestetä semi- naareja ym. tilaisuuksia ulkopuolisissa tiloissa. Toimielinrakenteen tar- kastelun mahdolliset vai- kutukset 1.6.2021 lukien.	etuuksien vähennys	0	29 000	0	0	29 000		Luottamushenkilöiden kokouskustannuksiin varattu v. 2020 113 615 euroa ja viranhaltijoi- den osalta 30 672. Ennusteen mukaan kokous- kustannukset tulevat ylittymään jonkin verran mm. koronasta ja käsiteltävien asioiden mää- räästä johtuen. Säästö laskettu kuitenkin budje- toiduista kokouskustannuksista.
Kunnan- hallitus	Kehitetään säh- köistä asiointia seudullisessa yhteistyössä ja selvitetään	Seudullinen yhteistyö asiakaspalvelussa aloite- taan viimeistään 1.1.2021	toiminnan tehostamista	0	10 000	40 000	0	50 000	1	Seudullista yhteistyötä on tarkoitus kehittää erityisesti puhelunvälityksen tehtävissä, jossa yhteistyöstä on keskusteltu Lohjan kaupungin kanssa. Yhteistyö edellyttää mobiilivaihteen hankintaa, joka arvion mukaan asennetaan

	mahdollisuus yhteisen henkilöstön hyödyntämiseen								syksyllä 2021. Toiminnan käynnistyminen siirtynee aikaisintaan vuoden 2022 alkuun. Teleoperaattoripalveluiden kilpailutuksen myötä liittymien hinnoissa tulee merkittävä alennus, joka osittain kattanee säästötavoitetta. Tulonlisäys on arvio, joka perustuu yhteisen henkilöstön hyödyntämisestä aiheutuviin tulonlisäykseen tai henkilöstösäästöön.
Kunnan-hallitus	Työllisyyshoito- minnan tehostaminen	Työllistetään palkkatuella kohderyhmän henkilöitä maksimaalisesti määrärahan puitteissa, pyritään pt-työllistämään tai ohjaamaan muihin palveluihin kaikki kohderyhmän alle 29-vuotiaat, toimintoja/prosesseja kehitetään kierrätyskeskustöiminnassa, keittiön, puu- ja tekstiilipajan toimintoja kehitetään asiakasmääriä ja tuotantoa lisäämällä.	toiminnan tehostamista	0	40 000	0	0	40 000	Puutteellisen asiakasohjauksen vuoksi ei ole pystytty työllistämään suunniteltua asiakasmäärää. Säästöjä haettu ohjausresurssien palkkaamatta jättämisenä sekä tavara- ja palveluhankinnoista. Asiakasmääriä pyritään nostamaan omien rekrytointikanavien kautta ja markkinoinnilla. Yhdistyksiä on kontaktoitu ja aktivoitu työllistämässä.
Kunnan-hallitus	Konserniyhteisöihin liittyvät pääoma- ja osinkojärjestelyt	Kunnan konserniyhteisöissä on tulouttamattomia pääomia noin kolme miljoonaa euroa, joista osa on tarkoitus tulouttaa kunnalle	kertaluontoiset tuloutukset	0	350 000		0	350 000	On tehty kertaluontoinen tuloutus osinkojärjestelyillä konserniyhtiöistä kunnalle. Nummelan Aluelämpö jakoi osinkoa yhteensä 288 000 euroa ja Nummelan teollisuustalo jakoi osinkoa 62 000 euroa.
Kunnan-hallitus	Tietohallintokyselyiden lopettaminen	Luovutaan Tieran joka toisen vuosi toteuttamasta tietohallinnon asiakaskyselystä	muu tehostamistoimenpide	0	1 275	0	0	1 275	Kyselyn tulosten avulla on pyritty selvittämään tietohallinnon ja tietotekniikan keskeiset kehittämistarpeet ja vastaamaan niihin. Kyselyn etuna kuntakohtaiseen kyselyyn verrattuna on sen tulosten vertailukelpoisuus alueella.
Kunnan-hallitus	eLU-yhteistyön irtisanominen	Tieran koordinoiman säännöllisen tietohallintoyhteistyön päättymisen Länsi-Uudenmaan suuntaan	toiminnallisia muutoksia (palvelutason muutokset – laatu/määrä)	0	0	7 500	0	7 500	Yhteistyöverkostosta irtautumisen myötä yhteistyö jatkuu vapaamuotoisempana ja vähemmän tavoitteellisenä.

Kunnan- hallitus	Investointita- son leikkauk- sien vaikutuk- set poistoihin (KH 18.5.20 -> 6 miljoonaa eu- roa).	Investointi tason alenta- minen vähentää talous- suunnittelukauden pois- toja	muu tehosta- mistoimenpide	0	280 000	0	0	280 000		Poistoarvio tarkentuu lykättävien ja toteutta- matta jätettyjen investointikohteiden mukai- sesti.
Kunnan- hallitus	Elinkeinotoi- men uudelleen organisointi	Otetaan matkailun koor- dinointi ja uusyritysneu- vonta omaksi työksi, mitä varten palkataan 1 hen- kilö asiantuntijatasoiseen tehtävään.	rakenteellisia muutoksia (mm. palvelu- verkko, palve- luiden tuotta- mistapa)	0	20 000	0	0	20 000		
Kunnan- hallitus	Palveluiden tuottamisen tehostamisoh- jelma	Palveluiden tuottamisen tehostamista henkilöstö- kustannuksissa ja palve- luiden ostoissa vuonna 2022 2,4 miljoonalla eu- rolla ja 2023 2,4 miljo- onalla eurolla. Tavoitteet ovat yhteisiä kaikille pal- velukeskuksille.	toiminnan tehostamista			2 400 000	2 400 000	4 800 000		Kunnanvaltuusto 1.6.2021 päätti tehostamis- ohjelman vuosille 2022-2023 sisältyvän 2.4 miljoonan euron sopeutustarpeen osalta seu- raavaa: Viranhaltijat ovat tehneet perusteel- lista työtä Vihta -ohjelman säästöjen suunnit- telussa ja toteutuksessa. Marraskuussa 2020 valtuusto päätti 2,4 milj. euron toiminnan te- hostamistarpeesta vuosille 2022 ja 2023. Tehty suunnittelutyö hyödynnetään talousarvion 2022 ja taloussuunnitelman vuosille 2023 ja 2024 laadinnassa.
Kunnan- hallitus	Elinkeino- ja markkinointi- budjetin pienentäminen	Pienennetään Vihdin kun- nan vuotuisia markkinoin- tipanostuksia.	toiminnan tehostamista		160 000	0	0	160 000	1	Budjetti pienennetty vuoden 2021 talousarvi- oon. Lisäksi vuoden 2021 talousarviokäsittelyn yhteydessä on vähennetty kunnan viestintäre- surssia brändikehittäjän osalta.
Yh- teensä kaikki				1 141 163	4 471 675	2 562 500	2 400 000	10 535 338	3,5	
TOIMIEL- IN	TOIMENPIDE- ESITYS	TIIVIS KUVAUS ESITYKSESTÄ	LUOKITTELU	2020	2021	2022	2023	YHTEENSÄ	HTV	VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINTI

Sivistys- lauta- kunta	Työhyvinvoin- nin vahvistami- nen ja sijais- sekä sairauslo- makustannus- ten pienentä- minen 10 %	Keväällä 2021 sijaismää- rärahoja on kulunut sa- man verran kuin keväällä 2020, joten säästöjä ei ennakoida tästä tulevan.	muu tehosta- mistoimenpide	0	0	0	0	0		Sairauspoissaolokustannukset ovat nousseet kunnassa merkittävästi ja tärkeää löytää toi- menpiteitä, joilla sairauspoissaoloja voidaan ennalta ehkäistä. Tavoitteena on, että varhais- kasvatuksen ja opetuksen sairaus- ja sijaiskus- tannuksia saadaan vähenemään. Niiden todel- linen kustannus kunnalle on noin 0,4 miljoonaa euroa. Varhaiskasvatuslaki on muuttunut syk- sillä 2021 ja tämän muutoksen myötä sijaisten määrä tulee lisääntymään päiväkodeissa.
Sivistys- lauta- kunta	Varhaiskasva- tuksen lapsi- määräkehityk- sen sekä ole- massa olevien varhaiskasva- tuspaikkojen (=kapasiteetin) tarkastelu		toiminnallisia muutoksia (pal- velutason muu- tokset – laatu/määrä)	0	140 000	260 000	0	400 000	13	Henkilöstön vähentäminen kymmenellä tule- vina vuosina ei todennäköisesti ole mahdol- lista. On otettava huomioon valtion toimet, joilla lasten osallisuutta varhaiskasvatukseen pyritään nostamaan. Myös lasten määrän vä- heneminen tasaantuu tulevina vuosina. Vuo- den 2021 toteuman osalta on tehty tiukkaa lapsiryhmien täyttöö ja tehtäviä jää syksyltä 2021 täyttämättä. Toteuttamaton säästö vuo- delta 2021 on viety vuodelle 2022.

Sivistys- lauta- kunta	Koulujen oppi- lasmääräkehi- tyksen sekä olemassa ole- vien oppilas- paikkojen (=kapasiteetin) tarkastelu	toiminnallisia muutoksia (pal- velutason muu- tokset – laatu/määrä)	0	100 000	505 000	0	605 000	12	Määräaikaisen opetushenkilöstön vähenemi- nen, kun yleisopetuksen ryhmiä vähennetään lapsimäärän pienenemisen sekä ryhmäkokojen tarkastelun myötä. Pyritään välttämään ope- tusryhmiä, joiden lapsimäärä jäisi alle 20 oppi- laan. Syksyllä 2021 vähennys 4 opettajaa, syk- syllä 2022 vähennys 4 opettajaa, syksyllä 2023 vähennys 4 opettajaa. Oppilasmäärä syksyllä 2021 vähenee alakouluissa n. 70 oppilaalla mutta lisääntyy yläkouluissa n. 60 oppilaalla. Henkilöstösäästöt eivät tule Vihta-ohjelman mukaisesti toteutumaan vaan vasta tulevina vuosina. Toteuttamaton säästö vuodelta 2021 on viety vuodelle 2022.
Sivistys- lauta- kunta	Oinasjoen kou- lun lakkautta- minen	rakenteellisia muutoksia (mm. palvelu- verkko, palve- luiden tuotta- mistapa)	45 833	105 899		0	151 732	2	Henkilöstösäästöt -52 872, kustannuslisäystä oppilaskuljetuksista +6 550. Nettona opetuk- sen toimintakuluissa säästöjä -45 833 (2020). Henkilöstösäästöt -188 989, oppilaskuljetuk- sista kustannus lisäystä 13 100. Nettona ope- tuksen vuotuinen säästö 105 899 euroa. Kiin- teistöön liittyvät elinvoimalautakunnan alla. Koulun loppuessa lasten vanhemmille taattiin oikeus valita lastensa koulu Vihdin kirkonky- lältä tai Nummelasta. Koulukyytien turvallisuus varmistettiin, ettei alakoululaisten koulukyy- tien pysäkkejä sijoiteta II-tielle.

Sivistys- lauta- kunta	Erityisen tuen oppilaiden ope- tuksen järjestäminen	toiminnallisia muutoksia (pal- velutason muu- tokset – laatu/määrä)	0	70 000	315 000	0	385 000	6	Käydään lävitse erityisopetuksen järjestämistä Vihdin kunnassa ja uudelleenarvioidaan toimintaa. Erityistä tukea ja tehostettua tukea saavien oppilaiden lukumäärä on yli 10 prosenttiyksikköä suurempi kuin muissa Kuuma-kunnissa. Toteutus tapahtuu erityisopetuksen ja joustavien rakenteiden johdonmukaisella kehittämisellä. Jotta tässä onnistutaan ja päästään euro määräisiin tavoitteisiin, kehittäminen täytyy olla suunnitelmallista. Syksyllä 2021 pienluokkia on kolme vähemmän kuin syksyllä 2020. Jotta oppilaiden erityinen tuki kuitenkin säilyy ja erityisopetuksen kehittäminen etenee suunnitellusti, on osa-aikaista erityisopetusta lisättävä. Siksi edistymisen syksyn 2021 osalta ei ole 100% Toteuttamaton säästö vuodelta 2021 on viety vuodelle 2022.
Sivistys- lauta- kunta	Valtakunnallisen perusopetuksen tuntijaon muuttaminen Vihdissä	toiminnallisia muutoksia (pal- velutason muu- tokset – laatu/määrä)	25 000	0	0	0	25 000	1	Perusopetuksen tuntijaon pienentäminen 226 tunnista 224 tuntiin. Tuntijaon muutosten laskettiin tuovan lisää kuljetuskustannuksia (arviolta 60 000e - 120 000e). Säästöä on vuoden 2020 osalta määräaikaisen henkilöstön palkkausten osalta 1.8.-.10.8 2020.
Sivistys- lauta- kunta	Koulukäyntiohjaajien määrän vähentäminen	toiminnallisia muutoksia (pal- velutason muu- tokset – laatu/määrä)	0	66 667	93 333	0	66 667	4	Määräaikaisten koulunkäyntiohjaajien määrää vähennetään 10% eli noin 8 henkilöllä. Oppilaiden saama ohjauksen ja tuen kokonaisresurssi vähenee ja sitä kohdistetaan uudelleen. 26.10 kunnanhallituksen talousarviesityksessä esitetään, että luovutaan Vihta-esityksen mukaisista toimista.
Sivistys- lauta- kunta	Määräaikaisia opettajia ei palkata kesän ajaksi	etuuksien vähennys	0	450 000	-		0		Määräaikaisia opettajia ei palkata enää kesän ajaksi. 26.10 kunnanhallituksen talousarviesityksessä esitetään, että luovutaan Vihta-esityksestä.

Sivistys- lauta- kunta	Luovutaan loma-aikojen asiakasmaksujen hyvityksistä vuoden 2021 alusta. Asiakasmaksut palautetaan lakisääteiselle tasolle.	Hyvitykset annetaan tällä hetkellä lautakunnan päätöksen mukaisesti kesäkuu-elokuu sekä muina koulujen loma-aikoina. Tästä tulee lisää tuloja n. 200 000 €/vuosi.	etuuksien vähennys.	0	200 000	0	0	200 000		Loma-aikojen hyvitykset ovat poistuneet 1.1.2021 alkaen. Tammi-helmikuun hyvitysten poistuminen toi noin 30 000 euroa lisää makсутuloja. 1.8.2021 on tulossa uusi varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaki, jonka puitteissa tulo-rajoja korotetaan 31 %.
Sivistys- lauta- kunta	Periaatteiden tiukentaminen matkalipuissa	Toissijaisissa kouluissa opiskeleville ei myönnetä matkalippuja	etuuksien vähennys	0	16 000	16 000	0	32 000		
Sivistys- lauta- kunta	Ryhmäkokojen kasvattaminen yleisopetuksessa	Yleisopetuksen ryhmäkoot kasvatetaan 24 oppilaaseen ala- ja yläkouluissa	toiminnallisia muutoksia (palvelutason muutokset – laatu/määrä)	0	80 000	420 000	0	500 000	10	Ryhmäkokoja kasvatetaan niissä yksiköissä, joissa se on mahdollista. Mm. yhdysluokkien kokoa ei voida kasvattaa nykyisistä. Toteuttamaton säästö vuodelta 2021 on viety vuodelle 2022.
Yhteensä				70 833	1 228 566	1 516 000	0	2 815 399	38,0	
TOIMIELIN	TOIMENPIDE-ESITYS	TIIVIS KUVAUS ESITYKSESTÄ	LUOKITTELU	2020	2021	2022	2023	YHTEENSÄ	HTV	VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINTI
Hyvinvointi- lauta- kunta	Klubin vuokrasopimuksen irtisanominen ja toiminnan siirtäminen halvempiin tiloihin	Nummelan nuorisokeskus Klubin kokonaiskustannukset nuorisopalveluille ovat noin 50.000€ / vuosi. Vuokra on tilan kuntoon nähden korkea. Toiminta siirretään nykyaikaisempiin tiloihin Nummelan Prismalle.	toiminnan tehostamista	0	7 500	7 500	0	15 000		Nuorisotilan sijoittaminen Prisman yhteyteen parantaa toiminnan saavutettavuutta, läpinäkyvyyttä sekä vahvistaa toimijoiden välistä yhteistyötä. Korvaavat SSO:lta vuokrattavat tilat saatiin käyttöön kesäkuun 2021 aikana. Vuokrataso on vuositasolla noin 15 000€ pienempi kuin nykyisin. Vuokrasopimus on voimassa toistaiseksi.
Hyvinvointi- lauta- kunta	Kirjasto tehostaa kirjastoasiakkaille kertyneiden maksujen maksamista.	Verkkomaksamisen käyttöönotto, säännölliset maksumuistutuskampanjat ja muutokset käyttösääntöjen myöhästymismaksuista johtuviin käyttökieltokäytänteisiin.	maksujen/taksojen/verojen korotuksia	0	7 000	0	0	7 000		Vaikeuttaa niiden asiakkaiden asemaa, joiden taloudellinen tilanne on tiukka. Osa asiakkaista ei todennäköisesti nollaa maksujaan ja lopettaa kirjaston käytön. Myöhästymis- ym. maksujen perintä tehostuu ja eivätkä nämä maksut pääse vanhenemaan. Alkuvuoden 2021 maksukertymä odotettua pienempi, koska kirjastojen palvellessa koronan takia vain varausten pikanoudolla asiakkaiden on ollut mahdollista maksaa maksuja vain verkon kautta. Toteutnee tulevina vuosina noin 10 000€/vuosi.

Hyvinvointilautakunta	Kirjastovirkailijan toimen täyttämättä jättäminen.		Toiminnallisia muutoksia (palvelutason muutokset – laatu/määrä)	0		38 000	0	38 000	1	Kirjastojen palveluaikojen supistaminen ja muiden palveluiden, kuten koulu- ja varhaiskasvatusyhteistyön vähentäminen niin, että asiakaspalvelun kannalta välttämättömistä tehtävistä selvittää jäljellejäävällä henkilökunnalla. Heikentää osan Laissa yleisistä kirjastoista (1492/2016) määritellyistä kirjaston tehtävien toteuttamista. Kirjastoauton suhteen tehtävät ratkaisut vaikuttavat mahdollisesti osaltaan pääkirjaston ja Kirkonkylän kirjaston henkilökunnan työmäärää lisäävästi.
Hyvinvointilautakunta	Nykyisestä kirjastoautosta ei luovuta ja kirjastoautotoiminnan jatkumista selvitetään. Kirjastoautovirkailijan tehtävää ei toistaiseksi täytetä.		Toiminnan tehostamista	0	0	0	0	0	0	Kunnanvaltuusto päätti, ettei kirjastoautosta luovuta 1.6.2021 § 35
Yhteensä				0	14 500	45 500	0	60 000	0,0	
TOIMIELIN	TOIMENPIDEESITYS	TIIVIS KUVAUS ESITYKSESTÄ	LUOKITTELU	2020	2021	2022	2023	YHTEENSÄ	HTV	VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINTI
Elinvoimalautakunta	Tyhjistä tiloista luopuminen		toiminnan tehostamista	50 000	390 000	0	0	440 000		Vajaalla käytöllä ovat mm. RAKVES Palmakiinteistössä, Kirkkoniemen käyttötapa muutoksen kautta Pitäjänkeskus (suojeltu = ei täysin kylmäksi), Tervelammen koulu ja päiväkot, Niuhalan vanha koulu, Haimoon koulu ja keittolarakennus, Lankilan kulttuurikeskus (Viipale)
Elinvoimalautakunta	Oinasjoen koulun sulkeminen		rakenteellisia muutoksia (mm. palveluverkko, palveluiden tuottamistapa)	36 000	12 565	13 000	0	61 565		Lämmityskustannuksien vähentyminen. Lisäksi keittiön peruskorjaus voidaan jättää toteuttamatta 2020 (190t€)

Elinvoimamallit	KETS -ohjelmointi	toiminnan tehostamista	70 000	95 000	10 000	0	175 000	Tavoitellaan merkittäviä säästöjä kiinteistöjen energiankäyttöön. Laskettu 5% säästön mukaan. Saannot täsmentyvät energiatehokkuusselvitysten kautta.
Elinvoimamallit	Uusiutuvan energian käyttöönotto. Kohdekohtaisesti saavutettavissa 1-5% säästöt	toiminnan tehostamista	30 000	0	15 000	0	45 000	Aurinkoenergiaratkaisut. Kolme kohdetta: kunnanviraston tukirakennus, Kuoppanummen koulu ja Myrskylänmäen perhekeskus. Arvio perustuu 5% säästöön. Aurinkoenergian hyödyntäminen vedenottoa todettu huonoksi niiden metsäisen sijainnin vuoksi. Puhdistamoiden sijainnit hyviä aurinkoenergian hyödyntämiseen, mutta investointina ei ole kannattava. Selvitetään palvelumallien vaihtoehtoja.
Elinvoimamallit	Siirtyminen LED valaisimiin	muu tehostamistoimenpide	20 000	30 000	20 000	0	70 000	Valaisinten muuttaminen LED tekniikalle edellyttää vanhojen valaisimien korvaamista LED valaisimilla. Säästö syntyy ensi sijassa LED pienemmästä energiakulutuksesta (n. 30% pienempi aikaisempiin valaisimiin verrattuna), mahdollisuudesta ohjata valaistusta havaitun liikenteen mukaan (ei pelkästään kellokytkimellä - tehoa voidaan säästää pienemmäksi, jos ei ole kulkijoita) sekä huomattavasti perinteisiä valaisimia pidemmistä huoltoväleistä.
Elinvoimamallit	Vesilaitoksen palvelumaksujen tarkistaminen	maksujen/taksien/verojen korotuksia	15 000	0	0	0	15 000	Korotetaan palvelumaksuja (mm. liittämismaksu, sulku- ja avausmaksu, tuntihinnat yms. ja lisätään uutena tonttijohtojen saneerausmaksu). Lautakunta hyväksyi uudet palvelumaksut 1.1.2020 alkaen.
Elinvoimamallit	Vesilaitoksen päivystyksen kehittäminen	toiminnan tehostamista	20 000	0	20 000	0	40 000	Tuntipalkkaiset työjohtaja kuukausipalkalle ja päivystyskorvauksen piiriin. Korona epidemia viivästää säästöjen syntymistä pidentämällä ostopalveluna hankittua etäpäivystystä. Tällä on pienennetty koronanepidemiasta syntyneitä henkilöstöriskkejä. Päivystys sopimus irtisanotaan koronaviruksen aiheuttaman riskin poistuttua 2022 aikana.

Elinvoimalautilakunta	Aurinkoenergiakokeilu pumppaamoilla ja yhdellä vedenottamolla (hyvä sijainti).		muu tehostamistoimenpide	15 000	0	0	0	15 000	Aurinkokennot Isolähteen vedenottamolle ja mahdollisesti joillakin pumppaamoilla. Arvioitu noin 10 % energiakustannuksista. Investoinnin takaisinmaksuaika on noin 8-10 vuotta, joten vanhoille puhdistamoille ei ole tarkoituksenmukaista aurinkovoimalaa asentaa, ennen kuin puhdistamoratkaisusta on päätös.
Elinvoimalautilakunta	Kiinteistöverovelvitys	Selvityksen jatkaminen. Toistaiseksi selvitetty koko kunnan alueesta noin 2/6.	muu tehostamistoimenpide	50 000	50 000	50 000	0	150 000	Vuonna 2021 on rekisteriin lisättyä kerrosalaa löytynyt n. 10 000 m2, jonka euromääräinen vaikutus on n. 17 000 € kiinteistöveroina. Kiinteistöverotuksen siirtyminen verotuksen joustavan valmistumisen piiriin jaksottaa osin verotilityksiä muutamalle vuodelle.
Elinvoimalautilakunta	Kiinteistötoimitusten ottamisen omaksi työksi	Kiinteistötoimitusten ottamisesta omaksi työksi MML:lta saadaan aikaan sekä säästää että tuloja. Taloudellisen vaikutuksen suuruuteen vaikuttaa kunnan alueella tehtävien toimitusten määrä vuositasolla.	toiminnan tehostamista	10 000	0	0	20 000	30 000	Kiinteistötoimitusten ottaminen omaksi työksi sekä vähentää maksettavia kuluja, että lisää kunnan saamaa tuloa. Kulujen väheneminen ja lisätulot jakaantunevat tulevaisuudessa mittaus- ja paikkatietopalveluiden sekä maankäyttöpalveluiden kesken. Lisätulojen määrä tulee riippumaan toimitusten määrästä ja vaihtelevaan vuosittain. Tavoitetta ei toistaiseksi olla pystytty edistämään muuten kuin selvityksin.
Elinvoimalautilakunta	Vihdin pirtin toimintaa ja käyttöä kehittää		toiminnallisia muutoksia (palvelutason muutokset – laatu/määrä)	0	26 000	20 000	0	46 000	Vihdin pirtin omistaminen on tappiollista toimintaa. Vuoden 2019 tappio oli 26 000 euroa ja vuonna 2018 32 000. Vuoden 2020 osalta tappiota on kertynyt heinäkuun loppuun mennessä 14 000 euroa.

Elinvoimalautakunta	Aloitetaan virallinen selvitys Vesilaitoksen yhtiöittämisestä kunnan kokonaan omistamaksi osakeyhtiöksi	Vesilaitoksen mahdollisen yhtiöittäminen mahdollisesti korostaisi toiminnan ohjaamista liiketaloudellisin periaattein ja tukisi pitkän aikavälin taloussuunnittelua. 100 % omistajana Vihdin kunta edelleen linjaisi, valvoisi ja ohjaisi yhtiötä siten, että se toimii kunnan tavoitteiden mukaan. Vaikutuksien arvioimiseksi on tärkeää selvittää mahdolliset yhtiöittämisen vaikutukset taloudellisesti, toiminnallisesti, oikeudellisesti, investointien ja henkilöstön kannalta	rakenteellisia muutoksia (mm. palveluverkko, palveluiden tuottamistapa)	0	0	0	0	0	0	Vesilaitoksella on edessä tulevana vuosina merkittäviä investointeja ja on tarpeen selvittää tarkoituksenmukaista toimintamuotoa vesilaitostoiminnalle. Vesilaitoksen yhtiöittäminen korostaisi toiminnan ohjaamista liiketaloudellisin periaattein ja tukisi pitkän aikavälin taloussuunnittelua. Vesilaitoksen yhtiöittäminen erottaisi myös selvemmin vesilaitoksen ja kunnan talouden. 100 % omistajana Vihdin kunta edelleen linjaisi, valvoisi ja ohjaisi yhtiötä siten, että se toimii kunnan tavoitteiden mukaan. Vaikuttavuusarvioon ei ole laskettu järjestelyn aiheuttamia kirjanpidollisia kertaeriä. Valtuusto päätti 1.6.2021 ettei vesihuoltolaitosta yhtiöitetä.
Elinvoimalautakunta	Aterian- ja puhdistuspalveluiden toiminnan tehostaminen.		toiminnallisia muutoksia (palvelutason muutokset – laatu/määrä)	0	175 000	25 000	0	200 000	1	Aterian- ja puhdistuspalvelujen tehostaminen edellyttää nykyisen palvelutason heikentämistä. Palvelutason heikennyksellä vaikutusta ruokalistoihin, hankintoihin sekä määräaikaisten/eläköityvien työntekijöiden jatkokon.
Elinvoimalautakunta	Kunnallistekniikan palvelutason muutokset	Kunnallistekniikan palvelutasoa tarkistetaan kevyen liikenteen väylien, puistojen, uimarantojen sekä talvikunnossapidon osalta.	toiminnallisia muutoksia (palvelutason muutokset – laatu/määrä)	0	35 000	20 000	0	55 000	0	Hallinnollinen menettely - kevyenliikenteen väyläksi merkittyyn sisältyy tiukemmat kunnossapito-ohjeet - muutos edellyttää merkin- töjen muuttamista. Nurmesta niityksi pilotit.
Elinvoimalautakunta	Mittaustoimen henkilöstöjärjestelyt	Toteutettu tehtäväjärjestelyt siten, että vapautuneelle tehtävälle tilalle ei tässä vaiheessa ole palkattu uutta henkilöä.	toiminnallisia muutoksia (palvelutason muutokset – laatu/määrä)	0	20 000	0	0	20 000	0,5	Eläkkeelle jääneen henkilön tilalle ei ole palkattu uutta työntekijää, mutta tehtävien ja vastuiden siirrosta toisille on aiheutunut kustannusvaikutuksia, mikä vaikuttaa nettosäästöön.

Elinvoimalaus-takunta	Puunmyyntitulojen kerta-luontoinen li-säys	Metsähoitosuunnitelman mukaisten metsäalueiden puunmyynti	kertaluontoiset tuloutukset	0	200 000	0	0	200 000		
Elinvoimalaus-takunta	Omakotiton-teissa vuok-rausmahdolli-suuden lisäämi-nen	Vuokrausmahdollisuuden lisääminen vaikuttaa vuotuisiin jatkuviin tuloihin	muu tehosta-mistoimenpide	0	15 000	15 000	15 000	45 000		
Elinvoimalaus-takunta	Liikuntapalve-luissa käyttöön uusia palveluita	Otetaan käyttöön ns. Hyvän mielen passi. Saa-dulla tulolla katetaan ryhmien tilavuokria ja väline-hankintoja sekä ohjaajien koulutus- ja ohjauskuluja. Arvioitu vaikutus 3 400€.	muu tehosta-mistoimenpide	0	1 700	0	0	1 700		
Yh-teensä kaikki				316 000	1 050 265	208 000	35 000	1 609 265	1,5	

TOIMIELIN	TOIMENPIDE-ESITYS	TIIVIS KUVAUS ESITYKSESTÄ	LUOKITTELU	2020	2021	2022	2023	YHTEENSÄ	HTV	VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINTI
Ympäristölau-takunta	Rakennusvalvonnan taksojen tarkistus		maksujen/taksojen/verojen korotuksia	15 000	0	0	0	15 000		Rakennusvalvonnan käsittely- ja lupataksaan esitettiin keväällä 2019 korotusta taksan saat-tamiseksi vastaamaan seudun keskitasoa. Muutos hyväksyttiin ympäristölautakunnassa vain osittain, minkä vuoksi rakennusvalvonta ei vuonna 2019 tule saavuttamaan talousarviossa asetettua tuottotavoitetta. Keväällä 2020 esi-tys lupamaksujen päivittämisestä on tehtävä ympäristölautakunnalle uudelleen.
Ympäristölau-takunta	Ympäristötarkastajan määräämisen lopetta-minen		toiminnallisia muutoksia (palvelutason muutokset – laatu/määrä)	0	50 000	-50 000	0	0	0	Ympäristölupaprosessit voivat hidastua. Ympäristövalvonnassa on ollut tavoitteena hallinto-lain mukaisten käsittelyaikojen lyhentäminen. Lupahakemusruuhkan purkamiseen on perus-tettu kahden vuoden määräaikaisen ympäris-tötarkastajan virka. Odottavia ympäristölupa-hakemuksia onkin saatu valmisteluun ja tuotu ympäristölautakunnalle päätettäväksi vuoden 2018 ja 2019 aikana. Ympäristötarkastajan

										määräaikaisuus päättyy keväällä 2020, mutta työ on kesken ja suunniteltujen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää työn jatkamista vuoden loppuun saakka. Määräaikaisuuden jatkamisella on myös tulovaikutus: vuonna 2020 viranhaltijan tuottama työpanoksella arvioidaan 10 000 € lupahakemusten käsittelytuloja ja suunnitelmallisen valvonnan tuloja.
										Vuodelle 2022 esitetään määräaikaisen ympäristötarkastajan vakanssin lisäämistä.
Yhteensä kaikki				15 000	50 000	-50 000	0	15 000	1,0	

VIHTA										VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINTI
				2020	2021	2022	2023	YHTEENSÄ	HTV	
Yhteensä kaikki				1 542 996	6 815 006	4 282 000	2 435 000	15 035 002	44	

VIHTA-OHJELMIEN TOIMENPITEIDEN VAIKUTUKSET 2020-2023	2020	2021	2022	2023	Yhteensä	HTV
VIHTA I + II VAIKUTUKSET JA TOTEUMA YHTEENSÄ						
Kunnanhallitus	1 141 163	4 471 675	2 562 500	2 400 000	10 575 338	3,5
Sivistyslautakunta	70 833	1 228 566	1 609 333	0	2 908 732	42,0
Hyvinvointilautakunta	0	14 500	45 500	0	60 000	0,0
Elinvoimalautakunta	316 000	1 030 265	228 000	35 000	1 609 265	1,5
Ympäristölautakunta	15 000	50 000	0	0	65 000	1,0
VIHDAT YHTEENSÄ	1 542 996	6 815 006	4 425 333	2 435 000	15 218 335	48,0

VIHTA I 2019 (KV 11.11.2019 TOIMENPITEIDEN VAIKUTUKSET)

Kunnanhallitus	1 196 163	1 275 000	0	0	2 471 163	1,5
Lasten ja nuorten lautakunta	70 833	1 122 501	976 666	0	2 170 000	42,0

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	0	0	0	0	0	0,0
Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	316 000	410 000	100 000	0	826 000	0,0
Ympäristölautakunta	15 000	0	0	0	15 000	0,0
VIHDAT YHTEENSÄ	1 597 996	2 807 501	1 076 666	0	5 482 163	43,5

VIHTA II 2020 (KV 9.11.2020 TOIMENPITEIDEN VAIKUTUKSET)

Kunnanhallitus	0	3 257 775	2 200 000	7 857 775	13 315 550	1,0
Lasten ja nuorten lautakunta	0	423 000	325 500	747 000	1 495 500	10,0
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	0	13 400	28 000	41 400	82 800	2,0
Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	0	506 000	190 000	316 000	1 012 000	1,5
Ympäristölautakunta	0	50 000	0	50 000	100 000	1,0
VIHDAT YHTEENSÄ	0	4 250 175	2 743 500	9 012 175	16 005 850	15,5

Taulukko 8. Vihdin tasapainotusohjelma Vihdan toimenpiteet 2020-2023

Vihta 1 ja Vihta 2 on yhdistetty yhtenäiseksi taulukoksi. Vuoden 2020 on toteumatieto säästöstä. Vuoden 2021 on ennuste vuoden aikana toimenpiteestä saadusta säästöstä. Toteuttamaton säästö tai tulo on viety vuodelle 2022 euromääräisenä (toimenpiteen tavoite säästöstä/tulosta – toteutunut säästö/tulo tai ennuste säästöstä/tulosta = toteuttamaton säästö/tulo). Toteuttamaton säästö tai tulo on huomiotava talousarvion 2022 ja taloussuunnitelman vuosille 2023 ja 2024 laadinnassa.

4.3 TALOUSARVIOEHDOTUKSEN ULKOPUOLISET TALOUTEEN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT

4.3.1 Sote-uudistus

Sanna Marinin hallitus on edistänyt sosiaali- ja terveyspalveluiden rakenneuudistusta pääministeri kaudella ja eduskunta hyväksyi kesällä 23.6.2021 sote- ja pelastustoimen uudistuksen keskeiset lait (EV 111/2021). Lain hyväksyminen tarkoittaa, että kunnilta siirtyvät sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävien järjestämisvastuu. Suomeen perustetaan 21 uutta itsehallinnollista hyvinvointialuetta ja ne ottavat järjestämistehtävät vastaan vuodesta 2023 alkaen. Helsingin kaupunki vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä alueellaan eikä kuulu mihinkään hyvinvointialueeseen. Uusi HUS-yhtymä järjestää laissa erikseen säädetyt ja sovitut vaativan erikoissairaanhoidon toiminnot. Vihdin ja Karkkilan sote-palvelut tuottava Karviainen siirtyy osaksi Länsi-Uudenmaan hyvinvointialuetta.

Hyvinvointialueet aloittivat toimintansa 1.7.2021. Osa säännöksistä tulee voimaan 1.3.2022 uusien aluevaltuustojen aloittaessa toimintansa. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy kokonaisuudessaan hyvinvointialueille 1.1.2023 alkaen tarkoittaen, ettei kunnilla ole enää jatkossa merkittävää vastuuta sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä. Järjestämisvastuun siirtyessä, myös rahoitusvastuu siirtyy kunnilta kokonaisuudessaan valtiolle. Tämä tarkoittaa, että verotusta ja kuntien peruspalveluiden valtionosuusjärjestelmää uudistetaan. Tällä hetkellä arviona on, että kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmästä hyvinvointialueiden rahoitukseen siirtyvä määrä on noin 5,3 miljardia euroa. Veromenetyksen korvauksista siirtyy yhteensä noin 1,6 miljardia euroa. Tämän lisäksi kunnilta hyvinvointialueille siirtyy 12,8 miljardia euroa kunnallisveroa sekä kolmasosa kuntien yhteisöveron tuotosta (0,7 miljardia euroa). Kunnallisveron siirto toteutetaan alentamalla kaikkien kuntien kunnallisveroprosenttia 12,39 prosenttiyksiköllä.

Kuntiin jääviä valtionosuustehtäviä ovat muun muassa varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus, kirjastot, yleinen kulttuuri ja taiteen perusopetus. Em. tehtävien lisäksi kunnat vastaavat jatkossakin elinkeinoelämän toimintaedellytysten ja yleisen infrastruktuurin ylläpidosta, toisen asteen koulutuksesta sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä.

Uudistuksen seurauksena kuntien toiminnan kustannukset vähenevät ja käyttötalousmenoista siirtyy pois noin puolet. Pitkällä aikavälillä oleellisin kuntavaikutus on, että väestön ikääntymiseen ja sairastavuuteen liittyvät kustannukset siirtyvät pois yksittäisten kuntien vastuulta.

Sote-uudistuksen vaikutukset näkyvät Vihdin kunnan talousarvion taloussuunnitelmavuosina 2023 ja 2024. Sote uudistuksen myötä yli puolet käyttötalouden kustannuksista siirtyy hyvinvointialueelle, kun kunnan lakisääteiset tehtävät vähenevät merkittävästi. Taloussuunnitelmavuosille muutoksen osalta on otettu huomioon poistamalla käyttökuluista Karviaisen terveyspalveluiden maksuosuus (54,228 milj.) sekä erikoissairaanhoidon (39,960 milj.). Tämän lisäksi on huomioitu poistamalla Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen maksuosuus (2,070 milj.), puolitettu osuudet verotuskustannuksiin (0,350 milj.), poistettu ateria- ja siivouspalveluiden myynnit Karviaiselle sekä poistettu sivistyksen opetuksen kuraattoripalveluiden kulut, kun kyseiset palvelut siirtyvät hyvinvointialueen järjestettäväksi.

Valtionvarainministeriön kuntatalousohjelman painelaskelmakehikon (korjattu versio 18.10.2021) Valtionosuudet tulevat arviolta laskemaan Vihdissä taloussuunnitelmavuodelle 2023 yhteensä 20,062 milj. euroa (-61 %).

Verojen osalta on huomioitu tuoreimmat valtiovarainministeriön ja Kuntaliiton veroennusteet, joissa on huomioitu tuleva uudistus. Viimeisimmän tiedon mukaan Vihdin kunnan kunnallisveroprosentti nykytasoisena olisi 8,11 prosenttiyksikköä. Kunnallisveroja ennusteiden mukaan tulisi vuonna 2023 arviolta 60,941 milj. euroa, joka olisi 60,427 milj. euroa (-51,3 %) vähemmän kuin talousarviovuodelle 2022 on arvioitu. Yhteisöverot alenevat noin kolmanneksella 1,022 milj. (-26,1%).

Sote-uudistuksella on vaikutuksia myös kuntien omaisuuteen. Sairaanhoidopiirien kuntayhtymät ja erityis-huoltopiirit siirretään hyvinvointialueille suoraan lain nojalla eli niiden omaisuus, vastuut ja velvoitteet siirtyisivät yleisseuraantona hyvinvointialueille. HUS-sairaanhoidopiirin omaisuus siirtyy HUS-yhtymälle. Kunnan järjestämän perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen ja pelastustoimen käytössä olevat toimitilat siirtyvät vuokrasopimuksen nojalla hyvinvointialueiden hallintaan. Siirtymäkauden vuokrasopimus on voimassa vähintään kolme vuotta, ja hyvinvointialueella olisi oikeus pidentää sopimuksen voimassaoloa vuodella.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen toimintaan liittyvä kunnan omistama irtaimisto eli koneet kalusteet, laitteet, materiaalit sekä immateriaaliset oikeudet ja muut luvat siirtyvät hyvinvointialueelle. Siirtyvään irtaimistoon eivät kuulu kunnan osakeomistukset eräiden sosiaali- ja terveyspalveluja tuottavien osakeyhtiöiden osakkeita lukuun ottamatta. Hyvinvointialueille siirtyy myös niille siirtyvään henkilöstöön kohdistuva lomapalkkavelka. Kunnan on siirrettävä hyvinvointialueille sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämiseen liittyvät sopimukset. Mikäli sopimus liittyy myös kunnan jäljelle jääviin tehtäviin eikä sitä ole mahdollista siirtää tai jakaa, kunnan on tehtävä esitys siitä, miten sopimukseen liittyvät vastuut jakautuisivat kunnan ja hyvinvointialueen välillä sopimuksen voimassaoloajan. Vapaaehtoisten sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymiin ja pelastustoimen tehtäviä hoitaviin kuntayhtymiin sovelletaan samoja periaatteita kuin kuntiin. Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämiseen liittyviä varoja, vastuita ja velvoitteita ei siirretä, vaan ne jäävät Helsingin kaupungin omistukseen kaupungin asemaa koskevan erityisratkaisun seurauksena. Uudistuksesta seuraavista omaisuussiirroista ei makseta korvausta tai kompensatiota kunnille eikä kuntayhtymille. Kuntayhtymäosuuksien ja irtaimiston poistuminen kunnan taseesta katetaan ilman tulosvaikutusta kirjanpidollisesti kunnan peruspääomaa alentamalla. Vastaavalla tavalla peruspääoman oikaisuna käsitellään myös lomapalkkavelkaa. Kunta on kuitenkin oikeutettu korvaukseen sellaisista omaisuusjärjestelyistä aiheutuvista välittömistä kustannuksista, joiden syntymiseen kunta ei ole voinut omilla toimillaan vaikuttaa. Tällaisia voi syntyä esimerkiksi siirtymäajan jälkeen tarpeettomiksi jäävistä kuntien omistamista toimitiloista. Korvausta myönnetään hakeumuksen perusteella ja vain tilanteissa, joissa kunnan taloudellinen itsehallinto vaarantuu omaisuusjärjestelyiden seurauksena. Tätä arvioidaan omaisuusjärjestelyistä kunnalle aiheutuvan kunnallisveroprosentin laskennallisen korotustarpeen perusteella. Kunnille omaisuusjärjestelyistä aiheutuvista kustannuksista maksettavan kompensaation raja 0,5 %

Talousarvionsuunnitelmakausille on kuvattu vaikutukset Vihdin kunnalle. Alustavasti näyttää, että vuoden 2023 tulos on Vihdin kunnalle hyvä, mutta seuraavalle vuodelle tulos olisi negatiivinen. Merkittävin selitys muutokselle löytyy kunnallisverojen käyttäytymisestä. Vuoden 2023 kunnallisveroihin kertyy aikaisempien verovuosien verokertymään, josta merkittävin on edellisen vuoden verokertymä. Näiden verokertymien osalta käytetään vielä muutosta edeltäviä veroperusteita. Vuodelle 2024 siirtyessä vanhat veroperustevuodet (ennen vuotta 2023) vähenevät ja kunnallisverojen kertymä uudistuksen vaikutuksesta konkretisoituu. Kuitenkin on huomioitava, että nykyisellään Vihdin kunnan talous ja tuloslaskelma ei ole tasapainossa, eikä sote-uudistus itsessään nosta Vihdin kunnan taloutta tasapainoon. Laskelmat tulevat todennäköisesti vielä muuttumaan. Uudistuksen lähtökohtana on ollut, että kustannusten ja tulojen siirto kunnista olisi kustannusneutraali. Mahdollisia kuntakohtaisia eroja kuitenkin tulleen todennäköisesti rajoittamaan valtionosuusjärjestelmään esitettävillä muutoksilla sekä tasauselementeillä.

4.3.2 TE-palveluiden siirtyminen kunnille

Hallitus päätti puoliväliriihessä keväällä 2021 jatkaa valmistelua TE-palvelujen siirtämiseksi kunnille. Palvelut siirtyvät kunnille vuoden 2024 aikana. Työllisyyden edistämisen ministerityöryhmä linjasi kokouksessaan 31.8.2021 periaatteista, jotka liittyvät palveluita järjestävien kuntien työvoimapohjaan ja kuntien väliseen yhteistoimintaan sekä henkilöstön siirtymiseen.

Ministerityöryhmä linjasi, että palvelut siirrettäisiin kunnalle tai useammasta kunnasta muodostuvalle yhteistoiminta-alueelle, jonka työvoimapohjan on oltava vähintään 20 000 henkilöä. Tämä vastaa kokoluokaltaan käynnissä olevien työllisyyden kuntakokeilujen vähimmäiskokoa. Näin turvataan, että TE-palveluiden järjestämiseen on riittävästi resursseja ja että palvelut ovat yhdenvertaisesti työnhakijoiden saatavilla kaikkialla Suomessa.

Jos kunta ei täytä yksin palvelujen järjestämisen kriteerejä, sen olisi muodostettava yhteistoiminta-alue toisen tai toisten kuntien kanssa. Yhteistoiminta-alueiden tulisi olla työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimivia alueita. Lisäksi yhteistoiminta-alueen muodostavien kuntien tulisi olla maantieteellisessä yhteydessä toisiinsa. Yhteistoimintaan veloitettut kunnat voisivat itse päättää yhteistoiminnan muodosta kuntalaissa säädetyn mukaisesti, eli perustavatko ne esimerkiksi kuntayhtymän. Kunnat voisivat itse päättää myös alueesta, jolla yhteistoiminta toteutetaan, kuitenkin edellä mainitut kriteerit huomioiden.

TE-palvelujen siirtoa valmistellaan yhteistyössä ministeriöiden, TE-palvelujen, ELY-keskusten, KEHA-keskuksen, kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa. Työllisyyden edistämisen ministerityöryhmä tekee linjauksia valmistelun edetessä. TE-palvelujen siirtoa koskeva hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syyskuussa 2022. Kunnille palveluiden järjestämisvastuu siirtyisi vuoden 2024 aikana.

Siirron yhteydessä kunnille luodaan rahoitusmalli, joka kannustaa niitä kehittämään toimintaansa työllisyyttä edistäväksi siten, että uudistuksella saavutetaan 7 000–10 000 lisätyöllistä. Kannustavan rahoituksen elementit olisivat mm. kunnan työttömyysturvan rahoitusvastuun aikaistaminen, työttömien aktivointi ei vaikuttaisi työttömyysturvan rahoitusvastuuseen sekä kunta ja valtio jakaisivat työvoimapalveluiden rahoitukseen liittyvää kustannusvastuuta.

Vihdin kunnan talousarviossa ei ole huomioitu TE-palveluiden siirtymistä kunnille, koska valmistelu on vielä kesken. Käytännössä mikäli palvelut tulevat siirtymään kunnalle, nykyinen Vihdin kunnan työvoimapohja ei riitä yksin palvelun järjestämiseen vaan on muodostettava yhteistoiminta-alue toisen tai toisten kuntien kanssa.

4.4 TALOUSARVIOEHDOTUKSEN YHTEENVETO

4.4.1 Toimintatuotot

Vuoden 2022 ulkoiset toimintatuotot laskevat vuoden 2021 talousarvioennusteeseen nähden 2,825 milj. euroa ja vuoden 2020 tilinpäätökseen verrattuna nousevat 672 000 euroa. Merkittävimmät erot vuoden 2021 talousennusteeseen johtuvat korona-avustusten huomioimisesta vuodelle 2021.

Ulkoisten toimintatuottojen kokonaismäärä vuonna 2022 on yhteensä 16 991 148 euroa.

4.4.2 Toimintakulut

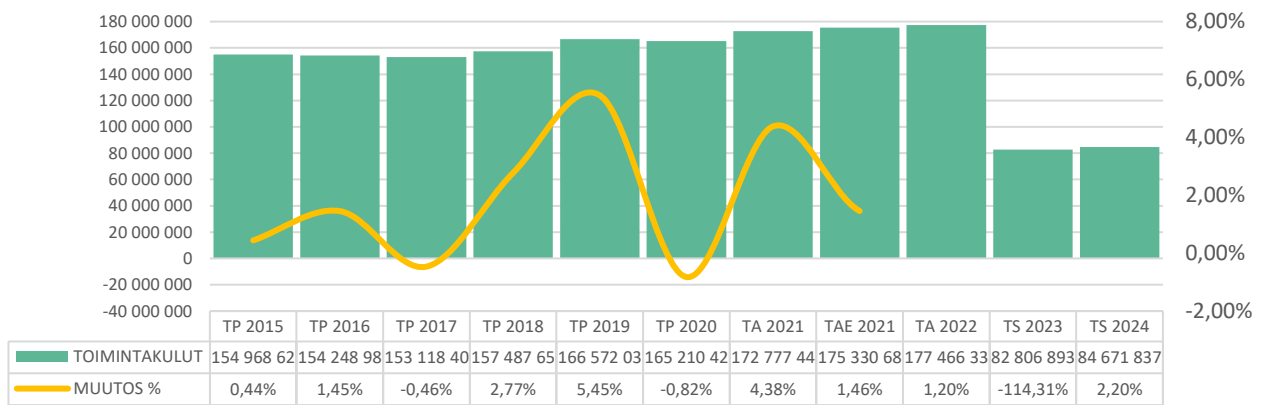
Toimintakulujen osuus talousarvion kokonaismenoista on noin 93 prosenttia. Ulkoisten toimintakulujen nousevat vuoden 2021 talousarvioennusteeseen nähden 1,17 prosenttia eli noin 2,1 milj. euroa ja vuoden 2020 tilinpäätökseen nähden toimintakulut kasvavat peräti 12,2 miljoonaa euroa. Toimintakuluissa kasvavat henkilöstökustannukset 1,0 miljoonaa euroa vuoden 2021 talousarvioennusteeseen nähden. Toimintakulujen nousua selittää Perusturvakuntayhtymän Karviaisen maksuosuuden kasvu ja kunnan henkilöstökulujen nousu. Vihta-ohjelman toimenpiteet ovat aikaisempina vuosina maltillistaneet kasvua. Talousarviossa Vihta-toimenpiteet on sisällytetty talousarvioon, mutta erityisesti Karviaisen ja sivistyksen osalta toimintakulujen kasvu on kasvanut erinäisten laki- ja mitoitusmuutosten takia. Toimintakulujen kokonaismäärä vuonna 2022 on yhteensä -177 466 331 euroa.

Henkilöstökulut, palvelujen ostot, aineet, tarvikkeet ja tavarat sekä avustukset

Henkilöstökuluja kasvattavat muun muassa ennakoidut kevään kunta-alan työmarkkinaratkaisut, joiden osalta on talousarviossa varauduttu 1,5 % henkilöstömenojen kasvuun. Lisäksi uusia vakansseja ja resurssilisäyksiä esitetään opetuspalveluihin, opiskeluhooltoon, tilapalveluihin, kunnallistekniikkaan, kaavoituspalveluihin ja ympäristöpalveluihin. Uusien vakanssien osalta on tarkempi erittely kohdassa 6.2. Uusien vakanssien yhteinen euromääräinen vaikutus on 309 300 euroa.

Palvelujen ostot kasvavat vuoden 2021 talousarvioennusteeseen nähden noin 882 000 eurolla ja vuoden 2020 tilinpäätökseen verrattuna 10,6 milj. eurolla. Perusturvakuntayhtymä Karviaisen omaan toimintaan on osoitettu -54 969 908 euron määräraha ja erikoissairaanhoidon on asetettu -39 960 563 euron määräraha. Luvut pohjautuvat erikoissairaanhoidon osalta Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin omaan ennusteeseen ja Karviaisen esittämään talousarvioesitykseen. Huomioitavaa on, että palvelujen oston määrärahat Karviaisen osalta ovat nousseet tilinpäätöksestä 2020 6,7 milj. eurolla.

Aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa nousua vuoden 2021 ennusteeseen on 383 000 euroa ja vuoden 2020 tilinpäätöksen nähden määräraha nousee 1,1 milj. euroa. Avustusten osalta lasku vuoden 2021 ennusteeseen on 164 000 euroa ja tilinpäätökseen 2020 on laskua yhteensä 1,0 milj. euroa. Muut toimintakulut laskevat vuoden 2022 ennusteeseen nähden 32 000 euroa ja vuoden 2020 tilinpäätökseen nähden 40 000 tuhatta euroa.

Kuvio 9. Ulkoisten toimintakulujen kehitys 2015-2024

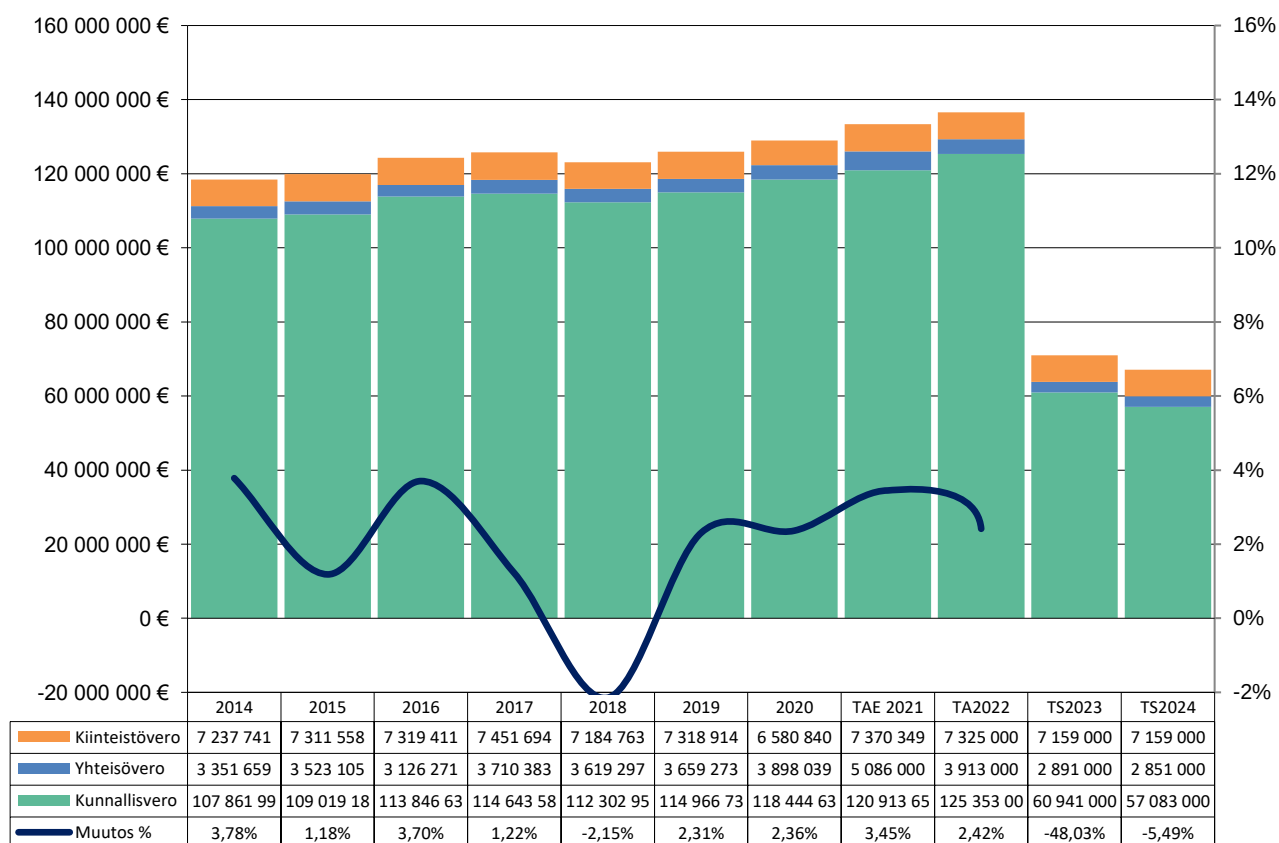
4.4.3 Verotulot

Kunnan verotulot muodostuvat kunnan tuloverosta, osuudesta yhteisöveron tuottoon ja kiinteistöverosta.

Kunnan tulovero

Kunnallisvero on kunnalle maksettava tulovero. Kunnat vahvistavat kunnallisveroprosenttinsa vuosittain. Veromenettelystä annettu laki (1558/1995) 91 a säättää, että kunnan tulee ilmoittaa Verohallinnolle viimeistään verovuotta edeltävän vuoden marraskuun 17. päivänä tuloveroprosentin suuruus. Kunta ilmoittaa tuloveroprosentin neljännesprosenttiyksikön tarkkuudella. Jos ilmoitusta ei ole toimitettu 1 momentissa säädettyä aikana taikka Verohallinnon myöntämässä myöhemmässä määräajassa, verotuksessa voidaan noudattaa edellisen vuoden tuloveroprosenttia. Vuodelle 2022 Vihdin kunnallisveroprosentti pysyy 20,5 prosentissa (vuonna 2021 kunnan tuloveroprosentti ollut myös 20,5 %).

Vuoden 2021 syyskuun tietojen pohjalta laadittu talousarvioennuste arvioi, että kunnallisverokertymä olisi vuonna 2022 noin 125,3 miljoonaa euroa eli noin 4,4 miljoonaa euroa enemmän kuin syyskuun talousennusteessa on arvioitu. Vuoden 2022 talousarvioluvuksi verotuloihin on arvioitu 136 591 000 euroa (maltillistettu varovaisuuden takia Kuntaliiton veroennustekehikosta 1,8 miljoonaa euroa), vuoden 2023 talousarvioluvuksi verotuloihin on arvioitu 70 991 000 euroa ja vuoden 2024 talousarvioluvuksi verotuloihin on arvioitu 67 093 000 euroa. Taloussuunnitelmavuosien verotuloja ei ole maltillistettu varovaisuuden periaatteella, koska veroennusteet ja veroperusteet tulevat todennäköisesti muuttumaan hyvinvointialueiden ja kuntien rahoitusjakoperusteiden täsmentyessä.

Kuvio 10. Verotulojen kehitys verolajeittain 2014-2024

Osuus yhteisöveron tuotosta

Yhteisövero on osakeyhtiöiden ja muiden yhteisöjen maksama tulovero, jonka saajia ovat valtio ja kunnat. Yhteisöverokanta on 20 prosenttia.

Osana valtionkoronatoimia kunnat saivat yhteisöveroja 10 % korkeammalla jako-osuudella. Vuodelle 2022 tämä korotettu 10 % jako-osuus päättyy, jonka takia yhteisöverot tulevat laskemaan. Vuoden 2022 yhteisöverotuoton arvioidaan olevan 3 913 000 euroa, vuonna 2023 sen arvioidaan olevan 2 891 000 euroa ja vuonna 2024 arvio on 2 851 000 euroa. Vuosille 2023 ja 2024 kolmasosa kuntien yhteisöveron tuotosta siirtyy hyvinvointialueiden rahoitukseen, joka selittää alhaisempaa yhteisöveroa taloussuunnitelmavuosilta.

Kiinteistövero

Kiinteistövero on kiinteistöveroprosentin mukainen osuus kiinteistön arvosta. Kiinteistöverolain 11 §:n mukaan kunnanvaltuusto määrää kunnan kiinteistöveroprosenttien suuruuden laissa säädettyjen vaihteluvälien rajoissa vuosittain etukäteen samalla, kun se vahvistaa varainhoitovuoden tuloveroprosentin.

Kiinteistöverotulojen arvioidaan olevan vuonna 2022 yhteensä 7,3 miljoonaa euroa, vuonna 2023 7,2 miljoonaa euroa ja vuonna 2024 7,2 miljoonaa euroa.

KIINTEISTÖVEROPROSENTIT		2022	2021	2020
		%	%	%
vakituinen asunto	0,41 - 1,00	0,45	0,45	0,45
muu asuinrakennus	0,93 - 2,00	1,00	1,00	1,00
yleinen kiinteistövero	0,93 - 2,00	0,95	0,95	0,95
rakentamaton rakennuspaikka	2,00 - 6,00*	4,00	4,00	4,00
yleishyöd. yhteisön kiinteistö	0,00 - 2,00	0,00	0,00	0,00

*Pääkaupunkiseudun ja sen kehyskuntien (mukaan lukien Vihti) on kuitenkin määrättävä prosentti vähintään 3,00 prosenttiyksikköä yleistä kiinteistöveroprosenttia korkeammaksi, kuitenkin enintään 6,00 prosenttia.

Taulukko 9. Kiinteistöveroprosentit 2020-2022

4.4.4 Valtionosuudet

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa kohtuullisella veroasteella. Tämä toteutetaan tasaamalla palvelujen järjestämisen kustannuseroja sekä kuntien välisiä tulopohjaeroja. Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (1704/2009) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö. Valtionosuuksista erillisenä eränä on veromenetysten kompensatio.

Kustannusten laskennallinen määrä perustuu järjestelmässä kunnan ikärakenteen ja sairastavuuden lisäksi kunnan muihin ominaispiirteisiin, kuten muun muassa työttömyysasteeseen, vieraskielisyyteen ja asukastiheyteen. Laskennallisia kustannuksia verrataan järjestelmässä kunnan omarahoitusosuuteen, kunnalle maksettaviin valtionosuuden lisäosiin sekä verotulojen tasaukseen, joka tehdään valtionosuuksien yhteydessä.

Valtiovarainministeriö sekä opetus- ja kulttuuriministeriö tekevät lopullisen päätöksen vuoden 2022 maksettavista valtionosuuksista joulukuussa 2021. Talousarviossa on käytetty ennustamisen apuna Kuntaliiton ja valtiovarainministeriön julkaisemia materiaaleja.

Vihdin kunnan valtionosuusarvio perustuu valtion 27.9.2021 julkaisemiin painelaskelmiin ja niissä oleviin valtionosuusarviointeihin, joita vielä korjattiin 18.10.2021. Yksityiskohtaisempaa arviota tai päätöstä ei aikaisempien vuosien tapaan ole ollut käytettävissä.

Taulukossa 10 on esitetty kunta ja kuntayhtymien valtionavut vuosille 2020–2022. Taulukko kuvastaa lakimuutoksista ja miten nämä kunnissa/kuntayhtymissä vaikuttavat tulo- ja menopuolella.

Taulukko 5. Kuntien ja kuntayhtymien käyttötalouden valtionavut 2020–2022 (milj. euroa) ja muutos TA 2021–TAE 2022, %.

Milj. euroa	TA 2020	TA 2020 + LTA:t 2020	TA 2021	TA 2021 + LTA:t 2021	TAE 2022	Muutos prosenttia TA 2021– TAE 2022	Muutos prosenttia TA + LTA:t 2021–TAE 2022
Laskennalliset valtionosuudet	8 106	9 701	8 755	8 762	9 100	3,9	3,9
VM	7 074	8 652	7 698	7 700	7 985	3,7	3,7
OKM ¹⁾	1 032	1 049	1 057	1 062	1 115	5,5	5,0
josta kuntayhtymien osuus	1 041	1 478	1 522	1 526	1 544	1,4	1,2
Valtion korvaus kunnille vero- perustemuutoksista aiheutuvista verotulojen menetyksistä	2 269	2 383	2 360	2 362	2 652	12,4	12,3
Muut valtionavut							
OM yhteensä	0	0	0	6	11	100,0	77,4
SM yhteensä	0	0	0	1	0	0,0	-100,0
VM yhteensä	40	420	20	20	30	50,0	47,1
OKM yhteensä	238	382	286	312	264	-7,7	-15,4
MMM yhteensä	4	6	4	4	4	0,0	-9,1
LVM yhteensä	42	208	42	55	45	7,1	-17,9
TEM yhteensä	196	230	247	250	211	-14,6	-15,7
STM yhteensä	517	900	2 229	2 324	690	-69,0	-70,3
YM yhteensä	61	97	61	57	57	-6,6	0,2
Muut valtionavut yhteensä, milj. euroa	1 099	2 243	2 889	3 029	1 313	-54,5	-56,6
Valtionavut yhteensä, milj. euroa	11 474	14 326	14 004	14 153	13 065	-6,7	-7,7

1) Kuntien laskennallinen osuus on arvioitu OKM:n hallinnonalan (ml. yksityiset) kokonaisuudesta.

Taulukko 10. Kuntien ja kuntayhtymien valtionavut 2020-2022

Toiminnan muutokset ja budjettipäätökset	Tulot 2021	Tulot 2022	Tulot, muutos	Menot 2021	Menot 2022	Menot, muutos	Yhteensä
VM hallinnonala							
Kustannustenjaon tarkistuksen neutralisointi			0		-563,5	-563,5	-563,5
Valtionosuuden tason korotus vuonna 2022			0		245,7	245,7	245,7
Seulontaohjelman laajennus (suolistosyöpä)		10	10		10	10	0
Oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistaminen		8,4	8,4		8,4	8,4	0
Varhaiskasvatuksen tuki		6,3	6,3		6,3	6,3	0
Lastensuojelun henkilöstömitoitus		4,8	4,8		4,8	4,8	0
Korvaus kunnille velvollisuudesta osallistua soteuudistuksen valmis- teluun		2	2		2	2	0
Sairausvakuutuslain muutos (kuntoutustarpeen arviointi)		1	1	0	1	1	0
Lastensuojelun jälkihuolto-oikeuden laajennus	24	36	12	24	36	12	0
Hoivahenkilöstön sitova vähimmäismitoitus (0,7)	52,8	96,5	43,7	52,8	96,5	43,7	0
Oppivelvollisuuden laajentaminen	6,9	9,7	2,8	6,9	9,7	2,8	0
Sote-asiakasmaksulain uudistus	17,9	45	27,1	17,9	45	27,1	0

Vuoden 2021 koronaepidemian johdosta tehdyn lisäyksen poistuminen			0	280		-280	-280
Vuoden 2021 koronaepidemian johdosta tehdyn harkinnanvaraisen valtionosuuden lisäyksen poistuminen			0	20		-20	-20
VM yhteensä			118,1			-499,8	-617,8
OKM hallinnonala							
Lukiouudistuksesta aiheutuvat kustannusvaikutukset	3,6	7,7	4,1	3,6	7,7	4,1	0
Oppivelvollisuuden laajentaminen	20,4	65	44,6	20,4	65	44,6	0
Oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistaminen perusopetuksessa ja toisella asteella	10	11,6	1,6	10	11,6	1,6	0
Etsivä nuorisotyö	3,6	4,5	0,9	3,6	4,5	0,9	0
Ammatillisen koulutuksen opettajien ja ohjaajien palkkaaminen	56	51,8	-4,2	56	51,8	-4,2	0
Opiskelijavuosien lisääminen lähihoitajien koulutukseen hoitajamitoituksen muutokseen varautumiseksi	20	31,8	11,8	20	31,8	11,8	0
Varhaiskasvatuslain uudistaminen (kertamenojen poistuminen)	14,5		-14,5	14,5		-14,5	0
Varhaiskasvatuksen uudistuksen toimeenpanon tuki		8,8	8,8		8,8	8,8	0
Nopeavaihteiset toimenpiteet osajapulaan vastaamiseen	12		-12	12		-12	0
Perusopetuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelma, sitouttava kouluyhteistyö (kertaluontoisen tuen poistuminen)	6,4		-6,4	6,4		-6,4	0
Aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuus osana perusopetuksen laatu- ja tasa-arvo ohjelmaa (kertaluontoisen tuen poistuminen)	2		-2	2		-2	0
Lukiokoulutuksen laatuohjelma	4,5	9	4,5	4,5	9	4,5	0
Koronaviruspandemiasta johtuvien toimenpiteiden poistuminen	72,2		-72,2	72,2		-72,2	0
Jatkuvan oppimisen uudistus (RRF pilari3)	1,6	4	2,4	1,6	4	2,4	0
Maahanmuuttajien kotouttamiskoulutuksen vahvistaminen	0,8	2,3	1,5	0,8	2,3	1,5	0
Varhaiskasvatuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelma (kertaluontoinen)		30	30		30	30	0
Oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen uudistamisen kokeilu		3,7	3,7		3,7	3,7	0
Veikkausvoittovaroilla rahoitetun toiminnan siirto budjettirahoitteiseksi		6,6	6,6		6,6	6,6	0
OKM yhteensä			9,3			9,3	0
STM hallinnonala							
Lapsi- ja perhepalvelut ja muutosohjelman jatko	24	20	-4	24	20	-4	0
Rintamaveteraanien kotona asumista tukevat palvelut	132	95,2	-36,8	132	95,2	-36,8	0
Kansallinen mielenterveysstrategia	20	30	10	20	30	10	0
Kotihoidon resurssien riittävyys ja omaishoidon kehittäminen	20	40	20	20	40	20	0
Kuntoutuksen kehittäminen	4	3	-1	4	3	-1	0
Peruspalvelujen saatavuuden parantaminen mm. hoitotakuuta tiukentamalla	60	40	-20	60	40	-20	0
Paperittomien terveydenhuolto	2	3	1	2	3	1	0
Palvelurakenteen kehittäminen (mielenterveys ja päihdepalvelut)	39		-39	39		-39	0
Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden saatavuuden vahvistaminen (RRF pilari 3)	39	124	b	39	124	85	0
Osatyökykyisille suunnattu työkykyohjelma	5,4	5,5	0,1	5,4	5,5	0,1	0
STM yhteensä			15,3			15,3	0

Taulukko 11. Valtionosuuksien taustatekijät ja toiminnanmuutokset hallinnonaloittain

VALTIONOSUUDET	TP2018	TP2019	TP2020	TAE2021	TA2022	TS2023	TS2024
Peruspalvelujen valtionosuus	27 657 931	28 841 150	33 085 747	26 140 397	26 742 909	12 300 000	11 850 000
Verotuloihin perustuva tasaus	-1 653 135	-1 592 628	-1 301 808	-1 019 962	-991 630	0	0
Järjestelmämuutoksen tasaus	0	0	0	0	0	0	0
Opetus- ja kulttuurit. muut vos	-3 139 420	-2 835 080	-2 662 384	-2 883 000	-3 203 244	-3 203 000	-3 203 000
Veromenetysten kompensatiot	-	-	10 987 786	10 754 928	12 336 632	3 907 000	4 040 000
Valtionosuudet yhteensä	22 865 376	24 413 442	40 109 341	32 992 363	34 884 667	13 004 000	12 687 000

Taulukko 12. Valtionosuudet Vihdin kunnassa vuosina 2018–2024. Lähde: Valtiovarainministeriö

5 KÄYTTÖTALOUSOSA

Vihdin kunnan tavoitteita, toimenpiteitä ja määrärahoja tarkastellaan, suunnitellaan, seurataan ja ohjataan kuntastrategiaan perustuvien toiminnallisten teiden. Kuntastrategian mukaiset päämäärät sekä niitä toteuttavat strategiset teot ovat esitelty talousarvion yleisessä. Käyttötalouso- sassa on esitelty toimielimien ja tu- losalueiden sitovat toimintakatteet sekä kuvattu vähintään tulosalueittain palvelutarve 2022-2024, palve- lujärjestelmä sekä palveluiden järjestämissuunnitelma. Lisäksi tulosalueen kuvauksessa on esitetty toimin- taan vaikuttavat keskeiset tunnusluvut.

Käyttötalouso- san taulukoiden lukuohje

TP 2020	= edellisvuoden tilinpäätös
MTA 2021	= vuoden 2021 muutettu talousarvio
TAE 2021	= vuoden 2021 talousarvioennuste
LTK 2022	= lautakunnan talousarvioesitys vuodelle 2022
TA 2022	= valtuuston päättämä talousarvio 2022
TS 2023–2024	= taloussuunnitelmavuodet 2023–2024

5.1 KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Keskusvaalilautakunta	TP 2020	MTA2021	TAE 2021	LTK 2022	KH 2022	MTA21 / TA22%	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	0	0	31 900	47 000	47 000	0 %	47 000	47 000
Toimintakulut	0	-59 616	-103 193	-56 223	-56 094	94 %	-57 134	-58 196
Toimintakate	0	-59 616	-71 293	-9 223	-9 094	0 %	-10 134	-11 196
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0 %	0	0
Toimintakulut	0	-850	-850	-1 500	-1 500	176 %	-1 500	-1 500

KESKUSVAALILAUTAKUNTA	TP 2019	TP 2020	MTA 2021	KEHYS 2022	KH 2022
Ulkoiset toimintatuotot	95 214	0	0	20 000	47 000
Ulkoiset toimintakulut	-82 539	0	-58 766	-59 616	-54 594
Toimintakate	12 674	0	-58 766	-39 616	-7 594

Sitovuustaso kunnanvaltuustoon toimintakate = -9 094

Kunnan keskusvaalilautakunta vastaa vaalilain mukaan sille kuuluvista tehtävistä. Vaalien käytännön toi- mintaa hoidetaan kunnanhallituksen alaisessa konsernipalvelujen palvelukeskuksessa.

Aluevaalit toimitetaan tammikuussa 2022 (vaalipäivä 23.1.2022). Aluevaaleissa valitaan Länsi-Uudenmaan aluevaltuustoon 1.3.2022 alkavaksi toimikaudeksi 79 aluevaltuutettua ja heidän varajäsenensä. Länsi-Uu- denmaan hyvinvointialue muodostuu Uudenmaan maakuntaan kuuluvista Espoon, Hangon, Inkoon, Kark- kilan, Kauniaisten, Kirkkonummen, Lohjan, Raaseporin, Siuntion ja Vihdin kunnista. Hyvinvointialueen teh- täviä ovat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestäminen.

Vuoden 2023 maalis-huhtikuussa toimitetaan eduskuntavaalit (vaalipäivä 2.4.2023).

5.2 TARKASTUSLAUTAKUNTA

	TP					MTA21 /		
Tarkastuslautakunta	2020	MTA2021	TAE 2021	LTK 2022	KH 2022	TA22%	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0 %	0	0
Toimintakulut	-30 619	-28 898	-29 287	-30 397	-30 372	105 %	-31 048	-31 742
Toimintakate	-30 619	-28 898	-29 287	-30 397	-30 372	0 %	-31 048	-31 742
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0 %	0	0
Toimintakulut	-450	-350	-350	-400	-400	114 %	-400	-400

TARKASTUSLAUTAKUNTA	TP 2019	TP 2020	MTA 2021	KEHYS 2022	KH 2022
Ulkoiset toimintatuotot	0	0	0	0	0
Ulkoiset toimintakulut	-30 246	-30 169	-28 548	-30 799	-29 972
Toimintakate	-30 246	-30 169	-28 548	-30 799	-29 972

Sitovuustaso kunnanvaltuustoon toimintakate = -30 372

Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Tarkastuslautakunta antaa kultakin vuodelta valtuustolle arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Kunnanhallitus pyytää lautakuntia antamaan vastineensa arviointikertomukseen, vastineet käsitellään syyskuun valtuustossa.

Tarkastuslautakunta toimii Kuntalain 84 §:n mukaisen sidonnaisuusrekisterin ylläpitäjänä ja valvoo sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista.

Valtuuston valitseman tilintarkastajan tehtävänä on tarkastaa hyvän tilintarkastustavan mukaisesti tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös. Hallinnon ja talouden tarkastuksesta säädetään tarkemmin kuntalain 121–125 §:ssä. Kunnan tilintarkastusyhteisö vaihtui kilpailutuksen tuloksena vuonna 2021. Kilpailutuksen perusteella tehty tilintarkastuksen sopimus kattaa kalenterivuodet 2021-2024 (lisäksi optio 1 vuosi).

5.3 KUNNANHALLITUS

Kunnan- hallitus	TP 2020	MTA2021	TAE 2021	LTK 2022	KH 2022	MTA21 / TA22%	TS 2023	TS 2024
Toiminta- tuotot	1 912 798	1 700 520	4 553 616	1 321 780	1 321 780	77,7 %	1 327 074	1 332 432
Toimintakulut	-98 016 646	-103 728 282	-106 378 706	-105 569 037	-105 141 900	101,4 %	-10 836 836	-11 066 609
Toimintakate	-96 103 848	-102 027 762	-101 825 090	-104 247 257	-103 820 120	101,8 %	-9 509 762	-9 734 177
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	3 127	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-282 768	-304 451	-304 451	-376 658	-376 658	123,7 %	-376 658	-376 658

Kunnanvaltuusto kp 1300	TP 2020	MTA2021	TAE 2021	LTK 2022	KH 2022	MTA21 / TA22%	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-76 847	-57 117	-75 226	-66 453	-66 329	116,1 %	-67 107	-67 893
Toimintakate	-76 847	-57 117	-75 226	-66 453	-66 329	116,1 %	-67 107	-67 893
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-3 185	-1 150	-1 150	-3 000	-3 000	260,9 %	-3 000	-3 000

Kunnanhallitus kp 1400	TP 2020	MTA2021	TAE 2021	LTK 2022	KH 2022	MTA21 / TA22%	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-141 259	-68 332	-95 190	-108 178	-108 003	158,1 %	-110 426	-112 915
Toimintakate	-141 259	-68 332	-95 190	-108 178	-108 003	158,1 %	-110 426	-112 915
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-1 796	0	0	-2 000	-2 000	0,0 %	-2 000	-2 000

KUNNANHALLITUS	TP 2019	TP 2020	MTA 2021	KEHYS 2022	KH 2022
Ulkoiset toimintatuotot	1 813 730	1 909 671	1 700 520	1 700 520	1 321 780
Ulkoiset toimintakulut	-97 389 735	-97 733 878	-103 423 831	-103 463 319	-104 765 242
Toimintakate	-95 576 005	-95 824 207	-101 723 311	-101 762 799	-103 443 462

Sitovuustaso kunnanvaltuustoon toimintakate – pysyvien vastaavien myyntivoitot = -103 820 120

Kunnanhallitus vastaa muun muassa strategisesta suunnittelusta sekä talouden, toiminnan ja maankäytön suunnittelun ja seurannan koordinoinnista, asuntopolitiikasta, työllisyyspolitiikasta, omistajapolitiikasta, konserniohjauksesta, henkilöstöpolitiikasta sekä valtuuston käsiteltävien asioiden valmistelusta.

5.3.1 Konsernipalveluiden tulosalue

Konsernipalve- lut	TP 2020	MTA2021	TAE 2021	LTK 2022	KH 2022	MTA21 / TA22%	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	1 918 774	1 700 520	1 553 616	1 321 780	1 321 780	77,7 %	1 327 074	1 332 432
Toimintakulut	-9 282 596	-9 516 156	-10 029 153	-9 811 250	-9 809 412	103,1 %	-9 689 710	-9 916 208
Toimintakate	-7 363 821	-7 815 636	-8 475 537	-8 489 470	-8 487 632	108,6 %	-8 362 636	-8 583 776
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	3 127	0	0	0	0	0,0 %	0	0

Konsernipalvelut huolehtii koko kuntaa palvelevista tukipalveluista, kuten hallinnon, talouden, henkilöstön ja tietohallinnon palvelut, kehittäminen, investointien ja hankinta-asioiden koordinointi. Konsernipalvelut vastaa myös kunnan maaseutu- ja asuntoasioiden hoidosta, maahanmuutosta sekä joukkoliikenteen järjestämisestä. Konsernipalveluiden vastuulla on myös työllistäminen sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen osto Perusturvakuntayhtymä Karviaiselta. Laskenta- ja palkanlaskentapalvelut ostetaan Sarastia Oy:ltä ja tietotekniset palvelut Kuntien Tiera Oy:ltä.

Palvelutarve 2022-2024

Vihdin kunnan strategian myötä konsernipalvelun tavoitteena on kehittää sisäistä palvelutuotantoa siten, että kuntalaiset saavat yhä parempaa palvelua. Edistämme asiakaslähtöisyyttä, yhteistyötä ja innovatiivisuutta koko kunnan tasolla strategian toteuttamiseksi. Keskeisiksi kehittämiskohteiksi taloussuunnittelu-kaudella nousevat osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien lisääminen, joukkoliikenteen palvelutason parantaminen sekä asiakaspalvelun kehittäminen.

Strategian mukaisia hallinnon kehittämiskohteita ovat mm. päätösten ennakko vaikutusten arviointimenettelyn käynnistäminen, jota ei voitu toteuttaa kokonaisuudessaan vuoden 2021 puolella. Tavoitteena on tuottaa päättäjille valmistelun osalta yhä monipuolisemmin arvioituja ja valmisteltuja vaihtoehtoja sekä mahdollistaa kuntalaisten osallisuuden lisääminen päätöksenteossa. Järjestöyhteistyötä edistetään uudistetun avustussäännön myötä sähköiseksi muutettavalla avustusten hakumenettelyllä, jonka tarkoituksena on sujuvoittaa avustusten hakemista. Myös uusien asiakaspalvelukanavien käyttömahdollisuuksia selvitetään vuoden 2022 aikana.

Teleoperaattoripalvelun ja asiakaspalvelujärjestelmän vaihtuminen etenee vihdoin vuoden 2022 keväällä, kun uusi sopimus astuu voimaan 1.4.2022. Uusi järjestelmä mahdollistaa sähköisen asioinnin lisäämisen ja seudullisen yhteistyön kehittämisen asiakaspalvelussa ja siten mahdollisuuden tarkastella asiakaspalvelun henkilöstöresurssin tarvetta seudullisesti. Tavoitteena on toiminnan tehostamisen lisäksi parantaa asiakaspalvelun laatua ja saavutettavuutta.

Joukkoliikenne ja talouspalvelut –yksikössä on havaittu entisestään tarve ajantasaiselle sekä ohjaavalle taloudelliselle tiedolle. Tätä tukemaan on tavoitteisiin asetettu muun muassa tiedolla johtamisen edistäminen ja ostolaskutietojen julkaisun kautta. Joukkoliikenteessä uudet liikennöintisopimukset alkoivat syksyllä 2021 ja palvelulupaus päivitettiin helmikuussa 2021. Seuraavana vuorossa on joukkoliikenteen järjestämistavan ratkaiseminen ja yhtenäisen lipputuotteen edistäminen Länsi-Uusimaalla ja pääkaupunkiseudulla, joita on tarkoitus edistää vuonna 2022.

Maahanmuutto

Vihdissä asui loppuvuonna 2021 noin 2 430 vieraskielistä henkilöä. Vihdin maahanmuuttajat edustavat yhteensä noin 94 eri kansallisuutta, joista määrällisesti suurimpia ryhmiä ovat virolaiset, venäläiset ja turkkilaiset. Maahanmuuttajien ryhmä on moninainen myös maahanmuuttoperusteiltaan: Kansainvälistä suojelua saavien osuus kaikista vieraskielisistä vihtiläisistä on noin 8 %.

Vuoden 2022 alussa kuntalaisista arviolta 135 tulee olemaan pakolaistaustaisia, ja laskennallisten korvausten piirissä heistä tulee olemaan arviolta 43 henkilöä. Näistä 27 henkilön korvausaika päättyy maaliskuun aikana, jolloin samalla päättyy kaikkien Vihtiin tähän mennessä kiintiöpakolaisina saapuneiden korvausaika. Lisäksi 16:ta oleskeluluvan saaneen turvapaikanhakijan korvausaika päättyy syyskuun 2022 alkuun mennessä.

Kunnanvaltuuston päätöksen mukaisesti Vihti on sitoutunut ottamaan vastaan eli tarjoamaan kuntapaikan vähintään 25–30 kiintiöpakolaiselle tai oleskeluluvan saaneelle turvapaikanhakijalle joka kolmas vuosi. Vuoden 2021 aikana ei ryhmää vastaanotettu. Kuntapaikkaa tarjottiin kuitenkin noin kahdellekymmenelle oleskeluluvan saaneelle turvapaikanhakijalle, jota kukaan heistä ei vastaanottanut. Vireillä olleet perheenyhdistämishakemukset palautuivat vuoden 2021 aikana hakijoille kielteisinä, mutta prosessi näiden osalta on yhä kesken.

Vuonna 2022 esitetään vastaanotettavaksi 25 kiintiöpakolaista tai oleskeluluvan saanutta turvapaikanhakijaa. Vastaanoton mahdollisuus on avattu myös Suomeen evakoiduille afgaaneille. Kunnanvaltuuston linjauksen mukaisesti vastaanotettava ryhmä pyritään muodostamaan ensisijaisesti perheistä.

Työllisyyspalvelut

Työllisyyspalvelut tuottavat työllistymistä edistäviä palveluita vihtiläisille alle 29-vuotiaille nuorille ja kaikille työmarkkinatukea vähintään 300 päivää saaneille kuntalaisille kuntouttavan työtoiminnan, työkokeilun ja palkkatukityöllistämisen muodossa. Lisäksi palkkatukityöllistämällä toteutetaan lakisääteistä veloitetta työllistää 57–59 vuotta täyttänyt työtön työnhakija 6 kuukauden määräajaksi. Palveluiden tarkoituksena on rajoittaa työmarkkinatukikustannusten nousua ja tarjota kohderyhmän työttömille työnhakijoille mahdollisuutta palata työelämään tai hakeutua koulutukseen työkokemuksen, työvalmennuksen ja rutiinien tuoman itseluottamuksen sekä tulevaisuuden näkymien kehittymisen avulla. Työllistämiskannustimia tarjotaan yrityksille ja yhdistyksille, joilla on valmiudet työllistää vähintään 200 päivää työmarkkinatukea saanut henkilö.

Työvoimaa kunnassa oli vuoden 2021 elokuussa 14 499 henkilöä, joista työttömänä työnhakijana 1 256 henkilöä (8,7 % vrt. Uusimaa 11,7 %, Helsingin seutu 11,7 %). Heistä pitkäaikaistyöttömiä 567 henkilöä ja nuoria alle 30-vuotiaita 237 henkilöä.

Työmarkkinatukea vähintään 300 päivää saaneita vuonna 2020 oli yhteensä 555 henkilöä, joista nuoria 17–29 vuotiaita oli 71 henkilöä. Puolivuositaiskertymässä kesäkuussa vuonna 2021 saajia oli yhteensä 520 henkilöä, joista nuoria 51 henkilöä.

Työttömien työnhakijoiden määrä pieneni tammi-elokuun aikana 14 %. Työmarkkinatukea saavien määrä taas kasvoi tammi-kesäkuun aikana 26 %, mikä kuvastaa pitkäaikaistyöttömyyden kasvua. Pitkäaikaistyöttömyydestä aiheutuvien kustannusten kunnassa odotetaan nousevan, muun muassa työmarkkinatuen kantaosuuden noin 600 000 eurolla 2,1 miljoonaan euroon vuonna 2021. Vuonna 2022 työllisyystilanteen odotetaan paranevan maltillisesti, mutta vaikutukset kunnan työmarkkinatuen kuntaosuuteen näkyvät pidemmällä viiveellä.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Konsernipalveluiden henkilöstö koostuu keskitettyjen yleishallinnon, talouspalveluiden, henkilöstöpalveluiden, joukkoliikenteen, työllistämispalveluiden, tietohallinnon ja kehittämisen sekä maahanmuuton tehtävissä työskentelevistä.

Vihti 2021–2023 -talousohjelman mukaisesti kunnan toimintaa ja taloutta pyritään tasapainottamaan siten, että sen vaikutukset näkyisivät mahdollisimman vähän suoraan asiakkaiden arjessa. Karviaisen siirtyminen hyvinvointialueelle sekä uuden teleoperaattorisopimuksen mukaisten palveluiden käyttöönotto mahdollistaa laajemmin asiakaspalvelun tuottamisen seudullisesti. Tässä yhteydessä on tarkoituksenmukaista tarkastella asiakaspalvelua kokonaisuutena ja siirtyä mahdollisuuksien mukaan monikanavaisen asiakaspalveluun.

Muilla osin hallinnon resurssit ovat nykyisellään varsin niukat, mikä näkyy mahdollisuuksissa kehittää toimintaa. Myös toiminnan jatkuvuuden varmistaminen edellyttää tarkkaa suunnittelua. Valtuustokaudella vuosittain suoritettavat vaalit vaativat merkittävän määrän valmistelutyötä, joka sitoo konsernipalvelun resursseja. Vuoden 2022 tammikuussa suoritetaan aluevaalit aluevaltuuston valitsemiseksi toimintansa vuoden 2023 aloittavalle hyvinvointialueelle.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Tietojenkäsittelyyn liittyvä lainsäädäntö sekä julkishallinnon yhteiset palvelut ovat huomattavasti kehittyneet viime vuosina. Yhteisiä palveluita otetaan Vihdissä käyttöön, kun niille ilmenee tarvetta, ratkaisut ovat edullisia tai kun järjestelmiä muutenkin uusitaan. Lainsäädännön muutokset on suurelta osin jo huomioitu.

Sähköistä asiointia on aiemmin kehitetty perusjärjestelmiin saatavilla lisätoiminnoilla, prosessikohtaisilla valmistuotteilla sekä 2019 käyttöönotetulla sähköisellä asiointialustalla. Sähköisiä asiointialustoja on tullut markkinoille lisääkin, ja jotkin niistä mahdollistavat prosessien vähintäänkin osittaisen muokkaamisen asiakasorganisaation omana työnä. Vuonna 2022 tutkimme tällaisten ratkaisujen käyttökelpoisuutta Vihdissä.

Keskitetty palautejärjestelmä otettiin käyttöön vuonna 2019 ja sen toinen vaihe toteutettiin vuoden 2021 lopulla. Yhtenäinen palautteiden käsittelytapa on nyt vakiintunut, ja järjestelmää kehitetään edelleen tarpeen mukaan.

Yksittäisen kuntalaispalvelun sähköistäminen vaatii jatkossa entistä enemmän valmiutta toimintatapojen muuttamiseen ja aikaa muutosten tekemiseen. Tekniset edellytykset uusien palveluiden toteuttamiselle ovat olleet olemassa jo jonkin aikaa. Muutoksissa tulee pyrkiä etsimään mahdollisuuksia toiminnan tehostamiseen automaation, kuntien välisen yhteistyön ja prosessien optimoinnin kautta.

Toimivat tietotekniikkapalvelut ovat välttämättömiä nykyaikaiselle organisaatiolle. Vuoden 2022 aikana pyritään tietoliikennepalvelut järjestämään nykyistä tarkoituksenmukaisemmalla tavalla. Muiden tietotekniikkapalvelujen kehittämistä jatketaan aikaisemmalla konseptilla.

Tiedolla johtamisen kehittämiseksi on hankittu valmisratkaisu, jonka avulla tietoa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä toimintaympäristöstä voidaan esittää mm. luottamushenkilöille ja kuntalaisille. Vuoden 2022 aikana keskitytään näiden tietojen parempaan hyödyntämiseen sekä henkilöstöhallinnon raporttien jatkokehittämiseen. Joitakin tietoja raportoidaan edelleen myös valmisratkaisun ulkopuolella.

Talouspalvelut ja joukkoliikenne –yksikkö kehittää ja mukautuu toimintaympäristönsä muutokseen. Talouspalveluissa tuodaan uusia näkökulmia tiedolla johtamiseen muun muassa kehittämällä talous- ja toimintaraportointia edistämään kustannustietoisuutta ja tukemaan päätöksentekoa. Samalla kiinnitetään koko organisaatiossa entistä enemmän huomiota riskienhallintaan ja päivitetään kunnan riskienhallintaa ajantasaiselle tasolle. Kunnan taloudellista tilaa seurataan ja aktiivisesti toimenpannaan tehtyjä talouden tehostamistoimenpiteitä. Joukkoliikenteen osalta palvelulupausta ja joukkoliikennettä kohdennetaan käyttäjämääriltään tarpeellisiin vuoroihin ja yhteysväleihin sekä kehitetään pääkaupunkiseudulle suuntautuvaa työmatkaliikennettä. Parannetaan joukkoliikenneinformaatiota Vihdin linja-autoasemilla sekä edistetään yhteinäistä lipputuotetta ja palvelun järjestämistapaa Länsi-Uudellemaalle.

Työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvua rajoitetaan vuonna 2022 noin 0,6 miljoonalla eurolla kunnan omilla työllistämistoimenpiteillä. Yrityksille ja yhdistyksille on myös tarjolla harkinnanvaraisia työllistämiskannustimia: VIHTI-työllistämislisä sekä Työllistämisavustus ja -laina vihtiläisille yhdistyksille. Lisäksi uudelleensi-joitus-malli on myös käytössä vakituisen työsuhteen mahdollistamiseksi yrityksissä.

Työllisyyspalvelujen toiminnan ja resurssien käytön tehostamiseksi on vuodella 2022 sovittu 50 000 euroa työllisyydenhoidon säästöistä. Työmarkkinatuen kuntaosuuden kustannusten rajoittamisessa se tarkoittaa

palvelujen lisäämistä noin 10 henkilötyövuodelle, jolloin säästyy 125 työmarkkinatuentuen kuntaosuuden maksukuukautta. Pääasiallinen kohderyhmä palveluihin ohjattaessa on nuoret alle 29-vuotiaat, jotka saavat tai ovat saamassa työmarkkinatukea vähintään 300 päivää sekä työttömät työmarkkinatukea 200 päivää saaneet, jotka sijoittuvat työllisyyspalvelujen kautta yrityksiin tai yhdistyksiin työllistymiskannustimien avulla.

Palveluun ohjaututaan itsenäisesti, TE-toimiston, Karviaisen sosiaaliohjaajien tai nuorisopalvelujen etsivän nuorisotyön kautta. Työmarkkinatuen kuntaosuuden saajia tavoitellaan myös kirjeellä heidän tilanteensa kartoittamiseksi ja heille tarjotaan mm. määräaikaista työllistämistoimenpidettä kunnan työllistämisyksikössä: Nuorten Työpaja, Kierrätyskeskus ja Remonttipartio. Alueellisen työllistämisverkostotyön avulla työllisyyspalveluista tarjotaan aiemmista vuosista poiketen työllistymispaikkaa myös yhdistyksiin tiedossa oleviin tehtäviin/paikkoihin. Lisäksi palveluja markkinoidaan nettisivujen ja sosiaalisen median kanavien avulla sekä tapahtumiin osallistumalla.

Koronapandemian aikana Nuorten Työpajalla on otettu käyttöön etävalmennus, jolla palveluja voidaan tuottaa suoraan kotiin ja palvelua kehitetään yhdessä osallistujien kanssa. Nuorten Työpaja saa vuosittain aluehallintoviraston avustusta noin 50 000 €.

Koronapandemian hellittäessä työllisyyspalvelut pyrkivät tavoittamaan kohderyhmän asiakkaita ja tarjoamaan heille Vihdin kunnan alueella olevia työllistymisen edistämiseen liittyviä palveluja ja työpaikkoja. Verkostotyön avulla palveluihin ja työpaikkoihin sijoittumista pyritään parantamaan etenkin nuorten alle 30 - vuotiaiden osalta. Työllistämisen tukena yhdistyksiin ja yrityksiin käytetään kunnan työllistämiskannustimia, joissa tavoitellaan 10 henkilön työllistymistä vuoden 2022 aikana. Kunnan omissa työllistämisyksiköissä pyritään kasvattamaan asiakasmääriä ja tavoitellaan noin 500 työmarkkinatuen säästökuukauden lisäystä vuoden 2020 saatuihin säästöihin eli yhteensä 800 työmarkkinatuen säästökuukautta.

5.3.2 Sosiaali- ja terveystalouden tulosalue

Sosiaali- ja terveystalouden palvelut	TP 2020	MTA2021	TAE 2021	LTK 2022	KH 2022	MTA21 / TA22%	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	-5 976	0	3 000 000	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-88 515 945	-94 086 677	-96 179 137	-95 583 156	-95 158 156	101,1 %	-969 593	-969 593
Toimintakate	-88 521 921	-94 086 677	-93 179 137	-95 583 156	-95 158 156	101,1 %	-969 593	-969 593

Perusturvakuntayhtymä Karviainen

Perusturvakuntayhtymä Karviainen	TP 2020	MTA2021	TAE 2021	LTK 2022	KH 2022	MTA21 / TA22%	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	0	0	3 000 000	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-52 163 470	-55 042 653	-56 542 653	-55 121 908	-54 696 908	99,4 %	-468 908	-468 908
Toimintakate	-52 163 470	-55 042 653	-53 542 653	-55 121 908	-54 696 908	99,4 %	-468 908	-468 908

Palvelutarve 2022-2024

Sosiaali- ja terveystalouden palvelujen määrää ja laatua säätelevät lukuisat lait ja asetukset kuten nk. neuvola-asetus neuvolatyön, lääkärivastaanottojen ja suun terveydenhuollon osalta. Sosiaalihuollon lait määrittelevät palvelujen sisällön ja aikarajat, joissa palvelu on tarjottava, ja vammaispalvelulaki määrittää asiakkaiden saamia palveluja määrällisesti ja laadullisesti. Lisäksi hoitoon pääsyn aikarajat on kirjattu terveydenhuoltolaikiin. Kaikkia edellä mainittuja aikarajoja ja muita laadullisia tai määrällisiä kriteerejä seurataan valtakunnallisesti ja kriteerien noudattamatta jättäminen aiheuttaa sanktioita valvontaviranomaisten taholta.

Tavoitteena on, että palvelujen saatavuus asiakkaille on valtakunnallisten suositusten mukainen ja alueellisesti tasa-arvoinen. Tavoitteena on myös, että Karviaisen palvelujen saatavuus ja päätösten käsittelyajat noudattavat vähintään erilaisia normitettuja käsittelyaikoja (esim. hoitotakuusäädös/ terveydenhuoltolaki, vammaispalvelulaki, sosiaalihuoltolaki, lastensuojelulaki), mikä on palveluilta vaadittava minimitaso. Palvelujen saatavuutta ja riittävyttä seurataan systemaattisesti odotusaikoja ja käsittelyaikoja seuraamalla. Joissakin palveluissa tavoitteena on minimitasoa korkeampi palvelutaso, kuten esimerkiksi lääkärin vastaanottotoiminnassa ja suun terveydenhuollossa. Kiireelliset tai päivystysluontoiset asiat hoidetaan välittömästi.

Vuoteen 2022 Karviainen on varautumassa ikääntymiseen lisäämällä ikäihmisten tehostetun palveluasumisen lisäpaikkoja (vaikutus Vihtiin 550 000 euroa) ja kahden lääkäriresurssin lisäämistä (vaikutus Vihtiin 225 000 euroa). Tämän lisäksi Karviaisen talousarvioesitystä nostavat laki- ja mitoitusmuutokset.

Alla koostettuna Karviaisen omaan toimintaan vaikuttavat kustannuksia lisäävät muutokset 2022 verrattuna vuoteen 2021:

- Palkankorotukset 2 %/ 10kk: vaikutus Vihtiin 370 000 euroa,
- Ikäihmisten tehostettu palveluasuminen, vaikutus Vihtiin 550 000 euroa, (+15 paikkaa)
- Asiakasmaksulaki, vaikutus Vihtiin 646 000 euroa,
- Kehitysvammaisten asumispalvelut, vaikutus Vihtiin 300 000 euroa (+ 4 paikkaa)
- Kehitysvammaisten työtoiminta, vaikutus Vihtiin 55 000 euroa (+4)
- Suolistosyövän seulonta, vaikutus Vihtiin 114 000 euroa,
- Hinnankorotukset tehta ostopalveluissa, vaikutus Vihtiin 235 000 euroa,
- Muiden ostopalveluiden hinnankorotus (2 %), vaikutus Vihtiin 532 000 euroa,
- Omni 360 -järjestelmä, vaikutus Vihtiin 114 000 euroa,
- Lastensuojelun jälkihuolto, vaikutus Vihtiin 70 000 euroa,
- vuokrat, vaikutus Vihtiin 100 000 euroa ja
- lääkäriresurssin lisäys, vaikutus Vihtiin 225 000 euroa.

Yhtymähallituksen esityksessä Vihdin maksuosuudeksi vuodelle 2022 ehdotetaan Karviaisen oman toiminnan palvelujen osalta 54 694 100 euroa. Muutos vuoden 2021 alkuperäiseen talousarvioon nähden kasvaa 3,2 milj. eurolla. Erikoissairaanhoidon maksuosuudeksi ehdotetaan 41 061 400. Muutos vuoden 2021 talousarvioon kasvaa 2,6 milj. eurolla. Maksuosuudet yhteensä ovat 95 755 500 euroa. Kasvua vuoden 2021 alkuperäiseen talousarvioon 5,8 milj. euroa.

Kunnanjohtajan esityksessä esitetään Karviaiselle 602 866 euron tehostamista toiminnasta vuoden 2022 aikana. Säästötavoitteella ohjataan Perusturvakuntayhtymä Karviaisen toimintaa kohti tarvevakioitujen nettotoimintojen keskiarvoa. Tehokkaat ja toimivat palvelut tukevat sotepalveluiden säilymistä Vihdin kunnassa myös 1.1.2023 sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuiden siirtyessä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle. Käytännössä kunnanjohtajan esityksessä ollaan esittämässä, että tehostetun palveluasumisen menolisäystä vähennetään ja lääkäripalveluiden lisäystä ei toteutettaisi.

Esitetyt muutokset on otettu huomioon kunnanjohtajan talousarvioesityksessä. Kunnanjohtajan esityksessä oleva erikoissairaanhoidon osuudeksi budjetoitu 39 960 563 perustuu Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin esittämiin arvioihin ja Perusturvakuntayhtymä Karviaisen kanssa käsiteltyihin arvioihin.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Perusturvakuntayhtymä Karviainen tuottaa palveluita Vihdissä useissa toimipisteissä, joista merkittävimmät ovat Nummelan terveysasema, Ojakkalantie 10, sosiaalitoimisto Tehtaantie 3:ssa sekä kunnassa toimivat neuvolat. Erikoissairaanhoidon tuottaa HUS-kuntayhtymä, jossa Karviaisen kunnat kuuluvat Lohjan sairaanhoitoalueeseen.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Perusturvakuntayhtymä Karviaisen järjestämien palvelujen pohjana on vuonna 2020 hyväksytty palvelutasosuunnitelma. Palvelujen järjestämiseen suunnitelmakaudella 2021–2024 vaikuttaa alueen väestön kehitys: lasten määrä on vähentynyt ja yli 75-vuotiaiden lukumäärä on kasvanut ja kasvaa edelleen. Vihdissä väestön ikääntyminen on Manner-Suomen kunnista kahdeksanneksi nopeinta. Tämä merkitsee hoivapalvelujen tarpeen kasvua ja lapsiperheiden peruspalvelujen tarpeen vähenemistä. Vähenevästä lasten määrästä huolimatta perheiden erityispalvelujen tarve on kasvanut. Lastensuojelun ja perheiden erityisen tuen asiakasmäärät ovat lisääntyneet.

Erikoissairaanhoido

Erikoissairaanhoido	TP 2020	MTA2021	TAE 2021	LTK 2022	KH 2022	MTA21 / TA22%	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	-5 976	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-36 352 475	-39 044 024	-39 636 484	-40 461 248	-40 461 248	103,6 %	-500 685	-500 685
Toimintakate	-36 358 451	-39 044 024	-39 636 484	-40 461 248	-40 461 248	103,6 %	-500 685	-500 685

Erikoissairaanhoidon määrärahat sisältyvät Perusturvakuntayhtymä Karviaisen talousarvioon. Erikoissairaanhoidon tuottaa HUS-kuntayhtymä, jossa Karviaisen kunnat kuuluvat Lohjan sairaanhoitoalueeseen. Erikoissairaanhoidon osalta HUS:n palvelusopimuksen kustannukset kasvavat talousarvioon 2021 nähden. Erikoissairaanhoidon maksuosuudeksi on merkitty 39 960 563 euroa. Muutos vuoden 2021 talousarvioon on 3,8 % ja 11,5 % tilinpäätökseen 2020. Tässä on myös eläkemaksuja 500 685 euroa kuluina tuon maksuosuuden lisäksi.

5.4 SIVISTYSLAUTAKUNTA

Sivistyslautakunta	TP 2020	MTA 2021	TAE 2021	LTK 2022	KH 2022	MTA21 / TA22%	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	3 505 016	3 943 984	3 820 094	3 559 687	3 629 387	92,0 %	3 663 705	3 698 434
Toimintakulut	-59 177 860	-60 119 292	-60 450 174	-63 215 456	-62 739 879	104,4 %	-63 829 364	-64 634 368
Toimintakate	-55 672 844	-56 175 308	-56 630 080	-59 655 769	-59 110 492	105,2 %	-60 165 659	-60 935 934
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	1 887	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-17 451 168	-18 573 020	-18 573 020	-19 460 475	-19 460 475	104,8 %	-19 460 475	-19 460 475

Sivistyslautakunta kp 3000	TP 2020	MTA 2021	TAE 2021	LTK 2022	KH 2022	MTA21 / TA22%	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-15 745	-21 119	-21 136	-21 985	-21 933	103,9 %	-22 182	-22 433
Toimintakate	-15 745	-21 119	-21 136	-21 985	-21 933	103,9 %	-22 182	-22 433
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-648	-600	-600	-1 200	-1 200	200,0 %	-1 200	-1 200

SIVISTYSLAUTAKUNTA	TP 2019	TP 2020	MTA 2021	KEHYS 2022	KH 2022
Ulkoiset toimintatuotot	3 639 689	3 503 129	3 943 984	3 685 500	3 629 387
Ulkoiset toimintakulut	-42 029 826	-41 726 691	-41 546 272	-40 740 919	-43 279 404
Toimintakate	-38 390 138	-38 223 563	-37 602 288	-37 055 419	-39 650 017

Sitovuustaso kunnanvaltuustoon toimintakate – pysyvien vastaavien myyntivoitot = -59 110 492 euroa.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut tuottavat yhteistyössä muiden toimialojen kanssa sujuvia, tehokkaita sekä oikea-aikaisia peruspalveluja Vihdin kunnan asukkaille kuten Vihdin kunnan strategiassa todetaan: Haluamme auttaa vihtiläisiä elämään hyvää ja aktiivista elämää.

Sivistyslautakunta vastaa varhaiskasvatuksesta, opetuksesta ja opiskeluhoitopalveluista. Sivistyspalvelut tuottaa sujuvia, tehokkaita sekä oikea-aikaisia peruspalveluja Vihdin kunnan asukkaille kuten Vihdin kunnan strategiassa todetaan: Haluamme auttaa vihtiläisiä elämään hyvää ja aktiivista elämää.

Opiskeluhoito pystyy universaalina palveluna tukemaan ja edistämään yhdenvertaisuutta ja tasoittamaan lasten ja nuorten elämän hyvinvointieroja. Yhteisöllinen ja yksilökohtainen opiskeluhoito pyrkii tarjoamaan tukea riittävän varhain sitä tarvitseville ja näin ennen kaikkea ennaltaehkäisemään ongelmien ja haasteiden kasaantumista ja syvenemistä. Oppilaiden osallisuutta ja hyvinvointia seurataan yhteisöllisen opiskeluhoiton keinon, jonka suunnittelussa ja kehittämisessä ovat esiopetuksen ja koulun henkilökunnan lisäksi myös oppilaat ja huoltajat. Vihdin kunta järjestää opiskeluhoiton kuraattoripalvelut kunnan omana palveluna, kun taas puolestaan psykologi- ja kouluterveydenhuoltopalvelut järjestää Karviainen. Kuraattoripalvelut tulevat siirtymään vuoden 2023 alkaessa osaksi Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen palveluja. Päätös siirtymästä on tehty kansallisesti kesäkuussa 2021. Opetus- ja kulttuuriministeriö on lähettänyt toukokuussa 2021 lausuntokierrokselle hallituksen esitysluonnoksen oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta. Lakiin ehdotetaan lisätehtäväksi säännös kuraattori- ja psykologipalveluiden sitovista henkilöstömitoituksista. Mikäli lakiluonnos menee tällaisenaan läpi, tulee sitovaksi henkilömitoitukseksi 670 oppi-

lasta/opiskelijaa per kuraattori. Tämän toteutuessa Vihdin kunta tarvitsee n.1,5 htv lisää resurssia kuraattoripalveluihin. Henkilöstömitoitukseen liittyvän tulevan lakimuutoksen sekä varhaisen- ja ennaltaehkäisevän tuen tarpeen vuoksi vuoden 2022 talousarvioon esitetään lisättäväksi 2 htv resurssi opiskeluhoollon kuraattoripalveluihin.

Vihdin kunnan, Karkkilan kaupungin sekä Perusturvakuntayhtymä Karviaisen yhdessä valmisteleva lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma päivitetään vuoden 2022 kevään aikana vuosille 2022–2023. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan sisältyy 4 tavoitetta: 1) vahva vanhemmuus perheen perustamisesta alkaen, 2) tasapainoisesti kehittyvä leikki-ikäinen lapsi, 3) osallistuva ja oppiva kouluikäinen ja 4) myönteiseen tulevaisuuteen suuntaava nuori.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman avulla ohjataan, johdetaan ja kehitetään lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointityötä kunnassa. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma (lastensuojelulaki 12 §) laaditaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi sekä lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan sisältyvät tavoitteet vahvistavat lasten ja nuorten hyvinvointia sekä korostavat riittävän varhaisen tuen merkitystä. Vihdin kunnan laajaan hyvinvointikertomukseen ja -suunnitelmaan 2021-2025 osaltaan sisältyy Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tavoitteet. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma tulee päivittää kevään 2022 aikana, päivitystyöstä vastaa Karviainen yhdessä Vihdin ja Karkkilan sivistyspalveluiden toimijoiden kanssa. Kunnassa v. 2021 käynnistetty Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyö tukee osaltaan lapsen oikeuksien toteutumista ja hyvinvoinnin edellytysten varmistamista vihtiläisten lasten ja nuorten kohdalla.

Lastensuojelulain mukainen lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelma osana kunnan hyvinvointisuunnittelua ja sivistystoimen palveluja

Voimassa olevan lastensuojelulain mukaisen lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisena tavoitteena ja palveluasenteena on luottamus ja yhteistyö perheen ja perheen kanssa toimivien toimijoiden välillä organisaatorajat ylittäen. Lastensuojelulain mukaisen suunnitelman laadinnasta vastaa Karviainen. Kunta toimii aktiivisena yhteistyökumppanina laadinnassa. Suunnitelman mukainen uusi toimintakausi alkaa vuoden 2022 alkaessa. Vuoden 2022 talousarviossa korostetaan oikea-aikaisen ja varhaisen tuen merkitystä perheelle, erityisesti sitä, miten tärkeää perheelle on saada riittävä ja oikea-aikainen tuki neuvolasta, varhaiskasvatuksesta, opetuksesta sekä muista perheiden palveluista. Riittävän ja varhaisen tuen edellytyksenä on osaava ja hyvinvoiva henkilöstö neuvolassa, varhaiskasvatuksessa, opetuksessa sekä muissa perheiden palveluissa.

Vihdin kunta, Karkkilan kaupunki sekä Perusturvakuntayhtymä Karviainen ovat yhdessä mukana Sitran koordinoimassa SIB-hankkeessa, jossa tuetaan vanhemmuutta perheen perustamisesta alkaen. Hankkeessa pyritään oikea-aikaisella ja varhaisella tuella vähentämään vanhemmuuteen liittyviä korjaavia kustannuksia, joita ovat lastensuojelu-, perhesosiaalityön - ja erityissairaanhoidon sekä varhaiskasvatuksen ja opetuksen kulut. Vuoden 2022 aikana SIB-hankkeen hallinnointi siirtyy Karviaisen hallintaan.

Käytännössä hanke toimii niin, että jo äitiysneuvolassa tunnistetaan perheet, jotka tarvitsevat tukea vanhemmuudessa. Perheillä on tietenkin oma valinnan vapaus siinä, haluavatko perheet olla mukana hankkeessa vai ei. Varhaisella tuella vahvistetaan perheiden hyvinvointia ja sitä kautta pyritään siihen, että lastensuojelukustannukset sekä muut vastaavat kustannukset ovat hallittavissa.

Hankkeen päättyessä korjaavan ja jälkihoidon kustannukset ovat vähentyneet ja budjetoinnissa pääpaino on ennalta ehkäisevässä työssä: äitiys- ja lastenneuvolapalvelut sekä varhaiskasvatus, opetus- ja nuorisopalvelut tavoittavat perheet oikeaan aikaan ja pystyvät tarjoamaan riittävän tuen varhaisessa vaiheessa. SIB-hankkeen hankehallinnointikilpailutus on syksyllä 2019, hanke alkaa vuonna 2020 ja hankkeeseen liittyvät kustannukset budjetoidaan vuoden 2021 talousarvioon.

Vuoden 2022 aikana valmistellaan aktiivisesti siirtymää Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle. Siirtymän osalta sivistystoimi tulee olemaan aktiivinen toimija yhdyspintatyössä varhaiskasvatuksen, opetuksen ja opiskeluhuollon palveluiden osalta. Kunnan tulee varmistaa palvelutason riittävyys hyvinvointialueen yhdyspinnassa peruspalveluiden, sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä erikoissairaanhoidon suuntaa.

Tasapainoisesti kehittyvä leikki-ikäinen lapsi

Lasten määrä on lähivuosina vähentynyt Vihdissä merkittävästi: ikäluokan koko on ollut Vihdissä pitkään noin 400 lasta, vuonna 2020 syntyneiden lasten ikäluokka oli noin 220 lasta. Varhaiskasvatuksessa lasten määrän väheneminen näkyy vielä seuraavan vuoden ajan. Tämän jälkeen tilanne näyttäisi tasaantuvan. Vaikka lapsimäärä on vähentynyt, varhaiskasvatuksen osallistumisaste on noussut.

Lasten tasapainoinen kehittyminen edellyttää sitä, että lapset saavat tukea riittävän varhaisessa vaiheessa: toivottavasti varhaiskasvatuksen erityisopettajamäärää pystytään lähivuosina lisäämään ja tavoitteena on sitä kautta tukea lasten kehitystä. Varhaiskasvatus ja perhesosiaalityö vahvistavat yhteistyötä siten, että perhesosiaalityöntekijät jalkautuvat päiväkoteihin: perhesosiaalityön työntekijä on tavoitettavissa päiväkodissa, mikä mahdollistaa matalan kynnyksen perhetyön ja sen, että perhe voi tavata perhetyöntekijän päiväkodissa. Tätä toimintaa pilotoitiin vuoden 2020 alussa, mutta korona-tilanteen vuoksi toiminta jäi tauolle. Toimintaa jatketaan vuonna 2022.

Varhaiskasvatuksen henkilöstön työhyvinvoinnin vahvistaminen on edelleen keskeisenä teemana vuoden 2022 toiminnassa. Työhyvinvoinnin eteen on vuosien aikana tehty erilaisia toimia, kuitenkin työhyvinvointi lähtee työyksiköiden omasta työskentelystä ja jokaisen työntekijän omasta panostuksesta työhyvinvoinnin ja samalla oman hyvinvoinnin eteen. Varhaiskasvatuksessa keskustellaan ja tiedostetaan niistä toimista, joilla työhyvinvointia voidaan vahvistaa ja jotka ovat toteutettavissa jokaisessa työyksikössä.

Osallistuva ja oppiva kouluikäinen

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisesti huoltaja ja oppilas osallistuvat aktiivisesti arjen toiminnan ja toimintaympäristön suunnitteluun: oppilaiden osallisuutta ja hyvinvointia yhteisön jäsenenä seurataan ja tuetaan yhteisöllisenä oppilashuoltana, jota suunnittelee ja toteuttaa oppilaat, huoltajat ja koulun henkilökunta yhdessä.

Jo useamman vuoden jatkuneen koulukerho-hankkeen tavoitteena on lisätä lasten hyvinvointia tarjoamalla monipuolista, ohjattua vapaa-ajan toimintaa koulupäivän jälkeen. Lukuvuonna 2021-2022 kerhotoiminnan kautta pyritään mahdollistamaan lasten ja nuorten koulumotivaatiota, jaksamista sekä tunne- ja vuorovaikutustaitoja tukevia kerhoja joustavasti koulujen tarpeiden mukaan. Lisäksi hankkeen puitteissa toteutetaan liikuntakerhoja lasten hyvinvoinnin tukemiseksi. Vihdin kunta on hakenut opetushallitukselta lukuvuodeksi 2021-2022 avustusta koulukerhotoiminnan järjestämiseen. Opetuksen tulosalueen talousarvioon varataan 9 429 euroa koulukerho-hankkeen omavastuuosuuden kattamiseksi.

Vihdin kunnan opetus- ja nuorisopalvelun Hobby Hour -harrastustunnit –yhteishanke pääsi mukaan Harrastamisen Suomen mallin pilottiin keväällä 2021. Mallin tavoitteena on mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä lasten ja nuorten harrastustoiveita kuunnellen. Kevään pilottikaudella toimintaa järjestettiin osalla kunnan peruskouluista. Lukuvuodelle 2021-2022 toimintaa on suunniteltu toteutettavan kaikilla kunnan peruskouluilla rahoituksen mahdollistamassa mitakaavassa.

Kirjasto- ja kulttuuriyhteistyö

Vihdin kunnankirjasto järjestää yhteistyössä kumppaneiden kanssa lapsille harrastustoimintaa koulun jälkeen. MLL:n kanssa pääkirjastolla järjestetään kaikille avointa Kirjastoklubia, johon voi tulla pelaamaan, lukemaan, tekemään läksyjä ja olemaan MLL:n vapaaehtoisten kanssa.

Vuoden 2022 aikana kirjasto- ja kulttuuritoimi koordinoi kuntatasoista kulttuurikasvatussuunnitelmatyötä. Kulttuurikasvatussuunnitelma tulee osaksi opetussuunnitelmaa varhaiskasvatuksen ja opetuksen arjen kasvatustyötä tukemaan. Suunnitelmaa työstetään varhaiskasvatuksen ja opetuksen osalta vahvasti henkilöstöä sekä lapsia ja nuoria osallistaen.

Yhdyspinta sosiaali- ja terveystoimen palvelutuottajan (Karviainen) kanssa

Lasten ja nuorten hyvinvointiryhmään kutsutaan tarvittaessa edustus myös järjestöistä, seurakunnista sekä Kelasta. Ryhmä kokoontuu perhekeskuspäällikön kutsumana säännöllisesti tarkastelemaan lasten ja nuorten palveluiden toteutumista, resursseja ja arvioimaan niiden oikein kohdistamista. On ensiarvoisen tärkeää, että lapset ja nuoret saavat mahdollisimman nopeasti avun esim. kuraattorin, psykologin tai terapeutin palveluissa. Lasten ja nuorten parissa työskentelevien on hyvä tuntee toistensa tehtäväalueet sekä tehdä yhteistyötä aina, kun tarve siihen ilmenee.

Lasten ja nuorten hyvinvointiryhmä pyrkii puuttumaan ajankohtaisiin ilmiöihin sekä tarjoamaan erilaista osaamista esiin tuleviin asioihin. V. 2021 puhutti erityisesti lasten ja nuorten psyykinen hyvinvointi sekä päihteiden käytön ympärille liittyvät moninaiset ilmiöt, jotka koskettavat suoraan tai välillisesti lapsia, nuoria ja huoltajia.

Lasten ja nuorten parissa työskenteleviä koulutetaan käyttämään erilaisia toimintamalleja, joiden avulla voidaan tunnistaa lasten ja nuorten ongelmat entistä aikaisemmin sekä ohjata riittävän aikaisin erikoisrauhanhoidon piiriin. Lisäksi perustasolla pyritään ottamaan systemaattisemmin käyttöön menetelmiä, joiden kautta syntyviin pulmiin pystytään vastaamaan jo perustason palveluissa. Opetuspalveluissa pilotoidaan KouluKuntoon -hankkeen kautta tanskalaista kognitiiviseen käyttäytymisterapiaan pohjautuvaa Back2School- interventiota, jonka tavoitteena on vähentää koulupoissaoloja.

Riskin kuvaus	Riskin hallinta	Riskin toteutumisen seuranta
Kuntatalouden heikko näkymä	Talouden tasapainottaminen	Talouden seuranta, palveluiden tavoitettavuus ja seuranta
Kansalliset lakimuutokset: (oppivelvollisuuden laajeneminen, tuen portaat varhaiskasvatukseen, lukiolaki)	Huolellinen lakien esivalmistelu kuntatasolla, resurssien riittävyys.	Lakisääteisten palveluiden järjestäminen
Palvelutason heikentyminen	Ennaltaehkäisevien ei lakisääteisten palveluiden tarjonta	Korjaavien palveluiden määrän kehittyminen

Taulukko 13. Merkittävimmät talouden ja toiminnan onnistumiseen kohdistuvat riskit vuoden 2022 aikana

5.4.1 Opetuksen tulosalue

Opetuksen tulosalue	TP 2020	MTA 2021	TAE 2021	LTK 2022	KH 2022	MTA21 / TA22%	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	1 665 346	1 670 284	1 702 684	1 772 187	1 841 887	110,3 %	1 857 873	1 874 050

Toimintakulut	-38 057 265	-37 645 917	-38 439 607	-40 406 867	-39 985 762	106,2 %	-40 613 181	-41 257 748
Toimintakate	-36 391 919	-35 975 633	-36 736 923	-38 634 680	-38 143 875	106,0 %	-38 755 308	-39 383 698
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	1 887	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-12 265 289	-12 851 577	-12 851 577	-13 595 639	-13 595 639	105,8 %	-13 595 639	-13 595 639

Palvelutarve 2022-2024

Lasten määrän väheneminen Vihdissä näkyy opetuspalveluissa jo lähitulevaisuudessa, sillä perusopetuksensa aloitti syksyllä 2021 40 lasta vähemmän kuin syksyllä 2020. Tämä mahdollistaa asteittaisten opetusryhmien vähentämisen, joka on kirjattu myös Vihta-ohjelmaan. Haasteena kuitenkin on se, että lapsimäärän väheneminen koulussa ei välttämättä mahdollista suoraan yhden oppilasryhmän vähenemistä, tämä edellyttäisi yli 10 lapsen vähenemistä aika ikäluokassa.

Oppivelvollisuusikä on nostettu 17 ikävuodesta 18 ikävuoteen. Oppivelvollisuuden laajentamisen tarkoitus on varmistaa, että jokainen perusopetuksen päättävä nuori suorittaa toisen asteen tutkinnon. Samalla on astunut voimaan toisen asteen koulutuksen maksuttomuus, joka toteutuu mm. Vihdin lukiossa vuosiluokka kerrallaan siten, että lukionsa syksyllä 2021 aloittaneet saavat ilmaiset oppimateriaalit ja -välineet. Lukuvuonna 2023-2024 kaikki lukion kolmen vuosikurssin opiskelijat ovat maksuttomuuden piirissä. Kevään 2022 aikana arvioidaan kolmiportaisen tuen toteutuminen ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen ja opetuksen osalta.

Perusopetuksen osalta olennainen uudistus on oppivelvollisuuden laajentamisen yhteydessä 1.8.2021 alkaen voimaan tuleva tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus. Opetushallitus on täsmentänyt opetussuunnitelman perusteita perusopetuksen oppilaanohjauksen osalta. Vihdin kunnan lasten ja nuorten lautakunta hyväksyi kokouksessaan 15.6.2021 Vihdin kunnan perusopetuksen opetussuunnitelman muutokset koskien opetuksen järjestäjän ohjaussuunnitelmaa sekä oppilaanohjausta.

Oppivelvollisuuden laajennuksen myötä oppilaan tulee hakea perusopetuksen jälkeen joko toiselle asteelle suorittamaan tutkintoa, toiselle asteelle valmentavaan koulutukseen tai muuhun oppivelvollisuuslaissa määritellyyn koulutukseen. Jos oppilas tarvitsee tukea hakeutuessaan perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin, hänellä on oikeus saada oppilaanohjauksen lisäksi tarpeidensa mukaista tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta vuosiluokilla 8. ja 9. Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen painopisteenä on kehittää oppilaan jatko-opintovalmiuksia sekä ohjata oppilas hänelle sopiviin jatko-opintoihin. Jotta oppilaanohjaus voidaan Vihdissä toteuttaa opetussuunnitelman edellyttämällä tavalla, on lukuvuodeksi 2021-2022 tasa-arvohankerahaa käytetty yhden opinto-ohjaajan palkkaamiseen yhteiseksi Nummelanharjun kouluun ja Vihdin yhteiskouluun. 1.8.2022 alkaen esitetään yhden uuden OPO:n viran perustamista Vihdin kuntaan.

Koronakriisin vaikutukset tulevat tulevina vuosina näkymään lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnissa. Toimintaa tulee kehittää niin, että mahdollisimman nopeasti kriisin aikana ja kriisin jälkeen tuetaan erityisesti niitä lapsia ja nuoria, joille kriisi on aiheuttanut esimerkiksi oppimiseen liittyviä pulmia.

Opetuspalvelut on hakenut ja saanut vuosittain koulutuksellinen tasa-arvo esi- ja perusopetuksessa -valtion erityisavustusta. Lukuvuonna 2021-2022 on lisäksi käytössä COVID-19 hankerahaa paikkaamaan koronaviruksen aiheuttamia haasteita niin perusopetuksessa kuin lukio-opetuksessakin. Lisäksi syksyllä 2021 saatiin yhteensä 265 000 euroa lukuvuoden 2020-2021 koronaepidemian lapsiin ja nuoriin aiheuttamien vaikutusten minimoimiseen ja korjaamiseen 2021-2022. Tämä hankeraha on tarkoitettu varhaiskasvatukselle ja esi- ja perusopetukselle, perusopetuksen osuus on n. 205 000 euroa. Myös lukio-opetukselle on haettu uutta COVID-19 hankerahaa. Näihin hankkeisiin on opetuksen osalta yhteensä käytössä n. 930 000 euroa. Hanke-

rahat näkyvät tuloina tuissa ja avustuksissa, mutta yhtä suurina kuluina henkilöstömenoissa. Lisäksi opetuspalveluissa on lukuvuonna 2021-2022 käynnissä yhteishankkeita Kuuma-kuntien (OPO-hanke) ja Länsi-Uudenmaan kuntien (KouluKuntoon-hanke) kanssa, joiden puitteissa järjestetään mm. ajankohtaisia koulutuksia.

Erityisopetuksen kehittämisen linjaus seuraaville vuosille on tehty syksyn 2020 aikana. Sen keskeiset kohdat ovat tuen portaiden kriteerien selkiyttäminen perusopetuslain näkökulmasta ja erityisopetuksen rakenteiden tarkastelu kuntakohtaisesti ja alueellisesti oppilaiden yhdenvertaisuuden ja oikea-aikaisen ja -muotoisen opetuksen ja tuen varmistamiseksi. Linjauksien mukainen opettajien kouluttaminen ja prosessien jalkauttaminen on tulevan kauden keskeisiä toimia.

Sijoitettujen lasten koulupolkua vakioidaan edelleen yhteistyössä lastensuojelulaitosten kanssa opiskelu- ja huollon yhteistyöryhmässä 2020 kehitetyn mallin mukaisesti. Oppilaiden seulonta- ja yksilötestauksessa vakiinnutetaan tukivastemallia opettajia kouluttamalla. Kunnassa laajasti käytettävät seulontatestit ovat syksystä 2021 sähköisiä ja niiden avulla päästään myös kuntatasoiseen oppimisen tuen seurantaan. Taitavan oppimisen prosessi on käynnistetty vahvan yleisen tuen muotona. Avainasemassa on varmistaa pätevän ja pysyvän erityisopetuksen henkilöstön saaminen kuntaan riittävän hyvillä työskentelyolosuhteilla ja tuella. Erityisopetuksen henkilöstön konsultointi, kollegiaalinen tukeminen sekä yhteisöllisyyden kehittäminen ovat tärkeä väylä yhteisten toimintamallien juurruttamiseen ja osaamisen jakamiseen. Yhteisöllisyys on myös työssä jaksamisen perusta. Konsultoinnissa ja materiaalien jakamisessa on otettu käyttöön sähköisiä alustoja, joilla on helppo käytettävyyttä. Oppilashuollollisen yhteistyön rajapintoja tarkastellaan koulun toimintaympäristön näkökulmasta yhteistyötä tiivistäen.

Lukion opiskelijamääräksi on vakioitunut noin 550 opiskelijaa. Lukion ensimmäiselle vuosikurssille otetaan 180 opiskelijaa, sisäänpääsykeskiarvo lukuvuodeksi 2022-2023 on 7,4. Lukion kurssimäärä on lukuvuonna 2021-2022 685 kurssia. Lukion uusi opetussuunnitelma otettiin käyttöön 1.8.2021. Uusi lukiolaki on astunut voimaan 1.8.2019. Koulutuksen järjestäjän on lisättävä opinto-ohjausta ja oppimisen tukea sekä huolehdittava siitä, että opiskelijat voivat rajattomasti osallistua ylioppilaskokeiden uusintoihin. Esityksestä aiheutuu koulutuksen järjestäjälle kustannuksia esimerkiksi opinto-ohjauksen lisäämisestä, oppimisen tuen järjestämisestä ja ylioppilaskokeiden uusimisen järjestämisestä.

Opetuksen käyttötalouteen on varattu määrärahat opetuksen järjestämisen kannalta oleellisten ja tarpeellisten lisenssien hankintaan. Näitä ovat oppilashallintojärjestelmän (Visma SaaS-palvelu), Edison opetuksen työpöytä ratkaisun, Edustoren sähköisten materiaalien hankintaympäristön, Seppo-ympäristön ja Näppis-taiturin lisenssit.

Käyttötalouteen on myös varattu Visman pääkäyttäjätuen vuosikustannus. Opetuksen tarvitsema TVT-laitteiden ylläpito ja lähituki palvelu hankitaan Opinsys Oy:ltä.

Lisääntyvien sähköisten oppimisympäristöjen ja palveluiden käyttö vaatii suuria ponnistuksia tietosuojan ylläpitämiseksi. Tätä varten käyttötalouteen on varattu määräraha Luuppi-palvelun käytön vuosikustannuksiin.

Vihdissä on ollut vuodesta 2014 digitutor-toimintaa opettajien täydennyskoulutuksen tärkeänä osana. Valtion hankeavustukset päättyvät vuoden 2021 loppuun. Tutoreiden toiminnan merkitys kasvoi tänä aikana kattamaan merkittävää osaa opettajien täydennyskoulutusta, uusien toimintatapojen omaksumista ja osittain myös työhyvinvointiin. Vihti on ollut mukana myös KuumaTVT Alueellisessa tutorhankkeessa, joka päättyy tammikuussa 2022. On tärkeää jatkaa sisäistettyä toimintaa kunnan tukemana.

Kouluilla ja päiväkodeilla on mahdollisuus hyödyntää liikuntatuntien ja muuhun liikunnalliseen toimintaan jää- ja palloiluhallia. Jäähalliyhtiö ja kunta ovat uudistaneet sopimustaan ja uuden sopimuksen vaikutukset

ovat kuluina mm. opetuksen talousarviossa. Jää- ja palloiluhallin merkitys koulujen liikuntatuntien pitopaikkana korostuu erityisesti silloin, kun sääolosuhteiden vuoksi ulkoliikunta on haasteellista. Esi- ja alkuopetuksen oppilaille järjestetään uimaopetus kunnan uimahallissa.

Liikkuva koulu -toiminnan tavoitteena on lisätä lasten- ja nuorten liikkumista koulupäivän aikana esimerkiksi opetuksen tauottamisen, toiminnallisten opetusmenetelmien, välituntitoiminnan sekä tapahtumien kautta. Hankerahoituksen päätyttyä vuonna 2019 Liikkuva koulu -toiminta jatkuu Vihdin peruskouluilla kunnan omana toimintana kouluilla toimivien vastuuopettajien organisoimana.

Vihdin kunnan ja Luksian yhteinen Liikkuva opiskelu -hanke alkoi vuonna 2019. Hankkeen tavoitteena on lisätä opiskelijoiden hyvinvointia ja tuoda lisää liikettä toisen asteen opiskelupäiviin luomalla liikunnallista toimintakulttuuria tukevia rakenteita oppilaitoksissa sekä yhteistyökumppaneiden suuntaan. Hankkeessa pyritään löytämään tapoja, joilla myös vähän liikkuvat opiskelijat saadaan mukaan liikkumaan. Hankkeelle on myönnetty 13 500 euroa valtionavustusta lukuvuodelle 2021-2022. Kunnan talousarvioon on varattu 8 500 euroa Liikkuva opiskelu -hankkeen kunnan omavastuuosuuden kattamiseksi.

Aluehallintovirasto myönsi Vihdin nuorisopalveluille 120 000 euron hankeavustuksen koulu- ja oppilaitosnuorisotyön kehittämishankkeelle marraskuussa 2020. Hankkeen operatiivinen vaihe käynnistyi helmikuussa 2021. Nuorisopalvelujen koulu- ja oppilaitosnuorisotyön tiimin muodostaa 2 hanketyöntekijää (koordinoiva erityisnuorisotyöntekijä sekä nuoriso-ohjaaja) sekä 2 vakituista työntekijää (erityisnuorisotyöntekijä ja nuoriso-ohjaaja). Hankkeen arvioitu päättymisaika on elokuussa 2022 ja sen ohjauksesta vastaa ohjausryhmä, jossa on kunnan toimijoiden lisäksi edustajat hyvinvointikuntayhtymä Karviaisesta sekä koulutuskuntayhtymä Luksiasta.

Koulu- ja oppilaitosnuorisotyön hankkeen tavoitteet ovat:

1. koronapandemiasta eniten kärsineiden nuorten tunnistaminen, tukeminen sekä tukiprosessin kehittäminen
2. peruskoulun ja toisen asteen välisessä nivelvaiheessa tarjottu tuki ja sen kehittäminen
3. nuorisotyön saavutettavuuden parantaminen
4. Koulu- ja oppilaitosnuorisotyön toimintamallin tuottaminen
5. Opetuspalvelujen näkökulmasta kehittämishanke mahdollistaa entistä selkeämpien ja laadukkaampien yhteistyörakenteiden kehittämisen nuorisopalvelujen kanssa ja selkiyttää kunnallisen nuorisotyön roolia ja asemaa kouluilla ja oppilaitoksissa.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Vihdin kunnassa on kahdeksan vuosiluokkien 1-6 koulua, kaksi vuosiluokkien 7-9 koulua, kaksi yhtenäiskoulua, yksi ruotsinkielinen vuosiluokkien 1-6 koulu ja yksi lukio. Opetushenkilöstöä on noin 300 opettajaa, 8 virkarehtoria sekä noin 90 kouluohjaajaa.

Kunnan kouluverkosta päättää kunnanvaltuusto. Lautakunta määrittelee oppilaaksiottoalueet. Vihdissä noudatetaan lähikouluperiaatetta, mikä tarkoittaa sitä, että lapsi ja nuori opiskelee pääsääntöisesti oman oppilaaksiottoalueensa koulussa. Poikkeuksena on maahanmuuttajien ja kehitysvammaisten lasten opetus, jotka järjestetään Nummelan ja Kuoppanummen kouluissa. Erityisen tuen oppilaiden osalta tarkastellaan oppilaskohtaisesti sopivinta luokkamuotoa ja koulua yhdessä huoltajien kanssa.

Vihdin lukiossa opiskelee noin 550 opiskelijaa. Lukion sisäänpääsykeskiarvo on 7,4. Lukion henkilökuntaan kuuluu noin 30 opettajaa, kaksi opinto-ohjaajaa, rehtori sekä koulusihteeri. Opiskeluhuollossa toimii psykologi, kuraattori ja terveydenhoitaja.

Perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen oppilas- ja opiskelijamäärien tilastointipäivä on 20.9.2021.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Perusopetuksen opetusresurssi on lukuvuonna 2021-2022 noin 6 379 tuntia, joka on 190 tuntia vähemmän kuin lukuvuonna 2020-2021 ja 270 tuntia vähemmän kuin lukuvuonna 2019-2020. Talousarviovuoden 2022 sekä taloussuunnitelmavuosien 2023 ja 2024 suunnittelussa on otettu huomioon Vihta- tasapainotustoimenpiteet opetuksen osalta. Näiden vaikutukset lukuvuoden 2022-2023 perusopetuksen opetuksen järjestämiseen ovat n. 96 tuntia. Kullekin kalenterivuodelle suunnitellut säästöt pystytään aloittamaan ja ajoittamaan opetuksen osalta aina lukuvuoden alkaessa eli vasta 1.8. alkaen. Kunnanhallituksen talousarvioesityksessä tuntikehykseen lisätään 30 tuntia. Vuoden 2023 talousarvioon mennessä selvitetään esimerkiksi aistiylherkkien ja muiden rauhallisempaa oppimisympäristöä tarvitsevien perusopetuksen oppilaiden si joittamista pienempiin, rauhallisempiin kouluyksiköihin.

Oppivelvollisuuden laajenemisen myötä tulee sekä perusopetuksensa päättävälle nuorille että nuorille aikuisille tarjota tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta (TUVA) 1.8.2022 alkaen. Koulutuksessa tulevat yhdistymään nykyiset perusopetuksen lisäopetuksen kymppiluokka (Vihdin kunnassa ei ole tätä tarjolla), lukioon valmentavan koulutuksen (LUVA) ja ammatilliseen koulutuksen valmentavan koulutuksen (VALMA). Mikäli TUVA päätetään järjestää kunnan omana toimintana, koulutukseen pitää resursoida opettaja ja opinto-valmentaja (yhteisöpedagogi) sekä varata tilat opetuksen järjestämiseen.

Vihdin lukio on toisen asteen oppilaitos, johon haetaan yhteishaussa. Lautakunta on päättänyt lukion joutoryhmää kuultuaan asettaa Vihdin lukion lukuvuoden 2020-2021 sisäänkäskykeskiarvoksi 7,4.

Lukion ensisijainen tehtävä on taata opiskelijoille hyvät jatko-opintovalmiudet. Korkeakoulujen opiskelijavalinnat uudistuivat keväällä 2020 alkaen siten, että jatkossa opiskelijat valitaan yliopistoihin ja korkeakouluihin pitkälti suoraan ylioppilastutkintotodistuksen arvosanojen perusteella, mikä lisää entisestään opiskelijoiden painetta hyviin suorituksiin. Jotta Vihdin lukiossa valmistuvilla opiskelijoilla olisi parhaat mahdolliset lähtökohdat valmistua hyvin arvosanoin ja päästä jatko-opintoihin, oppiaineiden ryhmäkokojen tulee olla oppimista edistävällä tasolla, mikä tarkoittaa resurssin lisäämistä pysyvästi 685 kurssiin.

Vihdin lukion kurssi-/opintojakso tarjonta perustuu nuorille annettavan lukiokoulutuksen tuntijakoon, jonka mukaan opiskelijoille tulee tarjota tietty määrä kaikille pakollisia valtakunnallisia ja syventäviä kursseja sekä 75 kurssin vaatimusten täyttymiseksi koulukohtaisia soveltavia kursseja. Vastaavasti 1.8.2021 käyttöön otettavan uuden opetussuunnitelman mukaisesti opiskelijoille tulee tarjota tietty määrä valtakunnallisia pakollisia ja valinnaisia opintojaksoja sekä paikallisia opintojaksoja 150 opintopisteen vaatimusten täyttymiseksi.

Uuden opetussuunnitelman käyttöönotto 1.8.2021 alkaen edellyttää opettajilta uudenlaisen rakenteellisen ja sisällöllisen kokonaisuuden kehittämistä, sisäistämistä ja käyttöönottoa. Ryhmäkokojen pienentäminen on ehdottoman tärkeä työssä jaksamisen tekijä erityisesti nyt, kun lukiossa on kaksi erilaista opetussuunnitelmaa käytössä yhtä aikaa.

Ylioppilastutkinto uudistuu ja keväästä 2022 alkaen (koskee lukionsa 2019 syksyllä aloittaneita opiskelijoita) kaikki ylioppilaat tulevat kirjoittamaan vähintään viisi ainetta nykyisen neljän pakollisen kokeen sijaan. Tämä tarkoittaa sitä, että opiskelijoiden on valittava useammasta aineesta pakollisten kurssien lisäksi sekä syventäviä että soveltavia kursseja, jotta menestyisi ylioppilaskirjoituksissa.

Henkilöstön hyvinvoinnin tukemiseksi on lukuvuonna 2021-2022 käynnistynyt Kelan kustantamana opettajien KIILA-kuntoutus. Sen päätavoitteena on kuntoutujan työkyvyn parantaminen ja tukeminen sekä työelämässä pysyminen. Korona-kriisi on kuormittanut myös henkilöstöä viimeisten lukuvuosien aikana. Henkilöstön työhyvinvointiin tulee kiinnittää enenevässä määrin huomiota niin yksikkö- ja tulosaluetasoisesti.

Vuoden 2022 aikana tulee tehdä suunnitelma ruotsinkielisen kielikyllyn omaisen toiminnan käynnistämisen mahdollisuudesta Etelä-Nummelan päiväkot- ja koulukeskuksen yhteydessä.

Sijaiskustannusten vähentämiseksi vuoden 2023 talousarvioon tuodaan suunnitelma, jossa opetuksen työntekijät mahdollisuuksien mukaan sijaistavat myös ns. oman yksikkönsä ulkopuolella.

Tunnusluvut	TP 2020/20.9.2020	TA 2022/20.9.2021	Suomenkielisen opetuksen osuus	Ruotsinkielisen opetuksen osuus
Perusopetuksen oppilasmäärä yht.	3 671	3 643	3 587	56
Oppilasmäärä 1-6 lk	2 429	2 349	2 293	56
Oppilasmäärä 7-9 lk	1 239	1 294	1 294	
Valmistavan opetuksen oppilasmäärä	<5	0		
Vieraskielisten oppilaiden määrä (äidinkieli muu kuin suomi, ruotsi, saame tai romani ja viitto- makieli)	231	247	247	
Tehostetun tuen oppilasmäärä	646	623	609	14
Erityisen tuen päätöksen saaneiden oppilaiden määrä, ei pidennetty oppivelvolli- suus	561	525	524	<5
Erityisen tuen päätöksen saaneiden oppilaiden määrä, pidennetty oppivelvollisuus muut kuin vaikeimmin kehitysvammaiset	35	22	22	
Erityisen tuen päätöksen saaneiden oppilaiden määrä, pidennetty oppivelvolli- suus, vaikeimmin kehitysvammaiset	6	<5	<5	
Toiminta-alueittain opiskelevien oppilaiden määrä	39	32	32	
Joustavan perusopetuksen oppilaiden määrä	8	10	10	
Kotiopetuksessa olevien oppilaiden määrä	15	15	15	
Oppilaat, joilla lupa aloittaa ko. lukuvuonna koulunkäynti vuotta säädettyä myöhemmin	13	11	11	
Oppivelvollisuusiän ylittäneet muut perusopetuksen oppilaat	0	<5	<5	
Vahvistettu tuntikehys	6 570	6 379		
Käytetty tuntikehys	6 570	6 379		
Osa-aikaista erityisopetusta saaneet lv 2020- 2021 (%)	27 %	27 %	985	14
Ruotsinkielisten osuus osa-aikaista erityisope- tusta saaneista (%)	1,4 %	1,4 %		
Kuraattoripalvelut (oppilasta/kuraattori)	758,8	768,8		
Kouluohjaajia	124	117		
Oppilasta/kouluohjaaja	29,60	31,14		
Kuljetusoppilaiden määrä	1 018	1 012	987	25

Kuljetusoppilaiden määrä %	28 %	28 %		
Ruotsinkielisten osuus kuljetusoppilaista	2,4 %	2,5 %		
Lukion oppilasmäärä	559	549	549	

Taulukko 14. Opetuksen tunnuslukuja, osa 1

Tunnusluvut	LV 2018-2019	LV 2019-2020	LV 2020-2021	LV 2021-2022					
Opetustuntien määrä	6 541	6 650	6 570	6 379					
Lukion kurssimäärät	650	670	670	685					
Tunnusluvut	TP 2018	TP2019	TP2020	MTA2021 20.9.2020	TA2022 20.9.2021	Suomen- kielisen ope- tuksen osuus 20.9.20 21	Ruotsin- kielisen opetu- ksen osuus 20.9.2021	Ennuste 2023	Ennuste 2024
Perusopetuksen oppilasmäärä yht.	3 694	3 690	3 671	3 671	3 643	3 587	56	3 472	3 349
Oppilasmäärä 1-6 lk	2 505	2 443	2 429	2 429	2 349	2 293	56		
Oppilasmäärä 7-9 lk	1 182	1 238	1 239	1 239	1 294	1 294			
Valmistavan opetuksen oppilasmäärä	7	9	<5	<5	0	0			
Lukion oppilasmäärä	537	556	559	559	549				
Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen lasten määrä yht.	1258	1242	1205	1204	1 209				
(vuoden ka.)									
Tunnusluvut	TP 2018	TP2019	TP 2020	MTA2021	TA 2022/LTK	TA 2022			
<u>Nettomenot €/ oppilas (ulkoiset+sisäiset erät)</u>									
Varhaiskasvatus ja esiopetus	15 784	16 308	15 988	16 760	17 369	17 324			
Perusopetus	8 361	8 613	8 648	8 479	9 261	9 109			
Lukiokoulutus	6 347	6 446	6 490	6 825	7 282	7 253			
<u>Nettomenot €/ oppilas (ulkoiset erät)</u>									
Varhaiskasvatus ja esiopetus	11 507	11 861	11 685	12 008	12 519	12 474			
Perusopetus	5 174	5 571	5 684	5 371	5 924	5 772			
Lukiokoulutus	3 851	4 055	4 107	4 301	4 675	4 647			
<u>Nettomenot €/ opetustunti (ulkoiset+ sisäiset erät)</u>									
Perusopetus	4 837	4 825	4 798	4 796	5 289	5 202			
<u>Nettomenot €/ opetustunti (ulkoiset erät)</u>									
Perusopetus	2 993	3 121	3 153	3 038	3 383	3 296			

Henkilöstömenot €/opetus-tunti									
Perusopetus	2 628	2 770	2 825	2 681	2 948	2 878			
Henkilöstömenot €/oppilas									
Varhaiskasvatus ja esiopetus	9 909	10 553	10 267	10 710	10 946	10 901			
Perusopetus	4 543	4 945	5 093	4 741	5 162	5 039			
Lukiokoulutus	3 777	3 850	3 975	3 887	4 021	3 993			
Kotikuntakorvaukset									
Kotikuntakorvaustulot	686 552	589 272	855 588	855 582	1 066 264				
<i>oppilasmäärä</i>	<i>82</i>	<i>75</i>	<i>102</i>	<i>102</i>	<i>106</i>				
Kotikuntakorvausmenot	-743 853	-703 980	-741 552	-741 546	-939 051				
<i>oppilasmäärä</i>	<i>92</i>	<i>88</i>	<i>94</i>	<i>94</i>	<i>95</i>				
Netto	-57 301	-114 708	114 036	114 036	127 213				
<i>oppilasmäärä</i>	<i>-10</i>	<i>-13</i>	<i>8</i>	<i>8</i>	<i>11</i>				
<i>Kotikuntakorvauksissa huo- mioitu vain valtionosuuksien kautta tulevat erät</i>									

Taulukko 15. Opetuksen tunnuslukuja, osa 2

OPISKELUHUOLTO

Palvelutarve 2022-2024

Opiskeluhuollon tehtävä on hyvän oppimisen, psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen ja ylläpitäminen oppilaitosyhteisössä. Opiskeluhuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä, koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä oppilashuoltona. Opiskelijalla on lakisääteinen oikeus myös yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon. Varhaiskasvatus, koulu ja oppilaitos ovat lasten ja nuorten keskeisiä kehitysympäristöjä. Niiden terveyttä ja hyvinvointia ylläpitävä ja tukeva yhteisö luo edellytykset hyvää kasvamiseen ja oppimiseen – hyvinvoiva lapsi kasvaa ja oppii.

Peruspalveluissa tarjottavan opiskeluhuollon palveluiden tarve on suurta. Lasten, nuorten ja perheiden tuen tarpeiden tiedetään kasvaneen entisestään korona-aikana. Koronaepidemia ja etäopetus ovat lisänneet monien lasten, nuorten ja perheiden tuen tarvetta. Turvattomuuden tunne ja muutokset arjessa voivat näyttäytyä esimerkiksi psyykkisenä oireiluna, perheen sisäisinä vuorovaikutusongelmina, parisuhdeongelmina, lähisuhdeväkivaltana ja päihdeongelmina. Opiskeluhuollossa on mahdollista tunnistaa tuen tarve varhain sekä tarjota tukea ja apua oikea-aikaisesti. Näin voidaan ehkäistä erityispalvelujen tarvetta.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Vihdin kunta vastaa opiskeluhuollon kuraattoripalveluiden järjestämisestä. Kuraattorin työhön kuuluu ennaltaehkäisevä yhteisöllinen opiskeluhooltotyö, sekä yksilökohtainen opiskeluhooltotyö. Olennaista yksilökohtaisessa opiskeluhuollon kuraattorityössä on oppilaan koulunkäyntiin, kasvuun, kehitykseen ja ihmisiin liittyvien pulmien varhainen tunnistaminen, tuen tarjoaminen sekä tarvittaviin palveluihin ohjaaminen. Kuraattori toimii yhteistyössä oppilaiden, huoltajien ja koulun henkilöstön kanssa sekä verkostoissa muiden lasten ja nuorten palveluja tarjoavien kanssa. Opiskeluhoolto tekee tiivistä yhteistyötä Perusturvakuntayhtymä Karviaisen kanssa.

Vihdissä työskentelee yksi johtava kuraattori ja viisi kuraattoria. Johtava kuraattori toimii kuraattoreiden lähiesimiehenä. Yhden kuraattorin työalueella on keskimäärin 830 oppilasta/opiskelijaa. Opetus- ja kulttuuriministeriö on lähettänyt toukokuussa 2021 lausuntokierrokselle hallituksen esitysluonnoksen oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta. Lakiin ehdotettiin lisättäväksi säännös kuraattori- ja psykologipalveluiden sitovista henkilöstömitoituksista ja laki hyväksyttiin sellaisenaan lokakuussa. Laki astuu voimaan vuoden 2022 alussa ja tarkoittaa, että sitovaksi tasoksi tulee henkilömitoitukseksi 670 oppilasta/opiskelijaa per kuraattori. Tämän toteutuessa Vihdin kunta tarvitsee n.1,5 htv lisää resurssia kuraattoripalveluihin. Henkilömitoituksen toteuttamiseksi kunnissa on ollut haussa myös valtion erityisavustusta, jota Vihdin kunta on hakenut. Haun tulokset julkaistiin 7.10. ja Vihdin kunta saa valtion erityisavustusta 55 700 euroa.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Koulu on keskeinen lapsen kehitysyhteisö ja hyvinvoinnin areena. Koulun toimintakulttuurilla voidaan vaikuttaa lasten terveyteen ja hyvinvointiin. Suomessa väestöryhmien väliset terveys- ja hyvinvointierot ovat viime vuosina kasvaneet ja haasteet kasautuneet. Perheen huonolla taloudellisella tilanteella tiedetään olevan vahva yhteys lasten ja nuorten terveyteen ja hyvinvointiin sekä positiivisiin koulukokemuksiin (Koulu-terveyskysely 2015; 2017; 2019).

Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoollon tarkoitus on tarjota tukea varhaisessa vaiheessa ennaltaehkäisevällä työotteella sitä tarvitseville ryhmille ja yksilöille. Resurssin tulee mahdollistaa oppilas- ja opiskeluhoollon mukaisten palvelujen laadukas järjestäminen ja työn painottaminen lain mukaisesti yhteisölliseen opiskeluhoollotyöhön. Opiskeluhoollopalveluihin kuuluvat kuraattoripalvelut, kouluterveydenhuolto-palvelut sekä koulupsykologipalvelut. Jälkimmäisen Vihdin kunnalle tuottaa Karviainen.

Opiskeluhoollon tulee olla kaikkien oppilaiden käytettävissä Vihdissä. Opiskeluhoollon kuntatasoista koordinoitua sekä resurssointia tulee vahvistaa siten, että vihtiläiset koulut ovat yhdenvertaisessa asemassa opiskeluhoollon järjestämisessä ja toteuttamisessa. Johtava kuraattori toimii asiakastyön ohella kuraattoreiden esimiehenä. Johtavan kuraattorin työaika suuntautuu varsinaisen kuraattorityön lisäksi kuraattorityön sisällölliseen sekä organisatoriseen kehittämiseen sekä kuraattoritiimin arjen työn johtamiseen.

Opiskeluhoollon tulee jatkossa kehittää huomioimaan eri oppilasryhmien yksilölliset tarpeet. Lisäksi erityisen tuen tarpeessa oleville on kehitettävä toimintamalleja ja menetelmiä, jotka riittävästi vastaavat heidän tarpeisiinsa. Useat Vihtiin sijoitetut lapset ovat erityisen tuen tarpeessa ja kunnalla tulee olla riittävä ja joustava resurssi tarjota riittävää tukea heille sekä vastata muihin nopeasti muuttuviin tilanteisiin. Covid - 19 pandemia on lisännyt psykososiaalista tuen tarvetta ja kuraattorityön painopiste uhkaa siirtyä entistä enemmän yksilötyöhön, jossa tarve on suurta.

Myöskin yksilötyön tarpeet ovat usein jo hyvin korjaavia. Ennaltaehkäisevän yhteisöllisen- ja yksilöllisen kuraattorityön toteutumiseksi tarvittaisiin lisää resurssia. Tavoitteena olisi tarjota mahdollisimman varhaista opiskeluhoollon tukea jo varhaiskasvatuksessa, jossa esioppilaat jo kuuluvat oppilas- ja opiskeluhoollon piiriin. Vihdissä valtakunnallisen kokeilun myötä esioppilaina on jo myös 5-vuotiaita lapsia. Varhaiskasvatukselle on osoitettu Karviaiselta psykologiresurssia ja tavoitteena olisi varmistaa myös riittävä kuraattoriresurssi varhaiseen ennaltaehkäisevään tukeen varhaiskasvatukseen. Henkilöstömitoitukseen liittyvän tulevan lakimuutoksen sekä varhaisen- ja ennaltaehkäisevän tuen tarpeen vuoksi vuoden 2022 talousarvioon esitetään lisättäväksi 2 htv resurssi opiskeluhoollon kuraattoripalveluihin.

Valtakunnallisen sote-valmistelun mukaisesti kaikki oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaiset palvelut tulevat siirtymään maakunnan järjestettäväksi 1/2023 alkaen. Opiskeluhoollopalveluiden sisältöihin ei esitetä tulevan muutoksia. Koulutuksen järjestäjä vastaa jatkossakin siitä, että opetussuunnitelman mukainen tai ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 99 §:n 1 momentissa tarkoitettuun koulutuksen järjestäjän päätökseen perustuva opiskeluhoollasuunnitelma toteutuu, vaikka varsinainen opiskeluhoollopalveluiden järjestämisvastuu on 1/2023 jälkeen hyvinvointialueen vastuulla. Tämä vaatii tiivistä yhteistä suunnittelua ja

yhteistyötä tulevan hyvinvointialueen kanssa. Kunnassa opiskeluhuollon yhteistyötä koordinoi opiskelu-
huollon ohjausryhmä.

5.4.2 Varhaiskasvatuksen tulosalue

Varhaiskasvatuksen tulosalue	TP 2020	MTA 2021	TAE 2021	LTK 2022	KH 2022	MTA21 / TA22%	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	1 839 669	2 273 700	2 117 410	1 787 500	1 787 500	78,6 %	1 805 832	1 824 384
Toimintakulut	-21 104 849	-22 452 256	-21 989 431	-22 786 604	-22 732 184	101,2 %	-23 194 001	-23 354 187
Toimintakate	-19 265 180	-20 178 556	-19 872 021	-20 999 104	-20 944 684	103,8 %	-21 388 169	-21 529 803
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-5 185 232	-5 720 843	-5 720 843	-5 863 636	-5 863 636	102,5 %	-5 863 636	-5 863 636

Palvelutarve 2022-2024

Varhaiskasvatusikäisten lasten määrä on Vihdissä vähentynyt tilastojen mukaan vuodesta 2015 alkaen, jonka seurauksena varhaiskasvatuksen toimintaa on sopeutettu vuosittain vähentämällä lapsiryhmien ja kasvattajien määrää. Vuosi 2019 on ollut poikkeus tähän, sillä keväällä jouduttiin perustamaan neljä tilapäistä lapsiryhmää lisää, joista toukokuun loppuun 2020 jatkoi kolme. Tämä on seurausta varhaiskasvatuksen osallistumisasteen noususta pitkällä aikavälillä. Kuitenkin syksyllä 2020 jälleen lapsiryhmiä vähennettiin näiden tilapäisten ryhmien lisäksi yhden ryhmän verran sekä Metsäpolusta että Otalammelta. Syksyllä 2021 Otalammelle jälleen perustettiin kahden kasvattajan ryhmä, lisäksi Metsäpolussa ja Myrskylänmäen päiväkodeissa on kahden kasvattajan ryhmiä. Nämä vähennykset on huomioitu vuoden 2021 talousarviossa. Syksyllä 2021 Nummelan alueella yksi pieni yksityinen päiväkotitoiminta lopetti toimintansa ja toisessa toimintaa supistettiin, joiden seurauksena oli sijoitettava 35 lasta. Lisäksi Nummelan alueelle lisätään yksi lapsiryhmä vielä syksyn 2021 aikana Hiidenrannan päiväkotiin. Henkilöstösäästöjä ei näin synny syksyn 2021 osalta odotetusti, joka vaikuttaa myös vuoden 2022 kevääseen. Todennäköisesti Vihta-ohjelman säästötavoite henkilöstön osalta (260 000 €) ei näin tule toteutumaan vuonna 2022.

Vihta 2 -ohjelman mukaisesti varhaiskasvatuksesta purettiin ylimääräiset hyvitykset asiakasmaksuista, joita Vihdissä ovat asiakkaat saaneet kesä-elokuulta ja muilta koulujen loma-ajoilta. Hyvitysten poistaminen toi mukanaan kuitenkin sen, että lomakausina on jouduttu ottamaan sijaisia enemmän kuin aikaisemmin. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut alenivat 1.8.2021 alkaen uuden lain myötä. Kuntaliiton laskelmien mukaan asiakasmaksut alenevat kunnissa vuositasona 26 % vuoden 2019 asiakasmaksutuottoihin verrattuna. Tämä kompensoidaan kunnille kohdistamalla aiempaa suurempi osa yhteisöveron tuotoista kunnille. Tätä asiakasmaksujen alenemaa ei ole otettu huomioon talousarviokehystä tehdessä.

Vuosittain on ollut haettavissa valtion erityisavustukset: koulutuksellinen tasa-arvo esi- ja perusopetuksessa sekä varhaiskasvatuksen vastaava hanke, joita Vihdissäkin on haettu. Hankkeiden kautta on palkattu neljänsä kasvattajia kaikkein haastavimpiin lapsiryhmiin. Omavastuuosuus näissä hankkeissa on 20 %, joka on katettu omasta talousarviosta. Lisäksi haettavissa oli COVID-19 hankerahaa paikkamaan koronaviruksen aiheuttamia haasteita lasten varhaiskasvatusarjessa. Tässä omavastuuosuus on 5 % kokonaismenoista. Hankerahaa vuosille 2021-2022 saatiin esiopetukseen ja varhaiskasvatukseen yhteensä noin 260 000 euroa. Hankerahat näkyvät tuloina tuissa ja avustuksissa, mutta samalla ne myös nostavat varhaiskasvatuksen henkilöstömenoja saman osuuden.

Talousarvioissa 2022 ei ole varauduttu tuleviin varhaiskasvatuksen lakimuutoksiin, jotka mahdollisesti tulevat voimaan 1.8.2022. Lakiluonnos lapsen tukemisen muutosten osalta on lausunnolla ja siinä ehdotetaan luotavaksi nykyistä vahvempi jatkumo esi- ja perusopetukseen. Nykyiseen varhaiskasvatuslakiin esitetään

lisättäväksi uusi 3 a luku, jossa otetaan kantaa lapsen oikeuteen varhaiskasvatuksessa annettavaan tukeen, määrätyksiä annettavasta tuesta ja tuen toteutuksesta, tarkennuksia tuen tarpeen arvioinnista ja hallinto- päätös tuesta sekä muutoksenhaku. Voimaan tullessaan tämä laki lisää varhaiskasvatuksen henkilöstöku- luja, koska näihin ei ole voitu varautua talousarviossa lain ollessa vasta luonnosvaiheessa.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Varhaiskasvatuslaissa säädetään lapsiryhmien enimmäiskoosta päiväkodissa. Päiväkodin yhdessä ryhmässä saa olla yhtä aikaa länän enintään kolmea hoito- ja kasvatustehtävissä olevaa henkilöä vastaava määrä lap- sia. Henkilöstömitoituksesta ei ole mahdollista poiketa henkilöstön poissaoloista johtuvista syistä. Kunnissa on varmistuttava siitä, että varhaiskasvatuksessa on käytössä riittävät ja toimivat sijais- ja varajärjestelyt myös henkilöstön äkillisiin poissaolotilanteisiin. Kunnallisissa päiväkodeissa työskentelee vuonna 2022 noin 255 henkilöä kasvatusvastuullisissa tehtävissä lasten parissa, avustavissa tehtävissä työskentelee noin 45 työntekijää ja alueellisia erityisopettajien paikkoja on kahdeksan. Päiväkodin johtajia on 11. Perhepäivähoi- tajien määrä on laskenut ja kunnallisia hoitajia on viisi. Varhaiskasvatuksen hallinnon käytössä on 3,5 hen- kilötyövuotta.

<i>Eri palvelut</i>	<i>Lasten määrä 31.5.2018</i>	<i>Lasten määrä 31.5.2019</i>	<i>Lasten määrä 31.5.2020</i>	<i>Lasten määrä 31.5.2021</i>
<i>Kunnallinen päiväkoti- hoito</i>	1280	1296	1230	1231
<i>Kunnallinen perhepäi- vähoito</i>	66	45	24	19
<i>Palvelusetelin piirissä</i>	220	229	213	207
<i>Yksityisen hoidon tuella</i>	44	26	21	16

Taulukko 16. Lasten määrä 2018-2021

Vihdin varhaiskasvatuksen vuorohoito on keskitetty Pajuniityn päiväkotiin, vuorohoidon määrä on hieman vähentynyt edellisiin vuosiin verrattuna. Monia vuosia vuorohoidon tarvitsijoiden määrä on ollut noin sata lasta kuukausittain, mutta nyt heitä on vain noin 70. Avoin päiväkotitoiminta on keskitetty Annantien per- hetupaan.

Yksityisessä päiväkotihoidossa tukimuotona on palveluseteli. Yli 3-vuotiaan kokopäivähoidosta myönnettä- vän palvelusetelin maksimiarvo on 830 € ja alle 3-vuotiaan vastaava on 1 162 €. Palvelusetelin arvoon vai- kuttavat perheen koko ja tulot. Varhaiskasvatuksen palvelusetelin menettelytapaoheeksi on laadittu sään- tökirja. Vihdin kunnan alueella yksityisiä päiväkoteja on neljä.

Yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksetaan hoitajan kotona tapahtuvaan perhepäivähoitoon sekä lapsen kotona tapahtuvaan hoitoon. Yksityisen hoidon tuki sisältää hoitorahan ja tulosisäntöisen hoitolisän. Li- säksi perhe voi hakea yksityisen hoidon tuen kuntalisää, jonka maksatuksen hoitaa Kela. Yksityisen päivä- hoidon viranomaisvalvonnasta vastaa varhaiskasvatuksen palvelupäällikkö. Kotihoidon tukeen on perheellä oikeus, jos alle 3-vuotiaasta lasta hoidetaan kotona, alle 3-vuotiaan kotona hoidettavan lapsen muista alle kouluikäisistä sisaruksista voidaan myös maksaa kotihoidon tukea. Kotihoidon tuen hoitorahan lisäksi perhe voi saada tulosisäntöistä hoitolisää.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Vihdin varhaiskasvatuksen toiminta-ajatuksena on varhaiskasvatuspalvelujen järjestäminen joustavasti vihtiäisten lapsiperheiden tarpeisiin vastaten. Tavoitteena on mahdollistaa lapselle hyvä ja huoleton arki huomioiden hänen ainutkertaisuutensa. Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuksen pedagogisina tavoitteina toimintakausille 2022-2024 ovat leikin ja liikunnan pedagoginen merkitys lapsen kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle, kasvattajan toiminnalle, toimintakulttuurin muutokselle, tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittymiselle sekä oppimisympäristöjen rakentamiselle. Lisäksi pedagogisena tavoitteena on lapsen ja huoltajien osallisuuden lisääminen. Lisäksi johtajuuden näkökulmasta painopistealueena on varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelma -prosessin johtaminen, joka pitää sisällään seuraavat asiat: toimintasuunnitelmien ja lasten pedagogisten asiakirjojen laadinnat sekä opetussuunnitelmiin pohjautuvan pedagogisen keskustelun johtamisen yksikössä. Henkilöstön koulutus tullaan keskittämään näiden painopistealueiden ympärille. Varhaiskasvatukselle on tärkeää, että sitä kehitetään yhdessä määriteltyjen painopisteiden mukaisesti.

Vihdin varhaiskasvatuksessa alkoi kuudessa kunnallisessa päiväkodissa kaksivuotisen esiopetuksen kokeilutoiminta elokuussa 2021, muut päiväkodit toimivat viisivuotiaiden osalta verrokkiryhminä. Tähän kokeilutoimintaan liittyy tutkimustoiminta, jota ohjaa opetus- ja kulttuuriministeriö. Paikallinen kokeilutoiminnan esiopetussuunnitelma otettiin käyttöön 1.8.2021. Tämä kokeilutoiminta laajentaa oppilashuollon koskettamaan myös näiden kuuden päiväkodin viisivuotiaita lapsia.

Yhteistyötä Karviaisen kanssa jatketaan mm. perhesosiaalityön jalkautumisen tehostamisella varhaiskasvatuksen pariin. Tätä työmuotoa pilotoitiin keväällä 2020, mutta valitettavasti se jouduttiin keskeyttämään poikkeusolojen vuoksi. Toimintaa jatketaan kuitenkin vuoden 2022 alusta.

Varhaiskasvatuksen sairauspoissaolot ovat lisääntyneet vuosien 2017–2019 aikana ja tähän on haettu apua mm. seitsemän varahenkilön lisäämisellä elokuusta 2019. Näin saatiin paremmin varmistettua toimintakulttuurin tuntevien sijaisten saatavuus. Varahenkilöiden määrän säilyttäminen tällä tasolla on lasten turvallisuuden takaamiseksi välttämätöntä. Lisäksi varhaiskasvatuksen henkilökunnalle on saatu kaksi kiilakuntoutusta ja näiden vaikutuksia seurataan. Työhyvinvoinnin eteen on jatkossakin tehtävä toimenpiteitä varhaiskasvatuksessa sekä tulosyksikkö- että yksikkötasolla.

Lasten määrän kehittymistä seurataan jatkuvasti, jonka seurauksena myös varhaiskasvatuksen palveluverkon tarkastelua tehdään tarpeen mukaan. Täyttöaste pyritään pitämään korkeana ja henkilöstöresurssia käytetään mahdollisimman tehokkaasti.

Sijaiskustannusten vähentämiseksi vuoden 2023 talousarvioon tuodaan suunnitelma, jossa varhaiskasvatuksen työntekijät mahdollisuuksien mukaan sijaistavat myös ns. oman yksikkönsä ulkopuolella.

5.5 HYVINVOINTILAUTAKUNTA

Hyvinvointi- lautakunta	TP 2020	MTA2021	TAE 2021	LTK 2022	KH 2022	MTA21 / TA22%	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	162 399	213 863	277 320	238 013	238 013	111,3 %	238 535	239 063
Toimintakulut	-3 529 116	-3 626 118	-3 726 109	-3 699 411	-3 707 596	102,2 %	-3 747 789	-3 808 658
Toimintakate	-3 366 717	-3 412 255	-3 448 789	-3 461 398	-3 469 583	101,7 %	-3 509 254	-3 569 595
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	204	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-1 357 920	-1 238 769	-1 238 769	-1 216 459	-1 216 459	98,2 %	-1 216 459	-1 216 459

Hyvinvointilautakunta kp 3600	TP 2020	MTA2021	TAE 2021	LTK 2022	KH 2022	MTA21 / TA22%	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-9 072	-13 399	-13 416	-12 512	-12 474	93,1 %	-12 617	-12 762
Toimintakate	-9 072	-13 399	-13 416	-12 512	-12 474	93,1 %	-12 617	-12 762
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-477	-250	-250	-500	-500	200,0 %	-500	-500

HYVINVOINTILAUTAKUNTA	TP 2019	TP 2020	MTA 2021	KEHYS 2022	KH 2022
Ulkoiset toimintatuotot	158 492	162 195	213 863	213 000	238 013
Ulkoiset toimintakulut	-2 192 733	-2 171 195	-2 387 349	-2 353 588	-2 491 137
Toimintakate	-2 034 241	-2 009 001	-2 173 486	-2 140 588	-2 253 124

Sitovuustaso kunnanvaltuustoon toimintakate – pysyvien vastaavien myyntivoitot = -3 469 583 euroa.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut tuottavat sujuvia, tehokkaita sekä oikea-aikaisia peruspalveluja yhteistyössä muiden toimialojen kanssa Vihdin kunnan asukkaille kuten Vihdin kunnan strategiassa todetaan: Haluamme auttaa vihtiläisiä elämään hyvää ja aktiivista elämää.

Hyvinvointilautakunta vastaa kirjasto- ja kulttuuritoimen sekä hyvinvointi- ja nuorisotoimen tulosalueesta.

Kirjasto- ja kulttuuritoimen ja nuorisotoimen tulosalueet ovat osa sivistys- ja hyvinvointipalvelua. Hyvinvointipalvelut sisältävät lakisääteisen hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen sekä Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyön toiminnot. Hyvinvointipalveluilla on merkittävä rooli olla jatkossa edistämässä paikallista yhteisöllisyyttä, hyvinvointia ja lapsen oikeuksien toteutumista.

Riskin kuvaus	Riskin hallinta	Riskin toteutumisen seuranta
Kuntatalouden tilanne	Talouden tasapainottaminen,	Talouden seuranta, palveluiden tavoitettavuus ja seuranta.
Palvelutason heikentyminen	Ennaltaehkäisevien ei lakisääteisten palveluiden tarjonta	Korjaavien palveluiden määrän kehittyminen

Taulukko 17. Merkittävät talouden ja toiminnan onnistumiseen kohdistuvat riskit vuoden 2022 aikana

5.5.1 Hyvinvointi- ja nuorisopalveluiden tulosalue

Hyvinvointi- ja nuori- sopalvelut	TP 2020	MTA2021	TAE 2021	LTK 2022	KH 2022	MTA21 / TA22%	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	73 534	121 263	186 013	173 013	173 013	142,7 %	173 337	173 665
Toimintakulut	-680 727	-764 677	-853 363	-862 111	-855 929	111,9 %	-875 984	-896 602
Toimintakate	-607 193	-643 414	-667 350	-689 098	-682 916	106,1 %	-702 647	-722 937
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-116 443	-107 083	-107 083	-90 120	-90 120	84,2 %	-90 120	-90 120

HYVINVOINTIPALVELUT – HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN

Palvelutarve 2022-2024

Kunta vastaa kuntalain § 1 periaatteella kuntalaisten hyvinvoinnista. Kunnan laaja tehtäväkenttä antaa monipuolisen alustan, jossa asukkaan hyvinvointia edistetään monella tavalla. Kaikki kunnan palvelut, myös konsernipaleluiden ja kumppanuuksien kautta tuotettavat sosiaali- ja terveyspalvelut tuottavat osaltaan asukkaansa hyvinvoinnin osan muodostaen eheän ja hyvän elämän.

Vihdissä on luotu laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma vuosille 2021-2025, jonka ikäkausiryhmittäin asetetut tavoitteet ja toimenpiteet ohjaavat kunnassa tehtävää hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä. Kunnan laajan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman lisäksi kunnassa on tehty lakisääteinen, lastensuojelulain mukainen lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelma. Lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on tehty yhteistyössä Karviaisen ja Karkkilan kaupungin kanssa, ja se tulee päivittää v. 2022.

Hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen (HYTE) johtamisesta vastaa kunnassa sivistys- ja hyvinvointijohtaja. HYTE-työn koordinoimisen osalta kunnassa ei ole ollut olemassa olevaa rakennetta. Koordinointirakennetta on lähdetty kehittämään osana laajan hyvinvointikertomus ja -suunnitelman työtä. Koordinointi on tapahtunut osana (25 %) opetuksen pedagogisen sihteerin tehtävää. Elokuusta 2021 alkaen 25 % koordinointitehtävä on kunnassa osoitettu johtavalle kuraattorille. Koordinointirakennetta tulee kehittää edelleen.

Vihdin kunta, Karkkilan kaupunki sekä Perusturvakuntayhtymä Karviainen ovat yhdessä mukana Sitran koordinoimassa SIB-hankkeessa, jossa tuetaan vanhemmuutta perheen perustamisesta alkaen. Hankkeessa pyritään oikea-aikaisella ja varhaisella tuella vähentämään vanhemmuuteen liittyviä korjaavia kustannuksia, joita ovat lastensuojelu-, perhesosiaalityön - ja erityissairaanhoidon sekä varhaiskasvatuksen ja opetuksen kulut.

HYVINVOINTIPALVELUT – LAPSIYSTÄVÄLLINEN KUNTA

Vihdin kunta valittiin keväällä 2021 mukaan UNICEF Lapsiystävällinen kunta –kehittämistyöhön. Ohjatun ja systemaattisen kehittämistyön avulla kunnassa voidaan varmistaa, että lapsen oikeudet toteutuvat mahdollisimman hyvin jokaisen vihtiläisen lapsen arjessa. Lapsuus on poikkeuksellinen ja ainutlaatuinen jakso ihmisen elämässä. Varhaisvuosien pohjalle rakentuu sekä yksilön että koko yhteiskunnan tulevaisuus. Kuntien päätöksenteossa tehdään suurin osa päätöksistä, jotka vaikuttavat merkittävästi kunnan lapsien oikeuksien toteutumiseen ja hyvinvoinnin tilaan.

Lapsiystävällinen kunta -malli on Suomen UNICEF:in kunnille tarjoama kokonaisuus, joka auttaa kuntia tekemään lasten kannalta oikeita ratkaisuja niin kunnan hallinnossa kuin lasten arjen palveluissa. Suurin osa

suomalaisten lasten ja nuorten arkeen vaikuttavista päätöksistä tehdään nimenomaan kunnissa. Lapsiystävällinen kunta -malli perustuu YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen ja UNICEF:in kansainväliseen Child Friendly Cities -malliin.

Palvelutarve 2022-2024

Keväällä 2020 alkaneella covid -19 pandemialla on ollut huomattavia vaikutuksia lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin. Jotta kielteisiä vaikutuksia pystyttäisiin paikallisellakin tasolla minimoimaan, tarvitaan suunnitelmallista lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemista ja turvaamista. Erityisesti eri tavoin haavoittuvassa asemassa olevat lapsiryhmät on tärkeää tunnistaa, jotta palvelumme kohdentuvat oikein mitoitusti ja oikea-aikaisesti. Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyö on yksi väline, jonka avulla voidaan tunnistaa ne lapset ja nuoret, joiden hyvinvoinnin turvaaminen vaatii erityistä panostusta.

Jotta Lapsiystävällinen kunta -mallin mukainen kehittämistyö voisi käynnistyä ja toteutua kunnassa onnistuneesti, UNICEF edellyttää kunnalta mm. riittävällä työajalla resurssoitua koordinaattoria ja poikkihallinnollista koordinaatioryhmää, pitkäjännitteistä lapsen oikeuksien edistämistä, lasten ja nuorten mukaan ottamista heitä koskevien asioiden valmisteluun ja päätöksentekoon sekä mallin kehittämistyöhön ja sitoutumista kuntalaisille kohdennettuun viestintään.

Toimintamalli käynnistyy virallisesti syksyllä 2021 Suomen UNICEF:n järjestämällä koordinaatioryhmän koulutuksella. Vihdissä poikkihallinnollisen koordinaatioryhmän muodostaa Lasten ja nuorten hyvinvointiryhmä, jota on laajennettu tarkoitukseen vaadittavan poikkihallinnollisen työn varmistamiseksi keskeisillä virkamiehillä ja luottamushenkilöillä, sekä kolmannen sektorin ja lasten ja nuorten edustajilla. Koordinaatioryhmän tukena toimii operatiivisessa arjessa Lapsiystävällinen kunta -työryhmä.

Lapsiystävällinen kunta -koordinaatioryhmä vastaa yhdessä koordinaattorin kanssa alkukartoituksen toteuttamisesta, tavoitteiden ja toimintasuunnitelman laatimisesta sekä myöhemmin työn edetessä tavoitteiden ja toimenpiteiden tuloksien seurannasta ja arvioinnista. Ryhmä vastaa myös siitä, että asetettuja tavoitteita tarkennetaan ja päivitetään tarpeen mukaan työn ja seurantakauden edetessä. Työn tavoitteiden tulee perustua kunnan lasten ja nuorten hyvinvoinnin tilaan. Koordinaatioryhmä ohjaa toimintaa Lapsiystävällinen kunta -mallin ja kunnan strategian mukaisesti.

Lapsen oikeuksiin tutustumisen jälkeen on aika kartoittaa kunnan oma lapsenoikeustilanne. Siihen on työkaluna nykytilan kartoitus. Nykytilan kartoituksella arvioidaan kunnan lapsiystävällisyyden ja lapsen oikeuksien toteutumisen tilaa. Tavoitteena on kartoittaa kunnassa jo hyvin olevia asioita sekä paikantaa kehittämiskohteita. Kartoitus auttaa kuntaa tunnistamaan erityisesti katvealueita lapsen oikeuksien toteutumisessa. Kartoituksen tulosten pohjalta kunta asettaa Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyönsä tavoitteet ja valitsee konkreettiset toimenpiteet toimintasuunnitelmaansa.

Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyön toteuttamisen edellytyksiin kuuluu koordinaatiosta vastaavan henkilön nimeäminen. Lapsiystävällinen kunta -työn koordinointi on lisätty osaksi johtavan kuraattorin työtä. Työlle on määritelty tässä vaiheessa 25 % työaikaa. Työajan riittävyttä tulee tarkastella jatkossa.

NUORISOPALVELUT

Palvelutarve 2022-2024

Nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Kunnan rooli on luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Nuorisotyötä tehdään, jotta nuorten hyvinvointi sekä osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokemukset lisääntyisivät. Nuorten kokemista haasteista ja pahoinvoinnista puolestaan kertovat lastensuojelun tilastot tai

esimerkiksi kouluterveyskyselyn tulokset. Alaikäisten päihteiden käyttö ja suhtautuminen päihteisiin ovat herättäneet huolta ja poikineet paljon keskustelua. Vuonna 2019 tehdyn kouluterveyskyselyn mukaan vihtiläisistä ammattikoululaisista 32,7 % kertoo kokeilleensa laittomia huumeita ainakin kerran. Vuonna 2017 vastaava luku oli 17,3 %, joten huumeita kokeilleiden määrä on lähes kaksinkertaistunut. Yläkoulun 8. ja 9. –luokkalaisten kohdalla vastaava luku on 13,3 %. Molemmat luvut ovat Kuuma–kuntien vertailuissa kaikista korkeimmat.

Mielenterveyteen liittyvät haasteet näyttäytyvät yhä nuoremmilla ja yhä laaja-alaisemmin; vuoden 2019 kouluterveyskyselyn mukaan 8. ja 9. –luokkalaisista oppilaista noin 38 % on ollut mielialastaan huolissaan kuluneen 12 kuukauden aikana. Luku on Kuuma–kuntien korkein. Samoin itsensä yksinäiseksi tuntee samasta kohderyhmästä 13,9 %, mikä on myöskin korkein prosenttiosuus Kuuma–kuntien vertailussa. Vuonna 2021 tehdyn kouluterveyskyselyn tulokset julkaistaan 23.9.2021 ja tulokset huomioidaan toiminnan suunnittelussa ja kohdentamisessa.

Nuorisopalvelujen tehtävänä on järjestää turvallista, osallistavaa ja laadukasta toimintaa vihtiläisille nuorille. Toiminnan tulisi olla helposti saavutettavaa ja mahdollisimman matalakynnyksistä. Vihdin suuri maantieteellinen koko pienine taajamineen ja haja-asutusalueineen haastaa miettimään uudenlaisia ratkaisuja palvelujen saavutettavuuden parantamiseksi. Palvelujen tuottaminen yhteistyössä mm. nuorisotyötä tekevien kolmannen sektorin toimijoiden kanssa mahdollistaakin monipuolisempien ja laadukkaampien palvelujen ulottamisen myös Nummelan ja Vihdin kirkonkylän ulkopuolelle.

Vuonna 2020 alkanut koronapandemia ja siitä seuranneet muutokset toimintaympäristössä ovat koetelleet raskaasti etenkin niitä koululaisia ja opiskelijoita, jotka olivat jo ennen koronaa haavoittuvassa asemassa. Nuorisopalvelut on pyrkinyt vastaamaan tähän haasteeseen laajentamalla omaa toimintaansa uusiin toimintaympäristöihin ja lisäämällä läsnäoloaan kouluilla sekä oppilaitoksissa. Tammikuussa 2021 käynnistyi koulu- ja oppilaitosnuorisotyön kehittämishanke, jolle myönnetyn avustuksen avulla on ollut mahdollista laajentaa kouluilla ja oppilaitoksissa tehtävää työtä. Hanke jatkuu kevätlukukauden 2022 ajan ja yhtenä sen keskeisenä tavoitteena on mallintaa Vihdissä tehtävä koulu- ja oppilaitosnuorisotyö toimintamallin muotoon. Toimintamalli mahdollistaa hankkeen aikana kehitettyjen toimintatapojen ja menetelmien implementoimisen hankkeen jälkeiseen arkeen. Erityisnuorisotyön kentällä toimiva etsivä nuorisotyö ohjaa opintojen, työelämän tai palvelujen ulkopuolelle jääneitä nuoria eteenpäin tukien ja nuorilähtöisesti. Etsivän nuorisotyön asiakkuuteen päätyy Vihdissä vuosittain 150–200 nuorta, joka jo itsessään osoittaa palvelun tarpeellisuuden. Vuonna 2020 etsivään nuorisotyöhön ilmoitettiin 212 nuorta, joista tavoitettiin 175. Koronan vaikutukset näkyvät myös etsivässä nuorisotyössä. Opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Aluehallintoviraston arvion (Suomen nuorisotyön tilastot) mukaan tarvitsemiensa palvelujen, työelämän ja opintojen ulkopuolella olevien alle 29-vuotiaiden nuorten määrä on vahvassa nousussa: Vuonna 2019 näitä nuoria oli arvioin mukaan 192 kappaletta, kun puolestaan vuotta myöhemmin nuorten määrä on kivunnut jo 278 nuoreen.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Nuorisopalvelut jaetaan avoimeen nuorisotyöhön, erityisnuorisotyöhön sekä hankkeisiin. Lisäksi nuorisopalveluissa työskentelee nuorisokoordinaattori, jonka tehtäviin kuuluu mm. kesäsetelit, loma-ajan toiminnot, nuorisovaltuusto sekä kehittäminen. Nuorisopalveluita johtaa nuorisopäällikkö.

Avoin nuorisotyö pitää sisällään nuorisotiloilla toteutettavan avoimen toiminnan, verkkonuorisotyön, koulunuorisotyön, harrasteryhmät, kohdennetut pienryhmät, jalkautumiset, pop up –nuorisotyön sekä tapahtumien järjestämisen. Keskiössä palvelujen järjestämisessä on ollut palveluiden saavutettavuuden parantaminen, yhteisöllisyyden ja osallisuuden lisääminen, toiminnan toteuttaminen laajasti erilaisissa ympäristöissä sekä yhteistyön vahvistaminen. Edellä mainittujen lisäksi yhdeksi keskeiseksi toiminnan suunnittelua ja toteuttamista ohjaavaksi seikaksi on noussut koronapandemian aiheuttamista poikkeusoloista kärsineiden nuorten tavoittaminen ja tuki. Nykyinen resurssointi mahdollistaa nuorisotilojen auki pitämisen, pop up

-nuorisotyön, hankevetoiseen koulu- ja oppilaitosnuorisotyöhön osallistumisen sekä loma-aikojen toimien toteuttamisen.

Erityisnuorisotyön puolella keskiössä on etsivä nuorisotyö. Lisäksi erityisnuorisotyö toimii sekä kouluilla ja oppilaitoksissa että monikunnallisessa Ankkuri-tiimissä. Etsivän nuorisotyön tehtävänä on opintojen, työelämän tai tarvitseviensa palvelujen ulkopuolella olevien nuorten tukeminen ja palveluohjauksellinen ohjaaminen. Nuoria pyritään pääasiassa yksilötyön avulla ohjaamaan tarvitsemiensa palvelujen, opintojen tai työelämän piiriin. Työmuotoina ovat myös erilaiset pienryhmät, teemapäivät ja tapahtumat. Erityisnuorisotyö on mukana koulu- ja oppilaitosnuorisotyön kehittämishankkeessa kohdentaen työtään keskeyttämisvaarassa oleviin opiskelijoihin sekä jo ennaltaehkäisevästi niihin peruskoulun oppilaisiin, joiden tilanne indikoi haasteita toiselle asteelle siirryttäessä. Yksi erityisnuorisotyöntekijä työskentelee monikuntaisen Ankkuri-tiimin jäsenenä. Ankkuri-tiimi toimii Vihdin, Lohjan ja Karkkilan alueilla ja siihen kuuluu erityisnuorisotyön lisäksi poliisi ja sosiaalityö/lastensuojelu.

Koulu- ja oppilaitosnuorisotyön kehittämishankkeessa työskentelee kaksi hanketyöntekijää (nuoriso-ohjaaja sekä koordinaattori/erityisnuorisotyöntekijä). Koulu- ja oppilaitosnuorisotyön tiimiä täydentää lisäksi nuoriso-ohjaaja sekä erityisnuorisotyöntekijä. Hankkeen tavoitteena on 1. tukea koronapandemian aiheuttamista poikkeusolosuhteista kärsineitä nuoria 2. tukea peruskoulun ja toisen asteen nivelvaiheessa tuen tarpeessa olevia nuoria 3. parantaa nuorisotyön saavutettavuutta ja tunnettua 4. tuottaa koulu- ja oppilaitosnuorisotyön toimintamalli. Hankkeen toimintaa ohjaa ohjausryhmä, jonka jäsenistöön kuuluu Vihdin kunnan toimijoiden lisäksi edustajat koulutuskuntayhtymä Luksiasta sekä perusturvakuntayhtymä Karviaisesta.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Keskeisin muutos nuorisopalveluiden toimintaan lienee Nummelan nuorisokeskus Klubin muutto uusiin tiloihin. Muuton taustalla oli sekä tarve siirtää nuorisotilatyö modernimpiin ja helpommin saavutettaviin tiloihin että **Vihta2** –talouden tuottavuusohjelma. Uusi tila sijaitsee Nummelan Prismen yhteydessä ja on ulkoisen vuokran osalta vuositasolla noin 15 000 € halvempi kuin edeltäjänsä.

Nuorisopalveluiden toiminnan taustalla ovat asiakaslähtöisyys, vastuullisuus sekä yhteisöllisyys. Palvelut järjestetään näiden arvojen pohjalta laadukkaasti. Kehittävä työote ja positiivinen suhtautuminen kokeilukulttuuriin ovat kaiken toiminnan kivijalka, jonka ansiosta nopeisiin toimintaympäristön muutoksiin pystytään vastaamaan tehokkaasti. Kaiken toiminnan taustalla vihtiläisten nuorten hyvinvoinnin edistäminen, syrjäytymisen ehkäisy sekä mahdollisimman laadukkaan, kattavan ja saavutettavan palvelutarjottimen ylläpitäminen.

Toimintaa järjestetään ja kehitetään seuraavien painopisteiden ohjaamana:

Saavutettavuus: Pop up –nuorisotyön toteuttamista pienemmissä taajamissa sekä haja-asutusalueilla jatketaan yhteistyössä Vihdin Vanhemmat ry:n, Vihdin seurakunnan nuorisotyön, Yöjalka ry:n sekä muiden kumppanien kanssa heti kun koronapandemia sen mahdollistaa. Pop up –nuorisotyöllä parannetaan nuorille suunnatun toiminnan saavutettavuutta.

Koulu- ja oppilaitosnuorisotyö: Koulu- ja oppilaitosnuorisotyön kehittämistä ja toteuttamista jatketaan kehittämishankkeen tukemana. Kehittämishanke päättyy vuoden 2022 kolmannella neljänneksellä ja hankkeen jälkeiseen aikaan varaudutaan ajoissa. Kouluilla ja oppilaitoksissa tehtävän nuorisotyön perustana on yhteistyö muiden toimijoiden kanssa. Työn selkeät rakenteet mahdollistavat koulu- ja oppilaitosnuorisotyön nivoutumisen arkeen.

Mielekäs tekeminen ja osallisuus sen taustalla: Nuorisopalvelut jatkaa erilaisten harrastusryhmien, harrastusmaisen toiminnan ja tapahtumien toteuttamista. Toiminnan taustalla on vaikuttaa vahvasti osallisuuden käsite: Nuoret osallistuvat toiminnan ideointiin, suunnitteluun ja toteutukseen. Nuorten omaa vaikuttamistyötä tuetaan mm. nuorisovaltuuston kautta. Mielekkään tekemisen, päihteiden käytön ja mielen hyvinvoinnin välillä on havaittu olevan yhteys, jota on tutkittu etenkin Islannissa (ns. ”Islannin malli”). Harrastustoiminnan voimakas lisääminen vähensi alaikäisten päihteidenkäyttöä ja kasvatti mielen hyvinvointia huomattavasti. Kaikki nuorisopalvelujen järjestämä toiminta on päihteetöntä, nuorilähtöistä, nuoria osallistavaa ja kasvatuksellista. Nuorisopalvelut on vahvasti mukana opetuspalvelujen koordinoimassa Suomen malli -toiminnassa, jonka tavoitteena on lisätä matalan kynnyksen harrastustoimintaa.

Laaja-alainen yhteistyö ja verkostotyö sekä julkisen puolen että kolmannen sektorin toimijoiden kanssa: Monialainen ja laadukas verkostotyö sekä selkeät rakenteet mahdollistavat etenkin etsivän nuorisotyön palveluohjauksen. Avoimen nuorisotyön puolella nuorisopalveluilla on kokemusta jo pitkältä ajalta yhteistyöstä kolmannen sektorin toimijoiden (seurat, yhdistykset, järjestöt ym.) kanssa. Yhteistyötä tullaan jatkamaan ja kehittämään entistä laadukkaimmiksi sekä mukaan haetaan uusia yhteistyökumppaneita

5.5.2 Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden tulosalue

Kirjasto- ja kulttuuri- palvelut	TP 2020	MTA2021	TAE 2021	LTK 2022	KH 2022	MTA21 / TA22%	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	88 864	92 600	91 307	65 000	65 000	70,2 %	65 198	65 398
Toimintakulut	-2 839 317	-2 848 042	-2 859 330	-2 824 788	-2 839 193	99,7 %	-2 859 188	-2 899 294
Toimintakate	-2 750 452	-2 755 442	-2 768 023	-2 759 788	-2 774 193	100,7 %	-2 793 990	-2 833 896
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	204	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-1 241 000	-1 131 436	-1 131 436	-1 125 839	-1 125 839	99,5 %	-1 125 839	-1 125 839

KIRJASTO

Palvelutarve 2022-2024

Vihdin kunnankirjasto tarjoaa kuntalaisille monipuolisia, asiantuntevia ja kattavia kirjastopalveluita. Kirjasto tarjoaa pääsyn aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistää lukemista ja kirjallisuutta, tarjoaa tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon, tarjoaa tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Toiminta perustuu Lakiin yleisistä kirjastoista (2016/1492).

Monipuolisen lukutaidon merkitys korostuu jokaisessa ikäryhmässä. Paitsi tekninen lukutaito, myös kyky ymmärtää ja soveltaa lukemaansa on välttämätön taito nyky-yhteiskunnassa. Kirjasto on keskeinen toimija kansalaisten lukemisen ja monilukutaidon edistämässä ja tätä kautta myös syrjäytymisen ehkäisemisessä.

Palveluiden muuttuessa kiihtyvällä tahdilla sähköisiksi kuntalaiset tarvitsevat apua niiden käytössä. Sekä julkisen että yksityisen sektorin toimijat ovat kukin ensisijaisesti itse vastuussa omien palveluidensa käytön opastamisesta, mutta monesti myös kirjasto on digitukea tarvitseville ihmisille luonteva paikka tulla kysymään neuvoja. Suurimmalla osalla kuntalaisista on jokin internetiin kytketty laite, mutta käyttötaidossa ja tietoturva-asioissa on tarvetta opastamiselle.

Kirjastotoiminta on lähipalvelua, joka on oltava jokaisen kuntalaisen saavutettavissa. Laajojen aukioloaikojen, tilojen tehokkaan käytön ja asiantuntevan asiakaspalvelun ja neuvonnan merkitys palvelujen tuottamisessa on oleellista.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Kunnankirjastolla on kolme toimipistettä: pääkirjasto Nummelassa, Kirkonkylän kirjasto Vihdin kirkonkylällä ja kirjastoauto. Kirjastot ovat talvikaudella auki kuutena päivänä viikossa ja kesällä viitenä päivänä viikossa. Kirkonkylän kirjasto palvelee kuntalaisia omatoimikirjastona asiakaspalveluaikoja laajempina aukioloaikoina omatoimikirjastona. Kirjastoauto liikennöi viitenä päivänä viikossa.

Kirjasto tarjoaa asiakkaittensa käyttöön painetun ja äänitetyn aineiston lisäksi myös e-aineistoja, joista suurinta osaa voi käyttää myös kirjastotilojen ulkopuolella omalla kirjastokortilla ja pin-koodilla tunnistautumalla. Kirjaston etäkäytettävien e-aineistojen käyttömäärät kasvoivat koronaviruspandemian aiheuttaman poikkeustilanteen vuoksi, ja kysyntä on pysynyt aiempaa korkeampana myös vuonna 2021. Aineistomäärärahat eivät kuitenkaan mahdollistaneet täysimääräistä vastaamista kasvaneeseen kysyntään.

Kirjasto edistää lukemista erilaisilla tapahtumilla ja tempauksilla, kirjailijavierailuilla sekä systemaattisella ja suunnitelmallisella yhteistyöllä koulujen ja päiväkotien kanssa. Kaikille perusopetuksen vuosiluokille tarjotaan vuosittain lukemisen edistämiseen tähtäävää tuntia sekä joka toinen vuosi mediakasvatustuntia. Kirjasto tarjoaa kuntalaisille erilaisia tiloja myös esim. kokousten järjestämiseen.

Kunnankirjaston vakituisen henkilökunnan tämänhetkinen määrä on 16, joista 12 työskentelee pääkirjastossa, 3 kirkonkylän kirjastossa ja 1 kirjastoautossa. Vihta-toimenpiteiden myötä vähennetään eläköitymisen myötä 1 htv kirkonkylän kirjastosta. Henkilökunnasta 10 on korkeakoulutettuja. Tällä henkilökuntamäärällä kirjasto on erittäin tehokas: asukaslukuun suhteutettuna kirjaston päävastuullisena järjestäjänä toteuttamiin tapahtumiin osallistui vuonna 2019 (tilastollisesti edellinen normaali toimintavuosi) yli 60 % enemmän kuntalaisia kuin Uudellamaalla keskimäärin ja käyttäjäkoulutuksiin, kuten kirjastonkäytön opetukseen ja kirjavinkkauksiin, osallistujia oli lähes nelinkertainen määrä verrattuna siihen, miten osallistujia oli Uudellamaalla keskimäärin. Lisäksi asukaslukuun suhteutettu fyysisen aineiston lainamäärä oli 36 % korkeampi kuin Uudellamaalla keskimäärin. Samalla toimintakulut ovat huomattavasti pienemmät ja toiminta n. 32 % taloudellisempaa (henkilöstökulut + kirjastoaineistokulut) / (fyysiset käynnit + kokonaislainaus) kuin Uudellamaalla keskimäärin.

Vihti, Lohja ja Karkkila muodostavat yhdessä Lukki-kirjastokimpan, joka toimii tiiviissä yhteistyössä. Kimpan kesken järjestetään koulutuksia ja kokouksia, joissa tavoitteena on toiminnan kehittäminen ja palveluiden saannin helpottaminen kuntalaisille. Asiakkaat hyötyvät seudullisesta varaus- ja lainauspalvelusta sekä niihin liittyvästä, kuntarajat ylittävästä aineiston liikkumisesta (seutukuljetukset). Kirjastokimppayhteistyö mahdollistaa myös laajemman e-aineistokokoelman tarjoamisen asiakkaiden käyttöön kuin kunnankirjaston omilla resursseilla olisi mahdollista.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Vihta-toimenpiteiden mukainen kirjastovirkailijan toimen täyttämättä jättäminen vaikuttaa vuoden 2022 käyttötalouteen. Toiminnallisesti kirjastovirkailijan toimen täyttämättä jättäminen edellyttää asiakaspalveluaikojen supistamista, työtoimintojen uudelleenjärjestämistä sekä Vihdin kirkonkylän kirjastossa että loma- ja muiden sijaistustarpeiden vuoksi Vihdin pääkirjastossa Nummelassa. Lisäksi toimen täyttämättä jättäminen vaikuttaa kunnankirjaston mahdollisuuksiin järjestää nykyisen laajuista koulu- ja varhaiskasvatusyhteistyötä ja sekä kehittää muuta hakeutuvaa kirjastotoimintaa.

Kirjaston peruspalveluiden maksuttomuus tarjoaa kaikille tasavertaiset mahdollisuudet käyttää palveluita. Laadukas aineistokokoelma niin fyysisen kirjastoaineiston kuin e-aineistojenkin osalta tarjoaa kuntalaisille pääsyn erilaiseen tietoon ja kulttuurielämyksiin. E-aineistojen käytön lisääntyessä joudutaan aineistomäärärahojen kohdentamista jatkuvasti arvioimaan, jotta kunnankirjaston pystyy vastaamaan mahdollisimman hyvin erilaisten asiakkaiden tarpeisiin.

Vihdin kunnankirjaston näyttely- ja tapahtumatoiminta tekevät kirjastosta merkittävän kulttuuritoimijan Vihdissä. Kirjasto tarjoaa kuntalaisille myös tulevaisuudessa Vihdin kunnan strategian mukaisia mahdollisuuksia aktiiviseen elämään muun muassa tarjoamalla kuntalaisten käyttöön tiloja, joissa he voivat maksutta esitellä omaa taidettaan yleisölle, ja järjestämällä yksin ja yhteistyökumppaneiden kanssa tilaisuuksia, joihin kuntalaiset voivat osallistua yleisönä, aktiivisina toimijoina tai tilaisuuksien järjestäjinä.

Kirkonkylän kirjaston muutettua vanhalta kunnantalolta VIHON-koulukeskukseen marraskuussa 2019 kouluikäisten lasten osuus kirjaston asiakaskunnasta on kasvanut. Uusi toimintaympäristö tarjoaa erinomaisen mahdollisuuden syventää yhteistyötä koulujen kanssa lukuinnostuksen kasvattamisessa ja mediataitojen opettamisessa. Koronaviruspandemia hidasti käytännön kouluyhteistyön kehittymistä. Lukutaidon edistämistyötä jatketaan aktiivisesti käytettävissä olevien henkilöstöresurssien puitteissa.

Kirjastohenkilökunta auttaa asiakkaitaan päivittäin erilaisissa digitaalisten laitteiden ja palveluiden käyttöön liittyvissä kysymyksissä. Välttämättömien julkisten palveluiden, pankkipalveluiden tai verkko-ostosten opastus ei kuitenkaan ole työtä, jota kirjastohenkilökunta voi tehdä oman toimensa ohessa. Palveluissa, joissa voi olla kyse myös ihmisen toimeentulosta, tarvitaan neuvoksi henkilö, joka tuntee nämä palvelut kunnolla.

Pääkirjaston aukioloaikoja laajennetaan omatoimikirjastojärjestelmällä. Omatoimikirjaston tekniset muutostyöt tulevat valmiiksi vuonna 2021. Järjestelmän käyttöönotto ja asiakkaille avautuminen tapahtuu viimeistään alkuvuonna 2022. Omatoimikirjaston myötä kiinnitetään huomiota kirjaston työjärjestelyihin, asiakaspalvelutoimintojen uudelleenorganisointiin ja omatoimipalvelujen asiakasystävällisyyteen.

Kirjaston tunnusluvut	TP 2018	TP2019	TP2020	TA2021	TOT 6/2021	TA 2022
Lainat	535 626	587 653	443 844	547 000	184 357	550 000
Lainat / asukas	18,34	20,15	15,23	18,73	6,27	18,82
Kävijämäärä	419 548	426 537	343 655	402 000	121 648	420 000
Nettomenot €/ asukas (ulk.+ sis.)	50,16	52,68	51,79	52,05	26,59	53,57
Nettomenot €/ asukas (ulk.)	30,56	33,00	30,55	32,83	16,74	32,99
Nettomenot €/laina (ulk.+sis.)	2,74	2,61	3,40	2,78	4,24	2,85
Nettomenot €/laina (ulk.)	1,67	1,64	2,01	1,75	2,67	1,75

Huom! Vuodesta 2018 alkaen lainoissa fyysiset- ja e-aineistolainat. Kävijämäärässä fyysiset- ja verkkokävijät

Taulukko 18. Kirjaston tunnuslukuja 2018-2022

MUSEO

Palvelutarve 2022-2024

Vihdin museo vastaa kunnan omien palvelukeskusten ja kuntalaisten sekä kunnassa vierailevien palvelutarpeeseen tarjoamalla sellaista monipuolista, koottua ja kauaskatseista asiantuntevaa tietoa Vihdistä ja viihtäisyydestä, jota muualta ei saa.

Vihdin museo vastaa museolaissa säädettyjen tehtävien toteutumisesta ja toteuttamisesta Vihdin alueella. Se vastaa järjestettävien museopalvelujen yhdenvertaisesta saatavuudesta, saavutettavuudesta sekä palvelutarpeen, -määrän ja -laadun määrittelemisestä kunnan strategian puitteissa sekä kuntalaisten tarpeita kuullen. Museo vastaa myös museopalvelujen tuottamistavasta, tuottamisen ohjauksesta ja valvonnasta

sekä viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä. Museolla on tärkeä tehtävä kulttuurisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävä ympäristön rakentamisessa ja hyvinvoinnin edistämisessä. Museo vastaa paikallisen kulttuuriympäristön suojeluun ja hoitoon liittyvistä asiantuntija- ja viranomaistehtävistä yhteistyössä kaavoituksen ja rakennusvalvonnan kanssa.

Vihtiä kiinnostaa tällä hetkellä vetovoima, pitovoima ja elinvoima. Meneillään on pohdinta siitä, mihin Vihti on menossa. Siinä tiimellyksessä on hyvä tietää, mistä Vihti on tulossa. Tarve historian tuntemiselle kasvaa, ja se tarve tulee nykyajasta.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Tilat ovat museon keskeinen toimintaresurssi. Museotiloihin liittyy erityisiä museoteknisiä ja laadullisia vaatimuksia. Vihtin museon tilahaasteet ovat jatkuneet jo pitkään. Nykyiset museorakennukset ovat useista syistä sopimattomia museotoimintaan. Tämän hetken haasteita ovat muun muassa tilojen rajallisuus ja toimipisteiden hajanaisuus. Rakennuksia on useita, mikä on johtanut siihen, että toiminta on jakautunut useisiin toimipisteisiin. Henkilöresurssin vähäisyys aiheuttaa tämän vuoksi ongelmia päivittäin. Puutteita on myös museotoimintaa tukevista tiloista, joita ovat esimerkiksi yleisötilat, monitoimitila pedagogiikan ja työpajojen järjestämiseen, kahviopalvelut sekä käsittelytila lahjoituksille sekä kokoelmille.

Tavoitteena on, että uusi sijainti ja toimivat tilat mahdollistaisivat uusia kumppanuuksia ja yhteistyömalleja sekä olisivat luonnollisesti asiakasvirtojen helposti saavutettavissa. Museopalveluiden kehittäminen keskelle kirkonkylää ja kirkonkylän täydennysrakentaminen mahdollistavat ns. kunnantalon kentän kytkemisen mukaan suunnittelualueeseen, joka avaa monenlaisia kehittämismahdollisuuksia nykyään vajaakäytössä olevalle torialueelle sekä Kirkkojärven ranta-alueen kehittämisen vetovoimaiseksi osaksi kulttuuriverkkoa, joka ulottuu keskiaikaisen kirkon raunioista, kesäteatterin, kulttuurikeskuksen ja maatalousmuseon kautta tulevaan museo- ja matkailukeskittymään. Tavoitteena on saada aktivoiva, inspiroiva ja ravisteleva uusittu museo kuntalaisille sekä vetovoimainen kohde matkailijoille. Uudistettu museo olisi parhaimmillaan kunnan käyntikortti ja kulttuurimatkailun kulmakivi. Lisäksi olisi hienoa, että museosta tulisi aktiivinen toimija ja alueen kehittäjä, jonka kautta syntyisi uusia työpaikkoja, koulutuspaikkoja, tutkimusta ja yhteistyötä eri aloille.

Vuonna 2017 aloitetun tilahankkeen on ollut määrä ratkoa museon akuuttia tilaongelmaa. Museon palvelumahdollisuuksien määrä ja laatu heikkenee jatkuvien tilahaasteiden vuoksi sekä henkilöstön motivaatio laskee ja työssä viihtyminen vähenee, mikäli tilaratkaisujen viivästyminen jatkuu näin epäselvänä vielä pitkään.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Vihtin museo tarvitsee toimitilaratkaisun, jolla optimoidaan talouden, tilankäytön, henkilöstöresurssien, laitteiston, sähköisten palveluiden ja toimistorutiinien tehostaminen. Museopalveluiden järkipäiseksi tuottamiseksi ammatillinen osaaminen tulee keskittää itse toimintaan ja sen kehittämiseen. Museotoiminnan talous perustuu julkiseen rahoitukseen nyt ja tulevaisuudessa. Tavoitteena on selkiyttää museopalvelut ja miten toiminta tulee kehittymään tulevina haastavina taloussuunnitteluvuosina siten, että museolakia noudatetaan, kuntastrategia toteutuu ja edellytykset museon tehtävien hoitamiseen turvataan.

Museon tunnusluvut	TP 2018	TP2019	TP 2020	TA2021	TOT 6/2021	TA 2022
Näyttelyjen määrä	4	8	3	5	4	3
Kävijämäärä	7 348	12 334	2 599	7 000	96	3 000
Nettomenot €/ asukas (ulk.+ sis.)	7,87	10,15	8,60	9,30	4,23	10,18
Nettomenot €/ asukas (ulk.)	3,47	3,45	3,43	4,08	1,63	4,25
Nettomenot €/kävijämäärä (ulk.+sis.)	31,29	23,99	96,47	38,82	1 294,56	99,18
Nettomenot €/ kävijämäärä (ulk.)	13,79	8,16	38,47	17,04	498,54	41,38

Taulukko 19. Museon tunnuslukuja 2018-2021

KULTTUURI

Palvelutarve 2022-2024

Kuntien kulttuuritoimintalaki korostaa kulttuurin ja taiteen hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa edistäviä vaikutuksia. Vihdin kuntaorganisaatio on paikallisen kulttuuritoiminnan rakentumisen ja kehittymisen mahdollistaja. Jatkuvan ja laadukkaan kulttuuritoiminnan mahdollistaminen onnistuu tarjoamalla kunnan kulttuuritoimijoille kestäviä ja ketterästi tarpeisiin mukautuvia rakenteita toiminnan mahdollistamiseksi ja kehittämiseksi.

Taide ja kulttuuri ovat keskeinen osa ihmisen elämää, korvaamaton keino itsensä ja ympäröivän maailman hahmottamiseen sekä vuoropuhelua ja kriittisyyttä edistävä voima. Lisäksi niillä on tutkitusti merkittäviä kansantaloudellisia vaikutuksia.

Kulttuuri on merkittävä kilpailutekijä metropolialueen kehyskuntien palvelutarjottimia vertailtaessa. Vihdin kunnan veto- ja pitovoiman ylläpitäminen, sekä kehittäminen edellyttää laadukkaita ja helposti saavutettavia kulttuuripalveluja. Kulttuuri, tapahtumat, aktiiviset taideopistot ja järjestöt sekä Vihdin värikäs kulttuurihistoria on nostettava näkyväksi osaksi Vihdin markkinointia ja kuntastrategiaa.

Taiteellinen ja kulttuurinen toiminta ja kulttuuriperintö synnyttävät ympärilleen eläviä ja kiinnostavia miljöitä sekä korkeaa elämänlaatua. Tätä kautta ne tarjoavat pitkäkestoista tukea alueiden kehitykselle ja uudistumiselle. Tutkimusten mukaan taide, kulttuuri ja luovat alat, sekä niiden keskinäinen klusteroituminen rakentavat paikallista identiteettiä ja alueen brändiä, houkuttelevat korkeasti koulutettuja asukkaita ja luovien alojen työntekijöitä, houkuttelevat erityisesti kasvuyrityksiä ja korkean teknologian yrityksiä ja tukevat alueen kaikkien toimialojen kehitystä. Taide ja kulttuuri sekä luova toiminta ovat keskeinen motiivi myös matkailulle maailmanlaajuisesti. Tutkimusten mukaan kulttuurimatkailu vahvistaa matkakohteiden identiteettiä, kannustaa kulttuuriperinnön vaalimiseen ja tuottaa huomattavia kertautuvia vaikutuksia talouteen. Matkailu on yksi Vihdin kunnan elinkeinostrategian kehityskärjistä tuleville vuosille ja elinvoimainen kulttuurikenttä tukee strategian tavoitteiden toteutumista.

Vihdin väestörakenteen moninaistuessa moninaistuvat myös arvot, tavat ja maut. Sekä yksilöllisyyttä että yhteisöllisyyttä suosivat kehitystrendit toteutuvat samanaikaisesti. Elämäntyylien ja makujen kirjo lisääntyy, ja yhteisöllisyys toteutuu perinteisen yhdistystoiminnan sijasta vapaamuotoisemmissa pienyhteisöissä ja toimintaryhmissä. Väestöryhmien erilaistumisen ohella lisääntyy myös taloudellinen ja sosiaalinen eriarvoisuus.

Kunnan kulttuuripalvelujen haaste on pysyä mukana ajassa ja vastata tämän päivän ja huomisen vihtiläisten vaatimuksiin muuttuvissa tilanteissa. Suurin haaste kulttuuripalveluiden kehittämiseksi Vihdin kunnassa on

valtakunnallisella ja alueellisella tasolla vertailtuna keskiarvoa huomattavasti pienemmät taloudelliset resurssit. Kuntaliiton kustannusrakennevertailun mukaan Vihdin kulttuuripalvelujen kustannukset asukasta kohti ovat alle puolet koko maan keskiarvosta ja vain noin kolmannes Uudenmaan kuntien tasosta. Raportointia ja valtakunnallista vertailua vääristää Vihdin huomattavan suuret sisäiset vuokratkustannukset, jotka käsittävät tällä hetkellä miltei puolet kulttuuripalveluiden käyttötaloudesta, joten todellisuus on tilastojakin heikompi.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Kunnan kulttuuripalveluiden tehtävä on vahvistaa vihtiläisten taiteen tuottajien toimintaedellytyksiä, lisätä kuntalaisten osallisuutta taiteeseen ja kulttuuriin sekä edistää kulttuuristen oikeuksien toteutumista.

Vihdin kulttuuripalveluiden henkilöstö koostuu kulttuurituottajasta ja Galleria Pictorin gallerianhoitajasta. Kulttuurituottajan tehtäviin kuuluu mm. kehittää kunnan kulttuuri- ja kansalaistoimintaa, yhteistyötä kulttuurijärjestöjen ja kylätoimikuntien kanssa sekä huolehtia ystävyyskuntayhteistyöstä. Kulttuurituottaja organisoii ja osallistuu kunnan juhlien ja tapahtumien järjestelyihin; tapahtumia ovat mm. Itsenäisyyspäivänjuhla sekä Päivölän kirjallisuuspäivät. Kulttuurituottaja vastaa kunnan myöntämien avustusten valmistelusta, erityisesti avustusprosessin sähköisen järjestelmän kehittämisestä sekä esittelystä lautakunnassa. Kulttuurituottaja on kunnan taidegallerian, Galleria Pictorin, toimikunnan jäsen ja osallistuu Galleria Pictorin toiminnan kehittämiseen yhteistyössä Galleria Pictor –toimikunnan, sekä gallerian hoitajan kanssa. Gallerian hoitajan työtehtäviin kuuluu Galleria Pictorin näyttelyiden tuotanto, viestintä ja markkinointi, taiteilijayhteistyö, sekä näyttelyiden valvonta.

Kunnassa toimii viisi taiteen perusopetusta antavaa opistoa kuvataiteen, käsityön, musiikin ja tanssin aloilta, joiden toimintaa kulttuuripalvelut tukee vuosittain jakamalla taloudellista avustusta ja osoittamalla tiloja opetuskäyttöön. Vapaata sivistystyötä alueella tarjoaa Hiiden Opisto, jonka toiminta mahdollistetaan ostopalveluna Lohjan kaupungilta.

Vuonna 2021 Vihdin kunta tuki kulttuuri- ja kansalaisjärjestöjä 95 000 eurolla kohde- ja yleisavustuksien muodossa.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Kulttuuripalveluiden kehittämisen ydin on kunnan toimijoiden aktivoimisessa osaksi palvelujen kehittämistä. Kehitystyön tähtäimenä ovat pitkäjänteisen ja kestävä toiminnan turvaamisen vaatimat rakenteet ja resurssit.

Kunnan kulttuuritoimijoiden osallistaminen palveluiden kehitystyöhön jatkuu säännöllisesti kokoon kutsuttavassa kulttuurifoorumissa. Kulttuurifoorumin tarkoituksena on edistää järjestöjen ja kuntalaisten osallisuutta kunnan palveluiden kehittämiseen, sekä ruokkia toimijoiden välistä yhteistyötä ja yhteisöllisyyttä. Pyrkimyksenä on myös saada Vihdin kulttuurin ja taiteen tukiyhdistys perustettua ja toiminta käynnistettyä yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa vihtiläisen kulttuurin kentän edunvalvonnan ja elinvoiman edistämiseksi.

Kulttuuritiloihin liittyvien haasteiden ratkominen jatkuu Kirkkoniemen kulttuurikeskuksen hankesuunnitelman toisen vaiheen jalkauttamisella, sekä tehostamalla koulujen taideluokkien ja muiden kunnan tilojen käyttöä kulttuuriharrastustoimintaan. Vuoden 2022 tavoitteena on luoda helposti päivitettävä sähköinen järjestörekisteri tietojenkäsittelyn, asioinnin, analysoinnin, raportoinnin ja arkistoinnin helpottamiseksi.

Vihdin kulttuurihistorian tuotteistamista jatketaan yhteistyössä kunnan muiden toimialojen sekä paikallisten yrittäjien ja toimijoiden kanssa. Kunnan kulttuuritapahtumista, harrastusmahdollisuuksista ja palveluista viestimistä tehostetaan aktiivisesti päivitettävien tapahtumakalenterin, harrastushakupalvelun, kunnan kotisivujen, sekä aktiivisen sosiaalisen median käytön ja markkinoinnin keinoin.

Resurssien niin salliessa vuoden 2022 syksyn tavoitteena on aloittaa perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatussuunnitelman jalkauttaminen yhteistyössä opetus- ja varhaiskasvatuspalveluiden, kirjasto- ja museotoimen sekä paikallisten järjestöjen ja opistojen kanssa. Tavoitteena on myös jatkaa yhteistyötä perusturvakuntayhtymä Karviaisen kanssa kulttuurin ja taiteen hyödyntämiseksi osana hyte-palveluja esimerkiksi etsimällä keinoja edistää yhdenvertaisia osallistumismahdollisuuksia kulttuurielämään ja harrastamiseen. Kulttuurisen yhdenvertaisuuden toteutuminen mahdollistaa kulttuurisen pääoman karttumisen osaksi jokaisen yksilön kyvykkyyttä tehdä valintoja ja toimia aktiivisesti omassa elämässään tavoilla, jotka edistävät hyvinvointia, terveyttä ja mielekästä elämää.

Tasa-arvoisen kulttuuripalvelujen saatavuuden turvaamiseksi etsitään aktiivisesti uusia tapoja ja rakenteita järjestää, levittää ja rahoittaa palveluja, myös hallinnonalarajojen yli.

5.6 ELINVOIMALAUTAKUNTA

Elinvoima- lautakunta	TP 2020	MTA2021	TAE 2021	LTK 2022	KH 2022	MTA21 / TA22%	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	32 041 589	33 509 083	32 960 431	34 184 348	34 676 541	103,5 %	33 875 840	34 246 734
Toimintakulut	-24 811 738	-26 407 669	-25 660 211	-27 765 233	-27 728 078	105,0 %	-26 160 481	-26 896 154
Valmistus omaan käyttöön	194 235	215 000	147 444	238 600	238 600	111,0 %	218 600	218 600
Toimintakate	7 424 086	7 316 414	7 447 664	6 657 715	7 187 063	98,2 %	7 933 959	7 569 180
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	21 660 462	22 480 146	22 480 146	23 342 320	23 342 320	103,8 %	23 280 975	23 280 975
Toimintakulut	-2 515 507	-2 285 956	-2 285 956	-2 098 494	-2 221 315	97,2 %	-2 159 970	-2 159 970

Elinvoimalautakunta kp 4000	TP 2020	MTA2021	TAE 2021	LTK 2022	KH 2022	MTA21 / TA22%	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %		
Toimintakulut	-24 415	-18 190	-18 187	-19 166	-19 123	105,1 %	-19 336	-19 548
Toimintakate	-24 415	-18 190	-18 187	-19 166	-19 123	105,1 %	-19 336	-19 548
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-465	-750	-750	-1 500	-1 500	200,0 %	-1 500	-1 500

ELINVOIMALAUTAKUNTA	TP 2019	TP 2020	MTA 2021	KEHYS 2022	KH 2022
Ulkoiset toimintatuotot	10 031 146	10 381 127	11 028 937	11 186 343	11 334 221
Valmistus omaan käyttöön	275 299	194 235	215 000	220 000	238 600
Ulkoiset toimintakulut	-23 566 739	-22 296 231	-24 121 713	-23 523 219	-25 506 763
Toimintakate	-13 260 294	-11 720 869	-12 877 776	-12 116 876	-13 933 943

Sitovuustaso kunnanvaltuustoon toimintakate – pysyvien vastaavien myyntivoitot = 7 187 063 - 1 500 000 = 5 687 063

Elinvoimalautakunta koostuu kahdeksasta tulosalueesta, jotka on jaettu kahteen keskukseseen. Tehtävänä on huolehtia tuki-, kunnallisteknisten-, kaavoitus- ja maankäyttö- ja tilapalveluiden tuottamisesta, liikunta- palveluista, vesihuollon palveluista sekä ateria- ja puhdistuspalveluista. Kunnan strategian ja asetettujen tavoitteiden mukaisesti elinvoimalautakunta kehittää ja ylläpitää hyvää yhdyskuntarakennetta sekä luo edellytykset kunnan asukkaille ja elinkeinoelämälle toimia terveellisessä, turvallisessa, viihtyisässä ja toimivassa ympäristössä. Lisäksi tehtävänä on järjestää kunnan peruspalveluille toimivat ja tehokkaat tilapuitteet.

Riskin kuvaus	Riskin hallinta	Riskin toteutumisen seuranta
Taloustilanteen vaikutus palvelutasoa laskevasti	Toimet kohdistetaan turvallisuuden ja terveyden varmistamiseen	Tehtävien toimeenpanojärjestyksen hallinta
Koronapandemian odotetaan olevan ohi vuoden 2022 aikana. On turvattava paluu normaaliin toimintaan.	Pandemian seurauksen saatut kokemukset etätöiden ottamisesta osaksi perustoi- mintaan pyritään hyödyntämään tehokkaasti.	Jatkuva seuranta mm. yksiköpalavereissa.

SOTE päätösten vaikutukset kunnan maksutuottoihin ovat osin epäselviä.	Varmistetaan, että kunnan ja uuden hyvinvointialueen keskinäiset sopimuksen laaditaan oikea-aikaisesti.	Tilannetta seurataan jatkuvasti ja käynnistetään neuvottelut siirtymävaiheesta ja sen jälkeisen ajan toiminnasta.
--	---	---

Taulukko 20. Merkittävät talouden ja toiminnan onnistumiseen kohdistuvat riskit vuoden 2022 aikana

Talous

Lautakunnan osalta talousarviossa pysymistä tai palveluiden tuottamista koskevat merkittävimmät riskit liittyvät mm. energian hinnan ja sääolosuhteiden voimakkaisiin vaihteluihin (mm. lämmitys, valaistus, talvi- ja kesähoito), palvelumäärien nousuun kyseisiä määrärahalisäyksiä nopeammin (uudet tilat, kadut, verkostot, puistot), ulos ja sisään vuokrattujen ja väliaikaisesti tyhjiällä olevien kiinteistöjen määrän vaihteluun. Kunnan omistaman rakennuskannan kunnossapitovelka voi realisoitua vaikeasti ennakoitavina korjaustarpeina ja -laajuuksina. Sisäilmaongelmat ovat jatkuvassa seurannassa ja saattavat edellyttää erityistoimenpiteitä tilanteen korjaamiseksi.

Henkilöstön jaksamiseen ja ikääntymiseen liittyy riskejä vakanssien täyttämisen ja sijaisten saamisen osalta. Toiminnan jatkuvuuden kannalta on tärkeää pitää huolta ns. hiljaisen tiedon siirtymisestä organisaation uudistuessa.

Lautakunnalla on keskeinen tehtävä kunnan maankäytön kehittämisen ohjaajana ja valvojana.

Toiminta

Lautakunnan merkittävimmät, kuntastrategian pohjalta linjatut kehittämistavoitteet talousarviovuodelle ovat seuraavat:

- väestönkasvun lisäksi tavoitellaan myös yritysten ja työpaikkojen kasvua
- ilmastonmuutoksen hillitseminen
- henkilöstön hyvinvoinnin parantaminen panostamalla henkilöstön osaamiseen ja innovatiiviseen johtamiseen
- vastuullinen taloudenpito
- joukkoliikenteen toimintaedellytysten kehittäminen
- luonnossa liikkumisen ja sen virkistyskäytön edistäminen: nykyisten reittien kunnossapidon ja saatavuuden parantaminen
- sähköisiin palveluihin sekä digitalisaation hyödyntämiseen panostaminen
- uudenlaisen toimintakulttuurin luominen keskeisimpänä tavoitteena palvella vihtiläisiä rakentamalla ja ratkaisukeskeisellä asenteella
- lainsäädännön tason ylittävän sääntelyn purkaminen kuntakohtaisissa määräyksissä
- nopeiden verkkoyhteyksien laajentamismahdollisuuksien edistäminen kunnan eri alueilla
- avoimuus- ja osallistumiskulttuurin kehittäminen

5.6.1 Elinvoimapalveluiden tulosalue

Elinvoimapalvelut	TP 2020	MTA2021	TAE 2021	LTK 2022	KH 2022	MTA21 /	TS 2023	TS 2024
						TA22%		
Toimintatuotot	1 669 285	2 020 000	1 744 849	2 585 000	2 783 858	137,8 %	2 593 520	2 602 142
Toimintakulut	-2 051 133	-2 059 587	-2 149 367	-2 235 599	-2 496 492	121,2 %	-2 371 275	-2 433 697
Toimintakate	-381 848	-39 587	-404 518	349 401	287 366	-725,9 %	222 245	168 445

siitä sisäiset

Toimintatuotot	567	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-97 954	-101 578	-101 578	-124 435	-124 435	122,5 %	-124 435	-124 435

MITTAUS- JA PAIKKATIETOPALVELUT

Palvelutarve 2022-2024

Vastuualue tuottaa mittaus- ja paikkatietopalveluja kunnan eri hallintokuntien sekä yritysten ja yksityisten tarpeisiin. Lisäksi paikkatietojärjestelmien ylläpito ja kehittäminen sekä osaltaan myös paikkatietoaineistojen tuottaminen ja ylläpito kuuluu vastuualueelle. Paikkatietojärjestelmät palvelevat laajasti eri hallintokuntia.

Viranomaisilla, yrityksillä ja yksityisillä henkilöillä on jatkuva tarve erilaisille paikkatietoaineistoille, jonka johdosta aineistojen saatavuutta mm. karttapalveluissa ja rajapinnoilla tulee edistää. Paikkatietojärjestelmien kehittämisen osalta on tarve päivittää nykyiset sovellusversiot, koska niihin ei enää toteuteta kaikkia toiminnan kannalta tarpeellisia ominaisuuksia. Päivitystä puoltaa myös etätöiden yleistyminen. Uudet paikkatietosovellusten versiot toimivat etäyhteydellä nopeammin ja vakaammin kuin nykyiset.

Paikkatietojen kattavuus ja laatu ovat aineistojen hyödyntäjille oleellisia asioita omassa toiminnassaan. Luotettavuuden varmistamiseksi aineistojen laatua on tarpeen tarkistaa ja parantaa säännöllisesti.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Mittaus- ja paikkatietopalveluja kunnan eri toimialoille sekä kuntalaisille ja yrityksille tuottaa väliaikaisesti 9 henkilöä, joista yksi on osa-aikaisena. Vihta-toimenpiteenä yksi työsuhde on toistaiseksi täyttämättä. Paikkatietojärjestelminä ovat käytössä Trimblen sovellukset, joilla hoidetaan mm. karttojen ylläpito ja tuottaminen, kaavojen laatiminen, rakennus- ja poikkeamislupien sekä suunnittelutarveratkaisujen käsittely, myytävien ja vuokrattavien tonttien haku, maanvuokrien hallinta, sisäinen ja ulkoinen karttapalvelu sekä rajapintapalvelut. Paikkatietojärjestelmät sisältävät myös Vihdin alueen kiinteistötiedot, rakennus- ja huoneistotiedot sekä väestötiedot.

Ylläpidettävää vektorimuotoista kantakarttaa (kaavan pohjakarttaa) on yhteensä noin 9500 ha. Karttaa on tuotettu usealla eri menetelmällä ja sovelluspäivitysten ja -vaihdosten johdosta myös konvertoitu. Aineistoon on ajan kuluessa muodostunut epäloogisuuksia. Kaikilla kohteilla ei myöskään ole korkeustietoa.

Kaavalaskenta on tärkeässä osassa suunnittelua ja rakentamista sekä tontin muodostusta. Kaikkea laskettua aineistoa ei vielä ole viety paikkatietojärjestelmään. Osittain on myös asemakaava-alueita, joilta laskentaa ei ole tehty lainkaan.

Kiinteistötoimitusten suorittamisesta Vihdissä vastaa Maanmittauslaitos. Kunta hoitaa pitkälti toimitusten valmistelun asemakaavoitettujen alueiden osalta.

Palveluiden järjestämissuunnitelma 2022-2024

Paikkatietojen saatavuutta edistetään toteuttamalla lisää aineistoja karttapalveluihin ja rajapinnoille huomioiden tehtyjen tarvekyselyiden prioriteetti.

Oleellisten toiminnallisuuksien käyttöönsaamiseksi sekä myös etätöiden sujuvoittamiseksi pyritään päivittämään nykyiset työasemapohjaiset paikkatietojärjestelmät selainpohjaisiin versioihin. Toimenpide edellyttää, että hankkeelle saadaan investointimääräraha.

Kohennetaan kantakartan laatua korjaamalla löytyneitä epäloogisuuksia. Aineiston korjaus on edellytyksenä 3D-kantakartan tuottamiselle. Kantakartan ylläpitoon liittyen on tavoitteena tarkentaa alueittain koko kaavoitetun alueen rajamerkkien sijainteja huomioiden ensisijaisesti tulevat asemakaavamuutosalueet. Toimenpide tulee nopeuttamaan jatkossa mm. kaavalaskentaa, kaavan pohjakarttojen laadintaa sekä kiinteistötoimitusten suorittamista. Tarkoituksena on myös selvittää pistepilviaineistojen hyödyntämistä kartan ylläpidossa. Tämä saattaa edellyttää sovellushankintaa.

Kaavalaskennan laatua parannetaan täydentämällä ja tarkentamalla laskentaa samoilta alueilta, joilla tehdään rajamerkkien tarkennuksia.

KAAVOITUSPALVELUT

Palvelutarve 2022-2024

Kaavoituspalvelujen tehtävänä on huolehtia yhdyskuntarakenteen hallitusta ja tasapainoisesta kehittämisestä sekä arvioidun väestönkasvun edellyttämän asuin- ja palvelurakentamisen tonttitarpeen tyydyttämisestä yleis- ja asemakaavoituksen keinoin.

Vihti on mukana valtion ja Helsingin seudun 14 kunnan yhteisessä maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimuksessa. Sopimuksesta vuosille 2020 - 2031 on saatu neuvottelutulos 2.6.2020 ja Vihdin kunnanvaltuusto on hyväksynyt sopimuksen pääosin kokouksessaan 21.9.2020 § 38. Sopimuksessa määritellään tavoitetila 12-vuotisen sopimuskauden osalta Helsingin seudulle sekä kehityspolku tämän tavoitetilan saavuttamiseksi sopimuksessa lueteltujen teemojen osalta. Tavoitetilan ja kehityspolun toteutumista ja toimenpiteitä tarkastellaan ja täsmennetään rullaavasti eduskuntavaalikausittain. Vihdin kunnan tulee kaavoittaa sopimuksen mukaan 125 130 k-m² uutta asumisen kerrosalaa vuosina 2020-2023, ja uusista asunnoista 90 % tulee sijoittua seudullisesti ensisijaisesti kehitettävälle maankäytön vyöhykkeille. Asuntotuotantotavoite Vihdin osalta on 344 uutta asuntoa vuosittain.

Valtio ja kunnat ovat yhteistyössä tehneet MAL 2019-suunnitelman, joka toimii pohjana kuntien ja valtion väliselle maankäyttöä, asumista ja liikennettä koskevalle sopimusmenettelylle. Vihdin kunnanvaltuusto hyväksyi suunnitelman pääpiirteissään kokouksessaan 9.9.2019.

Elinkeinoelämän tarpeisiin on kaavoitettava uusia yhtenäisiä ja riittävän suuria alueita logistiikan ja joukko liikenteen kannalta optimaalisille sijainneille.

Tehtäväalueeseen sisältyvät myös suunnittelutarve-, poikkeamis- ja maisematyölupahakemukset.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Kaavoituspalveluissa on yhdeksän vakituista vakanssia, suunnittelijoita ja avustavaa henkilökuntaa. Lisäksi on yksi liikennesuunnittelija, jonka työpanos jaetaan kunnallistekniikan kanssa. Kaavoituspalveluiden hallinnollisena esimiehenä toimii kaavoituksen tiiminvetäjä. Maankäytön suunnittelu ja lupavalmistelu on omana työnä tehtävää asiantuntijatyötä, jonka tueksi tarvitaan joitakin ulkoa ostettavia palveluita lakisääteisten selvitysten laatimiseksi.

Palveluiden järjestämissuunnitelma 2022-2024

Vihdin strateginen yleiskaava on tarkoitettu päivitettäväksi valtuustokausittain. Vuoden 2022 aikana on tarpeen käynnistää yleiskaavan päivitystyö, vuosien 2022 - 2023 kaavoitusohjelmassa esitetyllä tavalla. Kaavoitusohjelma 2022 - 2023 etenee poliittiseen käsittelyyn marraskuussa. Vuonna 2022 yleiskaavoituksessa edistetään Tervalammen osayleiskaavaa siten, että kaava pyritään saamaan ehdotusvaiheeseen vuoden

2022 loppuun mennessä. Aikatauluun vaikuttaa mm. marraskuussa pidettävän viranomaisneuvottelun sisältö sekä selvitystöiden aikataulu.

Vuonna 2022 asemakaavoituksessa priorisoidaan taajamaa tiivistäviä asemakaavahankkeita, joita on viireillä useita etenkin Nummelan keskustan alueella. Kaavoituksessa tehdään vuoden 2022 vähintään yksi uusi asuinalueavaus, mikä osaltaan edesauttaa kunnan tontinluovutustavoitteiden saavuttamista. Muiden uusien asemakaavoitettavien kohteiden tarve arvioidaan vuosittain, elinkeinokaavat ja taajaman täydennysrakentamiseen ja saneeraukseen liittyvät hankkeet ovat etusijalla. Myös kaavamuutosprosessien jous-
tavuutta kehitetään edelleen.

Kaavoitus		TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TA 2020	TP 2020	1 - 6/2021	TA 2022
Yleiskaavat									
Asemakaavat, hyväksytyt	kpl	2	4		1	5	3	0	3
Poikkeusluvut/Suunnittelu-ratkaisut käsitelty	kpl	62	75	60	80	70	47	40	70
Maisematyöluvut käsitelty	kpl	59	50	20	23	30	32	32	30
Asuntoalueet	p-a ha	0	3,83		0	3	8	0	2
Asuntoalueet	k-m ²	0	2 331		350	15000	21000	0	12000
Työpaikka-alueet	p-a ha	0,48	1,45		0	68	0	0	5000
Työpaikka-alueet	k-m ²	1 700	5 798		0	60000	0	0	1500
Henkilöstömäärä	kpl	8,17	8,2	9,5	8	9,5	8,5	9,4	9,5
Yleiskaavat									
Vihdin strategisen yleiskaavan päivityksen käynnistäminen (osallistumis- ja arviointisuunnitelma) vuoden 2022 aikana. Tervalammen osayleiskaavan edistäminen (kaavaluonnos/kaavaehdotus) siten, että kaava pyritään saamaan ehdotusvaiheeseen vuoden 2022 loppuun mennessä.									

Taulukko 21. Kaavoituksen tunnuslukuja 2017-2022

MAANKÄYTTÖPALVELUT

Palvelutarve 2022-2024

Maankäyttöpalvelut vastaa kunnan maapoliittisten linjausten valmistelusta ja toteuttamisesta, sekä hallinnoi kunnan maaomaisuutta asemakaavatonttien sekä asemakaava-alueen ulkopuolisten alueiden osalta.

Yhtenä maankäyttöpalveluiden keskeisimmistä tavoitteista on hankkia kunnan omistukseen vuosittain uusia asemakaavoittamattomia maa-alueita, eli ns. raakamaata, tulevaisuuden maankäyttöllisiä tarpeita varten. Tehtävänä on myös asemakaavoitettujen tonttien myynti asumisen ja elinkeinotoiminnan tarpeisiin. Lisäksi tehtäviin kuuluu maankäyttösopimusten laatiminen yksityisten omistamien alueiden asemakaavoja laadittaessa sekä kunnan omistamien, palvelurakenteen kannalta tarpeettomien kiinteistöjen myynti.

Tulevalla 3-vuotiskaudella aktiivista ja kohdennettua maanhankintaa jatketaan erityisesti tulevaisuuden työpaikka-alueita varten. Maanhankintaa on tehtävä liikenteellisesti keskeisiltä sijainneilta pohjavesiolosuhteet huomioiden. Asumista varten tehtävää maanhankintaa on tehtävä tiiviissä yhteistyössä kunnan kaavoituksen kanssa siten, että muuttuvat asumispreferenssit tulevat huomioiduiksi jo maanhankintavaiheessa. Asumista varten maata hankittaessa tulee painottaa erityisesti sellaisia alueita, jotka voisivat toteutuessaan tukeutua joukkoliikenteeseen.

Talousarviota laadittaessa Nummelan keskustan alueella on käynnissä paljon taajamaa tiivistäviä asemakaavamuutoksia, joihin liittyy yksityinen maanomistaja ja kaavan hyväksyminen edellyttää siten maankäytösopimusta. Sopimusten laadinta tulee lähivuosina edellyttämään jonkin verran työpanosta. Muita työllistäviä kokonaisuuksia ovat mm. rakennettujen, kunnan oman käytön kannalta tarpeettomiksi käyneiden kiinteistöjen myynti, sillä myyntiohjelmassa on alkavalle 3-vuotiskaudelle suunniteltu useiden rakennusten luovutuksia.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Maankäyttöpalveluissa on 3 vakituista virkaa/toimea: maankäyttösihteeri, maankäyttöasiantuntija ja maankäyttöinsinööri. Maankäyttöpalveluiden esimiehenä toimii elinvoimapalveluiden esimies, eli elinvoimajohtaja. Maankäyttöpalveluiden tehtäväkenttä on omana työnä tehtävää asiantuntijatyötä, jonka tueksi tarvitaan joitakin ulkoa ostettavia palveluita. Rakennettujen kiinteistöjen myyntiä varten tarvitaan kunto-tarkastuksia, ja tonttien myynti edellyttää kuntalain 130 § huomiodien asiantuntijalausuntoa käyvästä arvoista, kun kauppa tehdään muuten kuin kunnanhallituksen etukäteen päättämällä myyntihinnoilla tai tarjouskilpailussa. Lisäksi tonttien myyntiin liittyvää markkinointiaineistoa on toisinaan tarpeen tuottaa ulkopuolisena työnä.

Palveluiden järjestämissuunnitelma 2022-2024

Alkavalla 3-vuotiskaudella maapolitiikan ja kaavoituksen yhteistyö muodostetaan entistään tiiviimmäksi. Tavoitteiden asetannan taustana korostetaan tarvetta yhtenäisille riittävän laajoille työpaikka-alueille, sekä muuttuvien asumispreferenssien mukaisille asuinalueille. Asumispreferenssien muutosta seurataan yhteistyössä kaavoituksen kanssa. Tontinluovutustavoitteiden saavuttamiseksi on tavoitteena vuosittain luoda uusia ja kiinnostavia asuinalueita sekä kehittää prosesseja yhteistyössä muun organisaation kanssa.

Maankäyttöpalveluissa pyritään tekemään määrätietoista työtä kunnalle MAL-sopimuksessa asetettujen asuntotuotantotavoitteiden saavuttamiseksi. Asuntotuotantotavoitteiden saavuttamiseksi tavoitteena on, että kunnan alueella käynnistyy ainakin kaksi kerrostalohanketta vuosittain. ARA:n tukemaa, säännellyn vuokratason piiriin kuuluvaa vuokra-asuntotuotantoa edistetään kaikin käytössä olevin keinoin.

Kunnan oma kiinteistönmuodostustoiminta asemakaavoitetuilla alueilla on tavoitteena käynnistää 2022 - 2024 aikana yhteistyössä mittaus- ja paikkatietopalveluiden kanssa. Kunnanhallituksen hyväksymää rakennusten myyntiohjelmaa pyritään toteuttamaan siinä esitetyn aikataulun puitteissa.

Maanhankinta		TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	Tot. 30.6.2021
Hankittu	ha	47,7	7,95	67,06	43,26	8,46	29,38	70,23	104,81
Hankittu	milj. €	3,969	1,283	0,551	0,996	0,568	0,691	1,27	1,71
Tonttien myynti		TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	Tot. 30.6.2021
Kerrostalotonttien (AKR-3) luovutus	kpl		2	1	1	1		1 + 2 AR	0
Omakotitonttien luovutus	kpl	3	7	9	6	2	8 (+ 2 AP)	11	9
Yritystonttien luovutus	kpl	2	3	5	1	3	2	1	1
Tonttien vuokraus		TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	Tot. 30.6.2021
Vuokrattuja tontteja	kpl	5 (+ 3)	1 (+ 5)	2 (+ 4)	0 (+1)	1	11 (+3)	15	1

Taulukko 22. Maankäyttöpalveluiden tunnuslukuja 2014-2021

ELINKEINOPALVELUT

Palvelutarve 2022-2024

Toimivien yritysten määrä Vihdissä on noin 3 000. Valtaosa niistä eli noin 2 300 on alle viisi henkilöä työllistäviä ja liikevaihdoltaan alle 200 000 €. Toimialoittain osuudet jakaantuvat seuraavasti: Alkutuotanto 2,5 %, Jalostus 26,7 %, Palvelut 68,7 %. Yli viisi henkeä työllistäviä yrityksiä on noin 260. Yritysten määrää on kasvattanut viime vuosina palkkatyön ohella tehtävän sivutoimisen yritystoiminnan kasvu. Pienten ja alkavien yritysten joukossa neuvontapalveluiden tarve on kaikkein suurin.

Vihdin kunnan strategian mukaisesti kunnan elinvoimaisuus tarvitsee yritysten ja työpaikkojen kasvua. Vihdin kunnan elinkeinopalvelut auttavat yrityksiä niiden elinkaaren kaikissa vaiheissa aina alkaen yritystoiminnan suunnittelusta ja kasvattamisesta toiminnan luovuttamiseen jatkajalle tai toiminnan lakkauttamiseen saakka. Vihti on monipuolinen eri palveluiden tarjoaja sekä yrittäjyyden mahdollistava kunta. Kunnan tarjoamilla käytännön palveluilla helpotamme yritysten sijoittumista Vihtiin. Yritykset saavat kaikki tarvitsemansa palvelut saman katon alta – oli kyseessä sitten suuryritys tai vasta aloittava pienempi yritystoiminta.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Elinkeinopalveluiden alkuvuosi sisälsi muutoksia aikaisempaan palvelujärjestelmään. Ensimmäinen niistä koski matkailupalveluiden kehittämistä ja koordinoitua. Kolmen vuoden ajan ulkoa ostetuista palveluista luovuttiin ja toiminta siirtyi elinkeinopalveluiden vastuulle. Huhtikuun lopussa päättyi sopimus alkavien yritysten neuvonnan ostopalveluista. Alkavien yritysten neuvoksi elinkeinopalveluihin palkattiin toukuussa tradenomi Olli-Heikki Dahlgren. Osittain brändikehittäjän työn korvaajaksi viestinnän ja elinkeinopalveluiden tueksi palkattiin työllistämistuella osa-aikainen toimistosihteeri tradenomi Elisa Sievänen vuoden loppuun. Hänen tehtävänä on suunnitella markkinointimateriaalia ja ylläpitää verkkosivustoja. Muutosten tavoitteena on saada aikaan taloudellisia säästöjä ostopalveluita vähentämällä, henkilöresurssien tehokkaampaa käyttöä ja toiminnan vaikuttavuuden helpompaa seurantaa. Yrityksiä informoitiin tehokkaasti muutoksista eikä ongelmia muutosvaiheissa ilmaantunut. Alkavien yritysten neuvontapalvelu tapahtuu nyt kunnan virastotalolla (Asemantie 30) ja niiden määrällinen panostus on 2,5 henkilötyövuotta.

Palveluiden järjestämissuunnitelma 2022-2024

Helmikuussa valtuusto hyväksyi vuonna 2020 valmistellun Vihdin elinkeinostrategian vuosille 2021-2025. Vision mukaan Vihti on Uudenmaan kiinnostavin sijaintikunta toimintaansa kasvattaville yrityksille. Strategiaa tehtäessä korostettiin kunnan ja yritysten yhteistyön parantamisen tärkeyttä ja uusien kannustavien toimintatapojen luomista yrityshankkeiden edistämiseksi.

Koronapandemiasta johtuen elinkeinopalveluiden keskeisenä tehtävänä on ollut tiedottaa yrityksiä haettavissa olevista tukimuodoista. Katsauskaudella onkin ollut kaksi kustannustuen hakukierrosta. Niiden lisäksi on tiedotettu myös muista haettavissa olevista yritystukimuodoista (tapahtumatakuu, luovien alojen yritystuet, strattirahan jatkumahdollisuus). Tiedotus on tapahtunut pääosin sähköisin uutiskirjein, joita yrityksille lähetettiin alkuvuonna kaikkiaan 10 kpl. Uutiskirjeen piirissä on noin 1 800 vastaanottajaa.

Uusien yritysten perustanta oli alkuvuonna 2021 poikkeuksellisen vilkasta. Uusia yrityksiä perustettiin kaikkiaan 135. Vastaavaan aikaan toimintansa lopetti vain 53 yritystä, joten yritysten nettomäärä kasvoi merkittävästi.

Uusien yritysalueiden tonttien myyntiä on käynnistetty markkinoimalla niitä tienvarsinäytöillä, lehti-ilmoituksin sekä sähköisin kampanjoin. Lisäksi on lähetetty suoria tarjouskirjeitä yrityksiin ja kiinteistösijoittajille. Jo olemassa olevia tontteja on markkinoitu ja luovutettu yhteistyössä maankäyttöpalveluiden kanssa. Tulevaisuudessa on tarkoituksena entisestään lisätä kunnan eri yksiköiden yhteisesti antamaa monialaista neuvontaa yrityshankkeiden edistämiseksi.

Pandemian vuoksi yrityskäyntejä vältettiin alkuvuonna ja niitä alettiin tehdä vasta alkukesällä. Yrityskohtaisia asiakastapahtumia oli alkuvuonna 126.

Matkailun kehittämiseksi kunta hallinnoi kahta yritysryhmähanketta, joissa on yhteensä 11 yritystä. Niiden lisäksi matkailua edistetään Menopaluu Uudellemaalle -hankkeessa, jossa Vihdillä on kaksi kehittämissihoa kunnan vetovoiman ja vierailijoiden lisäämiseksi. Lisäksi olemme mukana mm. Luksian yritystoimintaa edistävässä Parempaa Resilienssiä -hankkeessa.

MARKKINOINTI JA VIESTINTÄ

Palvelutarve 2022-2024

Markkinoinnin ja viestinnän tehtävä on lisätä Vihdin tunnettuutta, tukea kuntaa sen perustehtävän suorittamisessa sekä edesauttaa toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Markkinointi ja viestintä toimintona tukevat myös kunnan muita yksiköitä ja työntekijöitä materiaalien toteuttamisessa eri viestintäkanaviin sekä yleisessä hionnassa brändinmukaiseen suuntaan. Markkinointi- ja viestintätoimenpiteiden tavoitteena on lisätä kunnan kiinnostavuutta matkailu- ja asuinpaikkana, työmarkkinoilla sekä yrittäjien keskuudessa.

Vihdin tunnettuutta lisätään suunnitelmallisilla markkinointitoimenpiteillä ja brändikampanjoinnilla. Lisäksi pyritään ansaitsemaan näkyvyyttä paikallis- ja valtakunnan mediassa aktiivisella tiedottamisella ja muulla mediayhteistyöllä. Kunta tekee vaikuttamistyötä myös valtakunnallisten päättäjien kohderyhmälle.

Kuntalaisille suunnatulla viestinnällä vastataan vihtiläisten tiedontarpeeseen, kerrotaan kunnan toiminnasta sekä luodaan väyliä, joiden kautta asukkaat voivat osallistua ja vaikuttaa siihen.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Markkinointi- ja viestintäpalveluja tuottaa Vihdin kunnassa yksi henkilö. Viestintäkanavina toimivat muun muassa Vihdin kunnan internet- ja intrasivustot sekä sosiaalisen median kanavat (Facebook, LinkedIn, Twitter, YouTube) sekä kunnan tapahtumakalenteri ja harrastushaku. Kuntaa markkinoidaan myös omissa ja muiden toimijoiden tapahtumissa (screenit, esitteet, äänimainokset). Yhteistyö paikallisten ja valtakunnallisten medioiden kanssa sekä aktiivinen tiedottaminen ovat tärkeä osa kunnan viestintää.

Palveluiden järjestämissuunnitelma 2022-2024

Kunnan kotisivujen uudistamista kartoitettiin vuoden 2021 aikana ja samalla parannettiin niiden saavutettavuutta voimassa olevan digipalvelulain mukaiseksi. Kotisivujen laajempi muutostyö on tarkoitus toteuttaa vuoden 2022 aikana, talousarvioesityksessä on mukana tämän edellyttämä määrärahavaraus.

Markkinoinnissa panostettiin vuonna 2021 elinkeinostrategian jalkauttamiseen ja tehtiin määrätietoista työtä Vihdin tunnettuuden lisäämiseksi yritysten hyvänä sijoittumispaikkana. Vuonna 2022 voimaan astuu uusi kuntastrategia, ja markkinoinnin ja viestinnän keinoilla on tärkeä rooli sen toimeenpanon tukemisessa ja jalkautumisessa koko strategiakauden aikana.

Brändinmukaiset markkinointi- ja viestintätoimenpiteet lisäävät kunnan elinvoimaisuuden kasvua ja taloudellisen tilanteen parantumista esimerkiksi tukemalla kunnan väestönkasvutavoitteiden toteutumista. Aktiivisen sekä tehokkaan viestinnän ja markkinoinnin tarve pysyy nykyisellään tai kasvaa tulevana vuosina, kun kilpailu kovenee uusista, kuntaan muuttavista asukkaista ja yrityksistä sekä muista alueen vetovoimaisuutta lisäävistä toimijoista.

5.6.2 Liikuntapalvelut

Liikuntapalveluiden tulosalue	TP 2020	MTA2021	TAE 2021	LTK 2022	KH 2022	MTA21 / TA22%	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	161 466	195 700	126 000	195 700	195 700	100,0 %	197 388	199 097
Toimintakulut	-1 045 926	-716 968	-721 711	-740 907	-753 971	105,2 %	-754 931	-771 323
Toimintakate	-884 460	-521 268	-595 711	-545 207	-558 271	107,1 %	-557 543	-572 226
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	27 298	30 000	30 000	30 000	30 000	100,0 %	30 000	30 000
Toimintakulut	-440 475	-82 413	-82 413	-71 664	-71 664	87,0 %	-71 664	-71 664

Palvelutarve 2022-2024

Liikuntapalveluiden toiminta-ajatuksena on tuottaa monipuoliset matalan kynnyksen liikuntapalvelut lähellä kuntalaista sekä kannustaa kuntalaisia omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen.

Koronapandemia on vahvistanut entisestään monia jo entuudestaan keskeisiä liikunnan edistämisen tavoitteita. Fyysisestä aktiivisuudesta ja liikuntaa edistäviä toimenpiteitä tulee osata kohdentaa oikeille väestöryhmille, jotta esimerkiksi polarisaatiokehitys voidaan kääntää laskuun. Erityisesti tulee vahvistaa ihmisten kykyä ja mahdollisuuksia liikkumiseen sekä liikunnan harrastamiseen, mikä edellyttää eri hallinnonalojen toimenpiteitä ja yhteistyötä. Koronapandemia on korostanut liikkumisen ja liikunnan harrastamisen tärkeyttä osana ihmisten hyvinvointia ja terveyttä, mutta liikunnalla on myös merkitystä koronapandemian terveyshaittojen vähentämisessä.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Liikuntapalveluiden pääasiallinen toiminta kohdistuu syys-toukokuulle kausiohjelman sekä Liikunnallinen elämäntapa vihtiläisen hyvinvoinnin perustana -hankkeen kautta. Liikuntakoordinaattori vastaa liikunta-neuvonnasta, erilaisten tapahtumien sekä luontoliikunnan koordinoinnista sekä toteutuksesta. Lisäksi liikuntapalveluiden toimintaa ylläpitää uimahallityöntekijä sekä toimistosihteeri 60 % työajalla. Liikuntapäällikön vastuulla on strategisten linjausten jalkauttaminen sekä toiminnan kehittäminen.

Toimintaa järjestetään pääasiassa Nummelassa sekä kirkonkylällä kahdeksan ohjaajan sekä muutaman yhteistyökumppanin voimin. Lasten ja nuorten lomatoiminta on toteutettu liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalvelujen yhteistyönä.

Palveluiden järjestämissuunnitelma 2022-2024

Liikuntapalveluita tuotetaan tulevaisuudessa poikkihallinnollisessa yhteistyössä sekä kumppanuuksia hyödyntäen, näin luodaan mahdollisimman laajat puitteet liikkumiseen sekä liikunnan harrastamiseen. Liikkumisen vaikuttavuuden lisäämiseksi sekä poikkihallinnollisen yhteistyön onnistumiseksi luodaan liikkumishjelma, jossa määritellään yhteiset tavoitteet, toimenpiteet sekä ohjelman toteutumisen seuranta. Kumppanuudet mahdollistetaan kumppanuussopimuksilla, tavoitteena toimintapisteiden lisääminen ohjauskaudelle 2022-2023.

Liikuntapalveluiden omassa palvelutuotannossa vuoden 2022 painopisteinä tarkastellaan nykyisiä aukiolo-aikoja sekä saavutettavuutta ja tehdään näihin tarpeelliseksi katsottuja toimenpiteitä. Liikuntapalvelut tulee siirtymään kahteen ohjauskauteen, jatkossa palveluita tarjotaan talvikaudella sekä kevennetyllä kesäohjelmalla. Kesäohjelmaan sisältyy myös lasten ja nuorten liikunnallinen leiritoiminta.

Liikuntapalvelut		TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP2019	TP2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024
Uimahallin kävijät	kpl	44 598	51 917	52 000	64 825	38 781	52 000	52 000	52 000	52 000
Liikuntaryhmien toteutunut lukumäärä	kpl			67	82	89	73	80	80	80
Liikuntaneuvonta	kpl	235	162	170	107	62	180	180	180	180
Avustuksella liikuttettavien määrä	kpl	348 599	298 008	392 823	382 224	387 263	350 000	350 000	350 000	350 000
Uimakoulujen osallistujien uimataito prosentteina	kpl			85 %	87 %	85,7% 1.-2.-lk	90,0 %	90	90	90

Taulukko 23. Liikuntapalveluiden tunnuslukuja 2016-2024

5.6.3 Tukipalveluiden tulosalue

Tukipalvelut	TP 2020	MTA2021	TAE 2021	LTK 2022	KJ 2022	MTA21 / TA22%	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	50	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-2 277 668	-2 357 082	-2 357 027	-2 377 292	-2 376 892	100,8 %	-312 509	-318 253
Toimintakate	-2 277 618	-2 357 082	-2 357 027	-2 377 292	-2 376 892	100,8 %	-312 509	-318 253
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-7 933	-6 891	-6 891	-500	-500	7,3 %	-500	-500

Teknisen tukipalvelut sisältävät elinvoimalautakunnan kokouskulut ja lautakunnan alaisen toiminnan yhteiset jakamattomat henkilöstö- ja toimistokulut.

Pelastustoimi

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos (isäntäkuntana Espoon kaupunki) on vastannut yhteistoimintasopimuksen perusteella pelastustoimesta Vihdin kunnassa ja myös muissa läntisen Uudenmaan kunnissa. SOTElainsäädännön myötä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy maakunnalle. Pelastuslaitoksen hallintoa varten on asetettu johtokunta, jossa on yksi jäsen Vihdin kunnasta. Sopijakuntien yhteistyöelimenä toimii kuntajohtajista tai muista kuntien edustajista koostuva neuvottelukunta, joka toimii neuvoo-antavana elimenä mm. toiminnan suunnittelua, talousarviota, investointien valmistelua ja palvelutason määrittelyä koskevilla asioilla.

Infra- ja tukipalveluiden keskus valvoo osaltaan, että pelastustoiminta Vihdin kunnassa toteutuu yhteistoimintasopimuksen ja kunnan kokonaisedun mukaisesti. Lisäksi keskus hoitaa yhteistoimintasopimuksen mukaiset velvoitteet Vihdin kunnan osalta (tilavuokraus, hallinto, talous). Pelastustoimen järjestäminen tällä menettelyllä päättyy vuoden 2022 lopussa. Kunnan on varmistettava talousarviovuoden aikana, että pelastustoimen hoitamiseen liittyvät sopimukset neuvotella niin, että pelastustoimi jatkuu katkeamattomana.

5.6.4 Kunnallisteknisten palveluiden tulosalue

Kunnallisteknis- ten palvelujen tulosalue	TP 2020	MTA2021	TAE 2021	LTK 2022	KH 2022	MTA21 / TA22%	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	476 831	354 600	357 393	243 355	243 355	68,6 %	245 785	248 245
Toimintakulut	-2 930 234	-2 903 043	-2 918 095	-2 927 832	-2 803 080	96,6 %	-2 834 488	-2 897 776
Valmistus omaan käyttöön	103 451	100 000	42 444	108 600	108 600	108,6 %	108 600	108 600
Toimintakate	-2 349 952	-2 448 443	-2 518 258	-2 575 877	-2 451 125	100,1 %	-2 480 103	-2 540 931
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	195 875	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-640 324	-465 382	-465 382	-292 582	-292 582	62,9 %	-292 582	-292 582

Palvelutarve 2022-2024

Kunnallistekniikan keskeisin tavoite on huolehtia kunnan omistuksessa olevien yleisten alueiden toimivuudesta, turvallisuudesta, hoidosta ja kunnossapidosta.

Kunnallistekniikan ajoratoihin sisältyvät tiet ja kadut, pientareet, kevyenliikenteen väylät, pysäköintialueet ja torit. Yhteensä ylläpidettävää katuverkostoa on noin 650 000 m² (n. 150 km). Kunnallistekniikan palveluiden katuverkosto kasvaa vuosittain keskimäärin 10 000 m² (1 km) ja kevyenliikenteenväyliä 500 m².

Tämä kasvattaa vuosittain kunnallistekniikan palveluverkon ylläpitokustannuksia. Katuverkon laajuuden ja etäällä toisistaan olevien taajamien vuoksi on perusteltua hoitaa alueita talvisin alueurakoina. Kunnan oma henkilöstö keskittyy pääasiassa Vihdin päätaajaman Nummelan katujen talvikunnossapitoon. Kunnallistekniikan katuverkoston korjausvelan hillitsemiseksi tulee katujen saneerauksiin ja uudelleen päällystykseen varata riittävä määrä rahaa.

Viheralueisiin sisältyvät kaikki Vihdin kunnan alueella sijaitsevat puistot, uimarannat virkistysalueet, teiden viheralueet, kiinteistöjen istutukset, kosteikot, leikkipuistot, matonpesupaikat ja muut viheralueet, joita on noin 700 000 m². Vuosittain viheralueet kasvavat keskimäärin 5 000 m². Viheralueiden ylläpito tehdään vakituisen henkilökunnan lisäksi suureksi osaksi kausityönä.

Kunnallistekniikan liikuntapaikkatuotanto ylläpitää sekä kesä- että talvilajien ulkoliikunta- ja harrastepaikkoja kuten kahta urheilukenttää, luistintratoja ja kuntoratoja. Liikuntapaikkojen ylläpitoon kuuluu myös uimahallin ja kuntosalilaitteiden järjestelmien sekä liikuntapaikkojen kuntoiluvälineiden ja huoltorakennusten yleishuolto. Urheilukenttien ylläpitoon vaikuttaa se, millä tasolla ja mitä urheilua siellä harrastetaan, käyttävätkö sitä koululaiset, käytetäänkö sitä talvisin sekä mikä on kentän hoitotaso. Vihdin urheilukentistä suurin osa on hiekkapintaisia. Hiekkakentät ovat yleensä harjoitus- ja koululaiskenttiä. Kesäisin niillä harrastetaan esimerkiksi jalkapalloa tai pesäpalloa ja talvisin luistelua sekä jääkiekkoa. Lisäksi kunnallistekniikka hoitaa kahta nurmikenttää sekä kahta kilpailutasoista tekonurmea, kilpatason pesäpallokenttää ja kahta harjoituskenttää tekonurmea. Näiden lisäksi ylläpitoon kuuluu tennis- ja beachvolley-kenttiä.

Kunnallistekniikan ylläpidon toiminnan seuraukset ovat yleensä välittömästi tekijänsä ja kuntalaisten havaittavissa. Toimintaa ohjaa myös kohteista tuleva tai suoraan kuntalaisilta tuleva palaute.

Kunnallistekniikan suunnitelmallinen ylläpito takaa kohteiden kunnan ja käytettävyyden säilymisen sekä optimaaliset käyttö- ja kunnossapitokustannukset.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Kunnallistekniikan osalta palvelutuotantoa hoidetaan perustasolla 25,5 henkilön voimin. Vuoden 2021 aikana henkilöstömuutoksia on tapahtunut paljon. Tämän hetkinen vahvuus 9/2021 on 18,5 henkilöä. Kunta hoitaa itse alueiden rakentamisen, kunnossa- ja ylläpidon sekä rakennuttamisen. Ulkoisilta palveluntuottajilta ostetaan muun muassa erikoistyöt, joihin kunnalla ei ole kalustoa tai henkilökuntaa.

Kunnallistekniikan vastuualueet jakaantuvat seuraaviin pääalueisiin: kadut, puistot ja viheralueet, liikunta- paikat sekä maanrakennusyksikkö, jossa pääpaino on investointikohteiden rakentamisessa, mutta myös esim. putkirikkojen korjaaminen kuuluu maanrakennuksen vastuisiin. Lisäksi kunnallistekniikassa on tiivis asiantuntijaryhmä, joka hoitaa mm. suunnittelun ohjauksen, omat suunnittelutehtävät, talouden pidon, yksityistieavustukset, metsäomaisuuden ylläpidon, jätehuollon sisältäen romuajoneuvojen käsittelyn, kilpailutukset sekä rakennuttamistehtävät, johon kuuluu myös tilaajan työturvallisuusvastuiden hoitaminen.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Kunnallistekniikan toiminnan keskiössä ovat kadut sekä yleiset alueet (puistot, leikkikentät, uimarannat sekä liikunta-alueet). Kunnan rakentamien alueiden hoitoon sekä ylläpitoon tulee kiinnittää erityistä huomiota, jotta alueet ovat parhaalla mahdollisella tavalla kuntalaisten käytettävissä ja mahdollisimman hyvin saavutettavissa vuoden jokaisena päivänä. Hoidon ja ylläpidon merkitys korostuu etenkin siinä, että korjausvelan kertyminen tulisi saada tasapainoon tehtävien uudisinvestointien suhteen, jolloin investointien tulisi tukea peruskorjausten muodossa tätä tavoitetta. Myös henkilöstön kehittäminen tukee voimakkaasti peruspalveluiden järjestämistä ja tähän tavoitteeseen tulee panostaa, jotta henkilöstön osaaminen ja suoriutuminen ovat oikealla tasolla suhteessa tehtävien määrään sekä vaikeustasoon nähden.

Kunnallistekniikan toimialalla tulee kehittää sähköisiä järjestelmiä omaisuuden hallintaan liittyen, joka tukee osaltaan peruspalveluiden luotettavaa tuottamista ja tuo lisäarvoa kuntalaisille oikea-aikaisten korjaus- sekä saneeraustoimien myötä. Lisäksi sähköisten palautejärjestelmien sekä sähköisten lupapalveluiden kehittäminen tulee olla tärkeässä osassa kunnallistekniikan toiminnassa.

Kunnan uusi tavoite metsien hoidon sekä metsäomaisuuden käytön suhteen on, että metsien hoito tapahtuu kestäväällä tavalla ja ilmastonmuutosta ehkäisevästi. Tämä vaatii toiminnan voimallista kehittämistä sekä osaamistaidon sekä yhteistyön syventämistä eri sidosryhmien välillä. Erityisesti nämä tavoitteet korostuvat alueilla, joissa virkistyskäyttö on merkittävässä roolissa sekä alueilla, joilla on luonnonsuojelullista merkitystä sekä arvoa. Tämän tavoitteen saavuttaminen vaatii kunnassa panostamista niin henkilöstöön kuin uuden metsänhoitosuunnitelman laatimiseen.

Vihdin kuntastrategiassa kuntaa kuvataan aktiivisten ihmisten Vihtinä – strategian tukemiseksi kunnallistekniikan tavoitteena on tuottaa kestävästi uusia palveluja kuntalaisille ja keskittää resursseja etenkin olemassa olevien alueiden ylläpitoon sekä peruskorjausten tekemiseen. Lisäksi tulee panostaa kaluston ylläpitoon, koska kunnan käytössä olevat laitteet ja koneet alkavat olla käyttöikänsä lopussa. Lisäksi tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, että liikuntapaikkatuotannon vastuut ovat kasvaneet merkittävästi ja uusien alueiden hoitaminen sekä ylläpito vaativat henkilöstöresurssien kasvattamista.

Vihta-ohjelman mukaiset säästöt toteutuvat myös vuoden 2022 talousarviossa.

5.6.5 Ateria- ja puhdistuspalveluiden tulosalue

Aterian ja puhdistuksen tulosalue	TP 2020	MTA2021	TAE 2021	LTK 2022	KH 2022	MTA21 / TA22%	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	7 330 520	8 209 555	8 098 901	8 236 598	8 134 598	99,1 %	7 261 026	7 263 382
Toimintakulut	-7 184 133	-7 477 063	-7 499 396	-7 574 173	-7 617 343	101,9 %	-7 732 732	-7 947 382
Toimintakate	146 387	732 492	599 505	662 425	517 255	70,6 %	-471 706	-684 000
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	5 997 965	6 710 675	6 710 675	7 034 948	7 034 948	104,8 %	7 034 948	7 034 948
Toimintakulut	-882 322	-892 394	-892 394	-777 793	-900 614	100,9 %	-839 269	-839 269

Palvelutarve 2022-2024

Palvelutarve ateriapalvelussa on 1 664 826 aterialla päiväkodeissa ja kouluissa. Määrässä on hieman kasvua + 30 000 kpl. Ruokailu on tärkeä osa päiväkodin ja koulun opetus- ja kasvatustehtävää. Vihdin Aterialla on viisi hieman toisistaan poikkeavaa ruokalistaa (oppilas/päiväkotikoti/sairaala/kotihoito/henkilöstö) ja lisäksi tehdään erityisruokavaliota noin 35 000 kpl (koulut ja päiväkodit) vuositasona. Aterian myyntipalvelu tapahtuu Peruskuntayhtymä Karviaiselle (kotihoitoateriat, sairaalaan potilas ja henkilöstöruokailu) ja muutamille ulkopuolisiin ruokailijoihin HusAvia (280 aterialla/vuosi ja Länsi-Uudenmaan Maataloushallinto (90 aterialla/vuosi).

Puhdistuspalvelussa koulujen ja päiväkotien siivousneliöt ovat 64 021 m², jossa kasvua on hieman tuonut Kuoppanummen tilaelementti. Puhdistuksen myyntipalveluissa ovat Peruskuntayhtymä Karviaisen virastotalon tilat ja Nummelan terveysasema. Lisäksi virastotalolla puhdistuksen myyntipalveluun kuuluvat Tiera ja Länsi-Uudenmaan Maataloushallinto sekä Hus (laboratorio/ röntgen) Nummelan terveysasemalla.

Talousarvio on laadittu sillä olettamalla, että peruskuntayhtymä Karviainen ostaa Vihdin kunnalta Nummelan sairaalan ateria- ja puhdistuspalvelut, kotihoitoateriapalveluita (19 000 kpl), toimistotilojen siivouksen virastotalolla ja neuvoloiden siivouksen kahdessa kohteessa.

Vihdin kunnan Ateria ei myy Peruskuntayhtymä Karviaiselle 1.1.2022 alkaen kotihoitoateriapalvelun kuljetuksia, posti tai neuvolan näytteitä; sopimus päättyy 31.12.2021.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Ateria- ja puhdistuspalvelun osalta palvelutuotantoa hoidetaan 120 htv voimin. Ateria- ja puhdistuspalvelut tuotetaan omana tuotantona. Lukuun ottamatta uimahallin, kuvataidekoulun sekä Vihtijärven koulun siivous ja keittiön työn osuutta, jotka hankitaan ostopalveluina.

Aterioita toimitetaan seitsemälletoista (17) palvelukeittiölle ja kolmelle toimipisteelle (Luontolan, Vanjärven-, Vihtijärven päiväkotit) kolmesta aluekeittiöstä (Otalampi-talo, Kuoppanummen koulukeskus, Vihdin yhteiskoulu). Nummelanharjun koulun keittiö valmistaa koulun oppilaille ja lukion opiskelijoille ateriat.

Ateria- ja puhdistuspalvelun toiminta perustuu sisäisiin ja ulkoisiin asiakassopimuksiin.

Mitoitusohjelma (Atop) toimii siivouksen suunnittelun ja työohjeiden laatimisen työvälineenä. Perussiivoukset ja ikkunapesu suunnitellaan vuosittain kiinteistökohtaisesti. Osa ikkunoista pestään ostopalveluna työturvallisuus näkökulman takia.

Ateriapalvelun tuotantoa tilauksesta laskutusaineistoon asti hoidetaan Jamix-sovelluksella. Omavalvonnan lämpötilojen dokumentointi, hävikkikirjaaminen ja laadun seuranta kirjataan Fredman Chefsteinin sovellukseen.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Ateria- ja puhdistuspalvelun tavoitteena on kehittää palveluita asiakaslähtöisesti ja reagoida muuttuviin palvelun tarpeisiin.

Aterian elintarvikemäärärahat ovat toteutuneet Koronan takia vuonna 2020 (- 200 000€) pienempänä. Vastaavasti säästöt kohdistettiin vuonna 2021 elintarvikkeisiin. Ta 2022 on määräraha (1, 866 milj. €) palautettu vastaamaan normaalia tasoa, jolla voidaan tarjota asiakasryhmille sekä perusruoka- että kasvisruokavaihtoehto. Elintarvikkeiden hinnan korotukset (Hansel-puitesopimus) ovat olleet 1.2.2021 yleisellä tasolla 1,1 % ja hevituotteet 1.10.2021 5,8 %.

Ulkoisen myynti (sopimus pohjainen) on eriytetty omille kustannuspaikoille ateria (1493) - ja puhdistuspalveluissa (1473). Ateriapalveluiden myynnin toimintakate -53 751 (toimintakulut 438 249 €) ja puhdistuspalvelun myynnin toimintakate -39 534 € (toimintakulut 441 366 €).

Ulkoisen myynnin palvelulle on kohdistettu sekä hallinnon ja toiminnan välilliset ja välittömät kustannukset tilavuokrineen ja poistoihin. Henkilöstön htv ulkoisissa sopimusmyynneissä: Aterian hallinto 0,30 htv ja keittiötyö 5,15 htv (kolmen keittiötä), Puhdistuksen hallinto 0,70 htv, laitoshuolto 9,72, josta Nummellan terveysaseman osuus 8,70 htv.

Ateria- ja puhdistuspalveluiden toiminnasta kerrotaan vanhempainilloissa ja tarvittaessa hyödynnetään kunnan informaatiokanavia. Päiväkotien, koulujen, henkilöstön, sairaalan ja kotihoidon ajan tasalla olevat ruokalistat ovat nähtävillä Jamix Menu internetsivulla. Erityisruokavalion hakeminen tapahtuu sähköisesti www.vihti.fi sivuston kautta. Erityisruokavalion tarjoamisen perusteeksi vaaditaan lääkärintodistus ja henkilökunnalle tarjotaan valvonta-aterian yhteydessä dieettiaterioita tarvittaessa.

Kuoppanummen keittiön (v 2004) peruskorjaus 405 m2 tehdään kesällä vuonna 2022, mikä aiheuttaa ateriatuotannossa poikkeavia järjestelyjä kesällä 2022.

Vihdin Ateria tekee sähköisen asiakastyytyväisyyskyselyn oppilaille. Puhdistus toteuttaa asiakastyytyväisyysmittauksen puhdistuspalveluista. Asiakastyytyväisyyskyselyn keskiarvon tavoite on 3-3,10 (asteikko 1-4).

Henkilöstön ammattitaidosta ja työturvallisuudesta pidetään huolta ammattikoulutuksilla ja työturvallisuusinfoilla.

Vihtaohjelman mukaiset säästöt toteutuvat myös vuoden 2022 talousarviossa.

Ateriapalvelu		TP 2018	TP 2019	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TS 2023	TS 2024
Päiväkotiateriat (ap,lo,vp,pä,ip+ esiop*)	kpl	767 446	675 302	504 512	839 595	805 823	805 823	805 823
Peruskoulu, lukio ja esiop*, ip ateriat	kpl	901 460	803 742	637 011	825 231	828 784	828 784	828 784
Luontaisetuateriat	kpl	75 672	88 042	75 751	89 980	98 367	98 367	98 367
Myyntisop. Sairaalan osastoateriat	kpl	40 200	40 848	44 131	44 713	45 318	45 318	45 318
Myyntisop. Kotihoidon ateriat	kpl	22 000	21 736	21 338	20 000	19 000	19 000	19 000
Kassamyynä (oppilas, hlöstö, sop. As.)	€	256 000	295 669	201 288	285 000	285 000	285 000	285 000
Ostopalvelusopimus; palvelutyö	h	372	372	375	372	372	372	372
Puhdistuspalvelu		TP 2018	TP 2019	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TS 2023	TS 2023
Siivottavat kokonaism ² :t, joista:	m ²	85 645	88 052	86 581	85 743	83 267	83 267	83 267
päiväkodit	m ²	14 831	13 751	13 921	13 021	12 417	12 417	12 417
koulut	m ²	50 058	51 345	53 078	51 000	49 519	49 519	49 519
muut (toimisto, kirjasto mm.)	m ²	12 093	12 628	11 793	11 860	11 194	11 194	11 194
myyntisopimus (Karviainen, HUS, yms.)	m ²	6 632	7 631	7 789	7 630	7 738	7 738	7 738
ostopalvelusopimus	m ²	1 979	3 797	4 266	2 232	2 399	2 399	2 399
Henkilöstö (resurssi)		TP 2018	TP 2019	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TS 2023	TS 2023
Työntekijämäärä	hlö	126	125	119	131	125	125	125
Henkilöstön kokonaismäärä htv:	htv	122,13	120,65	122,42	120,97	120	120	120
Puhdistuspalvelu: ohj., lh, yhd.	htv	59,87	55,95	58,05	58,28	58,10	58	58
Ateriapalvelu: kokit, rpte, yhd.	htv	54,74	57,2	56,73	54,90	54,11	54	54
Yhdistelmätyöntekijät sis. ed.	htv	26,06	31,63	32,64	32,34	30,29	30	30
Hallinto, esimiehet, asiantuntijat	htv	7,52	7,5	7,64	7,79	7,79	7,79	7,79

*) siirretty päiväkotiatarioihin vuonna 2023

Taulukko 24. Ateria- ja puhdistuspalveluiden tunnuslukuja 2018-2024

5.7 YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

Ympäristö- lautakunta	TP 2020	MTA2021	TAE 2021	LTK 2022	KH 2022	MTA21 / TA22%	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	364 585	391 000	395 473	420 747	420 747	107,6 %	425 487	430 284
Toimintakulut	-1 312 251	-1 287 713	-1 295 001	-1 407 751	-1 404 732	109,1 %	-1 435 355	-1 466 784
Toimintakate	-947 666	-896 713	-899 528	-987 004	-983 985	109,7 %	-1 009 868	-1 036 500
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	2 125	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-59 991	-76 750	-76 750	-65 513	-65 513	85,4 %	-65 513	-65 513

Ympäristölautakunta kp 4600	TP 2020	MTA2021	TAE 2021	LTK 2022	KH 2022	MTA21 / TA22%	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	0	1 000	1 000	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-10 267	-11 136	-11 064	-10 900	-10 873	97,6 %	-10 998	-11 124
Toimintakate	-10 267	-10 136	-10 064	-10 900	-10 873	107,3 %	-10 998	-11 124
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-371	-100	-100	-400	-400	400,0 %	-400	-400

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	TP 2019	TP 2020	MTA 2021	KEHYS 2022	KH 2022
Ulkoiset toimintatuotot	362 446	362 460	391 000	391 000	420 747
Ulkoiset toimintakulut	-1 280 221	-1 252 260	-1 210 963	-1 245 926	-1 339 219
Toimintakate	-917 775	-889 800	-819 963	-854 926	-918 472

Sitovuustaso kunnanvaltuustoon toimintakate – pysyvien vastaavien myyntivoitot = - 983 985 euroa

Ympäristöpalvelut -tulosalue koostuu kahdesta ns. tulosityksiköstä: Rakennusvalvontapalveluista sekä ympäristöpalveluista. Ympäristölautakunnan tehtävänä on ohjata ja valvoa rakentamista, käsitellä ympäristöä ja rakentamista koskevat lupa-asiat sekä huolehtia ympäristön tilan seurannasta.

Riskin kuvaus	Riskin hallinta	Riskin toteutumisen seuranta
Taloustilanteen vaikutus palvelutasoa laskevasti	Toimet kohdistetaan turvallisuuden ja terveyden varmistamiseen	Tehtävien toimeenpanojärjestyksen hallinta
Vajaan henkilöstöresurssin vaikutus työn kuormittavuuteen ja siten henkilöstön työssäjaksamiseen.		Jatkuva seuranta mm. yksiköpalavereissa.

Taulukko 25. Merkittävät talouden ja toiminnan onnistumiseen kohdistuvat riskit vuoden 2022 aikana

Talous

Ympäristölautakunnan osalta merkittävimmät muuttujat ovat viime vuosina olleet tulojen kehityksessä. Rakennusvalvonnan tulot koostuvat lupamaksuista, joiden kehitystrendi on viime vuodet ollut laskeva. Koronapandemia heikensi tilannetta edelleen vuodelle 2020, mutta vuonna 2021 rakentamisessa ja siten lupamaksuissa on näkynyt elpymistä. Ympäristövalvonnan tulot kertyvät niin ikään lupamaksuista, mutta niiden kehitys ei ole rakennusvalvonnan tavoin suhdanneriippuvaista, vaan tulos on enemmän riippuvainen lupien

ratkaisuun kohdennettavissa olevasta henkilöresurssista. Tuloja muodostuu ympäristövalvonnassa myös valvontasuunnitelman mukaisesta valvonnasta.

Vuodelle 2022 laaditussa talousarvioesityksessä poikkeamaa vuoteen 2021 verrattessa aiheuttavat seuraavat kohdat:

- toimialajohtajan palkka on uudessa talousarviossa jaettu toimialan vastuualueille, toisin kuin vuonna 2021 jolloin palkka oli omalla tukipalvelut-vastuualueellaan. Tämä nostaa henkilöstökustannuksia.
- rakennusvalvonnassa ICT-kuluja on budjetoitu kuluva vuotta enemmän, johtuen Lupapisteen käyttöä koskevan sopimuksen uusimisesta, ja ohjelman käytöstä ensi vuodelle tulevien kulujen kasvamisesta.

Toiminta

Lautakunnan toimintaa ohjaavat talousarviokaudella erityisesti seuraavat kuntastrategiasta nostetut tavoitteet:

- väestönkasvun lisäksi tavoitellaan myös yritysten ja työpaikkojen kasvua
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen
- henkilöstön hyvinvoinnin parantaminen panostamalla henkilöstön osaamiseen ja innovatiiviseen johtamiseen
- vastuullinen taloudenpito
- joukkoliikenteen kehittäminen
- sähköisiin palveluihin sekä digitalisaation hyödyntämiseen panostaminen
- uudenlaisen toimintakulttuurin luominen keskeisimpänä tavoitteena palvella vihtiläisiä rakentavalla ja ratkaisukeskeisellä asenteella
- lainsäädännön tason ylittävän sääntelyn purkaminen kuntakohtaisissa määräyksissä
- nopeiden verkkoyhteyksien laajentamismahdollisuuksien edistäminen kunnan eri alueilla
- avoimuus- ja osallistumiskulttuurin kehittäminen

5.7.1 Ympäristöpalveluiden tulosalue

Ympäristöpalveluiden tulosalue	TP 2020	MTA2021	TAE 2021	LTK 2022	KH 2022	MTA21 / TA22%	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	364 585	390 000	394 473	420 747	420 747	107,9 %	425 487	430 284
Toimintakulut	-1 301 984	-1 276 577	-1 283 937	-1 396 851	-1 393 859	109,2 %	-1 424 357	-1 455 660
Toimintakate	-937 400	-886 577	-889 464	-976 104	-973 112	109,8 %	-998 870	-1 025 376
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	2 125	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-59 620	-76 650	-76 650	-65 113	-65 113	84,9 %	-65 113	-65 113

Ympäristöpalvelut

Ympäristöpalvelut	TP 2020	MTA2021	TAE 2021	LTK 2022	KH 2022	MTA21 / TA22%	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	73 917	40 000	40 473	65 747	65 747	164,4 %	66 227	66 713
Toimintakulut	-895 076	-821 679	-825 541	-898 988	-897 496	109,2 %	-915 126	-933 176
Toimintakate	-821 159	-781 679	-785 068	-833 241	-831 749	106,4 %	-848 899	-866 463
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0
Toimintakulut	-25 250	-41 934	-41 934	-12 385	-12 385	29,5 %	-12 385	-12 385

Palvelutarve 2022-2024

Yksikön tehtävänä on hoitaa kunnan ympäristönsuojelun valvonta- ja edistämistehtävää, luonnonsuojelua ja eräitä hallintosäännöllä määrättyjä tehtäviä. Ympäristöterveydenhuoltoa ja eläinlääkintähuoltoa hoitaa Länsi-Uudenmaan ympäristöterveys. Ympäristöpalvelut valvoo palvelun järjestämissopimusta.

Vihdin kunta on hyväksynyt Länsi-Uudenmaan kuntien vesienhoidon yhteistyön vision ja strategian 2019-2026. Tavoitteena on yhteistyön avulla parantaa vesien tilaa. Vesiensuojelua toteutetaan monivuotisin yhteishankkeina. Jätevesien käsittelyn viranomaisratkaisut työllistävät edelleen vuonna 2022, sillä haja-asutuksen jätevesijärjestelmiä saatetaan lainsäädännön vaatimuksia vastaavaksi tai toteutukseen haetaan lykkäystä tai poikkeamista ympäristönsuojelumääräyksistä. Neuvontapalvelun kehittämistarpeena on tunnistettu ohjeistuksen laatimisen tarve. Ympäristönsuojelumääräysten ajantasaisuus tarkistetaan.

Ilmastotyötä jatketaan vuonna 2022. Vihdissä vauhditetaan tavoitteellista ilmastotyötä Kestävän energian ja ilmaston toimintasuunnitelman (SECAP) pohjalta siten, että jokaisella palvelukeskuksella ja yksiköllä on toteuttamisvastuu. SECAP-suunnitelma sisältää tavoitteet, strategian ja vision; perus- ja seurantavuoden päästölaskennan; hillintätoimenpiteet ja niiden vaikuttavuuden arvioinnin; skenaariotarkastelut (vapaaehtoinen); riskien ja haavoittuvuuksien analyysin; sopeutumisen tilannekatsauksen ja sopeutumistoimet. Ympäristöministeriön osarahoittama ja Kirkkonummen kanssa yhteinen ilmastohanke päättyy marraskuun 2022 lopussa.

Ympäristölupien käsittelyaika on tällä hetkellä Vihdissä verrattain pitkä ja lupatilanne ruuhkautunut, mikä johtuu käytettävissä olevista henkilöstöresursseista. Vihta-toimenpiteenä päätettiin vuoden 2020 loppuun määräaikainen ympäristötarkastajan tehtävä, joka oli perustettu alun perin helpottamaan lupakäsittelyn tilannetta.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Ympäristöpalveluiden osalta palvelutuotantoa hoidetaan neljän henkilön voimin. Yksikössä työskentelee ympäristöpäällikön lisäksi kolme vakituista ympäristötarkastajaa. Sihteeripalvelut on hajautettu ja jaettu usealle toimistosihteerille.

Osana talousarviota esitetään talousarviovuodelle 2022 sekä suunnitelmavuodelle 2023 avattavaksi määräaikainen ympäristötarkastajan virka, tarkoituksena purkaa kertynyttä luparuuhkaa ja nopeuttaa lupahakemusten käsittelyä. Vuodelle 2022 määräraha sisältyy talousarvioesitykseen.

Palveluiden järjestämissuunnitelma 2022-2024

Kunta hoitaa itse kunnan ympäristövalvonnan tehtävät. Vuonna 2022 ympäristön valvonnan toimenpiteiden tavoitteet määrittelee valvontasuunnitelman perusteella laadittava valvontaohjelma. Kertynyttä luparuuhkaa on määrä purkaa vuosina 2022-2023 määräaikaisen ympäristötarkastajan voimin, mikäli lisäresurssi hyväksytään osana talousarvioesitystä.

Vihdin ympäristönsuojeluhankkeet ja käynnissä olevat monivuotiset projektit toteutetaan alueellisena yhteistyönä kuntien, Uudenmaan ELY-keskuksen ja Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry:n kanssa. Näitä ovat mm. Hiidenvesihanke, Lohikalat Karjaanjokeen -hanke, Elinvoimainen ja esteetön Siuntionjoki -vesistövisio 2030, Länsi-Uudenmaan jätevesineuvonta, Vihdin järvien seurantaohjelman toteuttaminen, osallistuminen Hiidenveden sekä Vihtijoen ja Siuntionjoen yhteistarkkailuseurantoihin (yhteistyössä kunnat ja tarkkailuvolliset laitokset). Kasvihuonekaasupäästöjen seuranta ja ilmanlaadun seuranta ostetaan ulkopuolisina asiantuntijapalveluina alueellisen ohjelman mukaisesti. Uutena hankkeena esitetään Siuntion latvajärvien piilottihankkeen käynnistämistä. Ympäristönsuojeluavustuksia ei jaeta vuonna 2022.

Vihdin päästövähennystavoitteiden saavuttaminen edellyttää ilmastotoimenpiteiden koordinoitua ja seuranta. Vuoden 2023 talousarvioon tullaan harkitsemaan esitettäväksi pysyvän ilmastoasiantuntijan palkkaamista yhteistyössä Kirkkonummen kanssa (jolloin Vihdin osuus olisi puolet asiantuntijan palkkakustannuksista) ottamatta kantaa ilmastoasiantuntijan sijoittumiseen organisaatorakenteessa. Pysyvä ilmastoasiantuntija edistäisi merkittävästi kunnan ilmastotyön jatkuvuutta ja systemaattisuutta, ja mahdollistaisi osallistumisen käynnissä oleviin valtakunnallisiin ja kansainvälisiin rahoitushakuihin. Käynnissä olevassa ilmastohankkeessa (06/2021-11/2022) tuotetut tiedot ilmastotyöllä saavutettavista pysyvistä kustannussäästöistä luovat perustan pysyvän ilmastoresurssin palkkaamiseksi hankkeen päätyttyä.

Löytöeläinten tilapäisestä hoidosta vastaa Läntisen Uudenmaan Eläinsuojeluyhdistys ry, jonka kanssa kunta on tehnyt sopimuksen. Ympäristöpalvelut koordinoi palvelun järjestämistä.

Ympäristönsuojelu ja -valvonta		TP2019	TP2020	1-6/2021
Ympäristölupapäätökset	kpl	1	4	2
Maa-aineslupapäätökset	kpl	1	3	1
Vesilain mukaiset päätökset	kpl	0	0	0
Ympäristölautakunnan antamat määräykset	kpl	4	0	0
Rekisteröinnit	kpl	1	3	0
Hallintopakkoapäätökset	kpl	5	4	2
Viranhaltijapäätökset	kpl	6	23	17
Ympäristönsuojelumääräyksistä poikkeaminen	kpl	1	5	8
Lykkäys jätevesien käsittelyvaatimuksista	kpl	0	0	0
Vapautus vesijohtoon ja viemäriin liittymisvelvollisuudesta	kpl	0	1	0
Kirjalliset vireillepanot, ratkaistu	kpl	3	4	1
Haittailmoitukset, saapuneet	kpl	124	185	81

Taulukko 26. Ympäristöpalveluiden tunnuslukuja 2019-2021

Rakennusvalvontapalvelut

Rakennusvalvonta-palvelut	TP 2020	MTA2021	TAE 2021	LTK 2022	KH 2022	MTA21 / TA22%	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	290 668	350 000	354 000	355 000	355 000	101,4 %	359 260	363 571
Toimintakulut	-406 908	-454 898	-458 396	-497 863	-496 363	109,1 %	-509 231	-522 484
Toimintakate	-116 240	-104 898	-104 396	-142 863	-141 363	134,8 %	-149 971	-158 913
<i>siitä sisäiset</i>								
<i>Toimintatuotot</i>	2 125	0	0	0	0	0,0 %	0	0
<i>Toimintakulut</i>	-34 370	-34 716	-34 716	-52 728	-52 728	151,9 %	-52 728	-52 728

Palvelutarve 2022-2024

Rakennusvalvonta palvelee kuntalaisia ja huolehtii yleisen edun huomioon ottamisesta sekä tasapuolisesta kohtelusta. Rakennusvalvonta opastaa ja edistää laadukkaan rakennuskannan sekä viihtyisän ja turvallisen ympäristön syntymistä ja säilymistä ohjaamalla ja neuvomalla suunnittelijoita, rakentajia, rakennuttajia ja kiinteistöjen omistajia.

Rakennusvalvonnan tehtävänä on valvoa kaavojen ja rakentamisen säädösten noudattamista, huolehtia rakentamisesta ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelystä sekä niihin ja niiden mukaiseen rakentamiseen liittyvästä ennako-ohjauksesta, neuvonnasta ja valvonnasta.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Rakennusvalvontapalveluissa on kolme rakennustarkastajaa, kaksi toimistosihteeriä, määräaikainen rakennustietokäsittelijä ja esimiehenä toimii johtava rakennustarkastaja.

Rakennusvalvonnassa on asiointijärjestelmänä käytössä lupapiste.fi-palvelu, jolla vastaanotetaan hakemukset sähköisesti, sekä Trimble-sovellus, jota käytetään rakennuslupien käsittelyyn ja karttaohjelmalla.

Palveluiden järjestämissuunnitelma 2022-2024

Tulevalla talousarviokaudella Vihdin kunnan rakennusvalvonnan paperiarkiston digitointityötä jatketaan omana työnä. Työn suorittamiseen käytetään lähtökohtaisesti olemassa olevia resursseja, muuttamalla työntekijöiden työskentelytapaa. Näin ollen ei kunnalle työstä koidu kustannuksia muusta kuin ohjelmistojen päivittämisen kautta. Rakennusrekisterin parannustyöhön esitetään edelleen vuodelle 2022 henkilöresursseja.

Vihdin kunnan rakennusvalvonnan toimintaa ohjaamaan otetaan käyttöön www.pksrava.fi yhteisön tuottamat asetusten tulkinnat. Jatkossa rakennusvalvonnasta osallistuu tulevien tulkintojen laadintaan vähintään johtava rakennustarkastaja. Toimintaan osallistuminen edistää kuntalaisten yhdenvertaista kohtelua ja lupa-menettelyjen läpinäkyvyyttä.

Väestörekisterikeskus on uusiutunut yhteistyössä Verottajan kanssa sähköisiä järjestelmiä. Vuoden 2021 aikana tulee rakennusvalvonnalle tarve uusia omaa sovellustaan, jotta tietoja pystytään edelleen välittämään kyseisille tahoille. Järjestelmäpäivitystä on aloitettu vuoden 2021 syksyn aikana ja tulevalle vuodelle 2022 varataan talousarvioon varoja ohjelmakoulutuksia varten.

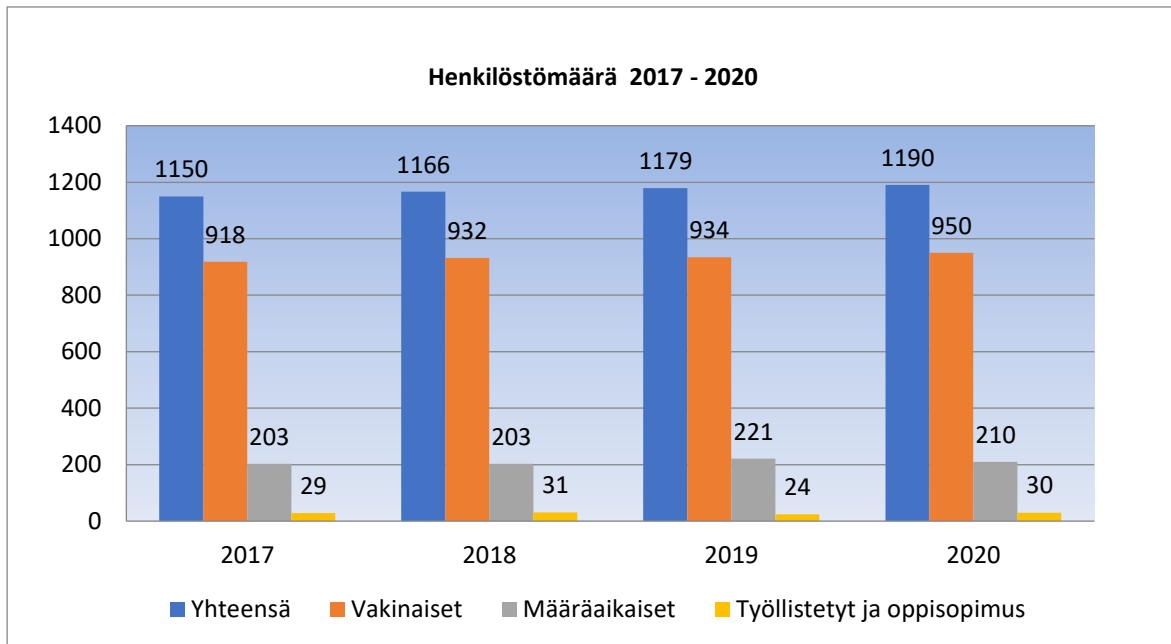
Tulevina vuosina rakennusvalvonnalla on pyrkimyksenä vähentää entistä enemmän paperilla toimitettavaa aineistoa ja palvella asiakkaita sähköisten välineiden kautta. Näin osaltamme tuemme ilmastotavoitteiden saavuttamista. Rakennusvalvonta pyrkii luomaan paremmat yhteistyömahdollisuudet muiden kuntien rakennusvalvontojen kanssa.

RAKENNUSVALVONTA		TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP2019	TP2020	TA2021	1-6/2021
Päätökset:								
Rakennusluvut	kpl	165	141	135	109	124	130	98
Toimenpideluvat	kpl	113	94	105	117	73	100	49
Ilmoitukset	kpl	18	9	2	0	0	1	0
jatkoaika hakemukset	kpl	121	77	80	56	75	90	33
Rakennusaikainen muutos	kpl	17	14	15	12	9	15	5
Yhteensä:	kpl	434	335	337	294	281	336	185
Katselmukset:								
Aloituskokoukset	kpl	76	66	63	67	103	50	56
Pohjakatselmus	kpl	124	112	95	76	95	90	46
Osittainen- tai loppukatselmus	kpl	437	400	350	331	456	300	116
Vastuu päätetty katselmus	kpl	40	48	35	44	58	40	12
Yhteensä:	kpl	677	626	543	518	712	480	230
Uudet rakennukset:								
Rakennukset	kpl	169	139	130	118	120		101
Tilavuus	m ³	165 533	166 597	102 803	223 956	79 283		48 478
Kerrosala	m ²	35 866	32 820	30 110	30 780	17 627		12 459
As.lkm	kpl	243	153	150	100	64		58
Laajennus- ja muutos								
Rakennukset	kpl	23	36	25	16	18		19
Tilavuus	m ³	3 037	97 821	12 489	28 579	3 903		4 765

Kerrosala	m ²	967	14 985	3 157	6 323	908	1 299
As.lkm	kpl	3	0	1	0	-1	0

Taulukko 27. Rakennusvalvonnan tunnuslukuja 2016-2021

6 HENKILÖSTÖ

Kuvio 11. Henkilöstömäärä 2017-2020

Vihdin kunnan palveluksessa oli vuoden 2020 lopussa 1 190 (v. 2019 1179, v. 2018: 1166, v. 2017: 1150) työntekijää. Edellisestä vuodesta henkilöstömäärä kasvoi 11 työntekijällä. Erityisesti vakinaisten työntekijöiden määrä kasvoi 16 työntekijällä. Edellisen valtuustokauden aikana henkilöstömäärä kasvoi yhteensä 40 työntekijällä. Vuoden 2022 talousarvioon sisältyy 7 vakinaisen työntekijä lisäys vuoden 2022 aikana.

Vihdissä kunnan henkilöstötyön strategiset linjaukset sisältyvät kunnan strategiaan. Koko henkilöstöä koskevin tavoitteina vuodelle 2022 on uuden vuonna 2022 valmistuvan kuntastrategian mukaisen toimintakulttuurin ja asiakaslähtöisyyden edistäminen työyksiköittäin, työnantajakuva edistäminen ja työhyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden edistäminen.

Strategiset teot kussakin palvelukeskuksessa on kuvattu tarkemmin tämän talousarvion palvelukeskusten tulostabeleilla. Henkilöstötyö pyrkii tukemaan palvelukeskusten työtä kehittämällä yhä parempia ja ajantasaisempia raportoinnin työkaluja johdon tueksi.

6.1 HENKILÖSTÖKUSTANNUKSET

Käyttötalouden henkilöstökustannusten kokonaismäärä vuoden 2022 talousarviossa on 50,5 milj. euroa (v. 2021 muutetussa talousarviossa 48,8 milj. euroa, v. 2020 tp 48,7 milj. €; v. 2019: 48,9 milj. €; v.2018: 45,9 milj. €; v. 2017: 45,8 milj. €.). Palkkakustannusten kasvu on budjetoitu kasvuprosentin 1,25 % mukaan. Kunnallisen alan työehtosopimukset ovat voimassa 28.2.2022 saakka, joten lopulliset palkkojen korotusprosentit saadaan vasta alkuvuodesta 2022. Talousarvion 2022 henkilöstökustannusten kasvu on henkilöstölisäyksen jälkeen 3,3 % verrattuna vuoden 2021 muutettuun talousarvioon.

Palkat yhteensä	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	MTA2021	TA2022	Ero % 22/21	Ero % 22/20
Henkilöstömenot yhteensä	44 404 330	45 551 445	48 477 118	48 706 699	48 839 726	50 518 700	3,4 %	3,7 %
Palkat yhteensä	35 681 750	36 836 536	39 253 318	38 662 113	38 548 188	40 303 103	4,6 %	4,2 %
Henkilöstösivukulut	8 722 580	8 714 909	9 223 800	10 044 586	10 291 538	10 215 597	-0,7 %	1,7 %

Taulukko 28. Henkilöstökustannusten kehitys Vihdin kunnassa 2017-2022

Talousarviossa palkat ja palkkiot palkkasumma 40,303 milj. € kasvaa vuoden 2021 muutetusta talousarviosta 4,55 %.

Erittely	2017	2018	2019	2020	MTA2021	TA2022
Palkat ja palkkiot	-35 189 634	-36 252 287	-38 350 000	-38 644 542	-38 548 188	-40 303 103
Kokouspalkkiot	-179 837	-189 990	-186 352	-213 292	-161 643	-166 859
Vakinaisten palkat	-27 047 248	-27 539 649	-28 408 069	-29 642 275	-33 625 752	-34 549 274
Tuntipalkat	-1 068 033	-1 438 560	-1 385 115	-1 226 832	-1 350 246	-1 383 310
Määräaikaisten ja sijaisten palkat	-5 932 344	-6 072 760	-6 997 051	-7 083 486	-2 708 668	-3 192 934
Erilliskorvaukset	-1 357 471	-1 136 053	-1 373 413	-632 468	-374 344	-436 971

Taulukko 29. Palkkakustannusten kehitys Vihdin kunnassa 2017-2022

Tulosalueittain tarkasteltuna euromääräisesti ylivoimaisesti suurin kasvu tulee olemaan opetuksen tulosalueella; 993 929 €/4,8 %. Hyvinvointi- ja nuorisopalveluiden henkilöstökustannusten kasvu perustuu koulu- ja oppilaitosnuorisotyön hankkeeseen. Muiden tulosalueiden kasvu selittyy pitkälti jäljempänä kuvattuihin talousarvioon sisältyviin henkilöstölisäyksiin.

Henkilöstömenot tulosalueittain	TP 2018	TP 2019	TP 2020	MTA2021	TA2022	Ero % 22/21 %
Keskusvaalilautakunta	32 041	62 385	0	33 416	38 094	14,0 %
Tarkastuslautakunta	7 220	7 392	8 523	5 201	7 809	50,1 %
Kunnanvaltuusto	54 640	55 074	68 134	46 767	45 129	-3,5 %
Kunnanhallitus	44 527	55 173	94 716	51 332	54 003	5,2 %
Konsernipalvelut	2 933 766	2 883 736	2 624 733	2 966 036	2 971 288	0,2 %
Sosiaali- ja terveyspalvelut	939 711	1 024 714	1 013 610	1 139 804	969 593	-14,9 %
Sivistyslautakunta	17 245	18 133	14 577	17 519	17 733	1,2 %
Opetuksen tulosalue	18 808 667	20 387 586	21 861 660	20 551 579	21 545 508	4,8 %
Varhaiskasvatuksen tulosalue	12 465 094	13 106 241	12 371 862	12 894 833	13 179 028	2,2 %
Hyvinvointilautakunta	10 441	9 587	8 369	10 149	10 274	1,2 %
Hyvinvointi- ja nuorisopalvelut	450 539	409 107	459 518	515 254	616 469	19,6 %
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	771 556	863 453	834 088	923 856	898 204	-2,8 %
Elinvoimalautakunta	13 222	14 569	21 654	13 940	14 123	1,3 %
Ateria- ja puhdistuspalvelut	3 821 760	3 937 601	3 839 355	4 087 053	4 136 189	1,2 %
Tukipalvelut	220 576	265 181	271 650	280 691	255 592	-8,9 %
Kunnallistekniikanpalvelut	995 174	986 661	1 008 015	1 055 483	1 071 918	1,6 %
Tilapalvelut	913 528	998 649	1 043 089	1 086 085	1 219 083	12,2 %
Vesihuoltolaitos	671 117	866 574	759 859	798 823	823 225	3,1 %
Liikuntapalvelut	377 606	457 913	434 609	429 155	468 377	9,1 %
Elinvoimapalvelut	1 123 363	1 208 486	1 271 548	1 291 277	1 417 142	9,7 %
Ympäristölautakunta	11 838	8 828	9 543	9 796	9 473	-3,3 %
Ympäristöpalvelut	529 870	681 370	687 588	631 677	750 446	18,8 %

Taulukko 30. Henkilöstömenot tulosalueittain

Talouden tasapainotuksen VIHTA-ohjelmissa 2020-2022 arvioitiin saatavan säästöä syntyvyyden alentumisen mukanaan tuoman varhaiskasvatuksen hoidossa olevien lasten määrän ja koulujen oppilasmäärän laskemisen vaikutuksen seurauksena. Täysimääräisesti arvioitua säästöä ei saavuteta vuoden 2022 loppuun mennessä. Lasten pahoinvoinnin lisääntyminen ja lisääntyneet hankerahat, lainsäädännön muutokset sekä koronapandemian vaikutuksesta lisääntyneet henkilökunnan sairauspoissaolot ovat lisänneet erityisesti määräaikaisen henkilöstön määrää ja sitä kautta myös arvioituja henkilöstökustannuksia.

6.2 UUDET VAKANSSIT JA RESURSSILISÄYKSET

Tulosalue	Nimike	Virka/toimi	Vakituinen/määräaikainen	Alkamispäivämäärä	Kustannus/vuosi	Vakanssin perustelut
Opetuksen tulosalue						
Perusopetus	Perusopetuksen opinto-ohjaaja	virka	vakituinen	1.8.2022	26 000 € /virka (2022) 55 000 € (2023)	Oppivelvollisuuden laajentamisen yhteydessä 1.8.2021 alkaen
Opiskeluhoito	2 kuraattoria	toimi x 2	vakituinen	Lain astuttua voimaan	84 000 €	Tuleva lakimuutos kuraattoreiden henkilöstömitoituksesta. Esitetty kustannus on koko vuodelta, mutta kustannus on vuodelle 2022 budjetoitu maaliskuusta lähtien 84 000 euroa.
Infra- ja tukipalvelut						
Tilapalvelu	Valvomo-työntekijä	toimi	vakituinen	1.1.2022	45 000€	Kunnan kiinteistöjen valvonta on liian haavoittuva. Tilavarauksjärjestelmän sijaistustehtäviä
Tilapalvelut	Rakennuttaja-sihtööri rekrytointi/yhtäaikainen palvelusuhde	toimi	määräaikainen	3 kk	10 000 € (3 kk)	Käynnissä olevien hankkeiden turvaaminen
Kunnallistekniikka	Kausityöntekijät	toimia	määräaikainen	kesä 2022	0	Koululaiset kausityöntekijöiksi. Muutos aikaisempaan toimintatapaan.
Elinvoimapaalvelut						
Kaavoituspalvelut	Kaavoitus-insinööri	toimi	vakituinen	1.1.2022	54 000€	Maisematyöluja-, suunnittelutarveratkaisu- ja poikkeamislupahakemusten käsittely sekä asema-kaavoitus
Rakennusvalvonta	Rakennustietokäsittelijä	toimi	määräaikainen	1.1.2022	36 300€	Rakennusrekisterin korjaustyö (Vihta tavoite) Työtä jäljellä vielä neljäksi vuodeksi.
Ympäristöpalvelut	Ympäristötarkastaja	virka	määräaikainen 2022-2023	1.1.2022	54 000€	Kertyneen luparuuhkan purku ja lupahakemusten käsittelyn nopeuttaminen.
Elinkeinopalvelut	Toimistosihtööri	toimi	määräaikainen, v. 2022	1.1.2022		Visit Vihti -matkailusivuston ja so-mekanaavien ylläpito ja päivitys, markkinointimateriaalien graafinen suunnittelu ja toteutus

Keskus/tulosalue	Nykyinen nimike	Uusi nimike	Alkamispäivä.	Perustelut
Elinvoimapaalvelut				
Mittaus- ja paikkatietopalvelut	maanmittausteknikko	maanmittausinsinööri	1.1.2022	Ei kustannusvaikutuksia. Selkeyttää toimintaa
Mittaus- ja paikkatietopalvelut	kartoittaja	mittaustyönjohtaja	1.1.2022	Ei kustannusvaikutuksia. Kuvaa paremmin työn sisältöä.
Mittaus- ja paikkatietopalvelut	kartoittaja	paikkatietosuunnittelija	1.1.2022	Ei kustannusvaikutuksia. Selkeyttää toimintaa

Henkilöstölisäyksiä vuoden 2022 talousarvioon sisältyy maltillisesti. Opetustoimen talousarvioon sisältyy määrärahat kahden kuraattorin vakinaisille työsuhteille lakimuutoksen voimaan astumisen jälkeen sekä perusopetuksen opinto-ohjaajan vakinaiselle työsuhteelle. Infra- ja tukipalvelukeskuksen talousarvioon sisältyy uusi vakanssi talotekniikan valvomotyöntekijän työsuhteelle 1.1.2022 alkaen ja määräaikainen rakennuttajasihteerin työsuhde. Elinvoimakeskusten talousarvioon on sisällytetty vakinaisen kaavoitusinsinöörin sekä viestintäasiantuntijan työsuhteet jae määräaikaiset rakennustietokäsittelijän, ympäristötarkastajan ja toimistosihteerin työsuhteet.

Opetuksen tulosalueen kahden kuraattorin uudet vakanssit liittyvät kasvaneeseen palvelutarpeeseen sekä tulevaan lakimuutokseen kuraattoripalvelujen henkilöstömitoituksesta (ml. varhaiskasvatuksen kuraattoripalvelut).

Infra- ja tukipalvelukeskuksen tarve uudelle valvomotyöntekijän vakinaiselle vakanssille perustuu kunnan kiinteistöjen valvonnan haavoittuvuuteen, kun valvomojärjestelmät ovat vain yhden työntekijä varassa. Valvomotehtävien ohella tehtäväkuvaan sisältyy tilavarausjärjestelmän käyttäjän sijaistustehtäviä.

Infra- ja tukipalvelukeskuksen määräaikainen, henkilöstökustannuksia lisäävä tehtävä liittyy tulevaan rakennuttajasihteerin rekrytointiin. Rekrytoinnin yhteydessä on tarkoituksenmukaista, että uuden ja nykyisen työntekijän työsuhteet ovat yhtä aikaa voimassa kolmen kuukauden ajan, jotta käynnissä olevien tilapalvelujen hankkeiden hallinnolliset tehtävät voidaan turvata henkilövaihdoksesta huolimatta. Kustannusneutraali muutos infra- ja tukipalvelujen kunnallistekniikan viheralueiden hoidon henkilöstörakenteessa tapahtuu, kun kausityöntekijöiksi palkataan koululaisia alan ammattilaisten sijasta.

Edellä kuvattujen vakanssien lisäksi elinvoimapalvelujen palvelukeskuksessa ollaan toteuttamassa ilman kustannusvaikutuksia kolme ammattinimikkeen muutosta: maanmittausteknikko → maanmittausinsinööri, kartoittaja → mittausyönjohtaja ja kartoittaja → paikkatietosuunnittelija.

6.3 TYÖHYVINVOINTI

Tiukasta taloudellisesta tilanteesta huolimatta vuoden 2022 talousarviossa henkilöstön osaamisen kehittämiseen ja työhyvinvoinnin edistämiseen sisältyvät määrärahat säilyvät ennallaan. Henkilökuntaetuina jatkavat edelleen kulttuuri- ja liikuntaetuja tarjoava ePassi. Merkkipäivämuistamisten uudet kilpailutetut lahjavaihtoehdot otetaan käyttöön 1.1.2022 alusta lukien.

Keskitetyn koko kunnan henkilöstöä koskevan työhyvinvointitoiminnan tavoitteena vuonna 2022 on jatkaa edellisenä vuonna aloitettua psyko-sosiaalisen kuormittumisen varhaista tunnistamista. Psykososiaalista kuormitusta seurataan, varhaista tukea korostetaan ja työssä jaksamista tuetaan. Erityisiä tukitoimintoja kohdennetaan niille yksilöille ja työyksiköille, joissa on eniten tuen tarvetta käytössä olevien työhyvinvointimittareiden mukaan. Työterveyshuollon kanssa yhteistyönä kunnassa pilotoidaan lyhytterapia-palveluita sekä yli 55-vuotiaille työntekijöille tarjottavaa ikä + -ohjelmaa. Vuoden 2022 erityisenä painopisteenä on koronapandemian jälkeen uuteen normaaliin palaaminen sekä koronapandemian aikana kärsineen yhteisöllisyyden vahvistaminen.

Johtamista tuetaan esimiesvalmennuksilla sekä kaksi kertaa vuodessa järjestettävillä työhyvinvointipulssitapaamisilla. Uusien työntekijöiden perehdyttämistä ja kuntaan sitoutumista vahvistetaan. Perusjärjestelmien käyttöosaamista tuetaan vuoden 2021 aikana pilotoidun OmaOsaaja-verkoston ulottamisella koko organisaatioon.

Työtehtävien kuvaamista jatketaan erityisesti teknisellä sektorilla. Henkilöstötiedolla johtamiseen tehdään vuoden 2022 aikana edistysaskelia tuottamalla helppokäyttöinen ja ajantasainen raportointitieto niin po liittisille päättäjille kuin työyksiköiden esimiehillekin.

Työturvallisuudessa huomio kiinnitetään erityisesti lisääntyneeseen väkivallan uhkaan työyksiköissä sekä työyksikön riskien tunnistamiseen ja toimenpiteiden suunnitteluun.

7 TULOSLASKELMAOSA

VIHDIN KUNTA	TP 2020	MTA 2021	TAE 09/2021	LTK 2022	TA 2022	TS 2023*	TS 2024*	MUUTOS TA22/ TAE21
Toimintatuotot	16 318 581	17 278 304	19 816 839	16 443 255	16 991 148	16 286 527	16 703 273	-14,26 %
Myyntituotot	7 914 705	8 328 511	8 109 660	7 729 189	7 682 875	7 104 387	7 489 726	-5,26 %
Maksutuotot	2 095 576	2 580 700	2 375 160	2 586 300	2 586 300	2 617 335	2 648 742	8,89 %
Tuet ja avustukset	1 981 508	1 760 476	5 052 052	1 890 727	2 503 595	2 346 427	2 346 427	-50,44 %
Muut toimintatuotot	4 326 792	4 608 617	4 279 967	4 237 039	4 218 378	4 218 378	4 218 378	-1,44 %
Valmistus omaan käyttöön	194 235	215 000	147 444	238 600	238 600	218 600	218 600	61,82 %
Toimintakulut	-165 210 425	-172 777 442	-175 420 686	-178 726 268	-177 466 331	-82 806 893	-84 671 837	1,22 %
Henkilöstökulut	-48 706 699	-48 839 726	-49 451 777	-51 291 426	-50 518 700	-51 901 112	-52 959 316	2,16 %
Palkat ja palkkiot	-38 662 113	-38 548 188	-39 127 130	-40 870 589	-40 303 103	-41 437 659	-42 305 702	3,01 %
Henkilösivukulut	-10 044 587	-10 291 538	-10 324 647	-10 420 837	-10 215 597	-10 463 453	-10 653 614	-1,06 %
Palvelujen ostot	-102 227 681	-111 053 565	-112 043 517	-113 187 289	-112 925 932	-16 634 369	-17 006 062	0,79 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 313 035	-7 606 475	-7 931 726	-8 453 441	-8 314 417	-8 528 122	-8 860 372	4,82 %
Avustukset	-5 095 388	-3 494 500	-4 044 066	-3 814 500	-3 879 500	-3 894 474	-3 976 433	-4,07 %
Muut toimintakulut	-1 867 622	-1 783 176	-1 859 600	-1 979 612	-1 827 782	-1 848 816	-1 869 654	-1,71 %
Toimintakate	-148 697 609	-155 284 138	-155 366 403	-162 044 413	-160 236 583	-66 301 766	-67 749 964	3,13 %
Verotulot	128 923 513	129 149 349	133 370 000	136 591 000	136 591 000	70 991 000	67 093 000	2,42 %
Kunnan tulovero	118 444 634	117 393 000	120 913 651	125 353 000	125 353 000	60 941 000	57 083 000	3,67 %
Kiinteistövero	6 580 840	7 370 349	7 370 349	7 325 000	7 325 000	7 159 000	7 159 000	-0,62 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	3 898 039	4 386 000	5 086 000	3 913 000	3 913 000	2 891 000	2 851 000	-23,06 %
Valtionosuudet	40 109 341	32 932 032	32 992 363	34 431 864	34 884 667	14 822 000	14 505 000	5,74 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-192 235	-110 874	246 906	-292 174	-282 174	-583 514	-651 663	-93,15 %
Korkotuotot	90 446	39 000	78 000	35 000	35 000	35 000	35 000	-55,13 %
Muut rahoitustuotot	362 705	1 068 000	1 062 569	628 000	698 000	469 000	470 025	-34,31 %
Korkokulut	-638 120	-803 874	-863 663	-546 174	-606 174	-678 514	-747 688	-29,81 %
Muut rahoituskulut	-7 266	-414 000	-30 000	-409 000	-409 000	-409 000	-409 000	-3,31 %
Vuosikate	20 143 010	6 686 369	10 849 866	8 686 277	10 956 910	18 927 720	13 196 373	0,99 %
Poistot ja arvonalentumiset	-13 239 474	-13 107 131	-13 107 131	-12 985 077	-12 985 077	-13 202 331	-13 835 688	-0,93 %
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0	0	0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	0	0	0	0	0	
Tilikauden tulos	6 903 536	-6 420 762	-2 257 265	-4 298 800	-2 028 167	5 725 389	-639 315	-10,15 %
Poistoeron muutos	189 199	189 500	189 500	189 500	189 500	189 500	189 500	0,00 %
Rahastojen muutos	-3 740 000		463 672					
Tilikauden yli-/ alijäämä	3 352 736	-6 231 262	-1 604 093	-4 109 300	-1 838 667	5 914 889	-449 815	14,62 %
Vuosikate/Poistot %	152,14 %	51,01 %	82,78 %	66,89 %	84,98 %	143,37 %	95,38 %	1,94 %
Vuosikate, euroa/asukas	691	229	371	297	375	647	451	0,95 %
Asukasmäärä	29 146	29 211	29 211	29 222	29 222	29 257	29 291	0,04 %
Kertynyt ali-/ylijäämä	9 795 528	3 564 266	8 191 435	4 082 135	6 352 768	12 267 657	11 817 842	-22,45 %

Toimintakate

Kunnan tuloslaskelman välituloksena esitettävä toimintakate ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Vuoden 2022 talousarvion mukainen toimintakate on noin 160,237 miljoonaa euroa. Tämä tarkoittaa sitä, että kunnan verotuloilla ja käyttötalouden valtionosuuksilla on merkittävä osuus toiminnan rahoituksessa.

Vuosikate

Kunnan tuloslaskelman välituloksena esitettävä vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien suunnitelmapoistojen suuruinen, kunnan tulo-rahoitus olisi riittävä. Kunnan vuosikate on vuonna 2022 yhteensä 10,957 miljoonaa euroa. Vuosikate ei riitä rahoittamaan kunnan poistoja.

Suunnitelman mukaiset poistot

Poistoina esitetään kaikki suunnitelman mukaiset poistot pysyviin vastaaviin kuuluvien aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista. Määrältään ne ovat vuoden 2022 talousarvioissa noin 12,985 miljoonaa euroa. Korkea investointitaso ja tiukentuneet poistoajat tulevat asettamaan taloussuunnitelma-vuosille merkittäviä paineita vahvistaa vuosikatetta.

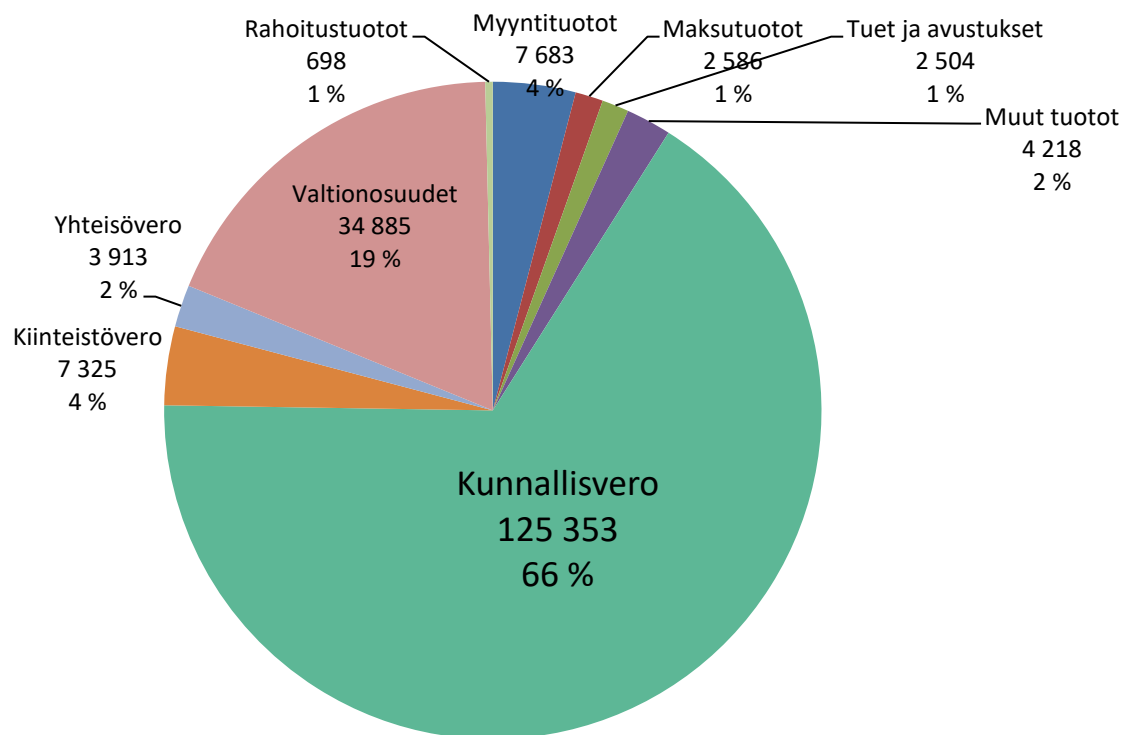
Tilikauden tulos

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan vapaaehtoisia varauksia tai omaa pääomaa. Vihdin kunnan tilikauden tulos on -2 028 167 euroa alijäämäinen ja kun huomioidaan poistoeron muutos, tilikauden alijäämäksi tulee -1 838 667 euroa.

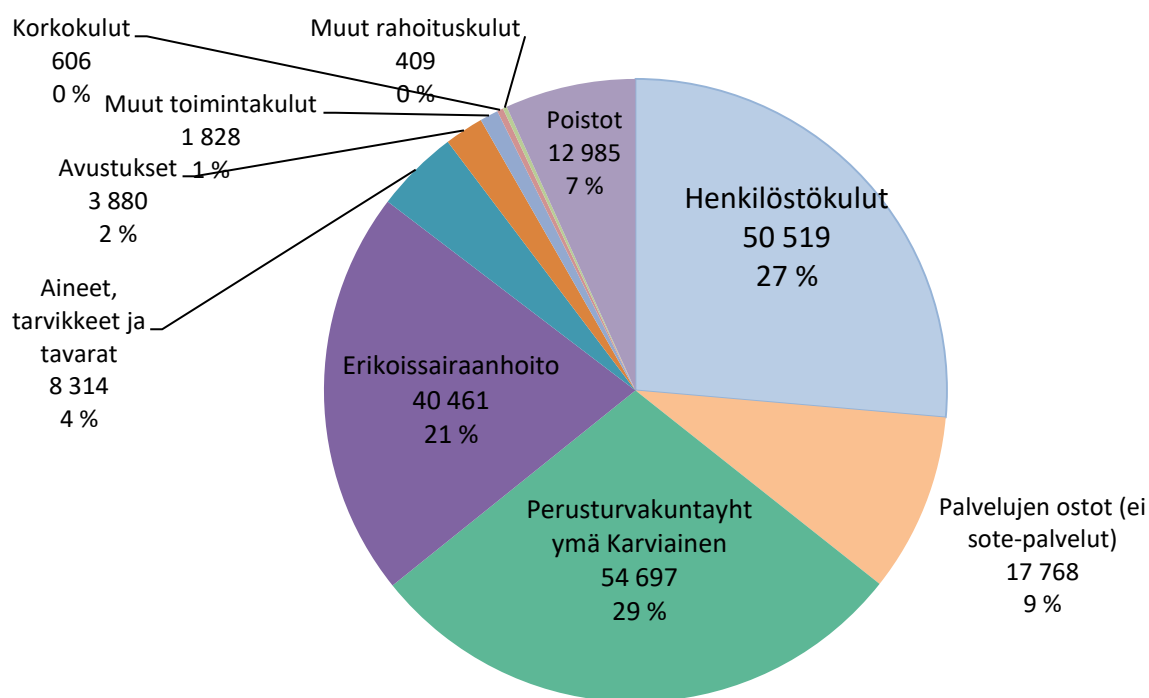
Taseeseen kertynyt kumulatiivinen yli-/ alijäämä

Vuoden 2020 tilinpäätöksessä Vihdin kunnalla on kertynyttä ylijäämää 9,7 miljoonaa euroa. Kumulatiivista ylijäämää on vuoden 2021 tilikauden ennusteen perusteella 8,2 miljoonaa euroa. Kumulatiivisen ylijäämän arvioidaan laskevan 6,4 miljoonaan euroon vuodelle 2023.

Kuntalain 110 §:n mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Taloussuunnitelma sisältää Vihta tasapainotusohjelman toimenpiteet. Taloussuunnitelma ei tässä laskelmassa ole kuntalain mukainen, koska on kumulatiivisesti alijäämäinen.

Kuvio 12. Tulojen jakauma vuonna 2022 (tuhatta euroa)

Kuvio 13. Kulujen jakauma vuonna 2022 (tuhatta euroa)

8 LASKENNALLISESTI ERIYTETTY TILAPALVELUJEN TASEYKSIKKÖ

Kunnanhallituksen päätöksellä 24.10.2011 § 218 Tilapalvelun tulosalue on muutettu laskennalliseksi taseyksiköksi. Järjestelyn tavoitteena on ollut tilavuokrien läpinäkyvyys ja Tilapalvelun kehittäminen kunnan tilaomaisuuden hallintayksiköksi. Pitkällä aikavälillä Tilapalvelun taseyksikön tavoitteena on vastata palvelutuotannon tilojen hankinnasta ja ylläpidosta siten, että korjausvelkaa ei synny.

Tilapalvelun taseyksikön tehtävänä on kunnan rakennettujen kiinteistöjen omistajaohjaus, tilojen suunnittelu- ja rakennuttamisasiat, kiinteistöjen isännöinti, suunnitelmallinen kunnossapito ja huolto sekä vuokraustoiminta. Tilapalveluiden jäännöspääomaan sovelletaan 3 prosentin korkoa. Tilapalvelulle on kohdistettu kunnan lainasalkun pitkäaikaisista veloista vuoden 2020 lopussa yhteensä 63,0 miljoonaa euroa vierasta pääomaa.

Taloussuunnitelmavuosille korjausinvestointien määrää on kasvatettava, koska muutoin hätäkorjauksien määrä kasvaa ja kustannukset nousevat huomattavasti. Viisivuotiskauden 2021-2025 merkittävin talonrakennuksen investointi on Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskus -hanke.

Merkittävät talouden ja toiminnan onnistumiseen kohdistuvat riskit vuoden 2021 aikana

Riskin kuvaus	Riskin hallinta	Riskin toteutumisen seuranta
Korjaustarpeet kunnan omistamissa kiinteistöissä	Kiinteistöjen kunnan systemaattinen seuranta sekä ennakoiivat kunnossapito- ja korvausinvestoinnit	Sähköisenhuoltokirja ylläpitäminen sekä kiinteistönhoidon toiminta kunnossapidossa
Suhdanteista johtuva rakennuskustannusten merkittävä nousu	Kustannusten kasvun huomiointi urakoiden toteutuksen suunnittelussa.	Hintatietojen tiivis seuranta.
Ilkivallan yleistyminen	Ennaltaehkäiseminen yhdessä koulujen ja nuorisotoimien kanssa	Tiivis vuorovaikutus eri toimijoiden kesken
Hiljaisen tiedon katoaminen eläköitymisen myötä	Tiedon periyttäminen organisaatiossa	yksikkökokoukset

Taulukko 31. Merkittävät talouden ja toiminnan onnistumiseen kohdistuvat riskit vuoden 2021 aikana

Palvelutarve 2022-2024

Tilapalvelu vastaa tilojen järjestämisestä kunnan toiminnoille. Merkittävimmän kiinteistömäärän muodostavat varhaiskasvatuksen ja koulujen tilat. Tilapalvelu hoitaa myös uimahallin kiinteistöä.

Keskeisiä tehtäviä ovat suunnittelu, rakennuttaminen, kunnossapito, kiinteistönhoito, isännöinti sekä tilojen hallinnointi. Tilojen vuokraaminen kuntalaisille on tehostumassa sähköisen varauspalvelun avulla. Tilojen kuntokartoitukset kuuluvat tehtäviin. Mahdollisiin sisäilmaongelmiin reagoidaan nopeasti ja korjaustoimiin ryhdytään sisäilmantutkimustulosten edellyttämin keinoin.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Tilapäällikön johdolla yksikön toimistossa työskentelee kiinteistöisännöitsijä, rakennuttajainsinööri, rakennuttajasihteeri, rakennustöiden valvoja, tilavaraussuunnittelija ja kunnossapitopäällikkö. Avoimena ovat rakennuttajainsinöörin ja rakennustöiden valvojan toimet.

Kiinteistönhoitajat, kiinteistönhoitaja/lvi-asentaja, ilmanvaihtoasentaja, valvomonhoitaja ja rakennusammattimiehet ovat tuntipalkkaisessa työsuhteessa. Tilapalvelussa on tiedossa useamman toimistotyöntekijän eläköityminen. Tärkeä tehtävä ja jossain määrin myös riski, on hiljaisen tiedon siirtäminen eläköityviltä työntekijöiltä organisaation sisälle. Samalla tavoitellaan uuden osaavan henkilöstön onnistuneita rekrytointejä. Kasvukauteen sisältyy paljon kausiluontoisia töitä. Näiden töiden ruuhkahuippuihin tilapalvelu käyttää kausityöntekijöitä. Kausityöntekijöiden työtehtäviin kuuluu mm. viheralueiden ja kasvien hoitaminen sekä kiinteistönhoitajien sijaistamista loma-aikoina. Tälläkin hetkellä Tilapalvelu toimii vajaalla henkilöstöllä. Tämän johdosta on turvauduttava ostopalveluihin, jotta välttämättömät työtehtävät kyetään hoitamaan.

Suurin osa kiinteistöpalvelun tiloista on kouluja ja päiväkoteja. Kouluja on 15, joista osassa toimii myös päiväkotit. Päiväkoteja on 11, terveysasemia yksi ja paloasemia kaksi. Lisäksi kirjastot, useat huoltorakennukset, kerhokeskukset sekä lukuisia asuntoja kuuluu tilapalvelun omistuksessa tai hallinnassa oleviin kiinteistöihin. Lisäksi tilapalvelu vastaa tilojen järjestämisestä Perusturvakuntayhtymä Karviaisen toiminnoille.

Oman työn tukena tilapalvelu hankkii suurten hankkeiden suunnittelun, rakennuttamisen ja valvonnan ostopalveluina. Samoin sisäilmamittauksissa ja -tutkimuksissa käytetään ulkopuolisia asiantuntijoita.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Kunnan väkiluvun kasvutavoite strategiassa on 1 % vuodessa. Tämä edellyttää kunnan palvelurakenteen kehittämistä vastaamaan väkiluvun edellyttämään määrää julkisia tiloja. Keskeisiä tilatarpeita ovat lasten ja nuorten palveluihin tarvittava päivähoidon ja koulun tilat. Suunnitellut korjaukset ovat päätehtävä, jota täydentävät ennakoimattomat korjaustyöt.

Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskuksen rakentaminen on käynnissä. Talousarviovuoden aikana rakentaminen etenee perustamisvaiheesta runkorakenteisiin, vesikattoon ja julkisivurakenteisiin. Myös taloteknisten järjestelmien asentaminen alkaa. Hanke toteutetaan elinkaarimallilla eli rakentamisen lisäksi samaan hankintaan sisältyy rakennuksen ylläpito valmistumisesta 20 vuoden ajan.

Mittava yksittäinen käyttötalouden puolelta katettava hanke on Palman alueen rakennusten purkutyö. Työt alkoivat vuoden 2021 puolella ja jatkuvat vielä vuonna 2022. Tilapalvelun käyttötalouteen on varattu talousarviovuodelle 700 000 euron määräraha. Kohteelle on myönnetty ARA-avustusta. Kunnan muut hallintokunnat osallistuvat toiminnalliseen suunnitteluun niin, että saadaan syntymään tarkoituksenmukaiset ja tarpeita vastaavat muuntojoustavat tilat, joissa varhaiskasvatuksen ja koulunkäynnin lisäksi on myös muuta kuntalaisia palvelevaa toimintaa.

Sähköinen palvelu on jo osin käytössä niin, että kaikki kunnan omistamat vuokrattavissa olevat tilat on syötetty järjestelmään. Seuraavana tehtävänä on lukitusjärjestelmien päivittäminen niin, että tilat voidaan tarjota sähköisen varausjärjestelmän automaattisten toimintojen kautta.

Vihta-ohjelman mukaiset säästöt toteutetaan myös vuonna 2022.

TULOSLASKELMA	TP 2020	MTA 2021	TAE 2021	TA 2022	TS 2023	TS2024
LIKEVAIHTO	18 004 296	18 222 788	18 222 788	18 777 278	18 716 281	18 716 634
Myyntituotot	26 821	11 000	11 000	29 000	29 348	29 701
Vuokrat	17 975 592	18 211 788	18 211 788	18 348 278	18 286 933	18 286 933
Tuet ja avustukset	520	0	0	400 000	400 000	400 000
Liiketoiminnan muut tuotot	1 363	0	0	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	84 670	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
Materiaalit ja palvelut	4 348 599	5 712 673	4 812 673	6 137 032	6 528 834	6 701 127
Aineet tarvikkeet ja tavarat	2 776 181	3 159 968	3 159 968	3 304 601	3 420 537	3 541 110
Palvelujen ostot	1 572 417	2 552 705	1 652 705	2 832 431	3 108 297	3 160 017
Henkilöstökulut	1 043 089	1 086 085	1 085 456	1 219 083	1 252 243	1 286 311
Palkat ja palkkiot	848 305	898 854	898 854	1 010 095	1 037 570	1 065 799
Henkilösivukulut	194 784	187 231	186 602	208 988	214 673	220 512
Poistot ja arvonalennukset	6 730 427	7 086 973	7 086 973	6 556 901	6 788 945	7 209 004
Suunnitelman muk. poistot	6 730 427	7 086 973	7 086 973	6 556 901	6 788 945	7 209 004
Arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut kulut	1 416 093	1 617 895	1 617 895	1 769 299	1 784 458	1 799 798
LIIEKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJ.)	4 550 758	2 819 162	3 719 791	3 194 963	2 461 801	1 820 394
Rahoitustuotot ja -kulut	1 580 288	1 523 663	1 523 663	1 276 174	1 301 864	1 348 692
Muut rahoitustuotot	0	0	0	0	0	0
Korkokulut kunnalle	0	0	0	0	0	0
Korkokulut muille	303 348	623 663	623 663	376 174	401 864	448 692
Korvaus jäännöspääomasta	1 272 854	900 000	900 000	900 000	900 000	900 000
Muut rahoituskulut	4 086	0	0	0	0	0
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0	0	0	0	0
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	189 199	189 500	189 500	189 500	189 500	189 500
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	3 159 669	1 484 999	2 385 628	2 108 289	1 349 437	661 202

RAHOITUSLASKELMA	TP 2020	MTA 2021	TAE 2021	TA 2022	TS 2023	TS2024
Toiminnan rahavirta	12 861 473	11 429 798	12 330 427	11 028 038	10 552 610	10 378 090
Liikelylijäämä (-alijäämä)	4 550 758	2 819 162	3 719 791	3 194 963	2 461 801	1 820 394
Poistot ja arvonalentumiset	6 730 427	7 086 973	7 086 973	6 556 901	6 788 945	7 209 004
Rahoitustuotot ja -kulut	1 580 288	1 523 663	1 523 663	1 276 174	1 301 864	1 348 692
Investointien rahavirta	-3 218 299	-8 772 500	-8 327 211	-16 205 000	-9 430 000	-3 850 000
Investointimenot	-3 284 299	-8 772 500	-8 327 211	-16 205 000	-9 430 000	-3 850 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	66 000	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	9 643 174	2 657 298	4 003 216	-5 176 962	1 122 610	6 528 090
Rahoituksen rahavirta	29 690 133	11 719 753	-6 762 538	9 109 021	3 245 839	-7 142 726
Lainakannan muutokset	29 690 133	11 719 753	-6 762 538	9 109 021	3 245 839	-7 142 726
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	60 000 000	15 516 418	0	15 000 000	10 000 000	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	-30 309 867	-3 796 665	-6 762 538	-5 890 979	-6 754 161	-7 142 726
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta	0	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0	0	0	0
Taseyksikön vaikutus maksuvalmiuteen	39 333 307	14 377 051	-2 759 322	3 932 059	4 368 449	-614 636
Investointien tulorahoitus %	138,56 %	32,14 %	44,67 %	19,72 %	26,11 %	47,28 %
Pääomamenojen tulorahoitus %	38,28 %	90,94 %	81,71 %	49,91 %	65,20 %	94,41 %
Lainanhoitokate	0,39	4,36	2,06	2,11	1,70	1,56

9 VIH DIN VESI

Vihdin vesihuoltolaitos on 1.1.2018 alkaen toiminut kirjanpidollisesti eritettynä taseyksikkönä. Vesihuoltolaitoksen toiminta on elinvoimalautakunnan alaista toimintaa. Organisaatiouudistuksen myötä toiminta on 23.8.2018 alkaen kuulunut infra- ja tukipalveluiden toimialaan.

Vihdin Veden ydintehtävä on tuottaa ja toimittaa asiakkailleen hyvää ja laatuvaatimukset täyttävää talousvettä sekä huolehtia asiakkaiden jätevesien poisjohtamisesta ja käsittelystä. Hyvä asiakaspalvelutaso tuotetaan kustannustehokkaasti ja ympäristöystävällisesti. Vesihuoltolaitoksen toiminnan menot katetaan kokonaan asiakkailta perittäviltä maksuilla.

Vesihuoltolaitoksen talousarvio ja taloussuunnitelma on laadittu niin, että vesihuoltolaitos pystyy asiakkaitaan perimillä maksuilla kattamaan toiminnastaan aiheutuvat kulut sekä maksamaan peruspääoman korkoa kunnalle. Vihdin Vedelle asetetaan vuosittain talousarvion laadinnan yhteydessä peruspääoman korko. Peruspääoman korko on ollut viime vuosina yhteensä 393 000 euroa ja samaa esitetään vuodelle 2022. Vihdin kunta maksaa Vihdin Vedelle kuukausittain yhdistyksen saldon mukaisesti 1 kk:n euriborin mukaista korkoa. Korkotason ollessa miinusmerkkinen, ei Vihdin Vesi ole velvollinen maksamaan vastaavaa korkoa kunnalle.

Vesihuoltolaitoksen merkittävimmät talouden riskit vedenkulutuksen laskun lisäksi ovat käyttömenoihin liittyvät ennalta arvaamattomat tapahtumat mm. ikääntyvän tai virheellisesti rakennettujen verkostojen putkirikot ja viemäritukokset, jotka saattavat aiheuttaa taloudellisen riskin lisäksi myös ympäristöön kohdistuvia riskejä sekä sääolosuhteiden merkittävät vaihtelut, joiden vaikutus näkyy energia- ja kemikaalikustannuksissa jätevedenpuhdistamoilla hetkellisesti kasvavan sade- ja sulamisvesien määrän vuoksi. Energia- ja kemikaalikustannusten mahdollinen hinnankorotus aiheuttaa riskin käyttömenoihin ja havaittavissa on ollut kohtalaisen suurta kustannusten kasvua näiden osalta viime vuosien aikana. Kemikaalien hinnan nousuun on vaikuttanut koronaepidemia erityisesti glyserolin osalta. Energian ja kemikaalien hinnan kehitys vaikuttaa tasaantuneen vuoden 2021 aikana ja tämä on huomioitu talousarvion laadinnassa siten, että käyttömehnot on arvioitu energian ja kemikaalien osalta 2021 puolen vuoden toteuman sekä tiedossa olevien korotuksien perusteella.

Vesihuoltolain mukaan laitos voi sisällyttää maksuihin kohtuullista tuottoa. Vihdin kunta on määritellyt Vihdin Vedelle talousarviovuodelle 2022 sitoviksi tasoiksi ylijäämän vähintään 400 000 € ja kunnalle maksettavan peruspääoman koron suuruudeltaan 393 000 €.

Vesilaitoksen kymmenen vuoden taloussuunnitelma on valmistunut ja siinä on hyödynnetty vuonna 2017 hankittua taloudenmallinnusohjelmaa. Taloussuunnitelma on nyt laadittu vuoteen 2030 asti ja suunnitelmassa on huomioitu tulevien vuosien suuret jäteveden käsittelyyn liittyvät investoinnit sekä niiden vaikutus lainan ottoon ja maksujen korotustarpeisiin. Taloussuunnitelmaa ylläpidetään ja päivitetään vuosittain. Kiinteistöjen vesikalusteiden kehittymisen ja ihmisten vedenkulutustottumusten muutosten myötä, on vedenkulutuksessa ollut havaittavissa laskua, vaikka asiakkaiden määrä on kasvanut samanaikaisesti. Vedenkulutuksen mahdollinen lasku ja suuret investoinnit tulevina vuosina edellyttävät vesilaitoksen taksaraken-teen uudelleen tarkastelua perusmaksujen ja käyttömehsujen osalta. Vesilaitosyhdistys ry:n vesihuoltolaitosten maksuja koskevat suositukset tähtäävät vesilaitosten tulorakenteessa 50-50 malliin, jossa 50 % tuloista kertyisi perusmaksuista. Vihdissä perusmaksujen osuus on tällä hetkellä 15 % vesilaitoksen tuloista.

Taloussuunnitelmassa on arvioitu tarvittavat maksujen korotukset vuosittain vuoteen 2030 asti. Vuonna 2021 maksuja korotettiin ensimmäisen kerran käyttömehsujen osalta 6 % ja perusmaksujen osalta 10 %. Vihdin maksut ovat korotuksenkin jälkeen keskitasoa naapurikuntiin nähden. Taloussuunnitelman mukaiset

seuraavat maksujen korotukset tarvitaan vuosittain suunnitelmavuodesta 2023 eteenpäin, joten vuodelle 2022 ei maksujen korotuksia esitetä.

Käyttömaksut	Vihti	Vihti 2021	Lohja	Karkkila	Hyvinkää	Siuntio	Kirkko- nummi	Nurmijärvi	keskiarvo
vesi €/m ³	1,11	1,18	1,37	1,67	1,45	2,08	2,00	1,75	1,64
jätevesi €/m ³	2,44	2,59	2,12	2,18	2,32	3,32	1,90	2,88	2,47

Perusmaksut €/vuosi	Vihti	Vihti 2021	Lohja	Karkkila*	Hyvinkää	Siuntio	Kirkko- nummi	Nurmi- järvi*	keskiarvo
Omakotitalo DN 20	104,24	0,00	80,58	53,28	74,66	59,57	204,00	109,08	83,02
Rivitalo DN 40	636,69	0,00	183,60	319,68	186,66	99,28	1018,00	356,40	309,09

*arvioitu vuosimaksu (maksuperusteena
€/kk)

Vesimaksut yhteensä	Vihti	Vihti 2021	Lohja	Karkkila	Hyvinkää	Siuntio	Kirkko- nummi	Nurmijärvi	keskiarvo
OKT 100 m ³ /vuodessa	459,24	377,00	429,58	438,28	451,66	599,57	594,00	572,08	494,60

Taulukko 32. Vihdin ja naapurikuntien vesimaksut vuonna 2021 (alv 0%)

Vuotovesimäärät ovat Suomen keskiarvoihin verrattuna Vihdissä erittäin pienet. Jätevesiviemäriin johtuvien hulevesien määrää pyritään entisestään vähentämään. Laskuttamattoman veden osuus muodostuu lähes pääasiallisesti laitoksen omista kunnossapidon ja saneerausten huuhteluista. Nykyinen noin alle 10 % vuotovesimäärä vesijohtoverkostossa on hyväksyttävä taso eikä resursseja ole järkevää keskittää sen pienentämiseen. Viemäriverkostoon kulkeutuvat vuotovedet muodostuvat sade- ja sulamisvesistä sekä jonkin verran kiinteistöjen johtamista hulevesistä jätevesiverkostoon. Viemäriverkoston kuntoa parannetaan ennalta tehtävien tutkimusten perusteella kaivojen ja putkistojen saneerauksilla ja tiivistämistoimenpiteillä. Suuret määrät hulevesiä jätevesiviemäriverkostossa aiheuttavat lisäkustannuksia jätevedenpumppaamoilla ja puhdistamoilla sekä aiheuttavat häiriöitä jäteveden puhdistustuloksissa.

Jätevesien käsittelyn uudistaminen sekä lisäveden hankinnan toimenpiteet tulevat olemaan vesilaitoksen suurimpia hankkeita lähivuosina. Nämä isot hankkeet tulevat vähentämään verkoston saneeraukseen varattavia investointirahoja taloussuunnitelman myöhempinä vuosina. Talousarviovuonna 2022 ja ensimmäisenä taloussuunnitelmavuotena 2023 on verkostojen saneerausinvestointien määrää syytä kasvattaa, koska muutoin putkirikkojen ja tukoksien aiheuttamien hätäkorjauksien määrä kasvaa ja käyttötalouden kustannukset nousevat huomattavasti. Investointeja on tarkemmin selostettu talousarvion investointiosassa.

Palvelutarve 2022-2024

Vesihuoltolaitoksen tehtävänä on tarjota asiakkailleen toimiva vesi- ja jätevesijärjestelmä kunnanhallituksen vahvistamalla toiminta-alueellaan. Vihdin Vedellä on asiakkaina yli 3 500 kiinteistöä, joissa vedenkäyttäjää yhteensä noin 21 000 henkilöä.

Vesilaitoksen näköpiirissä on tarve uudistaa jätevesien käsittelyratkaisuja nykyisten puhdistamojen ikään-tyessä sekä maankäyttöliiden haasteiden vuoksi. Aiempina vuosina on selvitetty eri vaihtoehtoja jätevesien käsittelyratkaisuksi ja vuonna 2021 päätettiin molemmat nykyiset puhdistamot Nummelassa ja Vihdin kir-

konkylällä uudistaa sekä hakea niille ympäristöluvat. Mikäli tarvittavia ympäristölupia ei myönnetä, jatketaan neuvotteluja HSY:n kanssa jätevesien johtamisesta Espooseen rakenteilla olevalle Blominmäen puhdistamolle. Molempien puhdistamoiden ympäristölupahakemukset jätetään Etelä-Suomen aluehallintoviraston käsiteltäväksi vuoden 2022 aikana. Lupakäsittelyyn mahdollisine valituskierröksineen odotetaan kuluvan aikaa 2-4 vuotta.

Vesilaitos pumpppaa neljältä vedenottamoltaan yhteensä yli miljoona m³ vettä vuodessa. Luontolan vedenottamo kattaa noin 90 % koko laitoksen vedentuotannosta. Vesilaitoksella on käynnissä lisäveden hankintatutkimuksia nykyisten vedenottamoiden alueella vedentuotannon varmistamiseksi tulevaisuudessa.

Vihdin strategisen osayleiskaavan ja Etelä-Nummelan osayleiskaavan ratkaisut edellyttävät vesihuollon järjestämisen tarkastelua erityisesti Etelä-Nummelan uusilla alueilla sekä laajemmin koko Vihdin kunnan alueella. Vihdin Veden nykyisillä vedenottamoilla ei pystytä vastaamaan Etelä-Nummelaan suunnitellun väestönkasvun lisäämään vedentarpeeseen, joten veden hankkimiseen toiselta vesihuoltolaitokselta tulee vaurautua. Uudenmaan ELY-keskus on käynnistämässä alueellisen vesihuollon kehittämissuunnittelun, joka viimeisimpien tietojen mukaan tulee kattamaan koko Uudenmaan alueen. Tämän työn yhteydessä tarkastellaan vedenhankintamahdollisuuksia kuntarajojen ulkopuolelta.

Hulevesiä koskevat maankäyttö- ja rakennuslain sekä vesihuoltolain muutokset tulivat voimaan 1.9.2014. Lakimuutoksilla on merkittäviä vaikutuksia hulevesien hallinnan järjestämiseen ja vastuisiin kunnissa. Kirjanpitolausuntakunnan kuntajaosto on 9.3.2015 antanut lausunnon, jossa ohjeistetaan kuntia lakimuutoksen vaikutuksista vesihuoltolaitosten kirjanpitoon ja tilinpäätökseen. Vesihuoltolain mukaan vesihuoltolaitoskokonaisuus (vesihuolto ja huleveden viemärinti) tulee eriyttää kirjanpidollisesti joko kunnallisena liikelaitoksena tai taseyksikkönä. Sen sijaan huleveden viemärinti voidaan eriyttää muusta vesihuoltolaitoksen toiminnasta laskennallisesti. Vihdin Vesi käyttää hulevesien eriyttämiseksi laskennallista 5 %:n osuutta vesihuoltolaitoksen kokonaismenoista/tuloista. Hulevedet eriytetään toteumatietojen mukaan toimintakeräykseen. Vihdin Vesi ja kunnallistekniset palvelut jatkavat selvitystä hulevesien hallinnan kokonaisvastuun järjestämisestä ja asian etenemisestä tulee tehdä ratkaisu talousarviovuonna lakimuutoksien edellyttämällä tavalla.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Vihdin Vedellä on neljä vedenottamoa Nummelassa Nummelanharjun ja Isolähteen pohjavesialueilla. Vedenottamoilta jaetaan talousvettä koko vesihuoltolaitoksen toiminta-alueelle Nummelaan, Ojakkalaan, Otalamelle ja Vihdin kirkonkylään. Jätevedenpuhdistamot sijaitsevat kirkonkylällä ja Nummelassa.

Vesilaitoksen tehtävät hoidetaan 13 henkilön työpanoksella. Vihdin Vesi hankkii osan palveluistaan sisäisesti kunnan muilta yksiköiltä, minkä vuoksi henkilöstökuluihin sisältyy myös muiden yksiköiden henkilöiden palkkakustannuksia.

Talousveden tuotannon sekä jäteveden poisjohtamisen ja puhdistamisen lisäksi vesilaitos vastaa vesihuoltoverkostojen rakentamisesta sekä korjaus- ja saneeraustoista.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Vihdin Vesi on viime vuosina pyrkinyt kehittämään asiakaspalvelua ja toimintaansa vesihuollon digitalisatiota hyödyntäen. Digitaalisilla menetelmillä on mahdollista paitsi lisätä vesihuollon toimintavarmuutta ja kasvattaa kustannustehokkuutta, myös turvata asiakkaiden tyytyväisyys. Vesilaitoksella on käytössä tekstiviestitiedotus ja häiriötilannekartta sekä sähköiset lomakkeet uusien liittymissopimusten, omistajavaihtojen ja työtilausten tekemiseen. Etäluettavia vesimittareita on otettu koekäyttöön vuosina 2019-2021. Etäluettavat mittarit ja siihen liittyvät tiedonsiirtopalvelut ovat jatkuvasti kehittyvä ala, joiden kehittymistä seurataan ja järjestelmien koekäyttöä jatketaan talousarviovuonna 2022. Vesihuoltolaitoksella on lisäksi

runsaasti muita järjestelmiä, joista saatavaa tietoa ei ole hyödynnetty riittävällä tavalla. Vihdin Vesi on käynnistänyt vuoden 2021 lopulla digistrategia-hankkeen, joka jatkuu vuonna 2022. Vesihuollon digitalisatiostrategian avulla pystytään hyödyntämään kasvavan tietomäärän ja automaattisen analysoinnin mahdollisuuksia.

Vesihuoltolaitoksen työajan ulkopuolinen päivystys on vuodesta 2011 lähtien hoidettu ostopalveluna yksityiseltä palveluntarjoajalta. Järjestely on edellyttänyt myös oman henkilöstön epävirallista varallaoloa ja palveluntarjoajan neuvontaa haasteellisissa tilanteissa. Työnjohdollisten tehtävämuutoksien yhteydessä selvitettiin varallaolon palauttamista vesilaitoksen omaan organisaatioon ja tavoitteena oli vuoden 2020 aikana siirtyä omaan varallaoloon, jonka tarkoituksena oli säästää vuotuisia päivystyskustannuksia. Keväällä 2020 alkanut koronaepidemia edellytti vesihuoltolaitosta varautumaan mahdollisiin henkilöstövajeisiin. Tämän vuoksi ulkopuolinen varallaolo päätettiin toistaiseksi säilyttää. Talousarvion 2022 laadinnan ajankohdista vaikuttaa siltä, että epidemiatilanne tasaantuu ja vesilaitoksen tavoitteena on siirtää varallaolo omaan organisaatioon talousarviovuoden 2022 aikana. Varallaolon siirto omaan organisaatioon tehdään vesihuoltolaitoksen toimintavarmuuden parantamiseksi ja kustannussäästöjen toteutumiseksi.

Vihdin Vesi esittää yhden kesätyöntekijän palkkaamista jätevedenpuhdistamolle vuosiloma-ajan resurssitilannetta paikkaamaan. Henkilöstöön ja varallaoloon esitetyt muutokset on huomioitu talousarvion tuloslaskelmassa.

Vesilaitos		TP 2019	TP 2020	MTA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toiminnan laajuus							
Kulutuspisteitä / liittyneet kiinteistöt	kpl	3510	3533	3550	3590	3626	3644
Pumpattu vesimäärä	m ³	1 099 075	1 176 662	1 095 450	1 100 927	1 100 927	1 106 432
Myyty vesi	m ³	1 009 821	1 039 068	1 035 150	1 040 326	1 045 527	1 050 755
Laskuttamattoman veden osuus	%	8,1 %	11,7 %	5,5 %	5,5 %	5,0 %	5,0 %
Puhdistettu jätevesi	m ³	1 258 959	1 381 747	1 225 000	1 230 000	1 228 000	1 225 000
Laskutettu jätevesi	m ³	954 554	986 535	972 840	977 704	982 593	987 506
Vastaanotettu lokajäte	m ³	25 686	35 381	30 000	30 300	30 452	30 604
Jätevesiverkoston vuotovedet	%	22,1 %	26,0 %	18,1 %	18,0 %	17,5 %	16,9 %
Vesijohtoverkosto	km	273	273	280	285	288	290
Viemäriverkosto	km	203	203	211	216	219	221
Hulevesiviemäriverkosto	km	137	137	147	150	152	152
Jätevedenpumppaamot	kpl	97	97	98	98	99	99
Henkilöstö	htv	13	13	13	13	13	13
Toiminnan tehokkuus/taloudellisuus							
Vesitaksa m ³ (alv 0%)	€	1,11	1,11	1,18	1,18	1,24	1,30
Jätevesitaksa m ³ (alv 0%)	€	2,44	2,44	2,59	2,59	2,72	2,86
Muut toiminnan suoritteet							
Saneeratut vesijohdot	km	2,4	1,7	3	3	3	2
Saneeratut jätevesiviemärit	km	0,25	1,3	2	2	2	1
Saneeratut jätevedenpumppaamot	kpl	3	3	3	2	2	2

Taulukko 33. Vihdin Veden suoritteet 2019-2024

TULOSLASKELMA	TP 2020	MTA 2021	TAE 2021	TA 2022	TS 2023	TS2024
Liikevaihto	4 321 231	4 506 440	4 410 000	4 541 752	4 861 840	5 217 234
<i>siitä sisäiset</i>	<i>0</i>	<i>215 000</i>	<i>215 000</i>	<i>201 752</i>	<i>211 840</i>	<i>211 348</i>
Liiketoiminnan muut tuotot	77 910	0	500	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	6 115	15 000	5 000	30 000	10 000	10 000
Materiaalit ja palvelut	-1 929 289	-1 592 100	-1 567 000	-1 624 400	-1 586 412	-1 718 079
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:						
-ostot tilikauden aikana	-786 999	-734 700	-697 000	-747 200	-746 692	-850 639
-varaston lisäys (+) tai vähennys (-)	4 126	0	0	0	0	0
Palvelujen ostot	-1 146 415	-857 400	-870 000	-877 200	-839 720	-867 440
Henkilöstökulut	-759 859	-798 823	-751 604	-823 225	-893 663	-914 260
Palkat ja palkkiot	-586 405	-623 740	-585 000	-651 165	-707 317	-724 384
Henkilösivukulut	-173 454	-175 083	-166 604	-172 060	-186 346	-189 876
Poistot ja arvonalentumiset	-1 216 349	-1 436 253	-1 436 253	-1 492 632	-1 425 411	-1 592 275
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 216 349	-1 436 253	-1 436 253	-1 492 632	-1 425 411	-1 592 275
Arvonalentumiset		0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut kulut yht.	-69 012	-68 160	-71 800	-88 138	-89 600	-88 600
Liikelyijäämä (-alijäämä)	430 747	626 104	588 843	543 357	876 754	914 020
Liikelyijäämä % liikevaihdosta	9,97 %	13,89 %	13,35 %	11,96 %	18,03 %	17,52 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-392 765	-393 000	-393 000	-393 000	-393 000	-393 000
Korkotuotot kunnalta		0	0	0	0	0
Muut rahoitustuotot	259	0	0	0	0	0
Kunnalle maksetut korkokulut		0	0	0	0	0
Muille maksetut korkokulut		0	0	0	0	0
Korvaus peruspääomasta	-393 000	-393 000	-393 000	-393 000	-393 000	-393 000
Muut rahoituskulut	-24	0	0	0	0	0
Ylijäämä/alij. ennen satunn.eriä	37 983	233 104	195 843	150 357	483 754	521 020
Satunnaiset tuotot ja -kulut		0	0	0	0	0
Satunnaiset tuotot		0	0	0	0	0
Satunnaiset kulut		0	0	0	0	0
Ylijäämä/alijäämä ennen varauksia	37 983	233 104	195 843	150 357	483 754	521 020
Poistoeron muutos		0	0	0	0	0
Vapaaehtoisten varausten muutos		0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä	37 983	233 104	195 843	150 357	483 754	521 020

RAHOITUSLASKELMA	TP 2020	MTA 2021	TAE 2021	TA 2022	TS 2023	TS2024
Toiminnan rahavirta	1 254 332	1 669 357	1 632 596	1 642 989	1 909 165	2 113 295
Liikelylijäämä (-alijäämä)	430 747	626 104	588 843	543 357	876 754	914 020
Poistot ja arvonalentumiset	1 216 349	1 436 253	1 436 253	1 492 632	1 425 411	1 592 275
Rahoitustuotot ja -kulut	-392 765	-393 000	-393 000	-393 000	-393 000	-393 000
Muut tulorahoituksen korjauserät	0	0	500	0	0	0
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0
Investointien rahavirta	-1 638 407	-2 560 000	-1 954 000	-3 140 000	-2 550 000	-2 800 000
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-1 638 407	-2 560 000	-1 954 000	-3 140 000	-2 550 000	-2 800 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0	0	0
Käyttöomaisuuden myyntitulot	0	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-384 075	-890 643	-321 404	-1 497 011	-640 835	-686 705
Rahoituksen rahavirta	384 361	732 825	732 825	1 474 223	540 835	636 705
Lainakannan muutokset	0	0	0	0	0	0
Muilta saat. pitkäaik. lainojen väh.	0	0	0	0	0	0
Kunnalta saat. lyh.aik. lainojen muut.	0	0	0	0	0	0
Muilta saat. lyhytaik. lainojen muutos.	0	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset						
Peruspääoman muutos	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	384 361	732 825	732 825	1 474 223	540 835	636 705
Vaihto-omaisuuden muutos	-2 304	0	0	0	0	0
Saamisten muutos muilta	1 201 289	0	0	0	0	0
Saamisten muutos kunnalta	-1 261 963	402 825	402 825	1 144 223	210 835	306 705
Liittymismaksujen muutos	194 756	330 000	330 000	330 000	330 000	330 000
Liittymismaksujen muutos kunnalta	0	0	0	0	0	0
Korott.velk.muutos muilta	252 583	0	0	0	0	0
Korott.velk. muutos kunnalta	0	0	0	0	0	0
Rahavarojen muutos	286	-157 818	411 421	-22 788	-100 000	-50 000

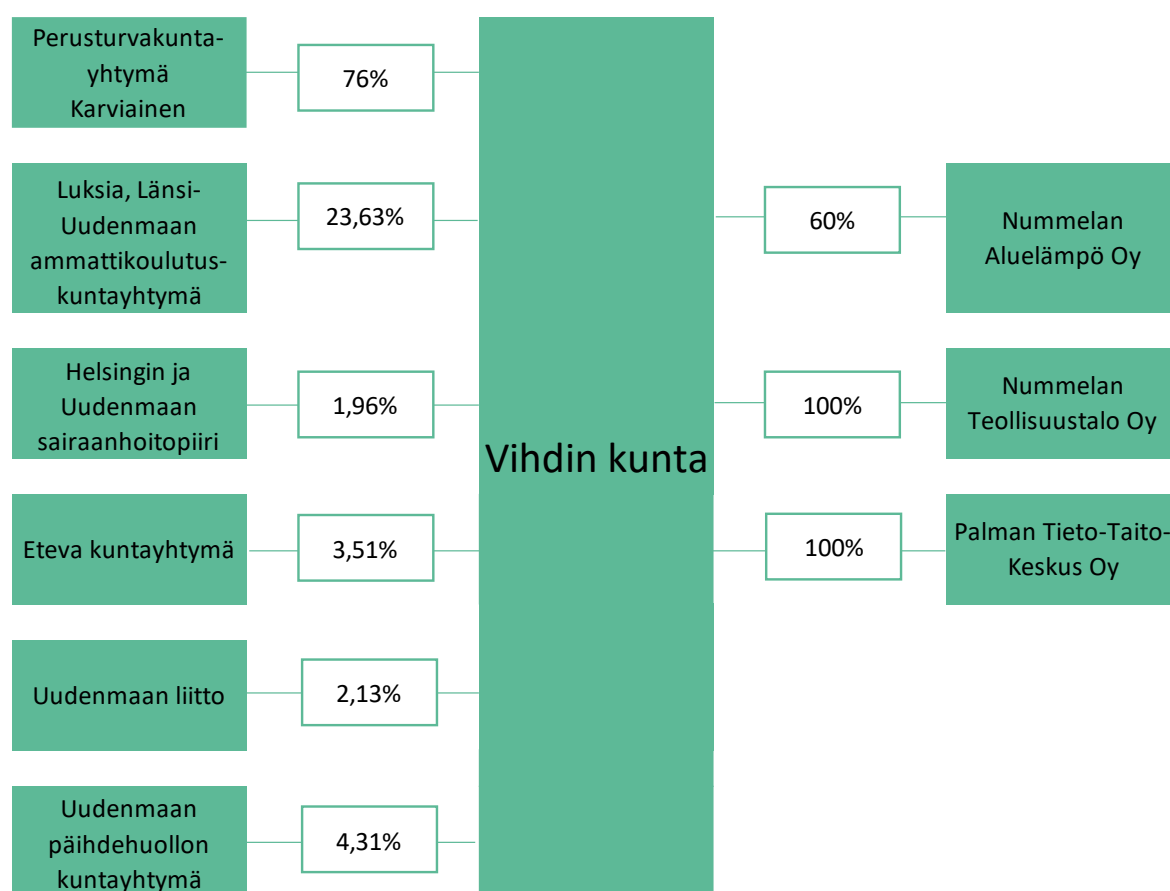
10 KONSERNIYHTEISÖT JA TAVOITTEET

Vihdin kuntakonserniin yhdisteltäviä organisaatioita ovat kunnan tytäryhteisöt ja kunnan osin omistamat kuntayhtymät: Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri, Länsi-Uudenmaan ammattikoulutuskuntayhtymä, Perusturvakuntayhtymä Karviainen, Uudenmaan erityishuoltopiirin kuntayhtymä, Uudenmaan Liitto ja Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä. Kuntakonsernia ohjataan talousarvioon asetetuilla tavoitteilla, kunnanvaltuuston 12.11.2012 § 60 hyväksymällä konserniohjeella. Kunnanhallitus on konserniohjeen mukaan nimennyt konserniohjauksen valvontavastuulliset 8.4.2019 § 60.

Kuntayhtymät

KUNTAKONSERNIN RAKENNE

Tytäryhtiöt

Kuvio 14. Vihdin kuntakonserni 2021

10.1 TYTÄRYHTEISÖT

10.1.1 Nummelan Aluelämpö Oy

Vihdin kunnan omistusosuus jakeluyhtiöstä on 60 % ja Adven Oy omistaa 40 %. Yhtiöllä on sivutoiminen toimitusjohtajana ja yhtiö ostaa tekniset palvelut ostopalvelusopimuksena Adven Oy:lta.

Yhtiön käytössä on bioenergialla eli hakkeella toimiva päälämpölaitos sekä Lankilan ja Ojakkalantien laitokset, jotka toimivat huippu- ja varalämpölaitoksina. Tilikauden 2020 lopussa yhtiön oma pääoma on 2 472 884,41 euroa (vuonna 2019 2 490 840,38 eur) ja taseen loppusumma 5 112 028,90 euroa (vuonna 2019 5 189 198,08 eur).

Yhtiön talous on kehittynyt positiivisesti. Yhtiö on alentanut energian hintaa viime vuosina yhteensä yli 12 % ja omistajalle annetun tiedon mukaan korotuksia hintaan ei olla esittämässä. Yhtiön asiakaspito on ollut vahva. Yhtiön taloudellinen tilanne on vakaa ja tarpeelliset investoinnit pystytään suorittamaan kassavaroin. Hallittu kasvu ja nykyisenkin myynnin säilyminen turvaa yhtiön rahoitusaseman. Riskinä on voimakkaasti nouseva metsähakkeen ostohinta.

Vuodelle 2022 tavoitteena on yhtiön asiakassopimusten määrän kuin energian myynnin kasvattaminen. Yhtiössä tulee myös tavoitella aktiivisesti energian hinnan laskemista ja hiilijalanjäljen pienentämistä.

Talous	TP 2019	TP 2020	TA 2021
Liikevaihto	3 089 381	2 876 311	3 065 000
Liikevoitto	284 948	136 212	109 000
Lainat	2 106 773	2 051 207	2 000 000

10.1.2 Palman Tieto-Taito-Keskus Oy

Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita Nummelan rakennuskaava-alueella korttelissa 4 sijaitsevia kiinteistöjä. Yhtiö voi rakentaa tähän kortteliin tai muualle Vihdin kunnan alueella tarvitsemiaan toimitiloja. Yhtiön tuotot ovat koostuneet osakkeenomistajien maksamista hoito- ja korjausvastikkeista sekä vuokratuotoista, jotka on kirjattu tulosvaikutteisesti yhtiön kirjanpitoon.

Yhtiöön on tehty viime vuosina vain välttämättömiä korjauksia alueen asemakaavan muutostyön ollessa kesken. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt alueen kaavamuutoksen N123 kokouksessaan 9.8.2021 § 41. Hyväksymispäätökseen ei ole haettu oikaisua, ja se on saanut lainvoiman. Kaavan lainvoimaiseksi tulon myötä on astunut voimaan maankäyttösopimus, jossa on sovittu yhtiön maa-alueiden luovuttamisesta vastineena kaavan toteuttamisesta kunnalle aiheutuvista kustannuksista. Maankäyttösopimuksen toimeenpanon jälkeen yhtiön omistukseen jää alueella korttelin 4 tontti 6, jolla on asuin-, liike- ja toimistorakennusoikeutta 3 000 k-m², sekä osa korttelin 372 tonttia 1, jolla on asuinrakennusoikeutta 2 900 k-m².

Yhtiön aiemmin omistamien, mutta maankäyttösopimuksen myötä kunnan omistukseen siirtyneiden rakennukset tullaan purkamaan. Yhtiön omistamista rakennuksista Rakves on määrä säästää kaavan tarkoituksen mukaisesti.

Talous	TP 2018	TP 2019	TP 2020
Liikevaihto	188 150	223 795	150 149
Liikevoitto	11 476	17 962	-13 217
Lainat	0	0	0

10.1.3 Nummelan Teollisuustalo Oy

Yhtiön osakekannan omistaa kokonaisuudessaan Vihdin kunta. Yhtiö omistaa teollisuushallit osoitteissa Harjutie 14 ja Tehtaantie 4-6. Harjutie 14. Yhtiön tavoitteena on pitää yhtiön rakennukset olemassa olevassa kunnossa ja tarjota suhteellisen edullisia vuokratiloja vihtiläisille pk-yrityksille.

Yhtiön toiminta on voitollista vuonna 2019 ja 2020. Kiinteistö on pitkälti täyteen vuokrattu. Vuonna 2021 Vihta -toimenpiteiden mukaisesti yhtiö jakoi omistajalleen osinkoa 62 000 euroa.

Talous	TP 2019	TP 2020	TA 2021
Liikevaihto	142 401	140 000	177 700
Liikevoitto	36 662	33 766	81 800
Lainat	0	0	0

10.2 TYTÄRYHTEISÖJEN SEURANTA

Kunnan edustajien tytäryhteisöissä tulee raportoida yhteisön toiminnasta kaksi kertaa vuodessa. Raportit toimitetaan valvontavastuullisille. Valvontavastuullisten tulee raportoida edelleen asioista, jotka vaativat omistajan kannanottoa ja aiheuttavat riskiä omistajalle.

11 INVESTOINTIOSA

Investointisuunnitelman laadinnassa periaatteena on, että talousarvio- ja taloussuunnitteluvuosille varataan määrärahat tai rahavaraukset vain niihin merkittäviin hankkeisiin, joista on tehty hankesuunnitelmat. Poikkeuksena tähän ovat suunnitteluvaraukset. Taloussuunnitteluvuosilla olevista hankkeista tehdään investointipäätökset erikseen. Hankkeet, joihin on suunniteltu myös tuloja, käsitellään uudelleen, jos tuloodotus olennaisesti muuttuu. Korjausinvestointien tarve jatkuu läpi koko suunnittelukauden.

Investointisuunnitelma on tehty viisivuotiskaudelle 2022-2026, koska investointien suunnittelu on pitkäjänteistä toimintaa ja investointeihin tulee varautua hyvissä ajoin ennakoon.

INVESTOINNIT YHTEENSÄ

	TP 2020	MTA 2021	LTK 2022	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
MENOT	-9 635 434	-21 290 500	-31 940 127	-31 874 000	-21 426 328	-15 025 000	-21 840 000	-14 190 000
TULOT	1 668 092	250 000	800 000	800 000	750 000	750 000	750 000	750 000
NETTO	-7 967 341	-21 040 500	-31 140 127	-31 074 000	-20 676 328	-14 275 000	-21 090 000	-13 440 000

HANKE		TP 2020	MTA 2021	LTK 2022	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
KUNNANHALLITUS									
KONSERNIPALVELUIDEN TULOSALUE									
Aineeton käyttöomaisuus									
Muiden osakkeiden osto	MENOT	-48 249	-620 000	-1 736 127	-1 740 000	-1 536 328	0	0	0
Asunto-osakkeiden myynti	TULOT	0	50 000	50 000	50 000	0	0	0	0
	NETTO	-48 249	-570 000	-1 686 127	-1 690 000	-1 536 328	0	0	0
Irtain omaisuus									
ATK-hankinnat									
Keskitetty ATK-hankinta/Konsernipalvelut									
	MENOT	-219 193	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-219 193	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
Muu irtain omaisuus									
Konsernipalveluiden irtaimen omaisuuden hankinta	MENOT	0	-30 000	-150 000	-150 000	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	-30 000	-150 000	-150 000	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
Osallistuva budjetointi	MENOT	0	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
KUNNANHALLITUS YHTEENSÄ									
	MENOT	-267 442	-1 000 000	-2 236 127	-2 240 000	-1 916 328	-380 000	-380 000	-380 000
	TULOT	0	50 000	50 000	50 000	0	0	0	0
	NETTO	-267 442	-950 000	-2 186 127	-2 190 000	-1 916 328	-380 000	-380 000	-380 000

HANKE		TP 2020	MTA 2021	LTK 2022	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
SIVISTYSLAUTAKUNTA									
OPETUKSEN TULOSALUE									
Irtain omaisuus									
	MENOT	-22 088	-135 000	-105 000	-105 000	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-22 088	-135 000	-105 000	-105 000	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000
Ensikertainen kalustaminen									
	MENOT	0	0	0	0	-800 000	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	0	0	0	-800 000	0	0	0
VARHAISKASVATUKSEN TULOSALUE									
Ensikertainen kalustaminen									
	MENOT	0	0	0	0	-450 000	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	0	0	0	0	0	0	0
SIVISTYSLAUTAKUNTA YHTEENSÄ									
	MENOT	-22 088	-135 000	-105 000	-105 000	-1 290 000	-40 000	-40 000	-40 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-22 088	-135 000	-105 000	-105 000	-1 290 000	-40 000	-40 000	-40 000

HANKE		TP 2020	MTA 2021	LTK 2022	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
HYVINVOINTILAUTAKUNTA									
KIRJASTO- JA KULTTUURIPALVELUIDEN TULOSALUE									
Muu irtain omaisuus									
	MENOT	-20 412	-148 000	-87 000	-87 000	0	-25 000	-400 000	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-20 412	-148 000	-87 000	-87 000	0	-25 000	-400 000	0
Ensikertainen kalustaminen									
	MENOT	0	-250 000	-300 000	-300 000	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	-250 000	-300 000	-300 000	0	0	0	0
HYVINVOINTILAUTAKUNTA YHTEENSÄ									
	MENOT	-20 412	-398 000	-387 000	-387 000	0	-25 000	-400 000	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-20 412	-398 000	-387 000	-387 000	0	-25 000	-400 000	0

ELINVOIMALAUTAKUNTA
KUNNALLISTEKNISETN PALVELUIDEN TULOSALUE

		TP 2020	MTA 2021	LTK 2022	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Kunnan osuudet									
tiehankkeisiin	MENOT	-113 885	-1 000 000	-1 350 000	-1 350 000	-1 150 000	-3 650 000	-5 550 000	-3 050 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-113 885	-1 000 000	-1 350 000	-1 350 000	-1 150 000	-3 650 000	-5 550 000	-3 050 000
Työpaikka-alueet	MENOT	0	0	-2 650 000	-2 650 000	-1 200 000	-1 500 000	-900 000	-900 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	0	-2 650 000	-2 650 000	-1 200 000	-1 500 000	-900 000	-900 000
Asuinalueiden rakentaminen	MENOT	0	0	-1 500 000	-1 500 000	-480 000	-500 000	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	0	-1 500 000	-1 500 000	-480 000	-500 000	0	0
Meritien rautatiesillan saneeraus ja liikennenyhteyksien jatkokehittäminen	MENOT	0	0	0	-50 000	0	-0	-4 650 000	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	0	0	-50 000	0	0	-4 650 000	0
Muu kunnallistekniikan rakentaminen	MENOT	-2 119 944	-4 105 000	-1 917 000	-1 967 000	-1 917 000	-1 290 000	-630 000	-630 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-2 119 944	-4 105 000	-1 917 000	-1 967 000	-1 917 000	-1 290 000	-630 000	-630 000
Liikunta-alueiden rakentaminen	MENOT	-225 494	0	-120 000	-120 000	-220 000	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-225 494	0	-120 000	-120 000	-220 000	0	0	0
Muu irtain omaisuus									
Kunnallistekniikan irtaimen omaisuuden hankinta	MENOT	-261 654	-200 000	-300 000	-300 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
	TULOT	55 500	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-206 154	-200 000	-300 000	-300 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
KUNNALLISTEKNISETN PALVELUIDEN TULOSALUE YHTEENSÄ									
	MENOT	-2 720 977	-5 305 000	-7 837 000	-7 887 000	-4 540 000	-6 780 000	-11 930 000	-4 780 000
	TULOT	55 500	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-2 665 477	-5 305 000	-7 837 000	-7 887 000	-4 540 000	-6 780 000	-11 930 000	-4 780 000

ELINVOIMAPALVELUIDEN TULOSALUE
Maa-alueet

		TP 2020	MTA 2021	LTK 2022	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Kiinteän omaisuuden osto	MENOT	-1 468 061	-3 000 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000
Kiinteän omaisuuden myynti	TULOT	1 546 592	200 000	750 000	750 000	750 000	750 000	750 000	750 000
	NETTO	78 531	-2 800 000	-750 000	-750 000	-750 000	-750 000	-750 000	-750 000
Irtaimen omaisuuden hankinta	MENOT	0	0	0	0	0	-40 000	-40 000	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	0	0	0	0	-40 000	-40 000	0

ELINVOIMAPALVELUIDEN TULOSALUE YHTEENSÄ

MENOT	-1 468 061	-3 000 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 540 000	-1 540 000	-1 500 000
TULOT	1 546 592	200 000	750 000	750 000	750 000	750 000	750 000	750 000
NETTO	78 531	-2 800 000	-750 000	-750 000	-750 000	-790 000	-790 000	-750 000

TILAPALVELUN TASEYKSIKKÖ		TP 2020	MTA 2021	LTK 2022	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Talonrakennus									
Uudisrakentaminen									
Vihdin kirkonkylän Campus	MENOT	-1 330 398	-700 000	-600 000	-360 000	0	0	0	0
	TULOT	66 000	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-1 264 398	-700 000	-600 000	-360 000	0	0	0	0
Kirkonkylän VPK:n paloasema	MENOT	-18 090	0	-120 000	-120 000	-1 000 000	-2 000 000	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-18 090	0	-120 000	-120 000	-1 000 000	-2 000 000	0	0
Etelä-Nummelan koulukeskus	MENOT	-168 240	-6 000 000	-11 980 000	-11 980 000	-5 120 000	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-168 240	-6 000 000	-11 980 000	-11 980 000	-5 120 000	0	0	0
Hyvinvointikeskuksen suunnittelu	MENOT	0	-50 000	0	0	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	-50 000	0	0	0	0	0	0
Talonrakennus		TP 2020	MTA 2021	LTK 2022	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Perusparannus ja muutos									
Karviainen (Nummelan terveyskeskus)	MENOT	-175 099	-200 000	-300 000	-300 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-175 099	-200 000	-300 000	-300 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
Kiinteistöjen suunnitelmalliset pienkorj.	MENOT	-971 038	-920 000	-955 000	-955 000	-1 200 000	-1 200 000	-1 200 000	-1 200 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-971 038	-920 000	-955 000	-955 000	-1 200 000	-1 200 000	-1 200 000	-1 200 000
Kunnanviraston remontointi	MENOT	0	-55 000	-190 000	-190 000	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	-55 000	-190 000	-190 000	0	0	0	0
Kuntalan remontointi	MENOT	-14 245	-482 500	-360 000	-360 000	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-14 245	-482 500	-360 000	-360 000	0	0	0	0
Kuoppanummen koulun keittiön peruskorj.	MENOT	0	-50 000	-360 000	-360 000	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	-50 000	-360 000	-360 000	0	0	0	0
Kirkkoniemen muutos kulttuuritilaksi	MENOT	0	-100 000	-60 000	-60 000	-500 000	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	-100 000	-60 000	-60 000	-500 000	0	0	0
Pappilanpellon koulun korjaus	MENOT	0	0	-50 000	-1 060 000	-1 010 000	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	0	-50 000	-1 060 000	-1 010 000	0	0	0

Kunnanviraston varikon parantaminen	MENOT	0	0	-60 000	-60 000	-200 000	-50 000	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	0	-60 000	-60 000	-200 000	-50 000	0	0
Kiinteistöjen energiajärj. muutokset	MENOT	0	0	-400 000	-400 000	-200 000	-400 000	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	0	-400 000	-400 000	-200 000	-400 000	0	0
TILAPALVELUN TASEYKSIKKÖ YHTEENSÄ									
	MENOT	-3 284 299	-8 772 500	-15 435 000	-16 205 000	-9 430 000	-3 850 000	-1 400 000	-1 400 000
	TULOT	66 000	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-3 218 299	-8 772 500	-15 435 000	-16 205 000	-9 430 000	-3 850 000	-1 400 000	-1 400 000

VIHDIN VESI		TP 2020	MTA 2021	LTK 2022	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Vihdin puhdistamoprojekti	MENOT	-72 442	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-500 000	-4 000 000	-5 000 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-72 442	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-500 000	-4 000 000	-5 000 000
Puhdasvesilaitoksen hankinnat	MENOT	-107 196	-300 000	-300 000	-300 000	-200 000	-250 000	-250 000	-250 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-107 196	-300 000	-300 000	-300 000	-200 000	-250 000	-250 000	-250 000
Verkon uudisrakentaminen ja saneeraminen	MENOT	-1 196 333	-1 910 000	-2 500 000	-2 500 000	-2 000 000	-1 900 000	-900 000	-700 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-1 196 333	-1 910 000	-2 500 000	-2 500 000	-2 000 000	-1 900 000	-900 000	-700 000
Puhdistamoiden investoinnit	MENOT	-135 898	-100 000	-100 000	-100 000	-50 000	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-135 898	-100 000	-100 000	-100 000	-50 000	0	0	0
Irtaimistoinvestoinnit	MENOT	-29 964	0	-40 000	-40 000	-100 000	-50 000	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-29 964	0	-40 000	-40 000	-100 000	-50 000	0	0
Pumppaamot	MENOT	-96 575	-150 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-50 000	-50 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-96 575	-150 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-50 000	-50 000
Sähkölitiymät	MENOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	0	0	0	0	0	0	0
VIHDIN VEDEN TULOSALUE YHTEENSÄ									
	MENOT	-1 638 407	-2 560 000	-3 140 000	-3 140 000	-2 550 000	-2 800 000	-5 200 000	-6 000 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-1 638 407	-2 560 000	-3 140 000	-3 140 000	-2 550 000	-2 800 000	-5 200 000	-6 000 000

ATERIA JA PUHDISTUS TULOSALUE		TP 2020	MTA 2021	LTK 2022	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Ensikertainen kalustaminen									
Ateria ja puhdistuksen	MENOT	0	0	-360 000	-360 000	-100 000	-10 000	-300 000	-10 000
ensikertainen kalustaminen	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	0	-360 000	-360 000	-100 000	-10 000	-300 000	-10 000

Ateria ja puhdistuksen irtaimen	MENOT	-213 749	-120 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-80 000
omaisuuden hankinta	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-213 749	-120 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-80 000

ATERIAN JA PUHDISTUKSEN TULOSALUE YHTEENSÄ

MENOT	-213 749	-120 000	-460 000	-460 000	-200 000	-110 000	-400 000	-90 000
TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
NETTO	-213 749	-120 000	-460 000	-460 000	-200 000	-110 000	-400 000	-90 000

INVESTOINNIT YHTEENSÄ

	TP 2020	MTA 2021	LTK 2022	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
MENOT	-9 635 434	-21 290 500	-31 940 127	-31 974 000	-21 426 328	-15 525 000	-21 840 000	-14 190 000
TULOT	1 668 092	250 000	800 000	800 000	750 000	750 000	750 000	750 000
NETTO	-7 967 341	-21 040 500	-31 140 127	-31 074 000	-20 676 328	-14 775 000	-21 090 000	-13 440 000

INVESTOINTIEN PERUSTELUT

Kunnanhallitus

Aineeton käyttöomaisuus / Osakkeet ja osuudet

Kunnan omistuksessa olevien asunto-osakkeiden osalta tarkastellaan mahdollisuuksia niiden myymiseksi aina osakkeen vapautuessa. Kunnan on tarkoituksenmukaista säilyttää omistuksessaan jonkin verran hyväkuntoisia osakkeita, joten asunto-osakkeiden myyntituloihin vuodelle 2021 arvioidaan aiempaa vähemmän tuottoa, 50 000 euroa. Vuosille 2022-2025 varaudutaan 50 000 euroa/vuosi.

Muiden osakkeiden osto

Turun tunnin juna Oy:n rahoittamiseen on varauduttu osakassopimuksen mukaisten osuuksien mukaisesti. Vuodelle 2022 1 740 000 euroa ja vuodelle 2023 1 536 328 euroa. Hankeyhtiöllä on myönnetty CEF-rahoitusta 37,5 miljoonaa euroa. CEF-rahoituksen palautukset ajoittuvat vuoden 2023 jälkeisille vuosille ja niiden tarkka määrä täsmentyy hankkeen CEF-tukikelpoisten kokonaiskustannusten perusteella.

Irtain omaisuus

Atk-investoinnit

Vuonna 2022 on tarkoitus käyttää 110 000 euroa kunnan tietoliikenneyhteyksien parantamiseen ja tietoliikennelaitteiden uusimiseen. Paikkatietojärjestelmän päivittämiseen varataan 60 000 euroa. Tiedolla johtamiseen ja hallinnon tietojärjestelmien kehittämiseen varaudutaan 60 000 eurolla. Viestintäratkaisujen ja sähköisen asiainnin kehittämiseen suunnitellaan käytettäväksi 40 000 euroa. Kokoushuoneiden AV-tekniikan uudistamiseen varataan 30 000 euroa. Yhteensä 300 000 euroa. Vuosille 2023-2025 varaudutaan 300 000 euroa/vuosi.

Muu irtain omaisuus

Kunnanviraston tilamuutoksiin ja niiden edellyttämiin kalustehankintoihin on varauduttu vuonna 2021 150 000 euron suuruisella määrärahalla. Karviaisen sosiaalipalveluiden mahdollisuutta sijoittua kunnanviraston tiloihin selvitetään parhaillaan. Vuosille 2022-2025 varaudutaan 30 000 euroa/vuosi.

Osallistuva budjetointi

Osallistuvaa budjetointia on tarkoitus jatkaa edellisvuosien tapaan. Talousarvioon varataan 50 000 euroa suuruinen määräraha kuntalaisten ideoimien investointien toteuttamiseen. Vuosille 2022-2025 varaudutaan 50 000 euroa/vuosi.

Sivistyslautakunta

Irtain omaisuus

Vuosi 2022

Koulukalusteita, 40 000 € (uudet ryhmät/luokat)

Jotta kouluissa olisi opetussuunnitelmien mukainen kalustus, tarvitaan niihin vuosittain investointeja 40 000 euron edestä.

Pappilampellon koulun, Vihdin yhteiskoulun, Kuoppanummen koulun ja ns. pienten koulujen teknisen käsityön laitteet, 40 000 €

Osa alakoulujen ja yläkoulujen teknisen käsityön laitteista on toimimattomia ja korjauskelvottomia. Niiden tilalle hankitaan opetussuunnitelman mukaiset ja tilan käytön kannalta turvalliset laitteet. Lisäksi varustus on puutteellinen nykyteknologian mukaiseen opetukseen.

Kuoppanummen koulun aulakalusteet, 25 000 €

Kuoppanummen koulukeskus on aloittanut toimintansa vuonna 2004, jolloin koulukeskukseen on hankittu ensikertaisen kalustuksen yhteydessä tarvittavat välineet koulun käytössä oleviin erilaisiin tiloihin. Koulun luokkatilakalusteita on huollettu ja uusittu kuluneiden vuosien aikana. Merkittävä hankinta on aulatilojen kalusteiden uudistaminen. Uuden opetussuunnitelman mukaisesti osa opetuksesta tulee tapahtumaan luokkatilojen ulkopuolella. Näin ollen koulun aulatilat on kalustettava niin, että aulatiloja voidaan hyödyntää opetukseen.

Vuosi 2023

Koulukalusteita, 40 000 € (uudet ryhmät/luokat)

Jotta kouluissa olisi opetussuunnitelmien mukainen kalustus, tarvitaan niihin vuosittain investointeja 40 000 euron edestä.

Vuosi 2024

Koulukalusteita, 40 000 € (uudet ryhmät/luokat)

Jotta kouluissa olisi opetussuunnitelmien mukainen kalustus, tarvitaan niihin vuosittain investointeja 40 000 euron edestä.

Vuosi 2025

Koulukalusteita, 40 000 € (uudet ryhmät/luokat)

Jotta kouluissa olisi opetussuunnitelmien mukainen kalustus, tarvitaan niihin vuosittain investointeja 40 000 euron edestä.

Vuosi 2026

Koulukalusteita, 40 000 € (uudet ryhmät/luokat)

Jotta kouluissa olisi opetussuunnitelmien mukainen kalustus, tarvitaan niihin vuosittain investointeja 40 000 euron edestä.

Ensikertainen kalustaminen

Vuosi 2023

Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskuksen ensikertainen kalustaminen opetus ja nuoriso, 800 000 €

Ensimmäisessä rakennusvaiheessa toteutetaan tilat kolmesarjaiselle alakoululle. Kokonaisuuteen kuuluvat myös ruotsinkielisen koulun tilat. Alakoulun oppilasmäärä on noin 595 oppilasta. Nuorisotilat integroituvat keskukseen siten, että nuoret voivat käyttää nuorisotilan lisäksi myös muun muassa koulun maker-tilaa eli kädentaitojen opiskelun tiloja ja muitakin yhteisiä tiloja. Nuorisotila on mitoitettu 120 samanaikaiselle kävijälle.

Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskuksen ensikertainen kalustaminen varhaiskasvatus, 450 000 €

Ensimmäisessä rakennusvaiheessa toteutetaan tilat kymmenelle päiväkotiryhmälle. Kokonaisuuteen kuuluvat myös ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen tilat. Varhaiskasvatuksen lapsimäärä tulee olemaan 180-240 lasta.

Hyvinvointilautakunta

Kirjasto

Vuosi 2024

Kirkonkylän kirjaston omatoimikirjastojärjestelmän päivittäminen, 10 000 €

Pääkirjaston kalustehankinnat, 15 000 €

Näyttelyvitriinien uusiminen ja muiden asiakastilojen kuluvien kalusteiden korvaaminen tarpeen mukaan.

Vuosi 2025

Uuden kirjastoauton hankinta, 400 000 €

Vihdin kirjastoautotoiminnan jatkuvuuden kannalta uuden kirjastoauton hankkiminen on ajankohtaista noin vuonna 2025. Nykyinen kirjastoauto on hankittu vuonna 2000 ja on käyttöikänsä päässä.

Museo

Vuosi 2022

Irtain omaisuus

Luettelointiohjelma ja konvertointi, 42 000 €

Ohjelman hankintaprosessi on yhä käynnissä. (Viimeisimmän tarjouksen mukainen hinta edellistä arviota hieman korkeampi; hankintahinta 39 235 € + vuosimaksu 1 860 €).

Uusi perusnäyttely

Uuden perusnäyttelyn toteutus, 45 000 €

Toteutetaan erikseen esitettävän hankesuunnitelman mukaan.

Ensikertainen kalustus

Museon ensikertainen kalustaminen, 200 000 €

Museon tila-asia on edelleen kesken. Peruskorjaukseen varattu määräraha on osoittautunut riittämättömäksi, joten useita yleensä urakkaan kuuluvia kohteita (mm. tapetit, verhot, verhotangot, valkokankaat, naulakot, lukittavat lokerikot, valaisimet, osa kiintokalusteista) on siirretty hankittavaksi ensikertaiseen kalustukseen varatusta määrärahasta. Ensikertaisen kalustamisen määrärahan palauttaminen (200 000€) on näin ollen perusteltua.

Kulttuuri

Vuosi 2022

Kirkkoniemen kulttuurikeskuksen ensikertainen kalustus ja av-tekniikka, 100 000 €

Hankesuunnitelma Kirkkoniemen koulukiinteistön muuttamiseksi kulttuurikeskukseksi on kunnanhallituksen käsittelyssä syksyllä 2020. Määrärahoja käytetään ainoastaan, mikäli hankesuunnitelma hyväksytään.

Elinvoimalautakunta

Kunnan osuudet tiehankkeisiin (kunnan osuudet valtion hankkeisiin), 1 350 000 €

Kunnan osuus valtion tiehankkeisiin ja ratahallinnon hankkeisiin vuoden 2022 talousarviossa ovat yhteensä 1 350 000 euroa, jotka kohdistuvat VT25 Ukintien liittymän tiesuunnitelman laatimiseen ja valtion teihin liittyviin kevyenliikenteenväylien turvallisuuden parantamistoimenpiteisiin, joista merkittävin on valtatie 2 alikulku kirkonkylän kohdalla, minkä rakennustyöt on aloitettu vuonna 2021. Palojärven työpaikka-alueen väliaikaisen liittymän rakentamiseen on varattu vuodelle 2022 200 000 euroa ja Vesikansantien sillan suunnitteluun sekä toteuttamiseen 250 000 euroa. Tärkeä suunnittelu kohde vuodelle 2023 on Kuoppa-Nummen alikulku käytävä. Nykyinen tasoylikäytävä tulee poistumaan radan sähköistämisen myötä. Suunnittelun kustannusvaraus on 100 000 euroa ja hankkeen kokonaiskustannusarvio on tällä hetkellä noin 5 000 000 euroa. Hankeen rakentaminen on ajoitettu radan sähköistämisen kanssa siten, että toteutus on vuosien 2024-2025 aikana.

Työpaikka-alueet, 2 650 000

Pillistöntien kadunrakennustöiden toteutukseen varataan vuonna 2022 hyväksytyn katusuunnitelman mukaisesti paaluvälillä 250-1230 1 650 000 euroa sisältäen katuvalaistuksen rakentamisen. Etelä-Nummelan ja Hiidenlaakson työpaikka-alueiden kunnallistekniikan rakentamiseen on varattu yhteensä 1,0 milj.

Asuinalueiden rakentaminen, 1 500 000

Hakalanrinteen kaava-alueen toteuttamiseen varataan 600 000 euroa vuodelle 2022. Vastaavasti Palman alueen kaava-alueen toteuttamiseen on varattu määrärahaa vuodelle 2022 500 000 euroa. Pillistöntaipaleen – Pajuniityntien kevyen liikenteen väylän rakentamiseen on varattu määrärahaa 400 000 vuodelle 2022 ja hanke jatkuu vuodelle 2023.

Liikunta-alueiden rakentaminen, 120 000 €

Liikunta-alueiden kehittäminen keskeytettiin Vihta-ohjelman mukaisesti vuodeksi 2021 ja alueiden kehittämistä jatketaan vuonna 2022. Nummelanharjun kuntoradan parantaminen sekä uuden Lentokentäntien ylittävän sillan toteuttaminen aloitetaan vuonna 2022 ja jatketaan vuonna 2023. Kokonaiskustannusarvio hankkeelle on noin 300 000 euroa, josta toteutetaan vuonna 2022 120 000 euron osuus.

Meritien rautatiesillan saneeraus ja liikenneyhteyksien jatkokehittäminen, 4 700 000 €

Merkittävin perusparannuskohde on Meritien nykyisen sillan korvaaminen kahdella uudella sillalla. Vanha silta on käyttöikänsä päässä ja toisaalta sillan välityskyky ei enää palvele merkittävästi kasvanutta liikennemäärää. Hanke jakaantuu kahdelle vuodelle ajoittuen Hanko-Hyvinkää ratayhteyden sähköistämistöiden kanssa samaan aikaan. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 4 700 000 euroa, josta vuoden 2022 osuus on 50 000 euroa ja 2025 4 650 000 euroa. Rautatiesillan saneerauksen osalta myös Meritien kehitetään myös samalla.

Muu kunnallistekniikan rakentaminen, 1 917 000 €

Katuvalaistuksen uusimista jatketaan vuonna 2022 ja tähän varataan yhteensä 380 000 euroa. Merkittävin kokonaisuus on vanhojen elohopeavalaisimien uusiminen sekä katuvalaisinkartoitus, joka siirtyy vuodelta 2021.

Puistojen perusparannusmäärärahoista pääosa osoitetaan kirkonkylänrannan hankkeelle. Lisäksi parannustoimia kohdistetaan myös leikkipuistoihin ja puistopolkuihin. Myös Otalammen rannan vaurioitunut hyppytorni uusitaan. Näihin töihin on varattu yhteensä 260 000 euroa vuodelle 2022.

Vihdin portti Nuuksion hankkeen kehittämiseen on varattu määrärahaa vuodelle 2022 150 000 euroa. Hankkeesta laaditaan hankesuunnitelma ja toteutus jaetaan vuosille 2022 ja 2023 suunnitelman edistymisen mukaisesti. Hankkeen kokoiskustannusarvio on 500 000 €.

Muihin puisto- ja viheralueiden sekä muiden alueiden kehittämishankkeisiin varataan yhteensä 200 000 euron määräraha.

Muu irtain omaisuus, 300 000 €

Kunnallistekniikan irtaimen omaisuuden uusintaan varataan 300 000 euroa. Tarve on uusia katu- ja puistoyksiköiden sekä liikuntapaikkatuotannon ajoneuvo kalustoa.

Elinvoimapalveluiden tulosalue

Kiinteä omaisuus

Vihdin kunnanvaltuusto on 3.6.2019 §25 hyväksynyt Vihdin kunnan päivitetyn maapoliittisen ohjelman. Maapoliittisessa ohjelmassa määritellään kunnan maapoliittiset tavoitteet sekä esitetään ne periaatteet ja maapoliittiset keinot, joita noudatetaan pyrittäessä asetettuihin tavoitteisiin.

Talousarviota laadittaessa kunnan työpaikkatonttien tarjonta on huono. Alkavallakin kaudella maanhankintaa tullaan painottamaan sellaisille alueille, jotka voivat lähitulevaisuudessa muodostua työpaikka-alueiksi ja lisätä kunnan vetovoimaa myös yrittämisen näkökulmasta.

Jotta Vihti kuntana voi säilyttää ja lisätä vetovoimaansa asuinpaikkana, on uusiin, kaavoitettaviin asuinalueisiin sekä olevien asuinalueiden ympäristön ylläpitoon ja parantamiseen pystyttävä satsaamaan nykyistä enemmän. Yksi keino käytettävissä olevan resurssin kasvattamiseen on laatia ensimmäiset asemakaavat ensisijaisesti kunnan omistamalle maalle, jolloin kaavoituksesta saatava hyöty voidaan ohjata kokonaisuudessaan kunnan kehittämiseen. Jotta näin voidaan toimia, on raakamaata myös pystyttävä hankkimaan asumisen tarpeisiin silloin, kun sitä on kohtuuhintaan tarjolla kunnan kehittämisstrategian mukaisilla alueilla.

Vuosina 2020 ja 2021 maanhankintaan varattiin 1,5 miljoonaa euroa. Vuoden 2020 määrärahaa korotettiin muutetulla talousarviolla 2 miljoonaan euroon ja vuoden 2021 määrärahaa 3 miljoonaan euroon. Riittävää sekä asumisen että työpaikkatonttien tarpeeseen vastaavaa kaavoitusta varten tulee budjetissa varautua maanhankintaan 1,5 miljoonalla eurolla myös vuodelle 2022 sekä taloussuunnitelmavuosille.

Muu irtain omaisuus

v. 2024	Mittauslaitteiston uusiminen / laajentaminen	40 000,00
---------	--	-----------

Mittauslaitteiston luotettava toiminta sekä uusien toiminnallisuuksien käyttöön ottaminen edellyttävät määräajoin kojeiden uusimista tai mittauslaitteiston laajentamista. Uudet toiminnallisuudet ja tavat myös tehostavat toimintaa ja sitä kautta myös parantaa myös asiakaspalvelua.

v. 2025	Pakettiauton vaihto	40 000,00
---------	---------------------	-----------

Mittaustoiminnan sujumisen kannalta on tärkeää, että myös käytössä olevat autot ovat mahdollisimman luotettavia. Mittaustoiminnassa auto joutuu melko kovaan rasitukseen johtuen mm. jatkuvista lyhyistä ajo-matkoista sekä erilaisista ajo-olosuhteista. Normaalisti autot on vaihdettu 7 vuoden välein. Tänä aikana ei vielä ilmene suurempia huoltotarpeita ja vaihtoautosta saa myös kohtuullisen hyvityksen. Mittaustoimen resurssitilanteesta johtuen autojen käyttö on viime vuosina ollut normaalia vähäisempää, joten vaihtoväli-kin on pidentynyt. Volkswagen Transporter on hankittu vuonna 2010 eli investointivuonna ollut käytössä jo viisitoista vuotta. Hankinnassa tullaan huomioimaan mahdollisuuksien mukaan myös auton ympäristöystävällisyys esim. käyttövoima ja kulutus.

Ateria ja puhdistuksen tulosalue

Ensikertainen kalustaminen

2022	Aluekeittiö Kuoppanummen laitteet/kylmähuoneet	275 000 €
------	--	-----------

Keittiön lattia on akryylibetonia ja siinä on havaittavissa kulumaa, samoin keittiön muissa pinnoissa. Vesi jää myös lätköinä osalle lattiapintaa. Kuoppanummen keittiöistä on terveystarkastaja pyytänyt Oiva-tarkistuksen yhteydessä korjaussuunnitelmaa. Peruskorjauksen yhteydessä uusitaan keittiön laitteita ja kylmä- ja pakastehuoneita. Keittiölaitteita ja kylmähuoneita varten on varattu 275 000€. Peruskorjauksen määräraha sisältyy tilapalvelun esittämään investointiin. Laadittu erillinen hankesuunnitelma.

2022	Virastotalon keittiölaitteet ja ruokalinjasto	85 0000 €
------	---	-----------

Keittiön lattia on akryylibetonia ja siinä on havaittavissa kulumaa, samoin keittiön muissa pinnoissa. Sähkötaulu on ilman kaappia tuulikaapissa. Oiva-tarkistuksessa on mainittu pintojen kulumisesta ja korjaustarpeesta. Peruskorjauksen määräraha sisältyy tilapalvelun esittämään investointiin. Keittiössä uusitaan laitteisto ja työpöydät. Ruokasalissa uusitaan linjasto kaappeineen.

2023	Etelä-Nummelan päivä- ja koulukeskuksen palvelukeittiö	100 000 €
------	--	-----------

Etelä-Nummelan päivä- ja koulukeskuksen palvelukeittiöiden laitteiden hankintaan varataan 200 000€ (astiapesuosasto, uunit, kalusteet, käyttöastiat ja ruokailulinjastot). Kylmä- ja pakastehuoneet kuuluvat kiinteistöön.

2024	Aluekeittiö Vihdin yhteiskoulu	10 000 €
------	--------------------------------	----------

Vihdin yhteiskoulun keittiön peruskorjauksen suunnitteluun varattu määräraha.

2025	Aluekeittiö Vihdin yhteiskoulu	300 000 €
------	--------------------------------	-----------

Vihdin yhteiskoulun keittiön peruskorjauksen yhteydessä uusittaviin laitteisiin varataan 300 000€ (kylmä- ja pakastehuoneet, astianpesuosasto, uunit).

2026	Aluekeittiö Otalampi	10 000 €
------	----------------------	----------

Aluekeittiö Otalampi-talon keittiön peruskorjauksen suunnitteluun varattu määräraha.

Aterian ja puhdistuksen irtaimiston hankinta

2022	100 000 €
2023	100 000 €

2024	100 000 €
2025	100 000 €
2026	80 000 €

Vuosittain keittiöissä tai laitoshuollossa hankitaan uusia laitteita (rikkoutuminen, ei kannata korjata laitteita). Ne ovat yleensä astianpesukoneita, yhdistelmäuuneja, patoja, lämpö- ja kylmävaunuja tai ruokalinjaston laitteita. Määrärahaan on sisällytetty asennukseen liittyvät sähkö-, viemäri- ja vesiliitäntä työt.

Tilapalvelu taseyksikkö

UUDISRAKENTAMINEN

Vihdin kirkonkylän koulukeskus VIHKO

Suunnitelmapuutteiden korjaaminen viivytti lähiliikuntapaikkojen toteuttamista niin, että ne siirtyivät talousarviovuoden puolelle. Rakentaminen etenee Kaavoitus- ja teknisen lautakunnan määrittämässä järjestyksessä määrärahojen puitteissa. Toteutusjärjestys: pallokenttä, jääkiekkokaukalo, parkour ja skeittipuisto. Kenttien rakentamiselle on saatu Etelä-Suomen aluehallintovirastolta veikkausvoittovaroista myönnettyä valtionavustusta. Vuodelle 2022 varataan 600 000 euroa.

Kirkonkylän paloasema

Vihdin VPK:n paloasema nykyinen paloasema sijaitsee Vihdin kirkonkylässä, osoitteessa Kyläaukio 6, 03400 Vihti. Paloasema on rakennettu 1938 ja sitä on laajennettu vuonna 1952. Paloasema ei täytä nykyisiä työsuojelullisia, toiminnallisia eikä rakenteellisia vaatimuksia. Toimintaa on kahdessa kerroksessa ja siirtyminen kerrosten välillä tapahtuu ulkokautta. Paloasematoimintojen kehittäminen nykyvaatimusten mukaiseksi tällä kiinteistöllä on hankalaa: mm. hälytysreitit turvaaminen torialueen poikki yleisötilaisuuksien aikana on erittäin haastavaa.

Valtuusto hyväksyi uuden paloaseman hankesuunnitelman syksyllä 2021. Vihdin VPK: paloaseman rakennussuunnittelu tehdään vuonna 2022 ja rakentaminen ajoittuu vuosille 2023-2024. Kirkonkylän alueella on käynnissä kaavamuuostyö (asemakaava V47). Kaavatyö yhtenä tavoitteena on muodostaa uusi tontti VPK:n uudelle rakennukselle. Vuodelle 2022 varataan 210 000 euron määräraha paloaseman suunnitteluun. Hankesuunnitelman mukainen alustava kustannusarvio on noin 3 milj. euroa. Suunnitelmavuosille 2023 varataan noin 1 milj. euroa ja vuodelle 2024 2 milj. euroa.

Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskus

Kunnanvaltuusto päätti koulu- ja päiväkotikeskuksen rakentamisesta keväällä 2021. Rakentaminen alkoi kesällä 2021 ja jatkuu aina vuoden 2023 loppuun asti. Määrärahoja on varattu vuodelle 2022 11,98 milj. euroa ja vuodelle 2023 5,12 milj. euroa. Määrärahoihin sisältyy myös alueelle tehtävä muuntamo ja sen edellyttämä liittymä.

PERUSPARANTAMINEN

Karviainen (Nummelan ja kirkonkylän terveysasema)

Vuodella 2022 on varattu talousarvioon 200 000 euron määräraha. Määrärahalla toteutetaan Karviaisen toiminnan muutosten edellyttämiä rakennusteknisiä ja taloteknisiä muutoksia lähinnä Nummelan terveysasemalla sekä virastotalolla.

Kiinteistöjen suunnitelmalliset pienkorjaukset

Määräraha-jako on alustavasti alla kuvatun mukainen. Määrärahan tarve vaihtelee vuotuisesti.

Vuodelle 2022 on varattu 1 200 000 euroa.

1. Tila- ja toimintamuutokset

Kustannusten kohdentuminen riippuu tilojen käytön tehostamistarpeesta.

2. Pihavarusteiden ja liikuntavarusteiden korjaukset

Päiväkotien ja koulujen leikkivälineiden ja pihavarusteiden EU-normien mukaisuus on tarkastettu ja leikkivälineitä ja pihavarusteita korjataan vuosittain. Määrärahalla jatketaan turvallisuuden parantamiseen tähtäävää korjausten sarjaa.

Tilapalvelu vastaa koulujen rikkoutuneiden liikuntavälineiden uusimisesta aiheutuneista kustannuksista.

3. Sisäilmakorjaukset

Vuoden 2022 talousarvioon varataan 100 000 euroa. Määrärahalla tehdään välttämättömiä sisäilmaan liittyviä parannuksia ja korjauksia. Tällöin tehdään mm. sisäilmatutkimuksia ja sisäilmakorjauksia sekä ennalta ehkäistään sisäilmaongelmien syntymistä. Suunnitteluvuosina jatketaan tätä korjausten sarjaa. Taloussuunnitelmavuosille on varattu 100 000 euroa vuosi.

4. Talotekniikkakorjaukset

-ilmanvaihtokoneiden korjaukset, kuluvien osien uusimisen, iv- pääte-elinten ja säätimien uusimisen
-lämmitysjärjestelmien korjaukset, kuluvien osien uusimisen
-välttämättömiä talotekniikkaan liittyviä parannuksia ja korjauksia.

5. Rakennusautomaation uusiminen / päivittäminen

-rakennusautomaation kehittämiseen, suunnitteluun sekä kaukokäyttö- ja -valvontajärjestelmän parantamiseen
-tilahallinta ohjelmisto Encoran käytön laajentaminen

6. Turvallisuus: paloturvallisuus, ilkivaltakorjaukset ja ilkivallan ehkäiseminen

Vihdin kunnan vanha kiinteistökanta sekä jatkuvasti tarkentuvat turvallisuuteen liittyvät vaatimukset ja määräykset aiheuttavat tarpeen turvallisuusriskien kartoittamiseen ja korjaamiseen. Kartoitustyötä tehdään yhteistyössä palotarkastajien kanssa.

Määräraha käytetään ilkivaltakorjauksiin ilkivallan ennaltaehkäisyyn sekä kameravalvonnan uusimiseen

7. Kiinteistöjen suunnitelmalliset pienkorjaukset

Vuoden 2022 talousarvioon on pienkorjaukset jaettu suunnitelmallisiin ja odottamattomiin korjauksiin. Vihdin kunnan vanhenevaa kiinteistökantaa sekä vanhenevaa talotekniikkaa tulee korjata ja ylläpitää suunnitelmallisesti. Suunnitelmallisilla korjausinvestoinneilla voidaan pidentää kiinteistöjen käyttöikää hallitusti. Pienkorjaukset käsittävät yleisesti mm. julkisivurakenteiden korjauksia ja huoltomaalauksia; vesikattorakenteiden korjauksia ja uusimisia; sisäpintojen korjauksia mm. lattiapinnoitteiden, uusimisia, sisäseinien huoltomaalauksia; kiintokalusteiden ja varusteiden korjauksia ja uusimista, nuohoukset. Odottamattomat vikakorjaukset lisääntyvät vuosittain kiinteistökannan sekä talotekniikan ikääntyessä. Odottamattomat vikakorjaukset ovat arvaamattomia korjaustarpeita, jotka täytyy korjata, jotta kiinteistön käyttö voi jatkua.

Vuodelle 2022 varaudutaan 955 000 euroa, vuodelle 2023 1 200 000 euroa, vuodelle 2024 1 200 000 euroa ja vuodelle 2025 1 200 000 euroa.

Energiamuotomuutokset

Suuri osa kunnan kiinteistöistä on öljylämmityksen varassa. Osa lämmityskattiloista on huonokuntoisia ja riski hintavista hätäkorjauksista kasvaa jatkuvasti. Investoinnin ensivaiheessa laaditaan kiinteistökohtainen suunnitelma öljylämmityksestä luopumisesta ja valitaan kustannustehokkaimmat korvaavat ratkaisut.

Kunnanviraston remontointi

Kunnanviraston remontointiin on varattu vuodelle 2022 40 000 euroa. Lisäksi kunnanvirastolla tehdään keittiössä peruskorjaus.

Kunnanviraston yhteydessä oleva varikko

Varikon pihan järjestelyt ovat keskeneräiset. Mm. polttoaineen jakelun varojärjestelyt edellyttävät täydennystä. Samoin laitteiden ja varusteiden varastointi taivasalla on tarkoituksenmukaista korvata vähintään kylmillä varastokatoksilla.

Kuntalan remontointi eli kirjaston muutos museoksi

Määräraha kohdentuu Kuntalan kiinteistön remontointiin museon toimintojen siirtymistä varten. Työt alkoivat vuonna 2021 ja jatkuvat keväälle 2022. Vuodelle 2022 varaudutaan 360 000 euroa.

Kirkkoniemen entisen koulun muuttaminen kulttuuritilaksi vaihe 2 (9160)

Kirkkoniemen entisen koulun tiloihin on tarkoitus siirtää Pitäjänkeskuksessa ja Lankilassa olevia harrastustoimijoita. Tämä edellyttää muutoksia Kirkkoniemen kiinteistössä. Hankkeen ensimmäinen vaiheen hankesuunnitelma hyväksyttiin kunnanhallituksessa syksyllä 2020. Se mahdollistaa Pitäjänkeskuksen harrasteryhmien siirtymisen Kirkkoniemeen sekä teatterin toimintojen siirtymisen Lankilasta Kirkkoniemeen.

Kirkkoniemen tilojen toimiessa koronarokotusten antopisteenä ei ensimmäisen vaiheen muutostöitä ole voitu käynnistää.

Toisessa vaiheessa on tarkoitus muuttaa nykyinen auditorio paremmin erilaisia yleisötilaisuuksia palvelevaksi tilaksi. Suurimmat muutokset liittyvät tilan ilmanvaihdon uusimiseen sekä sähköjen uusimiseen.

Pappilanpellon koulun julkisivu- ja vesikattoremontti

Vuodelle 2022 on varattu suunnitteluun 50 000€ määräraha ja toteutusvuosille 2023-2024 varataan yhteensä 2milj. euroa. Remontin yhteydessä uusitaan mm vesikatto ja ikkunat. Remontin ajaksi koulutoiminta siirtyy väistötiloihin entiseen Kirkkoniemen kouluun sekä Niuhalan vanhaan kansakouluun.

Pappilanpellon koulun peruskorjaus

Koulun huopakaton korjaustarve on ollut selvillä jo useamman vuoden. Tarkoituksena oli tehdä katon korjaus vuosikorjaustapaan. Keväällä havaittiin, että kovatuulisen sateen yhteydessä yhdessä luokassa yhdelle ikkunapenkille oli tullut vettä. Tämän johdosta avattiin rakenteita ja havaittiin, että vesi oli päässyt sisään ilmeisesti ikkunan ja PAROC elementin pystysaumasta.

Kevään ja kesän aikana laajennettiin tutkimusta ja tehtiin rakennusarvauksia sen selvittämiseksi, onko kyse vain yhden ikkunan ongelmasta vai onko kyseessä laajempi ongelma. Ikkunoiden ja PAROC elementtien sauma on tehty kaikissa ikkunoissa samalla tavalla. Tämän vuoksi käynnistettiin selvittely siitä, millaisin korjaustoimin tällainen vika voidaan korjata.

Seinä-katto rakenne on sellainen, että kattoa ei ole järkevää uusia ennen seinäelementtien vaihtamista.

Samalla tarkastettiin myös liikuntasalin katon rakenteita, joissa on käytetty myös PARCO-elementtejä. Todettiin, että joidenkin elementtien osalta pelti-villa-pelti liittorakenne on osin pettänyt. Käytetty rakenneratkaisu on poikkeuksellinen ja se on korjattava ennen katon pinnan uusimista.

Tämänhetkinen arvio on, että työn alkaessa koulun kesäloman alkaessa työmaavaihe kestää kesäkuusta seuraavaan maaliskuuhun. Tarkempi aikataulu selviää siinä vaiheessa, kun urakka on kilpailutettu.

Talousarviossa hanke on esitetty tehtäväksi 2022-2023.

Kuoppanummen koulun keittiön peruskorjaus

Korjauksen aikana ateriatuotanto toteutetaan kahden ruokalistajärjestelmän avulla ja osin turvaudutaan valmisruokaan. Päiväkodin lapset ja koululaiset ruokailevat eri rytmissä.

Koulukeskus siirtyy kertakäyttöastioiden käyttöön. Kylmä- ja pakastekontti tarvitaan vain Kuoppanummen keittiön remontin ajaksi. Astiahuollon suhteen turvaudutaan Nummelan ja/tai Nummelanharjun koulujen keittiöihin. Peruskorjauksen aikana tulee keittiöiden laitteiden ja kalusteiden säilytystilaan varata varastotilaa. Remontti on toteuttavissa ilman keittiötilaelementtejä. Ajallisesti on tärkeää, että remontit aluekeittiöissä kohdistuvat kesään. Peruskorjauksessa otetaan huomioon se, että kunta ei enää tulevaisuudessa myy ateriapalvelua hyvinvointialueelle. Kuoppanummen koulun keittiön peruskorjaukseen vuodelle 2022 360 000 euroa.

Tilapalvelun irtain omaisuus

Tilapalvelun irtaimen omaisuuden hankintaan on varattu 50 000 euroa.

Vihdin Vesi

Vihdin puhdistamo projekti 100 000€

Vihdin jätevesihuollon kehittäminen. Vihdin Veden nykyiset jätevedenpuhdistamot ovat rakennettu 1970-luvulla. Molempien puhdistamoiden rakenteellinen elinkaari ja kapasiteetti alkavat olla päättymäisillään. Tulevaisuuden maankäyttösuunnitelmat ja puhdistamoiden kuormituksen aiheuttamat haasteet vesistöissä ovat tuoneet tarpeen selvittää eri vaihtoehtoja jätevesien käsittelylle. Hankkeen tarkoitus on löytää elinkaareltaan tehokkain tapa toteuttaa Vihdin kunnan jätevesien käsittely kustannukset ja ympäristövaikutukset huomioiden. Kesällä 2021 päätettiin uudistaa molemmat nykyiset puhdistamot ja hakea niille ympäristöluvat. Vuonna 2022 jatketaan ympäristölupien laatimista ja niihin vaadittuja selvityksien tekemistä. Budjetti hankkeelle on vuodelle 2022 100 000 €.

Puhdasvesilaitos hankinnat 300 000€

Uudet vedentuotantolähteet. Jatketaan vuonna 2020 käynnistettyjä lisäkaivotutkimuksia ja koepumppauksia olemassa olevilla vedenottamoilla sekä täysin uusien vedenhankintalähteiden selvittämistä. Hankkeen tarkoitus on palvelukyvyn parantaminen sekä talousvedentuotannon palveluresurssien lisääminen. Budjetti vuodelle 2022 on 150 000 €.

Laitoksien perusparannus. Vuonna 2019 käynnistettyä paineajotavan lisäystä vedentuotantoon jatketaan Luontolan vedenottamon osalta. Paineajo mahdollistaa vedenjakelun ilman vesitorneja, nykyinen järjestelmä ei mahdollista Nummelan vesitornin käytöstä poistamista esim. huoltotöiden ajaksi. Nummelan vesitornin käyttäminen on tällä hetkellä pakollista koko Vihdin alueen vesihuollon painetason turvaamiseksi. Lisäksi saneerataan vedenottoaivo Lankilassa vedenlaadun turvaamiseksi. Hankkeiden budjetti on 150 000 € vuodelle 2022.

Verkoston uudisrakentaminen ja saneeraus 2 500 000€

Verkostojen saneeraus. Vuonna 2022 jatketaan asbestivesijohtojen uusimista mm. Vanhan Nummelan alueella. Jätevesiviemäreitä saneerataan noin 2 km, saneerauskohteet valitaan vuotovesitutkimusten perusteella kirkonkylän alueelta ja Nummelassa kohteet pyritään yhdistämään vesijohdon saneerauksien yhteyteen. Lisäksi uusitaan vedenjakelun ja verkoston kunnossapidon kannalta merkittäviä sulkuventtiileitä ja palovesiasemia. Vuoden 2022 verkostosaneerauksien budjetti on 840 000 €. Hankkeilla on tarkoitus parantaa vesihuollon toimivuutta.

Verkoston uusinvestoinneissa keskitytään Hakalanrinteen vesihuoltolinjojen rakentamiseen, Palman alueen muutostöihin sekä uusien verkostojen suunnitteluun ajankohtaisissa kaavoitushankkeissa Etelä-Nummelan alueella. Uusinvestointeihin varataan 1 060 000 € vuodelle 2022.

Pillistöntien hulevesiviemärin ja Nummelan alueen tulvaherkkien hulevesiviemäreiden parannukseen varataan vuodelle 2022 yhteensä 600 000 €.

Puhdistamoiden investoinnit 100 000€

Puhdistamoiden investoinnit Nummelassa ja kirkonkylällä sisältävät pieniä korjausinvestointeja puhdistamorakennuksiin sekä prosessin toimivuuden varmistamiseksi ja käyttökustannusten alentamiseksi. Hankkeen budjetti vuodelle 2022 on 100 000€.

Pumppaamot 100 000€

Pumppaamoiden saneeraus. Vihdissä on lähes 100 pumppaamoa, joista noin 20 % on rakennettu ennen vuotta 1985. Pumppaamoiden laskennallinen saneerausikä on 40-70 vuotta. Osa pumppaamoista on luokiteltu saneerausta vaativaksi vuonna 2022 ja lisäksi useamman pumppaamon huonokuntoisia sähkökeskuk-
sia ja automaatiolaitteita uusitaan. Pumppaamoiden saneerauksien budjetti on vuonna 2022 yhteensä 100 000 €. Hankkeen tarkoitus on parantaa jätevesiverkon luotettavuutta.

Vesilaitoksen kalusto 40 000€

Uusien tehokkaampien työjärjestelyjen vuoksi jokaisella verkostoasentajalla tulee olla auto työtehtävien hoitamiseen. Vesilaitos hankki vuonna 2020 sähkökäyttöisen pakettiauton, joka on osoittautunut tietynlaisissa työtehtävissä erittäin käytännölliseksi ja tavanomaista isoa pakettiautoa paremmaksi vaihtoehdoksi myös taloudellisesti. Vuonna 2022 hankitaan toinen sähköauto. Hankkeen budjetti vuodelle 2022 on 40 000€.

12 RAHOITUSOSA

Rahoitusosassa osoitetaan, kuinka paljon tarvitaan tulorahoituksen lisäksi pääomarahoitusta investointeihin ja lainanlyhennyksiin ja kuinka rahoitustarve katetaan. Samoin ilmenee, kuinka suuri on rahoitusjäämä ja kuinka se käytetään.

RAHOITUSLASKELMAN RAKENNE JA SISÄLTÖ

Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta

Tulorahoitus muodostuu tuloslaskelmaosasta tuotavasta vuosikatteesta, satunnaisista menoista ja tuloista sekä rahoituksen korjauseristä. Käyttöomaisuusinvestoinnit ovat investointiosan käyttöomaisuuden hankintamenot ja tuloina rahoitusosuudet investointeihin sekä käyttöomaisuuden myyntitulot.

Rahoitustoiminnan nettokassavirta

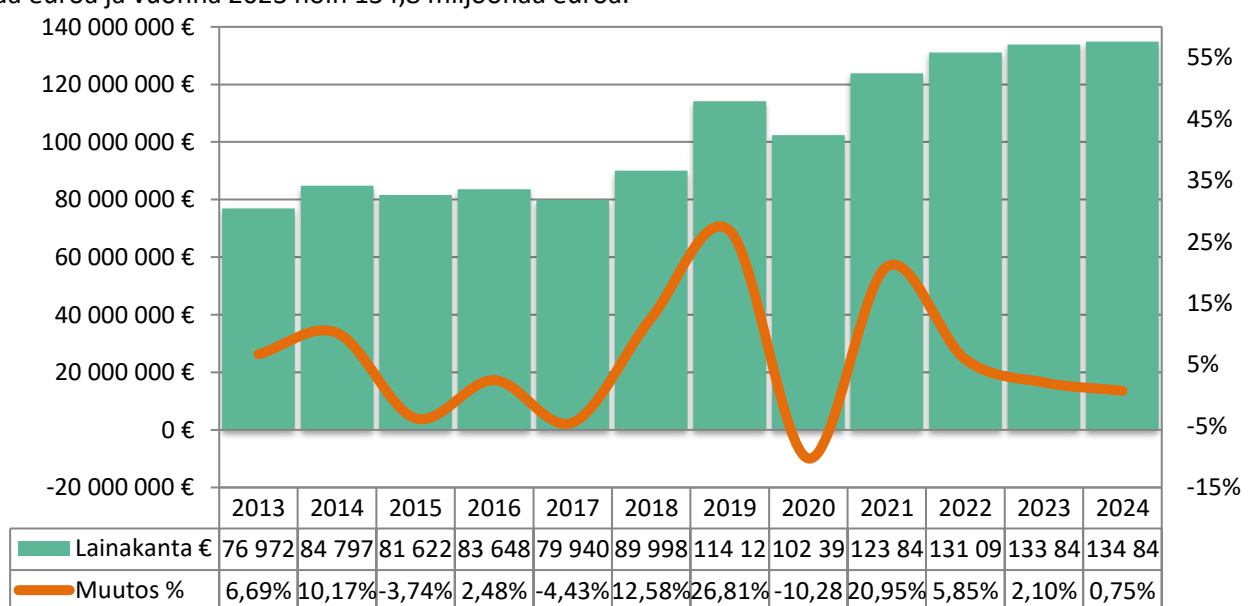
Antolainojen muutokset sisältävät kunnan myöntämät lainat ja sijoitukset ja lainasaamiset. Antolainojen muutoksina esitetään erikseen lainojen lisäykset ja vähennykset. Lainakannan muutokset sisältävät arvion siitä kuinka paljon kunta ottaa pitkäaikaista lainaa talousarviovuoden aikana eli lainojen lisäyksen. Pitkäaikaisten lainojen vähennykset osoittavat arvion pitkäaikaisten lainojen lyhennysten määrästä talousarviovuoden aikana.

Budjettilainojen määrän ja lyhytaikaisten lainojen limiitin vahvistaminen

Kunnanhallituksella on talousarviovuoden 2022 aikana oikeus ottaa uutta pitkäaikaista lainaa 35 miljoonaa euroa. Kunnanhallituksella on oikeus ottaa lyhytaikaista lainaa (laina-aika enintään vuosi) siten, että lyhytaikaista lainaa on samanaikaisesti käytettävissä enintään 80 miljoonaa euroa (Kunnanvaltuuston päätös 30.3.2020 §20).

Kunnan lainasalkun kehittyminen vuosina 2022-2024

Vuosien 2021-2023 kohdistuvien merkittävien investointihankkeiden takia Vihdin kunnan lainakanta kasvaa vauhdilla. On tärkeää, että kunnan tulorahoitusta pystytään vahvistamaan, jotta lainakannan kasvua pystytään hidastamaan Ennusteen perusteella Vihdin kunnan lainakanta tulee olemaan vuoden 2021 lopussa noin 108,8 miljoonaa euroa, vuoden 2022 lopussa 131,1 miljoonaa euroa, vuonna 2023 noin 133,8 miljoonaa euroa ja vuonna 2023 noin 134,8 miljoonaa euroa.

Kuvio 15. Vihdin kunnan lainakannan kehitys 2013-2024

	TP 2020	MTA 2021	Ennuste2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta						
Tulorahoitus	19 597 227	5 186 369	9 349 866	9 456 910	17 427 720	11 696 373
Vuosikate	20 143 011	6 686 369	10 849 866	10 956 910	18 927 720	13 196 373
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-545 784	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000
Investoinnit	-7 967 341	-17 940 500	-16 195 105	-30 124 000	-19 676 328	-13 325 000
Pysyvien vastaavien investoinnit	-9 635 434	-19 690 500	-17 957 883	-31 874 000	-21 426 328	-15 525 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	66 000	0	106 271	0	0	0
Pysyvien vastaavien myyntitulot	1 602 092	1 750 000	1 656 507	1 750 000	1 750 000	1 750 000
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta	11 629 886	-12 754 131	-6 845 239	-20 667 090	-2 248 608	-2 078 627
Rahoitustoiminnan rahoitusvirta						
Antolainauksen muutokset	59 920	83 000	83 000	83 000	85 000	87 000
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	59 920	83 000	83 000	83 000	85 000	87 000
Lainakannan muutokset	-11 732 672	6 449 171	6 449 161	22 249 171	2 749 171	999 171
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	60 000 000	20 000 000	20 000 000	35 000 000	15 000 000	15 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-31 732 672	-10 750 829	-10 750 839	-10 750 829	-13 250 829	-16 000 829
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-40 000 000	-2 800 000	-2 800 000	-2 000 000	1 000 000	2 000 000
Oman pääoman muutokset	-294 428	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-4 813 517	300 000	300 000	300 000	300 000	300 000
Rahoitustoiminnan nettorahavirta	-16 780 696	6 832 171	6 832 161	22 632 171	3 134 171	1 386 171
Rahavarojen muutos	-5 150 811	-5 921 960	-13 078	1 965 081	885 563	-692 456

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Investointien tulorahoitus %	210 %	34 %	61 %	34 %	88 %	85 %
Pääomamenojen tulorahoitus %	49 %	22 %	38 %	26 %	54 %	42 %
Lainanhoitokate	0,643	1,075	1,282	1,216	1,630	0,948
Lainakanta 1000€	102 397	123 846	108 846	131 095	133 844	134 843
Lainaa /asukas	3 513	4 238	3 726	4 486	4 575	4 604
Asukasluku	29 146	29 222	29 211	29 222	29 257	29 291

V/HTA